OVIDIU ZOTTA

TOȚI BĂIEȚII SÎNT RĂI, TOȚI BĂIEȚII SÎNT BUNI

ROMAN

O V I D I U Z O T T A

TOȚI BĂIEȚII SÎNT RĂI,
TOȚI BĂIEȚII SÎNT BUNI

Coperta ue
POMPILIU DUMITRESCU

OVIDIU ZOTTA

TOŢI BĂIEŢII SÎNT RĂI, TOŢI BĂIEŢII SÎNT BUNI *

EDITURA «ION CREANGĂ»

CAPITOLUL I

Vjrrrm !... Bulgărele de zăpadă îl nimerise în ureche. Nicuşor se împurpură, privind dezorientat în jur. Era în piaţeta din faţa cinematografului „Miraj“, ar fi trebuit s-o ocolească, locul ăsta îi mai dăduse şi altă dată bătaie de cap şi — de obicei — îl ocolea. Frecîndu-şi furios urechea, simţi o mare nevoie să le strige ceva urît bătăuşilor, dar zbieretele voiniceşti şi feţele stacojii de plăcerea încăierării îl năuciră, şi el avu din nou senzaţia aceea blestemată de gol în stomac şi în muşchi. Cel mai bun lucru era să iasă repede de aici, şi asta în chip cît mai natural, fără a le arăta că e supărat, ci, dimpotrivă, arborînd un zîmbet înţelegător, ceva între : *„Zău, sper că nu v-am deranjat !“* şi *„Ce drăguţ că mi-aţi vîrît zăpada în urechi !“* Dar frica are semnele ei, care nu scapă privirilor interesate. Ei băgaseră de seamă deruta lui şi, urlînd de veselie, începură să-l ia de-a binelea ca ţintă. Bulgării erau moi, afînaţi, dar îl nimereau în plin. Nicuşor avu senzaţia poverii propriului său corp, devenit deodată prea mare, prea vizibil. Se apără neîndemînatic cu servieta, străduindu-se să străbată calm, cît mai calm drumul ăsta infernal. Topită de fierbinţeala gîtului, zăpada i se strecura în pîrîiaşe reci de-a lungul spinării. Un lungan îmbrăcat într-un pulovăr albastru deformat, care-i ajungea pînă la coapse, cu o cipilică de lînă tot albastră, înfundată caraghios peste urechi, se apropie cu mutra creaţă de obrăznicie,

îi smulse fulgerător şapca, o umplu din gros cu zăpadă şi i-o înfundă cu solemnitate pe cap. Era prea mult, desigur, era mult prea mult, şi lui Nicuşor inima îi zvîcni îngrozitor. Acum era obligat să lovească, deci avea să urmeze lucrul acela care nu-i oferea nici o şansă.

Pe neaşteptate, lunganul în pulovăr albastru holbă ochii într-un mod foarte curios (din spatele lui, Nicuşor văzu apărînd o siluetă) şi în clipa următoare lunganul se prăbuşi în zăpadă.

— Valer ! murmură Despa. Ai răsărit la timp, ca într-o superproducţie !

— Eram în hol, la bilete.

Se pare că pentru a-l trînti pe lungan nu se ostenise nici măcar să-şi scoată mîinile din buzunarele scurtei maro, de velur, cu guler şi revere de blană albă. Era în capul gol, şi şuviţa de păr alb pe care o avea de pe la zece ani îi venise pe frunte, dîndu-i un aer sever.

Lunganul se ridică încet, cu ochii jucîndu-i în cap de şiretenie. Prietenii lui începură să se regrupeze. Deodată expresia lunganului se schimbă brusc, lăsînd loc unui aer neutru. Nicuşor întoarse capul, să vadă ce-i atrăsese atenţia. Sus, în capul scărilor, privea ţintă spre ei un fel de copie a lui Valer, dar la dimensiuni duble. Aceeaşi scurtă (care făcuse modă după ce Alain Delon o purtase în „A fost cîndva hoţ“), cu guler şi revere de blană albă, aceeaşi poziţie, cu mîinile în buzunare, capul gol şi privirea nepăsătoare. Lunganul îl salută cu o amiciţie slugarnică :

— Să trăieşti, Fabiene ! Ce faci, domle ?

Părea cuprins de o adevărată încîntare, dar nu era decît teama, şi de aceea nu schiţă nici o mişcare cînd Valer îi smulse cipilica. O umplu bine cu zăpadă şi i-o întinse lui Nicuşor :

— Pune-i-o pe cap !

— Nu ! protestă Despa. Dacă l-aş fi doborît eu era altceva.

— N-are importanţă ! Nici el, dacă era singur, nu îndrăznea. Nu vezi ce scrie pe mutra lui ? Scrie că e laş. Hai, înfundă-i-o pe cap !

— E tîrziu ! spuse Nicuşor, şovăind.

De fapt se gîndea că s-ar fi putut să-l mai întîlnească pe lungan şi Valer n-avea să fie prin preajmă.

— Treaba ta ! mîrîi Valer, o să-mi permit eu plăcerea asta.

Îi trînti lunganului cipilica plină de zăpadă în cap şi-i întoarse spatele.

— Hai, Valer, că i-ai terminat ! se auzi vocea plictisită a lui Fabian. Grăbeşte-te, ţi-a venit rîndul !

Rula un film în premieră şi lumea făcea coadă la bilete pentru după-amiază.

Deodată, Nicuşor simţi că mîna lui Valer i se încleştează de braţ şi-i auzi şoaptele grăbite :

— Sst ! Despa, uite ce faci acum ! O ţii sus şi tare că trebuie să merg cu tine la şcoală. Treaba ta ce inventezi. Că te-a trimis Nababul, că avem lucrare scrisă, orice, dar să fie plauzibil.

— E-n regulă, mi-a intrat în ochi o aşchie de gheaţă şi nu mai văd nimic, înnebunesc de durere, trebuie să mă duci la cabinetul medical.

Cu batista pe ochiul drept, începu să geamă, prefăcîndu-se că nu-şi mai poate ţine nici echilibrul.

— Acu' ce facem cu ăsta ? se prefăcu Valer îngrijorat.

— Eu ştiu ? Du-l la doctor ! mîrîi Fabian. Dar să te întorci repede ! O să încerc să-ţi ţin rîndul.

În sobele masive de teracotă cafenie, arzătoarele de gaze bîzîiau uniform, răspîndind o căldură plăcută, egală.

Despa se dezbrăcă din mers, simțea cum obrajii i se dezgheață și-i ard ca focul. „*E cald și confortabil în posteritate, nu-i așa, domnilor ?*" Busturile de scriitori și învățați răsăreau ca niște mici totemuri albe în mica junglă domestică a plantelor ornamentale de pe coridor.

Clasa pustie nu era un tablou neobișnuit pentru Nicușor, el fiind vestit pentru punctualitate ; venea foarte adesea primul, nu însă pentru că l-ar fi sedus disciplina, ci fiindcă, asistînd la sosirea celorlalți și nu invers, își înlătura tracul zilnic. Cînd se întîmpla să întîrzie, intra cu un aer confuz și zăpăcit, părîndu-i-se că în clasă s-au și întîmplat o grămadă de lucruri importante.

Valer pornise glonț spre banca lui, se așezase și — scoțînd un caiet de română — se apucase imediat de scris. Așadar, de vreme ce-și făcea tema, n-avea de gînd să se întoarcă la cinema. Nicușor, ros de curiozitate, se propti lîngă el.

— Ce vrei ? bombăni Valer.

— Nimic ! De ce-ai vrut să scapi de Fabian ? E prietenul tău.

— Am spus eu că vreau să scap de Fabian ? Ascultă, știi ceva ? Lasă-mă în pace ! Am de lucru.

„Nesuferitule !" îl apostrofă Nicușor în gînd și porni repede spre locul lui. Fusese sigur că Valer o să-i facă o destăinuire senzațională. În orice caz, o astfel de întîmplare, adică Valer să se ascundă de Fabian, era un eveniment neobișnuit. „*Dar nu vrea să-mi spună nimic, mie nu-mi spune nimeni, niciodată, nimic !* se revoltă Nicușor. *Eu sînt cel din urmă care află o noutate, și de obicei asta se întîmplă cînd noutatea a intrat în preistoria liceului !*"

— Ascultă — țipă el, răsucindu-se pe călcîie — nu cumva ești din cale-afară de mîndru că m-ai scăpat din situația aia scîrboasă ?

— Nu, zise Valer, de loc.

— Ba da, acum ți se pare că ai făcut prea mult pentru mine ca să-mi mai dai și explicații !

Valer își îndreptă cu stiloul șuvița albă care-i venise iar pe ochi și rîse scurt :

— Nu prea înțeleg ce vrei ! Dar dacă e vorba de-o situație scîrboasă, atunci să știi că era să mi se întîmple mie, iar tu m-ai ajutat s-o ocolesc. Sîntem chit.

— Nu, zise Nicușor, roșind, nu sîntem chit, ai spus-o numai ca să-mi faci plăcere.

Clasa se transforma treptat, pe măsură ce ușa se izbea de perete sub năvala noilor-veniți, într-un neobosit generator de rîsete, pocnete, răcnete, ironii, mîrîieli :

— Cît ți-a ieșit la problema a doua ?

— Biologia marină...

— La magazinul din strada Someș au adus cămăși de nailon colorate, dar trebuie să-i faci responsabilului cu ochiul !

— Și ce, Mia crede că mor după ea ?

— Iar mi-au rămas mici ghetele cu patine, acum am 41, e nenorocire, abia anul trecut le-am luat !

— Nu există ! În construcții se cîștigă cel mai bine !

— Niță, dacă mă iubești, fă doi pași spre stînga, așa, acum ești lîngă perete... Dă-te cu capul de el !

Pentru Nicușor toate astea se prezentau sub forma a ceva asurzitor, prea tare colorat și cu conturul mereu în schimbare, ca o nebuloasă sfîrîind și pocnind. Îl știa bine pe fiecare în parte, s-ar fi înțeles destul de bine cu cîte unul, dar toți laolaltă îl zăpăceau. El nu-și găsea niciodată locul în aglomerație. Îl invidia pe Doru Stroe-Muzicuță, deșiratul acela păros și ofensiv, care pentru a-și

încerca virtuţile actoriceşti devenea brusc îngîndurat, cu chipul răvăşit, de a-i fi zis că i se întîmplase cine ştie ce nenorocire, pentru ca la întrebările îngrijorate ale colegilor să izbucnească în rîs : *„Aşa-i că mi-a reuşit compoziţia ?“* Îl invidia şi pe Manolache Cezar cel blond şi frumos, care era întotdeauna foarte căutat datorită noutăţilor şi anecdotelor pe care le distribuia neostenit, deşi nu mai era pentru nimeni o taină că avea un carneţel în care îşi nota dinainte anecdotele şi temele pentru conversaţiile lui trăsnite. Chiar şi Brazilianu, care de obicei nu participa la gălăgia generală, era, pentru Nicuşor, un fericit. Îndată ce intra în clasă se trîntea în bancă, lungindu-şi picioarele şi lăsîndu-şi braţele moi. Cu ochii aproape închişi, nu schiţa nici cea mai mică mişcare pînă la intrarea profesorului. Tăcerea îi era respectată, ştiindu-se că Brazilianu nu stă, ci *se relaxează.* Veşnic îmbrăcat în trening şi cărîndu-şi cărţile într-un vechi sac de echipament, Brazilianu, al cărui cap, semănînd cu o măciucă cenuşie, avea un aspect cam fioros, boicota orice discuţie mai lungă de trei minute, fiind de părere că dacă în acest timp esenţialul n-a fost spus, înseamnă că nici nu există.

Nicuşor tresări, cu timpanele lovite de schijele unei explozii de urlete amuzate. Ce se întîmplase ? Înnebuniseră cu toţii ? Doru Stroe-Muzicuţă ţopăia cu vreo cinci fire de trandafir în mîna ridicată foarte sus. Îi şterpelise de pe banca Nicoletei Simion şi erau atît de proaspeţi, atît de perfecţi, încît păreau neautentici în aceste zile de iarnă.

— Printre noi e cineva care joacă tare ! striga Muzicuţă. Trandafiri în plină iarnă ! Domnilor, nu mai avem nici o şansă ! Pe Nicoleta a pus ochii un tip cu bani grei !

— Uite cum îi ţii — se supără fata — ar trebui să faci deosebirea între nişte trandafiri şi o mătură. Dă-mi-i !

— Întîi să-mi spui cine ţi i-a dat! Îl voi provoca...

— Doru, nu fi *mauvais!* Habar n-am, i-am găsit pur şi simplu pe bancă, dar sînt *pentru mine*, nu-i aşa?

— De acord, însă tu ne-ai spus întotdeauna că sîntem nişte neisprăviţi! se plînse Muzicuţă. Atunci de unde pînă unde gestul ăsta galant, de-a dărui flori?! Cine să fie gentlemenul?

— Bine, daţi-vă în petic, că vă stă frumos! se înfurie Nicoleta. Aştept să văd la al cîtelea grad de prostie o să ajungeţi!

— Adoratorul tău — continuă Muzicuţă — nu poate fi un oarecare, ci unul din acei tipi excepţionali, care încă din scutece şi-a precizat scopul în viaţă, un scop măreţ, nici vorbă, în vederea căruia şi-a făcut şi un program pe ore, pe ani şi pe decenii. Ei nu se ating de-o sticlă de bere decît pentru a analiza relaţia dintre conţinut şi formă... Au, opriţi-o, vrea să mă străpungă cu rigla de calcul!

— Eu cred — spuse cu gravitate Manolache Cezar — că ştiu cine e individul: un laş! Vede ce se întîmplă, dar continuă să tacă. Ce soartă crudă! Să primeşti daruri de la un laş...

Nicuşor Despa transpirase de emoţie. Nimeni nu dădea vreun semn că ar avea vreo legătură cu bucheţelul de trandafiri. Nicoletei îi tremura glasul de enervare:

— Cine a pus trandafiri pe banca mea? Ar fi cazul ca băiatul ăsta să vorbească! Aici s-au spus cuvinte grele, cred că nu e dispus să le înghită. Nu răspunde nimeni?

Urmă o tăcere destul de penibilă.

— Haideţi! Vă rog! se înroşi Nicoleta.

— Eu! Eu! rîseră cîţiva.

— Mai aştept un minut, şi dacă fricosul nu se recomandă arunc trandafirii *imediat!*

Atunci răsări în capul lui Nicuşor o idee îndrăzneaţă. La început i se păru o aiureală, dar pe urmă îi deveni

clar că nu poate scăpa de ea. Îi aruncă lui Valer o privire triumfătoare. „Doamne, Dumnezeule, e totuşi o şansă !“ Sări brusc în picioare şi din doi paşi ajunse în faţa Nicoletei.

— Stai, de ce să-i arunci ? Nu sînt destul de frumoşi ? E tot ce-am putut găsi în sezonul ăsta !

Ciudat ! Nimeni din clasă nu-l aplaudă. Se auziră şoapte de uimire confuză, oarecum de nemulţumire. Rîsetele dispăruseră. Părea că acest deznodămînt nu place nimănui.

— Stai, nu merge aşa ! bombăni Muzicuţă. Vrem dovezi !

Nicuşor îşi compuse o expresie dură şi ironică, asemănătoare celei pe care şi-o fixa în fiecare dimineaţă la oglinda din lift, dar care de obicei nu ţinea decît pînă la parter.

— Nu, serios ? Se pare că *eu* sînt cel care a recunoscut, nu-i aşa ? Ce mai vrei ? Adresa florăriei ? Denumirea latinească a trandafirilor ? Ia mai cară-te ! Ce-aţi găsit neobişnuit în toată povestea asta ? Vai de capul ei de fată care e colegă cu voi şi primeşte şi ea un dar ! Trebuia să vă cer în prealabil aprobarea ? Uitasem, tatăl lui Muzicuţă e şef ! Măi, te-ai molipsit şi tu de la el, aştepţi să dai aprobări ?!

Muzicuţă se înverzi. Nicuşor continua să-i învinuiască. Simţea nevoia să fie aspru, jignitor, şi ei erau atît de uluiţi, încît uitară să mai riposteze.

Nisipuri albe izbeau în geam, iarna se înverşuna împotriva cetăţii cu calorifere. Nicuşor găsi că nu văzuse niciodată „un viscol atît de îngrozitor de frumos“, spunîndu-şi chiar că între el şi stihia dezlănţuită există o legătură tainică. Se reîntorsese la locul lui însoţit de-o mare linişte, o linişte care-i făcea bine, curgîndu-i în

mușchi ca o perfuzie întăritoare. Atît doar că nu știa cum avea să se împace cu noua lui calitate de îndrăgostit oficial. Pe deasupra, mai era și *celălalt*, adică adevăratul amorez, și poate că Nicoleta, în ciuda tăgăduielilor, știa cine-i dăduse trandafirii. „Mare aiureală, m-am vîrît de bună voie în cea mai mare aiureală !" se mustră cu satisfacție Nicușor. I se părea că dinspre banca Nicoletei vine cînd un val de duioșie, cînd unul de răceală și enervare.

Deodată Nicușor respiră ușurat. În prag apăruse, dominîndu-i cu cei doi metri ai staturii sale, Nababul. Cu părul și sprîncenele de culoarea oțelului și îmbrăcat întotdeauna în haine cenușii, părea în întregime o coloană de oțel masiv. Vocea îi era joasă, rezonantă ; cînd vorbea Nababul, te așteptai ca mobilele să se desfacă, iar geamurile să redevină nisip.

— Frig și iar frig ! rîse el. Asta zic și eu iarnă românească ! Poftim, scoateți cîte-o foaie de hîrtie ! Extemporal. Aveți zece minute. Tema : Definiția iernii.

Era unul din procedeele favorite ale Nababului spre a stimula promptitudinea gîndirii, exprimarea colorată și umorul învățăceilor.

— Gata ? Începeți ! Zece minute, nici o secundă mai mult.

Trecînd printre șirurile de bănci, ridica foile, citind-o pe fiecare tot atunci, cu glas tare :

— Nicoleta : *„Iarna e o imensă pînză pe care natura și-o pregătește pentru a zugrăvi peisajele celorlalte anotimpuri."* Cam anevoie ! Brazilianu : *„Iarna e o porție de frișcă pentru un apetit cosmic."* Serios ? Doru Stroe : *„Iarna e anotimpul favorit al lui François Villon."* Ce vorbești ? Despa...

Nicușor se ridică șovăielnic, urechile îi erau purpurii de ciuda neputinței. El urîse întotdeauna împrejurările în care trebuia să reacționeze prompt, în întrecere cu

alții. Gîndul că s-ar putea să nu iasă primul îl paraliza. Pînă la urmă nu reușea să dea la iveală decît ceva mediocru. Nici acum nu-i venise ceva de soi în minte. Pe caiet aruncase, neglijent, un singur rînd : „Care din ele ?"

— Ce înseamnă asta ? oftă Nababul.

— Adică, transpiră Nicușor, la care iarnă trebuie să ne referim !

— Sînt mai multe ?

„Cred că am o mutră tîmpită rău", gîndi Nicușor, cu o senzație de leșin. Observă că Doru Stroe-Muzicuță îi șoptește ceva Nicoletei și că Nicoleta rîde înăbușit. Pe Nicușor îl trecură toate fierbințelile. Desigur, Nicoleta rîdea de el. Situația de gentlemen care oferă trandafiri nu se potrivea cu aceea de mutulică la ore.

— Unde te uiți ?! exclamă Nababul, nerăbdător. Ți-am cerut o precizare.

— Da, spuse Nicușor, disperat. Sînt... mai multe ierni !

— În ce calendar ai citit asta ?

— În calendarul estetic ! exclamă Nicușor și deodată îl inundă o covîrșitoare bucurie.

Găsise ceea ce căuta.

Aruncă o privire triumfătoare spre Nicoleta. Vocea îi deveni limpede, îndrăzneață, mii de cuvinte strălucitoare pluteau în jur, și el era uimit de ușurința cu care se rînduiau în fraze sprintene. O roșeață puternică îi cuprinse obrajii, buzele îi tremurau de plăcerea elocvenței. Întîi deosebi *iarna tradițională*, cu zicătorile, și colindele, și cu săniușul, și cu legendele, și cu Sadoveanu, și cu pictorii flamanzi. Pe urmă, *iarna lirică*, cu Alecsandri și cu Esenin, unde rosti superb, amețit : „Ah, voi sănii și voi cai / Numai dracul v-a scornit, mișelul ! / Peste stepa albă, cu alai / Rîde pîn' la lacrimi

clopoţelul !“ Apoi *iarna tragică,* a războaielor, cu ostaşi îngheţaţi şi cu oraşe bîntuite de tifos, cu zăpada înnegrită de fumul exploziilor şi de sîngele răniţilor, cu copaci care nu vor mai înverzi niciodată şi cu generaţii fără vîrstă. În fine, *iarna eroică,* cu avalanşe şi escalade alpine, cu Edmund Hillary şi cu Tensing-şerpaşul, cu corăbii prinse de gheţuri şi cu nopţi în colibe de zăpadă, cu Amundsen şi cu Racoviţă...

Niciodată Nicuşor nu vorbise atît de mult şi atît de frumos. Sorbind acea apă vie care este atenţia auditorului, îşi îngăduia mici efecte surprinzătoare, clădea cîte-un edificiu de date ştiinţifice pentru a termina printr-o glumă, şi tocmai cînd hazul era în toi, aruncă o remarcă visătoare.

„O fi ăsta Nicuşor Despa sau un frate geamăn, dar mai cu har ?“ păreau că se întreabă din priviri colegii.

— Despa, tună Nababul, ţie îţi priesc zăpezile şi gerul. Parcă te-ai fi născut printre laponi. De-ar ţine viscolul o lună, te-ai consacra definitiv ! Pentru azi ai 10.

De un singur lucru se temea în clipa aceea Nicuşor : să nu izbucnească în plîns. Era o temere absurdă, dar tremura tot, simţea că nu-şi mai poate controla nervii, şi asta pentru că nu era învăţat cu laudele, le visase din răsputeri, dar nu era deprins să le primească. „Ah, de n-aş plînge !“ îşi repeta el cu disperare, în timp ce glasurile, culorile, chipurile din jur ba i se apropiau fulgerător, ba se depărtau ca printr-un binoclu întors.

Cînd sună de recreaţie, se ridică din bancă în toată măreţia sa de dublu erou. Contrar obiceiului de-a rămîne singuratic, se amestecă imediat acolo unde era gălăgia mai mare. De fapt mai avea un motiv : trebuia să

vorbească tare, să gesticuleze, să aibă cît mai mulți interlocutori pentru a evita o explicație cu Nicoleta.

Deodată în pragul clasei apăru, cu un aer bănuitor, Frumosul Manechin, profesoara de desen, Anda Mihăilescu. Era îmbrăcată într-o rochie sportivă, din tricot oranj, purtînd cizmulițe de aceeași culoare, căptușite cu blăniță albă. Frumosul Manechin răspunse printr-unul din vestitele ei zîmbete la salut, și deodată se posomorî arătînd spre trandafirii care se odihneau acum în paharul vernil de plastic al Nicoletei.

— Nu-i așa, tovarășă profesoară, că sînt frumoși ? se răsfăță Nicoleta.

— Splendizi ! Eu însă îi adusesem numai ca material didactic...

— Vă rog să mă iertați, nu înțeleg !

— Vreau să spun, surîse Frumosul Manechin, că trandafirii sînt ai mei. I-am adus pentru orele de desen. Acum o oră mai erau în atelier !

— Da...

— Nu doresc explicații, fetițo ! Ar fi însă bine ca persoana care i-a luat să-i ducă fuguța înapoi, pentru că mai am o clasă care așteaptă să-i deseneze. *După* aceea, dacă v-au plăcut atît de mult, n-aveți decît să-i luați, vi-i dăruiesc !

Frumosul Manechin piruetă perfect și se retrase cu grație. Nicoleta rămase fără grai, și toate culorile din lume alergau pe fața ei.

Răstignit pe o cruce invizibilă, Nicușor Despa aștepta să fie lovit cu pietre.

Nu fu cruțat. Pentru Muzicuță și restul lumii, întîmplarea luase o întorsătură delicioasă, se puteau răzbuna,

şi asta în cel mai usturător chip, adică ridiculizîndu-l. Feţe batjocoritoare, urlete de haz, felicitări ironice : „E şi asta o metodă !“ „Cadouri à la Nae Despa !“

Numai Manolache Cezar fu de altă părere :

— Ia mai lăsaţi-l, mie nu mi-a displăcut figura ! Frumosul Manechin are oricum stocuri supranormative de atenţii. Nicule, ai fost formidabil !

CAPITOLUL II

Torturată de perspectivele unei pneumonii, doamna Despa îl aştepta cu ciorapi de lînă încălziţi pe calorifer, cu sticla de spirt medicinal şi cu aspirinele făcătoare de minuni. Nicuşor mîrîi, sfătuind-o să pună deoparte oblojelile pentru cînd o împlini el 80 de ani. Munţii de zăpadă se uitau în casă pe geam, şi lumina de pe umerii lor albi umplea încăperile, făcînd să strălucească lucrurile frumoase, planşeta de desen a lui Zeus, biblioteca, ursuleţul de bronz de pe bufet.

— Tata a venit ?

— S-a şi aşezat la masă.

Domnul Despa primise porecla de Zeus din partea fiului său, care, pe timpul cînd citea pentru întîia oară mitologia, făcuse observaţia că tatăl se certa cu mama la fel de des ca zeul zeilor cu Junona. Era un Nicuşor mai voinic, mai roşcovan şi mai cu mustaţă, de fapt băiatul n-avea nici măcar puf, în timp ce sub nasul mare şi cărnos al tatălui se vedea o mîndreţe de mustaţă tutunie. Nicuşor văzu că purta una din cămăşile de mătase, semn că era bine dispus.

— Salut, Zeus ! Mi se pare că azi eşti în formă, te înfrupţi din toate bunurile oprite ! îi spuse Nicuşor, arătînd spre farfuria cu supă aurie.

Zeus suferea de stomac şi numai în anumite perioade ale anului consuma altceva decît legume fierte, brînză de vaci şi rasoluri.

— Azi mănînc şi tocană ! zise el victorios.

— Bravo, şi după aia o să te ţii cu mîinile de burtă !

— Nu cred, afară e frig, durează cel puţin zece zile. Zăpada asta e splendidă.

Pentru Zeus, o zăpadă ca lumea sau o vară toridă erau cele mai dorite condiţii, deoarece suferinţele îl încercau mai cu seamă în epocile ploioase, cu atmosferă incertă. Acum însă avea curaj, de vreme ce-şi turnase în supă şi piper.

— Nu ştiu dacă v-am spus — îi anunţă el cu voioşie — dar anul ăsta petrecem revelionul în munţi. O să găsim o cabană singuratică pe malul unui lac alpin, sau poate un hotel ultraluxos, cu o armată de chelneri în frac.

— Povestea asta — zise doamna Despa, grăbindu-l prin gesturi să termine felul întîi — povestea asta cu revelionul din munţi o aud de ani de zile.

— De astă dată o să ne şi ducem. E timpul ca Nicuşor să schieze. Dacă nu învaţă acum, n-o să mai înveţe niciodată. În anii studenţiei nu era duminică, din noiembrie pînă în aprilie, să nu iau trenul de Sinaia. La slalom am cîştigat şi titlul de campion universitar, cred că aş mai putea găsi diploma pe fundul vreunui cufăr.

— Şi acum sînt duminici — zise doamna Despa, arătîndu-i în acelaşi timp lui Nicuşor, printr-un gest scurt, tăieţeii din supă, adică să nu-i lase ca de obicei în farfurie — calendarul cred că nu s-a schimbat !

„Huîm !" tuşi Zeus, o tuse prefăcută, arătînd că desele contraziceri nu i-au scăpat, dar fiind bine dispus nu se supără.

— Ia spune, Nicuşor, întrebă el, la voi schiază cineva ?

— Habar n-am !

— Totuşi, Doru Stroe, sau tuciuriul căruia îi spuneţi Brazilianul, campionul acela în devenire...

— Să-l ia naiba ! Nu ştiu !

— Ar trebui să-ţi cunoşti mai bine colegii ! Cu siguranţă că printre ei sînt destui care schiază ! Cred că într-una din duminici aş putea merge cu voi la munte ! N-ai idee ce camaraderie plăcută poate exista într-un grup de schiori !

— O ţii într-una cu schiul, bombăni Nicuşor, nu ştiam că ne facem vilă la Predeal !

— Nu fi obraznic, tata are dreptate ! se răsti doamna Despa. Alţi băieţi se mai duc împreună la un film, îşi mai fac vizite, organizează o serată ! Mişcă-te şi tu niţel, fii mai sociabil !

— Aşa e, noi avem casă pentru recepţii şi o ţinem nefolosită ! mîrîi Nicuşor. Bine, să ştergem de praf tablourile alea multe de mari maeştri, să scoatem husele de pe mobila Ludovic al XV-lea şi să lansăm invitaţiile !

— Ce vrei să spui ? se încruntă Zeus. Avem o casă omenească, nu ne e ruşine cu ea. Dacă vrei lux, să ţi-l faci tu, cînd ai să cîştigi !

— Bine ! Dar în august, cînd unchiul Francisc ne-a invitat să mergem pe litoral cu maşina lui, ai căutat toate pretextele din lume ca să-l poţi refuza. Ba că eşti bolnav, ba că n-ai timp... Iar nouă ce ne-ai spus ? „O să merg pe litoral cu maşina numai atunci cînd am să stau *eu* la volan ! “

Zeus se înroşi puternic, nările i se dilatară, respira greu, aţîţat. Nicuşor îşi trase capul între umeri, ferindu-se într-o parte.

— Terminaţi ! zise doamna Despa. De cîte ori trebuie să vă spun că discuţiile în timpul mesei sînt nesănătoase ? Tu, Nicuşor, ar fi cazul să înţelegi că pe părinţi nu-i inte-

resează numai isprăvile intelectuale ale odraslelor. Slavă Domnului, eşti în stare să nu te urneşti ceasuri întregi dintre cărţi, dar tare mi-ar place să te văd uneori înconjurat de băieţi gălăgioşi, şmecheri şi veseli.

— Bine — rîse Nicuşor, îmblînzit — de mîine mă lansez în societate. O să cobor din pod zalele şi sabia de flăcău ale lui Zeus !

— La răspunsuri nu te întrece nimeni !

Doamna Despa scoase din cuptor friptura.

— Şi eu vreau sos ! ceru cu dîrzenie tatăl.

— E condimentat, bagă de seamă !

— Numai niţel ! Te rog !

Doamna Despa îi servi, apoi se aşeză şi ea, reluînd :

— L-ai putea invita o dată pe Doru Stroe. E un băiat tare simpatic, cînd îl întîlnesc face o adevărată risipă de politeţe.

— Muzicuţă ? Păi da, are maniere ! bombăni Nicuşor.

— Tot Muzicuţă îi spuneţi şi acum ? rîse Doamna Despa. Mă mir că nu se supără. Cheamă-l, zău ! E nefiresc că voi, colegi, vă cunoaşteţi atît de puţin. Zilele trecute Stroe chiar l-a întrebat pe taică-tău în pauza unei şedinţe : „Ce zice Nicuşor, Doru al meu se descurcă la şcoală ?"

— Cînd ţi-am spus eu asta ?! se miră Zeus, dar doamna Despa îl lovi pe sub masă cu piciorul, şi el reluă în grabă : A, desigur, îmi amintesc, chiar aşa a zis. Am fost nevoit să-i dau un răspuns improvizat : „Da, e un băiat straşnic ! Nicuşor îmi vorbeşte foarte frumos despre el".

— Despre idiotu' ăla ?! strigă Nicuşor. Chiar azi i-am spus ce cred despre el, şi asta de faţă cu toată clasa !

Doamna Despa avu o strîmbătură de nervozitate.

— Doar nu v-aţi certat ?!

Tatăl lui Muzicuță era un personaj cu mare influență, un adevărat șef, om extrem de autoritar și de pretențios. Într-un fel sau altul, chiar și activitatea constructorilor depindea de el.

— Am să fac zilele acestea curățenie generală, reluă mama, și pe urmă poți să-ți inviți colegii. Ne-am înțeles ?

— O. K. ! zise Nicușor, plictisit. Hai să ne facem relații ! Cînd o să ajungă și Muzicuță șeful meu, o să pot trage o mulțime de foloase. Dar e bine că deocamdată nu vreau să-i văd mutra prea aproape de mine ? Aia e !

— Ce vorbe sînt astea ? se cruci doamna Despa. Ce-ți trece prin cap ?

— *„În naivitatea lor obraznică, membrii dinastiilor ignoră existența singurei dinastii veșnice : aceea a oamenilor inteligenți“*, scrie Fra Dominique. Știi ceva, mamă ? Cred că ar fi mai convenabil să nu te gîndești la combinațiile astea ! Mai bine așteaptă să ajung eu cineva și atunci am să-i dau lui Zeus să construiască nu un singur edificiu, ci un oraș întreg !

— Nu înțeleg ce vrei să spui ! roși mama. Ai luat-o razna !

— Sînt prea enigmatic !

— Nu-ți permit. Și tu de ce taci — îl împboldi ea pe Zeus — tu nu-l auzi ce vrea să spună ? Pune-l la punct !

— Da — zise arhitectul, fără convingere — cred că azi ești mult prea voios, băiete ! Să-mi dai carnetul de note, n-am mai aruncat de mult o privire în carnetul acela.

Nicușor ridică din umeri :

— Ți-l servesc ca desert ! Am un 10 la română. Un 10 sigur, garantat, de la Nababul !

— Ah ! făcu Zeus, bucuros că poate da discuției alt

curs. Nu vorbi, ţi-a dat Nababul 10 ? Ei, dar ştii că e o veste ? Omul ăsta nu se joacă de-a aprecierile !

— Dar ce, am spus eu altfel ?

— Auzi, domnule ! continuă Zeus să-şi manifeste surpriza. Să sărbătorim evenimentul ! 10 la Nababul ? Excelent ! Astăzi e o zi mare !

— De loc ! se supără Nicuşor. E cea mai obişnuită zi. Cred că aş putea să fac asta ori de cîte ori vreau ! Dar la ce bun ? Tu ai învăţat întotdeauna mai bine decît unchiul Francisc şi cu ce te-ai ales ? El construieşte, pe cînd tu...

— Măgarule ! exclamă doamna Despa, şi-l plesni cu dosul palmei peste gură.

Nicuşor nu schiţase nici măcar gestul de-a se feri. Era de acord că vorbise prea mult. Zîmbi, năuc, tamponîndu-şi cu şervetul buza plesnită. Nu simţea durerea, gestul mamei părîndu-i-se justificat. Mai rămînea problema demnităţii. De aceea se ridică de la masă şi ieşi, trîntind uşa. În realitate, ar fi vrut să facă cu totul altceva. De pildă, să-l mîngîie pe Zeus şi să-şi ceară iertare. O jale cumplită îi secă pieptul, adunîndu-i sub pleoape boabe fierbinţi. *„Măcar să fi protestat, sau să mă fi plesnit chiar el, dar nu, s-a înroşit şi şi-a plecat privirile ; e îngrozitor cum arăta de umilit. De ce n-am tăcut, dobitocul de mine, cretin şi dobitoc ? De ce n-am tăcut ? N-aveam dreptul să spun asta. Zeus e cel mai bun om din lume. Unchiul Francisc e nimic pe lîngă el.“*

În copilărie, Nicuşor considera că aversiunea lui Zeus faţă de unchiul Francisc — fratele mamei şi fostul lui coleg de institut — e un simplu tic care nu mai trebuie discutat, unul dintre obiceiurile inexplicabile ale oamenilor mari, care sînt atît de aiuriţi încît se dau în vînt după nişte lucruri amare şi cu miros neplăcut, cum ar fi măslinele şi cafeaua, iubesc cearta şi au mania de a se plînge.

Ori de cîte ori venea vorba despre unchiul Francisc, Zeus avea gata pregătite o ironie (îl poreclise „Ţăndărică"), un zîmbet poznaş, o observaţie în doi peri. Mama trebuia să-şi apere fratele, şi astfel începea cîte o discuţie care uneori ajungea atît de departe încît nimeni n-ar mai fi putut spune de la ce pornise. Ecourile ei durau zile întregi, şi în astfel de perioade orice cuvînt rostit în casă avea mai multe înţelesuri, putînd duce la alte explozii. *„Cum de nu mi-am dat seama?* îşi spuse Nicuşor. *Telefonul de azi-dimineaţă, exact, asta e!"*

În zori telefonase unchiul Francisc. Îşi anunţa vizita, o vizită scurtă şi — îşi cerea el scuze — interesată. Dorea să împrumute de la Zeus o mapă cu desene, nişte schiţe pe care ştia că numai el putuse să le facă, deoarece Zeus — preciza unchiul — „a mîncat întotdeauna desen pe pîine", şi asta era adevărat. Domnul Despa avea vrafuri de desene — case, mănăstiri, biserici, palate, porţi, ferestre. Aparatul de fotografiat îl lăsase întotdeauna indiferent. *„Prefer să fotografiez cu creionul."* La Institutul de proiectări trecea ca posesor al celei mai bune documentări personale, şi nu erau puţine cazurile în care un coleg — după ce se istovea căutînd prin toate bibliotecile de specialitate cutare tip de încrustaţie a pridvorului oltenesc în secolul al XVIII-lea — să găsească ceea ce îi trebuia în caietele lui Zeus. *„Am mare nevoie de mapa asta, trec după-amiază s-o iau!"* spusese unchiul Francisc. Atunci doamna Despa îi strigase lui Zeus, care era în baie, să pregătească din timp desenele. Zeus mormăise ceva din care s-a auzit numai cuvîntul „Ţăndărică". Mama se înfuriase: *„Eşti un sălbatic, vrei ca nimeni să nu ne treacă pragul!"* apoi spusese unchiului Francisc că Zeus are după-amiază o discuţie cu beneficiarii şi că mapa are să i-o aducă nepotul.

„Înseamnă că după ce am plecat la şcoală s-au certat. Cum de n-am presupus ? Ptiu, ce mizerie ! Cînd m-am întors, terenul era gata pregătit. Ce bine făceam dacă-mi ţineam gura ! Acum au să înceapă din nou !“ Într-adevăr, din bucătărie venea un murmur greu, de glasuri sub presiune, care abia-abia se mai reţin să nu izbucnească violent.

„Fir-ar a dracului de treabă !“ Era limpede că acum Zeus avea să plătească şi pentru el. Totuşi înhăţă paltonul din cuier, trebuia să plece, era un gest reflex, în ultimul timp pleca îndată ce începea scandalul. De altfel, chiar ei îl învăţaseră cu asta încă de mult. Îl scoteau din casă : *„Du-te să iei aer“*, dar el ştia că îl dau afară ca să nu se certe faţă de el, pentru că „a crescut şi înţelege“. Furios şi umilit, rămînea undeva, pe treptele balconului, convins că toată lumea ştie de ce e acolo. Mai tîrziu luase obiceiul să se retragă spre ferăstruica holului unde era lumină şi putea citi. Ori de cîte ori un copil făcea o năzbîtie, Nicuşor era luat ca martor de către domnul Sandu, administratorul : *„Ia ascultă, cînd s-a spart geamul de la intrare, cine era pe-acolo ? Tu, care nu te mişti de la geam, trebuie să ştii.“* Temîndu-se să nu fie el învinuit, răspundea : *„Cutare şi cutare şi cutare“*. Vinovatul îşi primea pedeapsa, şi astfel Nicuşor începu să fie privit cu duşmănie. Într-un timp îl porecliseră Spionul, aşa cum merită unul care n-are altă treabă decît să te observe şi să te pîrască.

În holul cinematografului „Miraj“ era lume multă, fumul ţigărilor făcuse ceaţă, şi la ghişeu apăruse antipaticul „Pentru azi nu mai sînt bilete“.

— Despa ! îi suflă cineva în ureche.

Nicuşor întoarse capul, văzu un obraz enorm, stacojiu, şi nişte buze groase, plesnind de sînge.

— Bună, Fabiene !

— Vrei un bilet ?

— Ai tu ?

— Am, tată ! şopti Fabian. De ce am stat de dimineaţă ? Dar întîi vinde-le pe astea ! Cinci lei bucata. Dă fuga în stradă !

Scurt, clar fără fasoane. *„Ei, ce facem ?“ „Dă-le încoace !“* şi Nicuşor luă biletele. Făcea asta pentru întîia oară, dar după atmosfera leşioasă şi căznită de acasă simţi o adevărată plăcere să se amestece într-o afacere nu prea curată, dar practică şi mai ales limpede.

Pe stradă, cînd îl văzură cu micul evantai în mînă, oamenii îl asaltară din toate părţile. Nicuşor se simţi numaidecît un individ energic, ca Fabian, şi spuse răguşit :

— Mai încet, că mă dărîmaţi ! Cinci lei bucata !

Era şi o fată acolo, cu o bască albă. Înfricoşată de băieţandrul autoritar, făcuse un pas înapoi. Nicuşor găsi că ar putea să-i facă acestei fete o mică bucurie şi spuse generos :

— Parcă dumneata erai prima ! Poftim !

— Nu, zise fata, eu am numai doi lei, credeam că găsesc bilete la casă.

Nici măcar nu era dezamăgită. Ochii ei albaştri îl priveau cu o indiferenţă jignitoare.

— Ţine biletul ! spuse Nicuşor, măreţ şi furios, hotărît să pună diferenţa de la el.

Îl înconjurau cu un fel de disperare, unii agresivi, alţii rugători, agăţîndu-se de el, trăgîndu-l de mînecă, şi Nicuşor se gîndi că oamenii pot trăi la fel de dramatic panica unui cutremur de gradul 9 ca şi teama de-a rămîne fără bilete la un film de aventuri. O bătrînică impopoţonată şi fardată, un tramvaist cu mustăţile galbene de tutun, doi ostaşi sfioşi şi preocupaţi să nu treacă nici o secundă din orele de permisie fără a o întrebuinţa cu maximum de folos, un băiat şi o fată, amîndoi cu ochelari şi ţinîndu-se

de mînă, în aşa fel încît nu mai încăpea nici o îndoială că abia aşteptau să se vadă în sală ca să înceapă cu sărutările. Nicuşor se întrebă dacă pentru asta aveau să-şi scoată ochelarii. Poate că era de ajuns să şi-i scoată numai ea.

Cînd îşi dădu seama că vînduse toate biletele cu... doi lei bucata, adică la preţul lor adevărat, era prea tîrziu.

Puse banii în palma stacojie şi groasă cît o scîndură de bină a lui Fabian. Acesta rîse, îngăduitor :

— Cred că ar trebui să te mai cauţi prin buzunare ! Scoate restul !

— Păi tocmai asta e, că...

— Nu te prosti ! Ţi-am dat zece bucăţi, zece ori cinci, cincizeci, haide, nu mă mai ţine !

— Uite, aşa şi aşa ! îi explică, răbdător şi naiv, Despa. Sînt slab ca om de afaceri. Le-am dat cu cît scria pe ele. Nu te supăra ! Dacă vrei, cu prima ocazie îţi restitui diferenţa

— Nu, zău ! mîrîi Fabian. Ascultă, de cînd ai devenit şi tu şmecher ? Isteaţă chestie ! Ce ţi-ai zis ? Să împarţi banii cu mine !

Îl înghesui pe Nicuşor într-un colţ întunecos, mîzgîlit cu numere de telefon şi cu profiluri de fete.

— Eu nu sînt omul ăla ! Scoate banii !

Nicuşor simţi în coşul pieptului un pumn de avertizare. Burta de fontă a lui Fabian îl strivea de perete. Ar fi strigat după ajutor, dar îi era ruşine. Avu din nou golul acela ameninţător în stomac, în piept, în braţe. Era frica lui scîrboasă, de care nu putea scăpa niciodată. La trei paşi de ei, fata cu basca albă studia afişul săptămînii viitoare. *„Proasta, mai bine s-ar gîndi că e o nerozie să umbli cu bască albă pe o vreme ca asta !“*

— Bine, zise Fabian, privindu-l cu dispreţ. Să admitem că nu minţi. Dar cred că admiţi şi tu faptul că dacă a trebuit să mă scol cu noaptea-n cap ca să apuc biletele

astea — m-ai văzut azi-dimineață, eram aici, nu ? — n-o să ies în pagubă pentru o tămîie ca tine. Îmi datorezi treizeci de lei ! Și ca să fiu mai sigur că n-o să uiți, dă fularul încoace.

Despa simți că nu mai are nici o șansă. Tremurînd de umilință, își scoase încet frumosul lui fular roșu. Lucrul care-l preocupa cel mai mult era ca basca albă să nu observe

— E gata încălzit, mersi ! spuse Fabian, punîndu-și fularul la gît. Și adăugă : Parcă n-ai fi bărbat ! Eu, în locul tău, și cu dinții l-aș rupe pe ăla care s-ar atinge de un lucru de-al meu !

Rîse scurt, cu îngîmfare, și-i întoarse spatele, mișcîndu-și satisfăcut gîtul în manșonul cald al fularului.

Nicușor nu avu curajul să-și ridice privirile imediat. Îi era groază să dea ochii cu fata care, probabil, auzise totul. Podeaua... brîul de lemn al zidului... vitrina pe care era lipit afișul... Slavă Domnului, basca albă plecase ! Deodată imaginea vitrinei i se prăbuși violent pe retină. Erau acolo niște cuvinte scrise cu degetul, în fugă, pe pelicula geamului aburit : *„Îmi pare rău ! Am auzit totul. Măcar intră dumneata la film“*. Și lîngă aceste cuvinte, aplicat pe geam ca o marcă poștală, biletul de intrare. Lui Nicușor i se ridică tot sîngele în cap. Smulse micul dreptunghi de hîrtie, îl mototoli și-l azvîrli pe podea. Dar îl ridică numaidecît și, după ce îl netezi, îl puse în legitimația de elev.

Ninsoarea slăbea, forfota trecătorilor bătătorise zăpada de pe poteci, înnegrind-o. Prin mijlocul drumului gîfîiau utilajele municipale, măturînd, presărînd sare, lăsînd în urmă panglica de asfalt goală și cenușie. Acum era altfel de frig, un frig umed, obositor.

În apropiere de casă auzi paşi grăbiţi îndărătul lui, apoi cineva îl cuprinse pe după umeri. Era Zeus, cu un pachet dreptunghiular în mînă şi cu o sticlă sub braţ.

— Pe unde-ai hoinărit ? Mama e îngrijorată. Mai repede, că am cumpărat ceva.

— Înseamnă că v-aţi certat zdravăn. Obiceiul tău, după ceartă ieşi în oraş şi cumperi bunătăţi !

— Sigur, a fost o ceartă reuşită. Vrei să ştii ce am în pachet ?

Nicuşor bombăni :

— Da ! Ascultă, astăzi am fost cam... guraliv.

— Poate. Dar şi eu am fost de vină. Te-am sîcîit.

— Nu ştiu ! Cred că la noi totul devine sîcîială, chiar dacă nu vrei. E grav că-mi trece aşa ceva prin minte ?

Cîteva momente mai tîrziu, cînd îi văzu pe amîndoi intrînd în casă împurpuraţi de ger, doamnei Despa i se umeziră ochii :

— Numai eu sînt de vină, la vîrsta mea ar trebui să fiu mai înţeleaptă. Hai, încălziţi-vă, amărîţilor !

Nicuşor începu să toarcă pisiceşte, ştiind că în astfel de împrejurări casa devenea un mic rai ; prin aer se încrucişau cuvinte frumoase, hazlii, bune. Zeus desfăcea pacheţele, spunînd bancuri, mama îl ironiza cu umor, iar Nicuşor murea de răsfăţ. Se uitau la televizor pînă tîrziu, apoi Zeus îi expedia la culcare şi se aşeza în faţa planşetei oftînd cu plăcere. Avea să lucreze toată noaptea, pocnind mereu din brichetă şi sorbind cafele fierbinţi, în foşnetul foilor de desen.

— Ştiţi ceva ? spuse Nicuşor. Pun pariu că a început din nou să ningă !

Alergă la fereastră, ridicînd un colţ de perdea, dar geamul rămase alb, pentru că de partea cealaltă era altă perdea, a unei ninsori grăbite, cu fulgi cît fluturii.

— V-am spus eu ? !

Atunci se auzi soneria. Mama deschise şi, după o secundă, îi strigă lui Nicuşor :

— Te caută cineva !

În prag era Valer, nins ca un Moş Gerilă, cu fularul lui Nicuşor în mînă.

— Al tău e ?

— !

— Atunci ţine-ţi-l !

— ?

Valer trase o strîmbătură fioroasă :

— Noroc că am prins de veste ! Ascultă, să nu te mai amesteci în afaceri de-astea, nu e *genul tău*.

— Mulţumesc, eu...

— În fine — zise Valer, îmblînzit — dacă mai ai neajunsuri, îţi stau la dispoziţie. Sînt firmă serioasă. Asta-i tot!

— Pleci ? Te duc pînă jos.

In hol se rezemară de calorifer. Locatarii intrau şi ieşeau, lăsînd de fiecare dată să năvălească un curent de aer rece, dar caloriferul era plasat în cel mai ferit loc, sub scară, aici era cald şi, datorită becului care nu funcţionase niciodată, o penumbră plăcută. Aici se stabilise de mulţi ani locul confesiunilor de toate felurile. Chiar şi acum o fată şi un băiat, potopiţi de ninsoare, se uitau furioşi prin uşa de sticlă, aşteptînd să se elibereze caloriferul.

— Ascultă, zise Nicuşor, mai ţii minte jocul de-a frontiera ?

Cu ani în urmă, să fi fost prin clasa a doua, ori de cîte ori se întîlneau ei doi, Valer trăgea cu creta o linie de-a curmezişul trotuarului, zicînd : *„Asta e frontiera ! Dacă treci, ne batem !“* Chinuit de mîndrie, ca şi de spaimă, Nicuşor trecea şi, de fiecare dată, mînca o bătaie zdravănă, în urma căreia Valer îndatoritor ca unul care făcuse un lucru temeinic îl ajuta să se şteargă de praf. Nicuşor avea

impresia că în perioada aceea încasase un milion de pumni.

— Cum să nu-mi amintesc ? Mare aiureală ! zise Valer și trînti o strîmbătură de toată frumusețea.

— Tu ai fost întotdeauna înfipt și iute de mînă, rîse Nicușor, destins, toți se tem de tine, de ce nu te faci boxer ?

— Prostii ! zise Valer. Nu sînt solid, Fabian ar putea oricînd să mă pună într-un buzunar de-al lui. Dar știe că *nu mi-e* frică. Asta îi sperie pe toți. Uneori mă mir și eu, și chiar îmi spun : „Acum ar trebui să-mi fie frică, e singura salvare“, dar ți-ai găsit !

— Și chiar nu ți-e frică niciodată ?

— Nu ! zise Valer. Habar n-am de ce.

— Ferice de tine ! Eu sînt fricos, să-mi spui unde e apa curajului. E așa de bine să ți se știe de frică ! Eu mi-am dorit întotdeauna un torace cît geamantanul și niște pumni ca buturugile !

— Vax ! Fabian e exact așa, și ce realizează ? Aș prefera să fug dinaintea ultimului bicisnic, în schimb...

— În schimb... ce ?

— Poate că azi-dimineață nu te-ai uitat bine la șmecherii noștri din clasă. Erau făcuți grămadă, cuș-cuș, tăiețăi, te priveau cu ciudă și înalt respect !

— Ai observat bine, așa s-au petrecut lucrurile ? întrebă încet Nicușor, cu ochii strălucind de plăcere.

— Da, așa. Și la povestea cu trandafirii, și în timpul orei, cînd ai croșetat chestiile cu iarna...

Valer porni spre ușă. Deodată se întoarse :

— Trandafirii ăia, de pe banca Nicoletei...

Nicușor roși.

— Fleacuri ! I-am pus așa, într-o doară.

— Ai pus pe naiba ! *Eu* i-am pus ! Înţelegi ? I-am luat din sala de desen şi i-am pus pe banca Nicoletei. Dar n-am avut curajul să recunosc. Noapte bună !

Viscolul încetă după trei zile, dar Nababul îl asculta pe Despa aproape oră de oră ; nu-l lăsa să respire. Uneori îl aţîţa pur şi simplu, astfel încît se născu o neobişnuită întrecere între elev şi profesor. Bineînţeles, toate armele erau în mîna Nababului, dar el îşi ţinea lamele în teci, lăsînd mica vietate să-şi încerce puterile. Nicuşor citise foarte mult, dar la întîmplare şi fără intenţii speciale, acum însă se pregătea agresiv în vederea lecţiilor de română, căutînd cu şiretenie amănunte spectaculoase. Unele ore erau o încîntare, Nababul explica, explica şi deodată : „*Despa, vrei să completezi ?*“ Aceste reguli ale jocului erau cunoscute numai de Nabab, care le aplica în taină, Despa nedîndu-şi seama că e condus de la distanţă, ca o navă teleghidată. Era fericit. Uneori se mai întreba dacă nu cumva totul e un vis. Aştepta orele acestea cu înfrigurare, dornic să mai smulgă o victorie.

Astfel ieşi în primăvară exuberant şi îndrăzneţ, ca un mînz născut în timpul iernii şi care vedea pentru întîia oară cîmpul înverzit.

CAPITOLUL III

Iată cum a auzit Nicuşor Despa înverzirea copacilor. Era într-una din primele zile ale lui aprilie, pe la ora patru dimineaţa. Zeus intră în camera lui şi-l prinse încetişor de vîrful nasului :

— Nicuşor !

— ...

— Trezeşte-te şi ascultă !

— Mi-e somn ! ! Lasă-mă-n pace, miroşi a tutun !

Zeus rîdea. El deschise fereastra, şi un val de răcoare îl făcu pe Nicuşor să se zgribulească sub plapumă. Încă nu se luminase, plopii cei înalţi din faţa ferestrelor se zăreau ca nişte totemuri întunecate.

— Auzi ? îl făcu atent Zeus. E zgomot... Înverzesc copacii !

— Ba nu, plouă ! mîrîi Nicuşor. Mi-e somn !

Într-adevăr, se auzea ceva asemănător zgomotului unei ploi mărunte, egale.

— Dar vrăbiile ? îl înghionti Zeus. Ascultă, cred că sînt vreo două sute. Cum s-ar putea să plouă, iar vrăbiile să ciripească ? E zgomotul înverzirii copacilor !

— De ce nu mă laşi în pace ? suspină Nicuşor, deodată foarte treaz şi duşmănos. Mi-e somn !

Adormi în ropotul mărunt de afară, care-l toropea ca într-o dimineaţă ploioasă. Umbră subţire în cadrul feres-

trei, Zeus fuma, trăgînd cu coada ochiului spre Nicuşor, să vadă dacă e destul de bine învelit.

Dimineaţa, primul lucru pe care-l văzu Nicuşor fură plopii acoperiţi de noile frunze delicate ca aripile unei gîze. Zeus avusese dreptate. Nicuşor îşi dădu seama, fără să ştie de ce, că era înduioşat. Presimţea că dobîndise o nouă amintire fundamentală. Într-adevăr, după ani şi ani, ori de cîte ori s-a gîndit la tatăl său, acesta i-a apărut în minte fumînd la fereastră, în zgomotul acela ca de ploaie, dar care nu era de ploaie, pentru că nu s-ar fi auzit vrăbiile.

Nicuşor lipsise toată după-amiaza, hoinărind cu Valer. Se împrieteniseră şi era grăbit să-i destăinuie, ca semn al încrederii, toate secretele sale. Îl purta prin anticariate, unde Valer privea cu uimire cum prietenul său se caţără pe scara îngustă de lemn pînă la raftul din apropierea tavanului sau îngenunchează pentru a cerceta şirurile de jos. Răsfoiau volume impozante, legate în piele, cu litere aurii pe cotor, sau broşuri modeste, cu coperte jerpelite. Erau şi colecţii de reviste cu fotografii, în care oameni, cîndva la ordinea zilei, par astăzi nişte chipuri neidentificabile din albumul familiei, rude îndepărtate al căror nume nimeni nu-l mai ştie, fotografiaţi la vreo nuntă sau la vreun botez, ţepeni în redingotele lor, cu cilindru sau gambetă pe cap, cu barbişon sau mustăţi azvîrlite în lături ca nişte aripioare. Paginile şoptesc cu sfiala prăvăliaşului bătrîn, a cărui dugheană e strivită de zgîrie-norii marilor magazine : „Războiul din...“, „Primul ministru declară...“, „Tratatul de la...“ Verii şi cumnaţii aceştia au fost prim-miniştri, inventatori sau moralişti, ei au născocit filmul sonor, au călătorit cu avionul în jurul lumii, au întemeiat Liga Naţiunilor şi apoi, lăsîndu-şi numele în

ziare, s-au retras cuminți în niște fotografii îngălbenite, unde seamănă atît de bine între ei încît nu-i poți deosebi.

— De ce citești tu revistele astea vechi ? se mira Valer.

— Îmi plac ! Chiar mai mult decît cărțile ! Nu știu de ce, dar îmi dau senzația că mi-ar fi fost nespus de ușor să lucrez cu Lumière primele filme — l-aș fi convins să înfiintăm un mare studio — să zbor cu Vlaicu sau să public o nuvelă în „Convorbiri literare“. Ciudată — nu ? — senzația asta de posibil la optativul perfect.

— Tu ești bun la gramatică, încearcă să te conjugi și la indicativul prezent ! rîse Valer. Inventează un tip de laser !

— Numai atît ? Vreau ceva unic. Poate modificarea forței gravitaționale, poate principiul AZ !

— Asta ce mai e ?

— Habar n-am ! Principalul Cel Nou ! Bine că l-am denumit, urmează doar să-l descopăr ! Cum spune Fra Dominique : *„Dintre toate vocațiile, cea mai răspîndită e aceea de descoperitor !“*

— Ascultă, în definitiv cine e Fra Dominique ăsta ?

— Nu ți-am spus ? ! se miră Nicușor. Un gînditor medieval, poet, filozof, moralist și spadasin !

— Unde a trăit ?

— Pe aici, prin Europa. Înainte de a-și străpunge adversarul, îi demonstra logic și matematic că nu are dreptate. Apoi spunea, fluturîndu-și pălăria : *„Quod erat demonstrandum. Dacă nu v-am convins, monseniore, vă stau la dispoziție și cu sabia !“*

Valer era încîntat de noul său prieten. Îi punea tot felul de întrebări, de ce aia e așa și nu e invers, cum îți dai seama că o carte e mai bună și alta mai proastă (pentru Valer toate erau la fel, cu excepția celor de aventuri, unde frumusețea consta în numărul de încăierări și de situații primejdioase). Atunci Nicușor înflorea, fiind încîntat să

răspundă, să informeze, să lămurească. O lua domol, de la facerea lumii, și întorcea subiectul pe toate fețele, pînă cînd lui Valer începea să-i vîjîie capul. Uneori îi plăceau toate astea, alteori mîrîia în surdină, însă nu spunea nimic, iar Despa tropăia alături de el pe asfaltul bulevardului fericit de-a vorbi despre tot ce-i trecea prin cap.

Odată mărturisi stingherit :

— Nu-i așa că vorbesc cam mult ? Ba da, ba da, nu mă contrazice ! Dar să știi, nu e pentru că vreau s-o fac pe grozavul, sau *nu numai* pentru asta, ci și pentru că astfel îmi pun în ordine ideile. Cînd vorbesc cu cineva, tot ceea ce știu capătă o nouă valoare, devine mai interesant, sau, depinde, mai neinteresant ! E controlul prin expunere, înțelegi ?

Firește, Valer înțelegea, nu era nimic de neînțeles în asta. Și trăgea toate foloasele, fiind de părere că de la Nicușor aveai ce auzi.

— Ești grozav ! îi spuse Nicușor altă dată. Să știi că te invidiez ! Tu zici foarte demn : „Nu știu !" sau „N-am priceput, repetă !" Mie mi-e imposibil să recunosc, de obicei mă prefac cu fățărnicie că am știut, dar nu-mi mai amintesc !

În după-amiaza aceea ajunseseră, fără să-și dea seama, la marginea cartierului.

— Stai, zise Nicușor, cred că o să-ți arăt ceva interesant. S-o luăm pe aici !

Puteai să n-o observi, era o străduță îngustă — de fapt o intrare, cu cîteva case retrase în fundul ogrăzilor gospodărești. Urmau o mică livadă de duzi și calcanul cenușiu al clădirii unei vechi fabrici de ulei. Aici stăruia mereu un miros dulceag de floarea-soarelui. În anotimpurile calde, ulicioara era invadată din gard în gard de pelin, urzici și mușețel, dar locatarii nu protestaseră niciodată, considerînd-o un fel de grădină. Între duzi dor-

mita, ca un cărăbuş gigantic, cu pete roşietice, o limuzină „Chevrolet", model 1925. De sub saşiu ţîşni, cotcodăcind, o găină şi imediat după ea, cu pas moale şi priviri melancolice, o pisică. Maşina nu mai avea roţi, nu mai avea tablou de bord, din motor nu mai rămăsese nici o piuliţă, în schimb caroseria se încăpăţîna să reziste. Fostul miracol pe pneuri al deceniului trei ieşise la pensie.

— Ce drăcovenie ! Asta voiai să-mi arăţi ? rîse Valer.

— Da. E Rîndunica !

— Rîndunică ? ! Mai degrabă un cioroi mumificat !

— Poţi să-i spui cum vrei, dar nu găseşti pe toate drumurile aşa ceva !

— Hai că glumesc, uite, pe cuvînt că automoşulică e simpatic !

— Atunci, poftim înăuntru ! spuse Nicuşor, deschizînd cu un gest larg portiera care rămase atîrnînd într-un fir de sîrmă.

— Mă asiguri că nu se dărîmă pe noi ?

Înăuntru, lipsa canapelei era compensată de cîteva lădiţe.

— Stai jos ! îl invită Nicuşor. Dacă le unesc, pot să-mi fac un pat. Dacă pun două una peste alta, am masă.

— Un adevărat palat, a dat norocul peste tine !

Mirosea a tablă ruginită şi a iarbă. Nicuşor vîrî mîna pînă la cot într-o portieră goală pe dinăuntru şi scoase o pungă cu „Pufarin".

— Trataţie în toată legea ! se miră Valer. Tu o duci bine !

Întinse picioarele spre locul unde ar fi trebuit să se afle ambreiajul, frîna şi acceleratorul. Mestecînd floricelele zaharate, manevră un volan nevăzut.

— Şi ce faci tu aici ?

— Ce să fac ? zise Nicuşor. Nimic ! Mă gîndesc.

— Ai dreptate, e un loc foarte bun pentru gîndit, nici eu nu mă pot gîndi oriunde. Cînd eram mic, mă urcam pe dulap, trăgeam şi perdeaua peste mine şi mă gîndeam. Acum sînt prea mare, se dărîmă dulapul cu mine. Trebuie să caut alt loc.

— Dacă vrei, o să ne gîndim împreună aici ! rîse Nicuşor. E destul loc şi pentru gîndurile tale.

— Depinde, nu ştiu, eu de pe dulap vedeam strada, oamenii, îmi trimiteam gîndul după cîte cineva şi cine ştie unde ajungeam. De-aici însă nu se vede nimic.

— Cu atît mai bine, pot să-mi închipui tot ce vreau. Dar să nu mai spui la nimeni, că vin şi alţii.

— Punem afiş. Doi lei intrarea. Garantăm gînduri calitatea întîi !

— Majoritatea indivizilor n-au nici un fel de gînduri ! spuse Nicuşor. Singura lor distracţie e să găsească pe cineva de care să rîdă.

Deodată, pe tabla din afară se auzi un şuruit suspect. Valer scoase capul pe geam şi se minună :

— Bine, mă, n-ai văzut că înăuntru sînt oameni ? Puteai să-ţi găseşti naibii un copac !

Băieţaşul — să fi avut vreo 9 ani, plin de praf şi de negreală, cu ţeasta ciupită de cicatrice şi cu nările strînse a obrăznicie, cu picioarele răscrăcărate — îşi văzu de treabă. Îl privi ţintă pe Valer şi spuse calm :

— Boule ! Tîmpitule !

Valer se strîmbă îngrozitor, obrazul îi deveni roşu ca miezul de pepene, se dărîmă din maşină, ai fi zis că-l înghite cu tot cu nădragi. Băiatul, speriat, făcu un pas înapoi, dar repetă :

— Boule !

Nicuşor îngheţase. Îl şi vedea pe nesocotit una cu pămîntul. Însă Valer, cu bărbia în piept şi cu braţele încordate, îşi aţintise privirile undeva peste capul băiatului. Sta

gata să se ducă să înhaţe, să izbească. Acolo, în spatele micului derbedeu, aşteptau rezemaţi de trunchiurile duzilor trei băieţi, privindu-l cu luare-aminte pe Valer.

Unul din ei era Fabian, care îşi procurase nişte pantaloni la modă, înguşti pe coapse şi la genunchi, dar în schimb foarte largi jos. Pulpele matahalei şi fundul proeminent aproape că spărgeau stofa subţire, ai fi zis că în loc de picioare posedă o pereche de butuci acţionate prin cablu de un tambur pus în locul dinapoiului.

Valer îşi întoarse privirile de la trio-ul dintre duzi asupra băieţaşului. Spuse cu un glas neaşteptat de calm :

— Măcar ai grijă să nu calc pe tine ! Du-te la puricele borţos care te-a trimis, spune-i că umblă cu trucuri răsuflate !

Auzind expresia „purice borţos", băiatul începu să rîdă, nu se putea opri, se îneca de rîs.

— Dinică — strigă Fabian, care auzise tot şi era jignit de veselia băieţaşului — vino-ncoace, tu n-auzi ?

Băieţaşul făcu stînga împrejur. După ce ajunse între cei trei, se auzi un plescăit, un urlet, apoi dispărură cu toţii. Nicuşor oftă uşurat, primejdia trecuse, acum putea să-şi închipuie că la nevoie s-ar fi descurcat onorabil. În fond nu era mare lucru să pună mîna pe un pietroi.

— Păi da, aprobă Valer, am simţit şi eu că le e frică de cineva, crezuseră că sînt singur, dar cînd te-au văzut şi pe tine, care puteai să le dai la cap, ce şi-au zis ? „Nu merge, domnule, trebuie să-l dibuim o dată cînd nu e Despa cu el !"

Nicuşor mărturisi că n-a înţeles nimic din ce se petrecuse.

— E un duios obicei din bătrîni ! rînji Valer. Cînd vrei să cotonogeşti pe cineva şi n-ai motiv, trimiţi vreo aschimodie să-l provoace, cum a făcut măgarul ăla mic. Atunci

răsar gealații să-l „salveze“ din mîinile tale. Îți dai seama cum se termină povestea.

— Ce are Fabian cu tine ?

Soarele răzbătuse printre nazurile anotimpului, părea că se bucură de victoria lui, o bucurie blîndă și generoasă. Buruienile și copacii, năuciți de lumină și căldură, te podideau cu arome dulci-amărui, aburii pămîntului dezghețat îți dădeau o stare ciudată, de zăpăceală voioasă, te simțeai cînd pătruns de o putere neobișnuită, cînd dulce ostenit.

Valer se așeză pe scara mașinii, deschizîndu-și vestonul. Avea un mod special de-a povesti, sucindu-se neliniștit în toate felurile, așa cum nu făcea de obicei. Scuipa, fîrnîia pe nas, sărea de la o idee la alta și rupea cîte un fir de iarbă, privindu-l cu mare atenție, ca și cum acesta i s-ar fi părut mult mai important decît subiectul conversației.

Cu Fabian fusese prieten o grămadă de ani. Asta a început după ce Fabian se certase cu Gil, saxofonistul. Gil ăla, cu înfățișarea lui dichisită și cu un post destul de bun. Cîntă în orchestra barului „European“. N-ai crede, cînd te uiți la el, ce spun ăia care-l cunosc. Poți să juri că e sfîntul sfinților, dă și sfaturi bune de urmat ; în primii ani de școală era printre cei mai buni elevi ; e și nițel citit. Cînd vrea te zăpăcește cu vorba, zici că e vreun ziarist. Tocmai asta îl atrăsese pe Fabian, care a fost întotdeauna vînător de oameni deștepți. Făcea coadă la chioșc în fiecare luni dimineață ca să cumpere lui Gil „Sportul“, îi ținea la dispoziție pachetul cu „Snagov“ și chibriturile. Asta pînă în ziua cînd lui Gil i-a venit ideea aia ticăloasă. Nu putea să se împace cu faptul că Aneta — o roșcovană

foarte simpatică, fata tutungiului şchiop de la capul tramvaiului — nu voia să-i fie prietenă. Atunci ce-i dă prin cap lui Gil? Se duce la ştrand, pîndeşte cînd intră Aneta în apă şi-l trimite pe Fabian să se furişeze în vestiar şi să găsească hainele Anetei. *Nimic* să nu ia de acolo, decît lenjeria. Rochia să o lase. Lui Fabian ideea i s-a părut foarte hazlie, şi a făcut întocmai. Seara, Aneta a intrat în fabrica de pumni a lui taică-său. Se auzea pînă şi în stradă cum urlă. Gil, pitit mai încolo, după salcîmi, murea de veselie. Fabian era însă aproape înduioşat. *„Hai să-i spunem omului că e o farsă, că nu s-a întîmplat nimic !“* Gil :*„Las-o să se înveţe minte !“ „Mă duc şi vorbesc eu !“ „Nu te mişti de-aici !“ „Ba mă duc, nu mai pot s-o aud !“* Gil i-a dat un pumn ca să-l calmeze. Fabian, fără să ştie prea bine ce face, i-a dat şi el unul de-al lui, de 80 de kilograme... şi după un minut intra în curtea şchiopului. *„Nu-ţi mai bate fata, domnule Vadim, că uite, aşa şi aşa, a fost o glumă !“*

Pe urmă Fabian a rămas multă vreme singur. Într-o zi a dat la gîrlă peste Valer, care pescuia. S-a aşezat şi el alături, cu undiţa. Valer i-a spus că există obiceiul de-a cere voie, poate locul e pregătit dinainte, poate a fost nădit. Fabian, mirat : *„Ţi s-a urît cu binele ? Zi mersi că nu te gonesc eu.“ „Tocmai că nu mi s-a urît. Ori o ştergi, ori îţi rup undiţa !“ „Vreau s-o văd şi p-asta.“ „Zău ?“ „Atunci, priveşte !“* şi trosc, îi rupe undiţa. Fabian, de surpriză, înlemnise. *„Acum ce să fac eu cu tine ? Să te arunc în apă sau să-ţi rup gura ?“ „Să pleci !“* Fabian era uluit. *„Măi, ce-i cu tine de nu-ţi-e frică ? Ai gealaţi în păpuriş sau ce ?“ „Treaba mea !“* Tocmai atunci Valer scoase un şalău de vreun kilogram. Fabian uită că era furios şi înghiţi în sec : *„Ce bun e ăsta fript ! Gras, alb şi fript !“ „Ce vorbeşti ? Aşa, pe nemuncite ? Ia o vargă din ale mele şi prinde-ţi —* rîse Valer de pofta lui — *momelele alea aruncă-le, că sînt proaste, uite, ia din cutia mea !“*

Din ziua aceea au rămas prieteni. Valer avea întotdeauna nişte treburi precise, şi asta l-a impresionat pe Fabian, care nu ştia niciodată ce-o să facă mîine, nici peste o oră nu ştia ce va fi. Valer, în schimb, spunea : *„Azi repar coteţul porumbeilor, mîine mă duc la pescuit, poimîine trebuie să-l văd pe şoferul Bomboane care-mi aduce de la Ploieşti un far de bicicletă“.* Fabian deveni mai de treabă. După modelul lui Valer îşi găsi şi el tot felul de ocupaţii, ba chiar se făcu util printr-un talent rar de-a dibui şi manevra obiectele aflate în posesia băieţilor din cartier. Presupunînd că îţi trebuia o lampă de radio şi nu aveai bani, ci numai o cameră de fotbal, el îţi spunea cu precizie : *„La cutare găseşti lampa, dar ăstuia nu-i trebuie cameră, ci o pompă de bicicletă ; o pompă ar avea cutărică, dar pe el nu-l interesează decît mărcile poştale ; mărci îţi va procura cutărel dacă îi faci rost de baterii de 1,5 volţi ; baterii trebuie să aibă cutăriţă, care însă umblă după numerele 7 şi 39 din revista «Cutezătorii»“.* Cu oarecare străduinţă te orientai în acest labirint, şi pînă la urmă obţineai ceea ce te interesa. Deci îţi era lene, îi dădeai ceva lui Fabian şi te servea în condiţii optime. Pe urmă a început şi el să crească porumbei. Valer l-a ajutat să facă un coteţ sistematic. O săptămînă întreagă s-a fudulit Fabian, ieşind mereu în stradă, să constate cum se vede de-acolo isprava de pe acoperişul casei. Miercurea se duceau la pescuit, îşi făcuseră şi un fel de colibă pe malul lacului, iar duminica dimineaţă neguţau porumbei la piaţă, vînzînd din ai lor şi cumpărînd alţii, după cum li se părea că se iveşte vreun soi mai deosebit.

Fabian începu să fie mai atent cu îmbrăcămintea şi chiar să se pieptene. Se vedea cît de colo că a prins respect faţă de propria-i persoană, te saluta cu gesturi largi şi era fericit să-l întrebi cîte ceva. Repetent înrăit, cu trei ani mai în vîrstă decît colegii lui, deveni un model de cuminţenie la ore, ba chiar se răstea la cei care tul-

burau disciplina. Impresionaţi, profesorii comentară îndelung miracolul pedagogic şi hotărîră să-l asculte mai des pe decanul repetenţilor. De scris nu-şi scria aproape niciodată, de citit numai la zile mari se îndura : în ajunul tezelor. Totuşi, stînd liniştit în banca lui şi înregistrînd cîte ceva din explicaţiile profesorilor, se dovedi capabil să răspundă destul de consecvent pentru nota 5, luînd uneori şi 6.

Se văzu că Fabian putea fi şi un colos simpatic, avea hazul lui, zîmbind frumos cînd era în toane bune şi absolut întotdeauna dînd ultimii 25 de bani celui care avea nevoie. Cînd Valer zăcu de scarlatină, Fabian nu se mişcă din faţa ferestrei două săptămîni, petrecînd aici cîte două ceasuri pe zi, îngrijindu-i porumbeii şi chiar tîrguind pentru doamna Silvia, mama vitregă a lui Valer.

Dar făcuse şcoala lui Gil şi-i era greu să uite anumite lucruri la care rîvnise şi pe care atunci nu le putuse realiza, neavînd dreptul iniţiativei. Acum situaţia se schimbase, era mai deştept, intrase în rîndul oamenilor. Valer îl socotea egalul său. Începu, deci, Fabian să se rostuiască. Unele obiecte intrate în mîna lui nu-şi mai văzură stăpînii. Aşeză pe casă o plasă şi începu să prindă cu şiretlic porumbei străini. Valer nu era uşă de biserică ; fără a intra în toate aceste combinaţii, practica şi el vînătoarea de porumbei, iar deseori pescuia, sau mai precis culegea direct din sectorul rezervat piscicultorii. Avea însă o măsură în toate şi multă vreme Fabian trăsese mari foloase, deoarece Valer îi spunea întotdeauna cu precizie : *„În chestia asta să nu te bagi, e periculoasă ! În chestia aialaltă mergi numai pînă aici şi te opreşti !“* Fabian îl asculta cu sfinţenie, deoarece văzuse de multe ori cîtă dreptate are. Aproape că nu întreprindea nimic fără să-l consulte, şi-i mergea cît se poate de bine.

Dar o dată făcu, fără ştirea lui Valer, o boacănă, şi acestuia nu-i rămase decît să-l înjure. Pe urmă trînti, tot fără să-l anunţe, alta, şi Valer îi puse în vedere că dacă nu se opreşte e jale. Într-o duminică, cînd Valer şedea de vorbă cu Cristina în faţa atelierului fotografic, primi vestea ca prin telegraf, de la om la om: *„Fabian e în parcul de distracţii, s-a instalat într-un automobil electric, a făcut cincisprezece ture, e beat, înjură, nu vrea să se dea jos, arată un teanc de bani, zicînd că de vreme ce plăteşte are dreptul să stea şi noaptea acolo !"* Fabian debutase într-un nou gen de afaceri: specula cu bilete de film. *„Stop, e pericoloso sporgersi ! Pe mine să nu contezi !"* l-a înştiinţat a doua zi Valer. *„Nu face pe îngeraşul !* a rîs Fabian. *E o afacere prea corectă. Cine e leneş şi nu vine de dimineaţă să ia bilete plăteşte în plus. Cinstit şi curat !"*

Dar Valer nu s-a lăsat convins şi din ziua aceea au început să se vadă din ce în ce mai rar.

— Asta e ! se strîmbă Valer, scuipînd la trei metri distanţă. Probleme grele.

Nicuşor roşi de mîndrie că „problemele grele" îi fuseseră mărturisite numai lui, de aceea scuipă şi el, grav, la mare distanţă.

— Ce-s obiceiurile astea ! se miră Valer. Scuipi ca derbedeii ?!

Dar îşi aminti imediat că făcuse el însuşi gestul ăsta şi începură amîndoi să rîdă. Pe urmă scoase o agendă mică, cu coperte roşii, nou-nouţă. Pe prima filă din cele rezervate însemnărilor erau cîteva şiruri scrise ordonat, unele cuvinte fiind subliniate cu roşu.

— Ce părere ai ? Dar te rog să-mi spui cinstit ! Ce e prost, să nu-mi ascunzi în nici un caz.

Erau însemnările unui om hotărît să-și schimbe viața din temelii. Pe scurt, Valer notase acolo că timp de două ore pe zi va studia (întîi scrisese : „Îmi fac lecțiile !“ dar tăiase, neplăcîndu-i formularea), alte două și le va petrece citind, o oră va fi dedicată studiului limbii franceze sau engleze — *„Că franceza tot o facem la școală, las' să fie două“* — o oră va sta în muzeul de artă plastică, cincisprezece minute se va ocupa de porumbei, o jumătate de ceas va asculta muzică simfonică și o oră va citi ziarele, subliniind evenimentele, iar pe cele *„f. f. importante“* notîndu-le într-un caiet special. De această din urmă prevedere era foarte mîndru și, observînd că Nicușor ajunsese acolo, roși de plăcere.

— Pentru că — explică Valer — degeaba te cultivi dacă nu știi ce se petrece în fiecare moment în lume ! Ei, cum ți se pare planul meu ? La cărți am lăsat loc liber, te-aș ruga să-mi spui tu ce să citesc în următoarele două săptămîni !

Era o treabă cum nu se poate mai potrivită pentru Nicușor. Se foi încîntat, își alese un ton vioi și în același timp plin de gravitate.

Dar un chițăit suspect ronțăi frumoasa atmosferă. Cineva, fără doar și poate, crăpa de rîs și nu izbutea să se stăpînească. Valer spuse ceva urît, trecu dintr-un salt în cealaltă latură a mașinii și-l scoase la iveală, de guler, pe... Fabian.

— Iiii ! Las... lasă-mă ! Credeam că cine știe ce vorbiți... Zic : „Să le aflu secretele !“ Și cînd colo, „Homer, Dante !“ îl imită grasul pe Despa. Intelectualii între ei, se înțelege ! Poate mai aveți un post de geniu pe schemă și pentru mine ! Că-mi cer imediat transferul de la centrul de sifoane !

— Auzi, Fabiane, cum faci tu de plictisești așa de bine oamenii ? se strîmbă Valer.

Fabian continuă, ca şi cum nu l-ar fi auzit :

— Aşa e, Despa e băiat citit, eu l-am remarcat mai de mult, întotdeauna a fost el cuminte şi studios. Chiar mă gîndeam eu atunci, la cinema : „Ce se învîrte ăsta pe-aici, că nu-i stă-n caracter ?! Ia hai să-l punem la încercare !" Cred că nu te-ai supărat, Nicule ?

— Nooo....

— Intenţia mea fusese pozitivă, am vrut să văd pînă unde mergi. Bravo, ai rezistat ! Să nu uit — urmă energic Fabian — eu mă înscriu acum la seral şi nu ştiu ce am făcut cu unele manuale. Poate ai nişte matematici din anii trecuţi !

— Sigur că da !

— Atunci e bine, o să te rog să mi le împrumuţi vreo două săptămîni.

— Cu plăcere !

Fabian continuă să discute foarte preocupat cu Nicuşor, care — uluit de cuminţenia interlocutorului — nu mai ştia ce să creadă, dar Valer se păstră într-o rezervă de gheaţă. Fabian îl privea din cînd în cînd cu coada ochiului, într-un fel de aşteptare sfioasă.

— Eeee, copii ! zise el într-un tîrziu, cu tonul omului cumsecade, care după o treabă serioasă se gîndeşte la odihnă sau la o distracţie nevinovată. Ce mai faceţi voi pe-aici acum ? Eu aş zice să dăm o raită pe bulevard, a intrat un film teribil, numai cafturi !

Valer se aşeză comod pe scara „Rîndunicii", întinzîndu-şi picioarele cu gestul celui care stă bine acolo unde stă şi n-are de gînd să se urnească prea curînd.

— Bine, zise Fabian, împăciuitor, atunci lăsăm pe altă dată, poate mîine. A, nu v-am spus, adineauri eu crezusem că sînt alţii cu care am eu ceva de rezolvat şi de-aia îl trimisesem pe Dinică. Bine că v-am observat la timp ! Era cît pe-aici să năvălim, şi pînă ne dădeam seama cine sîn-

ţi, multe se puteau întîmpla. Mare noroc că am băgat de seamă la timp ! preciză el, foarte îngrijorat de ceea ce s-ar fi putut petrece în caz contrar. Ei, *a rividerci, ragazzi !*

Ca şi cum ar fi uitat ceva important, se întoarse din drum, făcînd gesturi de mare îngrijorare :

— Ia te uită, plecam aşa, ca un individ ! Valerică, transmite-i Cristinei sărutări de mîini !

Şi, bucuros, se depărtă repejor. Valer se strîmbă cumplit, gata să se repeadă după el.

— Azi e ziua cînd aflu tot felul de secrete ! se miră Nicuşor. Cine e Cristina ?

— O cunoşti, spuse Valer, posac. Din vedere. Ai auzit ce aluzii face măgarul de Fabian ?

— N-o cunosc ! zise Nicuşor, muncindu-şi creierii. Sînt sigur că n-o cunosc !

— Bine, n-o cunoşti ! făcu Valer, cu gîndul în altă parte.

— Atunci de ce-ai zis că o cunosc ?

— Eşti pisălog ! Dă-mi încoace ce ai în buzunare : agendă, buletin, portofel, tot ce ai în buzunare.

Cercetă repede şi posac averea lui Nicuşor.

— A, uite !

Din carnetul de elev se ivise un bilet de cinematograf, neîntrebuinţat.

— Ţi l-a dat o fată, l-a lipit pe geamul cinematografului şi a scris pe abur că e pentru tine, nu-i aşa ?

Nicuşor fierbea de uimire.

— De unde ştii ? Şi cum ai fost atît de sigur că îl am în clipa asta la mine ?

— Nu-i nici o performanţă, doar te cunosc ! Puteam să jur că-l păstrezi, zise Valer, nemulţumit. Ea e Cristina. Mai vrei secrete ? Nu mai avem, treceţi mîine, poate primim de la depozit !

CAPITOLUL IV

Cristina își amintea foarte bine — făceau mare tapaj în dimineața aceea pentru că fusese ziua Olgăi Mareș și își petrecuseră la ea toată după-amiaza și toată seara, pînă la miezul nopții. Se străduiau să arate într-un hal fără hal, plîngîndu-se de dureri de cap („*Tu, să nu mai văd lichior !*" „*Treizeci și nouă de dansuri, le-am numărat, dracii ăia, abia isprăveai un dans, că și năvăleau să te invite din nou !*"). Cristina nu participase la această petrecere. „*Mizantropia o să te omoare !* se plînse Olga. *Acum ce era dacă veneai ? Află, egoisto, că din cauza ta nu mi-a tihnit toată seara !*" Cristina se apără printr-o glumă, nu era cazul să-i spună Olgăi cum muncise două zile ca să transforme o veche rochiță galbenă într-o fustă bleumarin, obținînd exact tipul de fustă bleumarin care poate să iasă dintr-o veche rochie galbenă. De fapt, asta i-a luat o piatră de pe inimă, pentru că tot timpul se gîndise cu neliniște la ce-o să spună și o să facă acasă la Olga. Acum asculta pălăvrăgeala lor despre serată și le mustra cu un dispreț indulgent, ca o soră mai mare și mai înțeleaptă. În orice caz, asta era atitudinea pentru care se hotărîse.

— Fetelor, dați-mi o mînă de ajutor ! strigă Olga.

Desfăcea un pachet pe care îl adusese în servietă :

cadoul cel mai prețios primit azi-dimineață prin poștă de la o mătușă care călătorea în străinătate. Era un obiect prea important ca să nu se consulte asupra lui cu toată lumea. Din plicul de polietilen apăru un soi de sarafan vernil, cu fustă-pantalon, care se purta cu pulover și ciorapi lungi, atît pulovărul cît și ciorapii fiind tricotați în același model — o dungă roșie, una galbenă. Setul fu întors de către cunoscătoare pe toate fețele : „Foarte îndrăzneț !“ „European !“ Se grăbiră să-l probeze, avînd grijă să pună pază la ușă. „Cît costă, tu ?“ Olga rosti o sumă care Cristinei i se păru fantastică. Bineînțeles, pentru a ajunge la prețul real, scăzu în gînd o treime, dar tot fantastică rămînea.

— De la Paris ? întrebă Cristina, ca să spună ceva.

— Din Suedia.

— Aha !

— Nici un „aha !“ Parcă numai Parisul... Sînteți niște snoabe ! Știți voi ce se poartă la Stockholm, la Roma, la Atena ? Pînă și casele de modă din Paris mai trag din cînd în cînd cu coada ochiului prin vecini !

Simțind că îi vine rîndul la probă, Cristina se furișă afară. Știa că toate colegele o invidiază pe Olga și că îndată ce nu va fi ea de față vor spune că lucrurile acelea multicolore îi vin ca naiba, dar acum, pentru plăcerea de a le îmbrăca, o lăudau pe întrecute. *„E groaznic, își pierd capul pentru un petic de stofă !“* Bine că-i venise ideea să dispară la vreme. O neliniștise tot timpul ideea că va trebui să-l probeze și ea, adică mai întîi să rămînă în furou. Ce mizerie ! Apoi să îmbrace lucrurile acelea frumoase, și fetele să rîdă. *„Vai, tu, plesnesc cusăturile, măsura asta nu-i pentru o sportivă ca tine !“* De fapt, nu numai măsura, dar nici modelul acela zvăpăiat, nici prețul, nici eticheta aurie scrisă într-o limbă necunoscută nu erau pentru ea.

La întoarcere, constată că îi luaseră caietul de matematică din servietă şi-şi treceau cu încîntare rezultatul problemei în caietele lor. Petrecuseră pînă seara tîrziu şi nu-şi scrisese nici una, era încă un prilej de comuniune sufletească, de veselie colectivă. Cristina se strîmbă, măcar puţină frică să le fi fost de ea sau vreo umbră de stingehereală să fi trecut pe chipurile lor, dar nu, continuară să copieze vesele, drăguţe şi harnice nevoie mare. Ba chiar Olga o învinui :

— Tu, ce Dumnezeu ai lungit-o atît cu problema a doua ? Mai scurt nu se putea ?

Iar Mariana Cireş oftă :

— Dragă, ai un scris îngrozitor, simt că devin saşie !

Într-un tîrziu caietul se întoarse din lunga lui călătorie. Paginile se şi îndoiseră pe la colţuri din pricina atîtor mîini nerăbdătoare. Cristina îl aruncă nervoasă în fundul pupitrului. Gestul nu trecu neobservat. De altfel, pe chipul ei cu trăsături severe cea mai mică nemulţumire dădea impresia de adevărată furie.

Olga Mareş îi cuprinse umerii într-un elan de prietenie :

— Cristina dragă, Cristina miloasă, Cristina genială şi domnişoară Curie, iartă-ne pre noi că am dat năvala la cerbul cel gras al caietului tău !

— Bine că cel puţin te pricepi la metafore ! mîrîi Cristina, îndepărtîndu-i mîinile. Asta-i o clasă de poete.

— Ia uitaţi-vă ce priviri rele ne aruncă ! se întristă Olga. Fetelor, nu simţiţi că ne urăşte ? Ar fi vrut să păstreze rezultatul numai pentru ea !

Cristina ar fi cîrpit-o cu multă plăcere peste mutra aceea drăguţă, cu nas cîrn şi ochi migdalaţi. Clasa era o elită de amazoane insultate, încă un cuvînt al Cristinei, şi ele şi-ar fi rupt cu demnitate din caiete foile pe care copiaseră. Nu era prima oară cînd i se dădea a înţelege că singura ei însuşire mai de Doamne-ajută era aceea

de a răspunde promt cînd i se şoptea : *„Ia notiţe şi pentru mine“*, *„Zi-mi repede cum reducem oxigenul din...“*, *„Dă-te mai aşa, să văd şi eu ce scrii“*. Cristina le privi îngîndurată. Nu, nu putea să renunţe la ele. Orice s-ar fi întîmplat, trebuia să-şi păstreze locul. Erau nişte aiurite, erau uneori îngrozitor de obraznice, dar cînd nu poţi alege te mulţumeşti cu ce ai. La urma urmelor o răsplăteau într-un mod destul de convenabil, recunoscînd în orice prilej, fără pic de invidie, că e cea mai tare la matematică, fizică şi chimie, un fel de fenomen, şi o porecliseră cu multă convingere „Domnişoara Curie“.

Cristina făcu eforturi să zîmbească.

— Ascultaţi, deşteptelor, mai bine ne-am gîndi cum să facem ca să fiu scoasă la tablă ! Aş putea să găsesc încă vreo două variante de rezolvare la problemă şi aş cîştiga timp, iar doamna Manoliu ar spune că pe voi vă ascultă altă dată.

Răsunară urlete de entuziasm. Cristina se trezi îmbrăţişată, trasă de păr, primi şi sărutări. Era din nou „Cristina lor“, adică fiinţa care avea uneori dreptul să le privească de sus. N-o interesa preţul acestui lucru, important era să le poată privi de sus. Roşi de plăcere, văzînd cum se agită împrejurul ei, străduindu-se să-i intre în voie. „Aşa, proastelor !“ gîndi ea.

Clădirea în care se întorcea în fiecare seară fusese construită cu mulţi ani în urmă de cineva dornic ca fiecare perete să strige : „Stăpînul e bogat“. În ea trebuiau să locuiască vanităţile. De aceea încăperile erau numeroase şi foarte înalte, abundau marmura şi fierul forjat. În schimb ferestrele erau înguste şi rău amplasate, astfel că soarele pătrundea înăuntru după o astronomie foarte zgîrcită, iar mulţimea holurilor şi coridoarelor întreţinea

necontenit un mic imperiu al curenţilor reci. Odată instalată aici Casa de copii, prima grijă a direcţiunii fusese să pună peste tot sobe, cît mai multe sobe, în unele încăperi cîte două. Pînă la instalarea caloriferului, clădirea consuma anual aproape tot atîtea lemne cît un orăşel. Poziţia favorită a fetelor, a educatoarelor şi a personalului administrativ era să stea lîngă sobă, şi prima amintire a Cristinei era legată tot de-o sobă, masivă, brun-roşcată, mirosind dulceag a cărbune. Pe vremea aceea se ardeau mulţi cărbuni. „E curent, să nu te mişti de lîngă sobă !“ spusese mama, înainte de-a intra în cabinetul directoarei. Cristina îşi începuse viaţa aici cu spinarea lipită de teracota fierbinte.

De atunci trecuse multă vreme, Cristina nu mai ţinea minte decît mirosul dulceag de cărbuni şi vînzoleala fetiţelor necunoscute cărora le lăsa gura apă văzînd că nouavenită ţine în fiecare mînă cîte un urs de ciocolată. Instinctiv, ea îşi ascunsese atunci bunătăţile la spate şi le ţinuse aşa multă vreme, pînă cînd şi-a dat seama cu groază că, lipiţi de sobă, urşii se topiseră, curgînd în pîrîiaşe cafenii pe teracota lucioasă. Fetiţele se băteau să adune în palmă ciocolata lichidă. Cristina îşi amintea, amuzată, cum se repezise la grămadă să facă acelaşi lucru şi cum mama, găsind-o în învălmăşeala aceea de chipuri mînjite cu ciocolată, îi spusese directoarei : *„Iată, s-a şi acomodat“*. Multă vreme Cristina a crezut că acest cuvînt înseamnă : „A te lupta ca să aduni ciocolată“, „A te mînji cu ciocolată“. Chiar şi după ce-a aflat sensul exact al expresiei, cuvintele „comod“, „comoditate“ îi evocau aroma şi lipiciul ciocolatei calde.

Cristina trecu grăbită prin holuri ; pentru ea ziua încă nu se încheiase. Pe vremuri ştiuse să-şi joace binişor rolul de „mîţă“ — poreclă tradiţională a fetelor din grupa mică — acum îl îndeplinea pe cel de veterană. O veterană

era obligată să nu se teamă de direcțiune, să mănînce mult, să aibă toane, în schimb să-și apere micile protejate și să judece, întotdeauna pe dreptate, diferitele neînțelegeri dintre ele.

— Cristi, a venit Cristi !

„Mîțele" răsăreau de pretutindeni, să fie văzute, mîngîiate și, dacă era cazul, să se pîrască una pe alta.

— Mia, șterge-ți nasul ! Simona, iar te-ai bătut ! Dacă se mai întîmplă, nu-ți mai dau voie la mașina de cusut ! Doinița, arată-mi degetul ! Bravo, vezi că se vindecă ? O să ai în curînd o unghie nouă ! Gata, cărați-vă, pînă la opt și jumătate să nu vă mai văd ! Astă-seară este „la povești" dormitorul trei. N-avem ce discuta, e rîndul dormitorului trei, știți bine asta !

Cinci minute mai tîrziu, sub duș. Apa e rece ca gheața. „Minunat ! Olga și Mariana... unde le-or fi sticlind ochii acum ? Pe bulevard, naiba să le ia ! Habar n-au ce înseamnă un duș rece ! Halatul, tricoul, papucii. Sala de sport. Ce liniște ! Spalierele sclipeau ca niște lingouri de aur, inelele par să nu se fi mișcat de cînd lumea. Încălzirea. Genuflexiuni. Foarfeca pe față, pe spate, lateral. Și totuși e interesant de văzut dacă teoria relativității și calculul diferențial... dar e greu... Zicea doamna Manoliu de lucrarea englezului aceluia... Poate dau de ea... Hopa sus, la inele ! Și halterele : 15 kilograme. Mingea. Toate aruncările : de la umăr, prin evitare, de la șold. Au ! Atît mi-ar lipsi ! Să fac vreo întindere musculară înainte de meci. Gata, domnișoară Curie, cele 60 de minute au trecut. Înapoi la duș ! Nu fi leneșă, cum să-l amîni pînă după cină ?!"

Masa de seară. „Simona, de ce arunci cu cocoloașe ?" „Mia, nu fi hoață, dă-i mărul înapoi !" „Poftim ? Mulțumesc, bine, tovarășă directoare, ca de obicei. Sigur, o să particip și la olimpiada de matematică și la cea de fizică.

N-aş vrea să spun nimic, deşi anul ăsta ar fi cazul... Nu, dar sînt atît de mulţi elevi buni, că te apucă groaza !“

Opt şi jumătate. „Bună seara, dormitorul trei ! Toată lumea e în pat ? E cineva care nu s-a spălat pe dinţi ? Să se facă aşa cine minte ? Bun ! Povestea se numeşte...“

Ora nouă. Fierul în priză. „M-am săturat de bluza asta. Să-i modific gulerul ? Să-i schimb nasturii ?“

Nouă şi jumătate. „Ce set frumos a primit Olga ! Numai o nebună ar putea să-l îmbrace, dar e splendid !“

De ani de zile, mama şi fiica se întîlneau în acelaşi loc, pe străduţa zgomotoasă dintre cele două bulevarde principale, în faţa atelierului fotografic. De aici porneau spre staţia autobuzului de Schitu, întotdeauna plin de oameni cu undiţe, tranzistoare şi aparate de fotografiat. Mamei nu-i plăcea aglomeraţia oraşului, în schimb Cristina îşi dorise întotdeauna să se plimbe prin centru cu dînsa. Era cea mai tînără şi mai frumoasă mamă. În orice caz, nici una dintre fetele de la Casa de copii nu se putea lăuda cu o mamă atît de remarcabilă. Ani de zile, acelaşi drum duminical cu autobuzul de Schitu, la pădure, unde doamna Sofia desfăcea pe banca lor din apropierea terenurilor de tenis pachetele cu prăjituri, fructe şi sandvişuri fine. Obişnuia să cumpere atît de multe bunătăţi de la braserie, încît uneori se întorceau pe jos în oraş, pentru că nu le mai rămîneau bani de autobuz.

În memoria Cristinei avea să rămînă ca o tînără şi drăguţă doamnă, care desfăcea cu graţie pacheţele cu gustări delicate. Era o fiinţă veselă, ochi albaştri şi părul blond, vaporos. În primii ani, mama şi fiica îşi petreceau dimineţile de duminică ronţăind migdale şi născocind tot felul de istorii. Un tip scund şi rotofei devenea „dom-

nul Ghindă“, el se plimba pînă seara, să vadă cum mai stă lumea, şi pe urmă se făcea mic şi se întorcea în coaja lui. O ţărancă bătrînă, care vindea zmeură dintr-un coşuleţ acoperit cu pînză curată, era Sfînta Duminică şi dacă, văzînd-o, te gîndeai la o dorinţă, puteai fi sigur că o să ţi se îndeplinească.

Uneori mama pleca pentru cîteva săptămîni, alteori dispărea luni întregi. Îi trimitea Cristinei vorbă să nu mai vină duminica. Odată lipsise un an, şi cînd s-au văzut erau să nu se mai recunoască. În acest răstimp, Cristina o dusese foarte greu, mai ales în primele luni. Slăbea, noaptea avea halucinaţii, tăvălindu-se pe duşumeaua dormitorului şi vorbind fără şir, de se trezeau toate fetele, strigînd să vină educatoarea. Mai mult de un trimestru se dusese la şcoală fără teme şi fără să fi citit măcar un rînd. Ar fi rămas cu siguranţă corigentă la o groază de materii însă, datorită unei vechi obişnuinţe, nu reuşea să fie cu totul neatentă la ore. De bine, de rău, nişte răspunsuri tot îi veneau pe buze cînd era ascultată. În general era apatică, şi cînd devenea ceva mai vorbăreaţă o făcea ca să se certe. De cînd numele ei era rostit printre ale celor mai bune eleve din şcoală trecuse numai un an, dar amintirea acelor zile părea seculară. Toamna, puţin după reluarea cursurilor, mama reapăru. Era tot frumoasă, dar parcă un vînt ciudat o mai decolorase. *„M-am recăsătorit“*, mărturisi ea. Cristina, care plîngea de bucuria revederii, îngheţă ca surprinsă de viscol. Se gîndi că ar trebui să-şi felicite mama, dar nu-i venea în minte nici un cuvînt potrivit. Tăcu îndelung, şi mama se întristă. În duminica aceea despărţirea a fost mai rece ca de obicei. Luni, la şcoală, Cristina făcu senzaţie. Învăţase crîncen toată noaptea şi se remarcă răspunzînd bine la toate materiile. În cancelarie, doamna doctor Manoliu plînse de bucurie şi-i

telefonă directoarei Casei de copii ca să-i spună vestea cea mare. După o lună deveni clar că acum Cristina se instalase — cum se spune în limbaj sportiv — la conducerea plutonului.

Iarna, obţinu premiul trei la olimpiada de matematică şi petrecu o lună de vară în tabăra „olimpicilor". Despre toate acestea mama află, în mod indirect, de la colegele fetei, deoarece Cristinei nu-i plăcea să vorbească. Din ce în ce mai des mama stăruia să-i cumpere o rochie, pantofi, ba chiar îi oferi un carnet de CEC cu o sumă mărişoară. Cristina se opuse cu hotărîre. Mama ofta: *„Dar înţelege-mă, avem destui bani, vreau să spun, soţul meu cîştigă bine, şi nu sîntem decît trei în casă, are numai un băiat. Le-am pus de la început în vedere că va trebui să mă ocup de tine."* Cristina roşi: *„Mi-am închipuit toate astea. Nu am nevoie de nimic !"*

„Reţineţi : 14.29.30 — telefonul amintirilor ! Venim la nunţi, la botezuri, la banchete şi la alte ocazii !" Mai-marele atelierului fotografic era un virtuos al reclamei : *„Loteria celebrităţii ! Fototeca noastră e în atenţia regizorilor. Nu credeţi că şi dumneavoastră aveţi o şansă ?"*

— Şi dumneata vrei să te consacri ?! spuse un glas ironic.

Cristina văzu, reflectată în sticla vitrinei, imaginea băiatului care se oprise în spatele ei. Un cavaler de bulevard, nenorocitul. Nu ştia cu cine are de-a face. O să-l repeadă de-o să-i meargă fulgii.

— În orice caz, dacă vrei să te fotografiezi, am un prieten aici, n-o să te coste nimic ! continuă nepoftitul.

„*A trăncănit destul* — hotărî Cristina — *e timpul să-l expediez.*"

— Ascultă, zise el după o mică pauză, întotdeauna stai cu spatele cînd îți vorbește cineva ?

— Îți dau cinci secunde ca să dispari, spuse încet și foarte limpede Cristina. Altminteri biata dumitale figură de amorez duminical nu va mai răspunde multă vreme la apel pe bulevard !

— Brr, am înghețat ! rîse el. Cînd va trebui să mă răzbun pe un dușman, am să-l fac să se îndrăgostească de tine ! Mama nici nu mi-a spus că ești atît de periculoasă !

Cristina se întoarse fulgerător :

— Poftim ?

Era un băiat cam de vîrsta ei și avea o șuviță de păr alb, lucru care i se păru Cristinei, nu se știe de ce, o necuviință. De fapt totul o revolta la acest băiat, însăși existența lui. Sentimentul trebuie să fi fost foarte intens, căci Valer simți cum privirile ei îl resping ca un suflu de explozie, proiectîndu-l în vid. El vorbea clar și voios, dar putea să jure că nu era auzit decît fragmentar.

— ...bătrînul e cam defect... să-l doftoricească... rugat să vin eu în locul ei...

Cristina pornise, umbla repede, și Valer, ca să țină pasul cu ea, aproape că începuse să alerge. În cele din urmă i se așeză în față, barîndu-i drumul cu brațele zvîrlite lateral :

— Ai de gînd să stai o clipă locului ? Mi-ai scos sufletul!

— Lasă-mă să trec, nu avem ce vorbi !

— Știu, rîse Valer, mama mi-a spus că ești o adevărată savantă, i-ai speriat pe profesori. Și eu i-am speriat, dar din alte motive !

— Nu m-am referit la asta. Și te rog ca dumneata să nu-i zici mamă.

— E un punct de vedere ! Dacă ții neapărat...

Cristina încetase să-l mai privească, se uita resemnată peste umărul lui, acceptîndu-i prezența ca pe un soi de calamitate naturală și dînd impresia că degeaba i se vorbește. Cuvintele se lovesc de ea și cad, neascultate.

Valer își spuse că era cazul s-o lase în plata Domnului, dar îl chinuia un fel de amărăciune pe care n-o mai simțise niciodată.

Îl durea tot ce vedea la fata asta, pantofii cu tocuri deformate, mîinile mari și roșii, cu unghiile tăiate adînc, pardesiul mirosind a benzină și mai ales asprimea ei, singurătatea care o însoțea, ca o trenă de aer rece și uscat.

— Dacă nu poți altfel, spuse el voios, dacă nu vrei să mă consideri fratele tău, de fapt e normal să nu mă consideri fratele tău, atunci să spunem că sînt... ia să vedem... de la Întreprinderea „În serviciul dumneavoastră“, care furnizează femei pentru supravegherea copiilor cînd părinții se duc la teatru sau în excursie ! Părinții tăi au plecat în excursie și m-au angajat să-ți țin de urît ! Mi-au dat și bani de cheltuială. Vrei să vorbești, vorbim ! Vrei să taci, e bine și așa.

— De ce insiști ? Nu sînt supărată pe tine, nu sînt supărată pe nimeni. Poate că vă e milă. Ce v-ați spus ? „Să n-o lăsăm singură duminica !“ Scoateți-vă din cap că sînt neajutorată, singură, tristă, și așa mai departe !

— E-n regulă, nici prin gînd nu mi-a trecut !

— Am viața mea, treburile mele, sînt membru matur al societății, este inutil să fiu obiectul preocupărilor cuiva.

— Degeaba îmi spui chestiile astea, eu nu sînt un membru matur al societății — oftă Valer — dar, în orice caz, mă simt foarte grozav cînd cineva discută cu mine lucruri atît de serioase !

Pustiul de gheață din ochii Cristinei se mai îmblînzi, răsăriră acolo cîteva lumini prietenoase.

— E frumos că ne putem înțelege. Îmi pare rău că m-am răstit la tine. Sper că tatăl tău n-are nimic grav.

— Are pe naiba. A fost la Combinatul viticol săptămîna trecută să instaleze o linie automată, care umple sticlele și le numără. Pe urmă a umblat pe la fiecare butoi, „Ăsta-i Riesling, ăsta-i Otonel“, și după asta a călcat greșit pe o rampă, a căzut de la un metru și jumătate, în picioare, și s-a ales cu o hernie de disc. Acum stă în pat rănit și face pe eroul muncii !

— Ai haz ! rîse Cristina. Cred că e un tată bun.

— Merge ! Cam iute de mînă.

— Probabil că se simte nevoia. Dar... mama... cum se poartă cu tine ?

— Prea frumos. E întotdeauna de partea mea.

— Și... ei doi... cum se înțeleg ?

— Normal.

— Se ceartă ? șovăi Cristina.

— Se ceartă, se împacă. Ca toți oamenii de vîrsta lor. Nu-i ca în filme.

— Bine. La revedere ! Spune-i mamei că totul e în regulă, sînt bine, sănătoasă.

— Da, zise liniștit Valer, dar întîi o să mergem la Magazinul universal să-ți tîrguiești cîte ceva. Doamna Silvia — că mamă nu vrei să-i zic ! — mi-a dat niște bani și mi-a spus că...

Obrajii Cristinei ardeau :

— N-am nevoie de nimic ! La revedere !

— Bine, dar mama...

— Transmite-i ce ți-am spus ! Și să adaugi că m-am supărat.

— Mă rog. Facă-se voia ta !

Văzînd că nu e chip s-o convingă, își ceru scuze pentru cinci minute, mințind-o că i-a făcut semn un prieten, și

reveni ducînd, spre stupefacţia Cristinei, două pachete. Într-unul se afla un jerseu roşu („*Sper să-ţi vină, l-am luat după măsura vînzătoarei, semăna cu tine la statură*"), iar în celălalt o antarctidă dulce de cataifuri.

— Valer, ai să faci cu ele ce ştii, mie nu-mi trebuie ! îl fulgeră Cristina.

Dar el i le şi pusese în braţe şi acum se menţinea şiret la un metru distanţă :

— Cred că n-o să le arunci, nu-i aşa ?

— Valer, e posibil, nu-ţi dai seama că mă jigneşti ?

I se aprinseră obrajii de necaz şi de jenă, dar el ridică din umeri :

— Am un coleg care vorbeşte foarte înflorit. În locul meu ţi-ar răspunde aşa : „Cinstită jupîniţă, e din porunca prealuminatei doamne, eu nu sînt decît cel mai nemernic dintre slujitorii ei !"

Se văzură apoi în fiecare duminică, păstrînd acelaşi loc de întîlnire, pentru că era amuzant să vezi ce fotografii mai apar în vitrina candidaţilor la gloria cinematografului. Cristina se mira că soţul mamei sale nu se mai face odată sănătos, dar nu-i displăcea să se vadă cu Valer, începuse să-l considere ca pe un frate, un frate mai mic, năzdrăvan, dar grijuliu şi politicos.

Lui nu-i plăceau însă clipele cînd venea vorba despre cărţi, despre muzică, şi mai ales despre diferite probleme teribile ale ştiinţei contemporane care erau, pare-se, la degetul cel mic al Cristinei. Un timp, fata nu-şi dăduse seama că în astfel de împrejurări vorbeşte numai ea. Odată fu gata să se supere, considerîndu-l neatent din impoliteţe. Văzîndu-i zîmbetul stînjenit, pricepuse că băiatul avea toată bunăvoinţa, dar a discuta cu el astfel de lucruri era totuna cu a-i vorbi într-o limbă străină.

Într-un rînd lui Valer îi scăpase chiar un suspin comic :

— Dacă aş şti măcar a zecea parte din cîte ştii tu, n-aş avea treabă la şcoală ! Mai cunosc eu pe cineva în genul ăsta.

— Dar tu cum înveţi, Valer ?

El ridicase din umeri, regretînd că se grăbise cu confidenţa :

— Mă descurc.

Odată veni cu o înfăţişare gravă, mutînd dintr-o mînă în alta un caiet cu scoarţe tari.

— Mi s-a cerut părerea asupra unei lucrări ! o informă el pe Cristina. Ca un fel de referat.

— Ce lucrare ?

Valer făcu un gest larg, adică era o lucrare importantă şi în acelaşi timp neobişnuită. În realitate nu-i ceruse nimeni părerea. Văzîndu-l pe Nicuşor că tot umblă pe sub bancă la caietul ăsta, i-l smucise din mînă, curios să vadă dacă e vreun oracol. Dar pe prima pagină scria : *„Fra Dominique, exponentul vieţii integrale“. „Ce-i asta ?“ „Nimic. Încerc să-i fac biografia. Istoricii s-au ocupat în mod insuficient de el.“ „Dă-mi şi mie să-i trag o citire* — îl rugase Valer — *luni ţi-l aduc.“* De fapt, plănuise s-o uimească şi el cu ceva pe Cristina.

Într-adevăr, Cristina răsfoi cu destul interes caietul, se apucă chiar să citească. Nu erau scrise decît vreo treizeci de pagini, dar arătau foarte bine, cu trimiteri la subsol, unde se înşiruiau tot felul de autori importanţi pe care Despa îi cita.

— Cine zici că e băiatul ăsta ?

— Un prieten de-al meu, Despa Nicolae. Tip foarte cult. Mereu discutăm despre cărţi.

— Aşa ! zise Cristina. Mi-nchipui că discutaţi şi despre acest Fra Dominique.

— Bineînţeles !

— Asta înseamnă că i-ai citit operele !

— Da... Adică el a scris în latinește, da-mi traduce Despa.

Cristina făcu eforturi ca să nu zîmbească. Totuși lectura caietului o interesase. Biografia lui Fra Dominique, *„prima încercare de biografie științifică"*, era într-adevăr atrăgătoare și nu puteai decît să regreți că *„istoricii și exegeții ultimelor secole au manifestat o nejustificată indiferență"* față de acest *„cavaler al dublei ipostaze"*. Din păcate, izvoarele documentare erau puține, nu se știa cu precizie nici cînd, nici unde se născuse, din scrierile sale rămăseseră doar fragmente și de aceea *„sarcina noastră de a-i reconstitui trecerea printre cele omenești a fost extrem de dificilă"*.

— E neplăcut, zise gînditoare Cristina, dar n-am mai auzit pînă acum de acest Fra Dominique !

Manuscrisul lui Despa conținea în prima parte descrieri de încăierări spectaculoase care alternau cu dispute filozofice, reieșind că Fra Dominique dusese într-adevăr o viață completă. El stăpînea în egală măsură scrima și prozodia, logica și navigația maritimă, teologia și lupta corp la corp, arta ecvestră și matematica, arhitectura și filozofia, etica și mecanica. Partea a doua cuprindea versuri și cugetări ale lui Fra Dominique, precum și lista completă a invențiilor încă neinventate.

— Cum asta, invenții... neinventate ? se miră Cristina.

— Păi nu se vede ? Sînt peste treizeci de pagini cu invențiile care de-abia acum înainte urmează să aibă loc ! Eu mi le copiez.

— Nu-l cunosc pe acest Nicușor — rîse Cristina — dar presupun că seamănă destul de bine cu autorul lui preferat !

— Cum adică ?

— Cred că sînt amîndoi la fel de zăpăciți !

CAPITOLUL V

Valer nu găsi timp să discute cu Nicuşor despre toate acestea, deoarece pentru amîndoi urmă o perioadă de activitate febrilă. Într-o zi, Nicoleta Simion comunicase Nababului la o oră educativă în care se discuta soarta serbării din vacanţa de primăvară :

— Consultîndu-mă cu numeroşi colegi, am ajuns la concluzia că cel mai indicat pentru a regiza piesa este Nicuşor Despa.

„Numeroşi colegi" mîrîiră, iar Doru Stroe-Muzicuţă bombăni :

— Eu nu-mi amintesc să mă fi întrebat cineva !

— Nu-i nimic, folosesc prilejul şi te întreb acum ! zise Nicoleta netulburată. Despa citeşte foarte mult, are personalitate, bun gust. Eşti de altă părere ?

— Nu, de ce ? zise Doru, furios. Doar că l-ai caracterizat prea modest, trebuia să mai adaogi cîteva amănunte, de pildă, că e genial.

Nababul nu interveni ; lăsase „frîiele libere", cum spunea el, şi acum se distra, prefăcîndu-se că e cu gîndul în altă parte.

— Nici pe mine — zise Manolache, ca să se afle în treabă — nu m-a întrebat nimeni. Sînt ofensat !

— Nici nu meritai să te întreb ! Ieri ai fost la şcoală ? Dar alaltăieri ? Dar răsalaltăieri ?

— Răsalaltăieri a fost duminică !

— Tot rămîn două zile nemotivate !

— Cred că nu e cazul să discutăm acum problema asta, zise Manolache foarte demn, privind însă cu teamă spre diriginte. Eu atîta vreau să spun : că alegerea ta e foarte bună !

— O, eşti de acord cu mine, asta e grav, înseamnă că am greşit !

După ce Nicoleta îi puse la punct pe toţi, se întoarse cu smerenie spre diriginte. De fapt simţise din prima clipă că şi el e de părerea ei.

— Bravo ! zise Nababul, tărăgănat. Ai lucrat bine, cînd începi tu, nu se mai vede om cu om ! Despa, eşti pregătit să-ţi asumi răspunderea spectacolului ?

Nicuşor se ridică încet, cu obrajii arzînd de plăcere :

— Da !

Şi le aruncă mănuşa. Nici una dintre gloriile clasei nu se aşteptase la asta. Nicuşor pregăti timp de două zile un plan şi, cînd îl aduse la cunoştinţa publică, mulţi obraji se înverziră. Nici unul dintre obişnuiţii festivităţilor nu intrase în vederile lui. Bravii care ani de zile duseseră greul serbărilor recitînd *„Balada unui greier mic“* sau ţinînd discursuri *la punctul „Şi acum, în numele elevilor, va vorbi...“* se văzură trecuţi sub tăcere. O solidă tradiţie cerea ca, într-o piesă montată la şcoală, rolurile principale să fie împărţite, ca nişte premii suplimentare, elevilor de frunte. Nicuşor procedă exact pe dos. El făcu un examen, cerînd fiecăruia să citească nişte replici. Doru Stroe-Muzicuţă refuză, spunînd că n-a ajuns el să dea probe în faţa lui. Despa ridică din umeri şi invită pe altcineva. Nicoletei însă nu-i displăcu procedeul. La sfîrşitul zilei, lucrurile erau clare ; răspunderile reveniseră aproape în întregime *celeilalte* jumătăţi a clasei, s-ar fi putut spune chiar că Nicuşor urmărise cu tot dinadinsul să aducă în primul plan

tot ceea ce nu era ilustru. Manolache Cezar se pomeni, uluit, în rolul principal, Valer fu decretat maestru de lumini și inginer de sunet, iar Brazilianul, regizor tehnic. Vestea ajunse, cu comentarii înțepate, la comitetul de părinți, și de aici, la urechile directorului. Nababul fu convocat să dea explicații. *„N-am ce vă spune,* zise el, *aștept prima repetiție ca să-mi fac o părere !“* Adică pe el nu-l interesa decît să iasă spectacolul bine. *„Nu e vorba numai despre asta,* spuse directorul. *Mai sînt și alte considerente !“ „Spuneți-mi-le și mie, am să le transmit imediat clasei !“* mîrîi Nababul.

Pregătirea spectacolului produse curiozitate în toată clasa. Nicușor și echipa lui repetau în secret. Valer umbla peste tot cu magnetofonul după el, Manolache devenise posac și laconic, Brazilianul era mai încruntat ca niciodată. Într-o zi, spre surprinderea generală, apăru în școală și Fabian, cărînd un reflector adevărat și o valiză cu pistoale și săbii de epocă.

Toate firele acestor operațiuni începeau și se terminau cu Nicușor. În săptămînile acelea a fost veșnic cu obrajii aprinși și cu părul vîlvoi. Căpătase și un fel de-a vorbi scurt, ironic, poruncitor. Într-o zi, Valer se arătă în școală abia în ora a treia, iar Manolache nu veni de loc. A doua zi, Nicușor, galben de furie, îi preveni : *„Cine mai întîrzie la ore sau vine cu degetul în gură, fără să fi citit, nu mai are ce căuta în echipă !“* Muzicuță se amuză copios, adică : *„Uite, Despa dă și lecții de bună purtare, ei bine, nu și-a găsit oamenii !“* Dar în toată perioada următoare nici unul dintre supușii lui Nicușor n-a mai întîrziat la școală.

În ziua cea mare, gălăgiosul public al serbărilor școlii se trezi, uluit, în fața unui adevărat spectacol, cînd nu mai îndrăznești nici să-ți sufli nasul. Costumele erau feerice, scenele de bătălie îți tăiau răsuflarea, iar efectele de lu-

mină şi de sunet întrecură toate aşteptările. Încă de la primele replici, spectatorii au înţeles că Nicuşor şi echipa lui îşi luară obligaţiile în serios. Contra aşteptărilor, nu exageraseră cu mustăţi şi bărbi false, dar tocmai faptul că jucau „la faţa lor“, cum spun actorii, stîrni nedumerire. Într-adevăr, merita să-l vezi pe Manolache Cezar cu chipul lui binecunoscut şi să simţi că sub această înfăţişare se ascunde altcineva. Dar Nicuşor scontase cu mult înainte efectul. *„Bagă-ţi în cap, Manolache, ar fi o aiureală să te prezinţi deghizat în voievod, că nu facem bal mascat! Vreau, deşteptule, exact contrariul: un voievod ascuns sub mutra ta!“* Manolache Cezar reuşi performanţa, o reuşi atît de bine, încît colegii din sală se întrebau: „Care o fi adevăratul Manolache? Tînărul cel aspru, generos, înţelept şi viteaz de pe scenă, sau flecarul şi zîmbăreţul cel de toate zilele?“

Spre sfîrşitul spectacolului se produse un incident. În scena-cheie, eroul, încolţit de duşmani, trebuia să facă un act de mare curaj şi să reziste atacurilor inamice, ajutat numai de logodnica lui, amîndoi înarmaţi cu pistoale şi spade. Valer pregătise pentru scena asta o imprimare specială, cu împuşcături amplificate. În clipa cînd Brazilianul îi făcu primul semn, el introduse banda în magnetofon. La al doilea, acţionă aparatul. Dar, în loc de zgomotele eroice, în difuzor răsună vacarm de cucuriguri şi cotcodacuri. Cineva strecurase în locul benzii pregătite din vreme altă bandă, care folosise mai de mult la „Punguţa cu doi bani“, un spectacol de păpuşi, pentru clasele mici.

Nu lipsi mult ca farsa asta să anuleze tot succesul de pînă atunci. Sala se cutremura de rîs, interpreţii înmărmuriseră. În culise, Nicuşor se întreba, slăbit de amărăciune, dacă nu e cazul să lase totul baltă şi s-o şteargă.

Nicoleta, nemaisuportînd rușinea, ieși din scenă plîngînd.

— Stai, ce faci ? încercă s-o calmeze Nicușor.

— Lasă-mă ! șuieră ea, cu dispreț. Nu-ți dai seama ce mi-ai făcut ?

— Dar eu n-am nici o vină ! Cineva a schimbat benzile

— Trebuia să controlezi din timp !

— Dar cum să fac eu totul ? Am avut altele pe cap !

— Ah ! îl ironiză ea, uitasem, tu ai dus muncă de concepție. Ei bine, nu ! Trebuia să controlezi, să faci totul pentru a reuși, să muncești ca un hamal ! Și știi de ce ? Eu nu pentru cine știe ce talent te-am propus pe tine, ci pentru a-ți da o șansă, auzi ? O șansă, ca să ieși din amorțeala ta ! Ai ratat-o !

Nicușor o privea năuc, ar fi vrut să spună ceva, dar buzele și bărbia îi tremurau prea tare. În sală furtuna de rîsete luase proporții, cu atît mai mult cu cît cortina cădea și se ridica fără rost, iar interpreții alergau zăpăciți pe scenă, neștiind cum să reia acțiunea.

Atunci, de pe locul său aflat în rîndul întîi, se ridică Nababul, întorcîndu-se și dominînd sala. *„Cine rîde de elevii mei, rîde de mine !“* tună el, și se făcu liniște mare. El mai așteptă două-trei secunde, apoi aruncă o privire spre scenă, înclinînd ușor capul : *„Puteți continua fără teamă, sînt aici“*.

Spectacolul se urni din nou, își recăpătă ritmul, incidentul fu uitat. În final, aplauzele izbucniră sincere, furtunoase. Mama lui Manolache plîngea de bucurie. Ea nu aflase dinainte că fiu-său va juca. O poftise la serbare fără a-i spune că are și el un amestec; pînă în ultima clipă se îndoise că o să joace !

— Și Despa ? întrebă Nababul. Tocmai el nu se arată ? Ia să mi-l aduceți !

Îl strigară, îl căutară peste tot. Nicuşor nu era de găsit. În schimb, fu observat şi tras de păr, dindărătul decorului, Doru Stroe-Muzicuţă. El înlocuise banda !

— Mi-e greaţă să mă uit la tine ! strigă Nicoleta.

— Încearcă să mănînci puţină lămîie !

— Muzicuţă, tu ai să mergi cu mine ! îl prinse de cot Valer. Acum !

— Ia mîna !

Valer se strîmbă îngrozitor :

— Vrei să te bat ? Auzi, te plesnesc aici, de faţă cu toată lumea şi pe cuvîntul meu că n-o să protesteze nimeni !

O jumătate de oră mai tîrziu, Nicuşor se auzi strigat din stradă. Jos, la intrare, erau mai mulţi, cu Doru la mijloc. Coborî în silă.

— Uite, Nicule — se strîmbă Valer — isteţul care a schimbat banda e Muzicuţă. A venit să-ţi ceară scuze şi să te complimenteze pentru spectacol.

Şi-i dădu lui Doru un ghiont.

— Despa — mîrîi vinovatul — să nu crezi că am venit de frică ! Dacă ar fi să fac ceea ce nu vreau, o sută de Valeri n-ar reuşi să mă silească ! Dar acum cred şi eu că e cazul... să te rog să mă ierţi !

— Dar n-ai nici o vină ! se împurpură Nicuşor. Săptămîni întregi am presimţit că o să se întîmple ceva ! Aşa sînt eu : îmi merge cît îmi merge, şi deodată, chix ! Că de data asta legea a acţionat prin intermediul tău, e o pură întîmplare.

— Ca să te înţeleagă pe tine, omul ar trebui să stea în mîini, cu capul în jos şi cu picioarele în sus ! bombăni Muzicuţă.

— În orice caz, vă mulțumesc tuturor, șopti Despa foarte trist și, răsucindu-se pe călcîie, se îndepărtă cu pași șovăitori, cu umerii căzuți.

Dar cînd se asigură că a ajuns destul de departe pentru a nu fi văzut, adică la etajul întîi, trase un chiuit de indian sioux și începu să urce treptele țopăind și pocnind din degete :

— Ah, grozav ! Parara-pam-pam, nu e rău de loc, ubi-dubi-du !

CAPITOLUL VI

Într-o zi se făcu foarte cald, tocurile doamnelor rămîneau în asfaltul muiat, toată lumea vorbea despre ştrand şi despre litoral, vînzătorul de gheaţă ajunse un personaj important şi veni vacanţa. Nicuşor Despa se gîndea cu uimire că e liber să facă tot ce vrea, inclusiv să lenevească, şi — alegînd această din urmă cale — deveni repede posac, nemulţumit. De plecat la mare, nici vorbă deocamdată. Se dovedi că Zeus nu primeşte concediu decît spre sfîrşitul verii. *„Asta e planificarea“*, justifică el. *„Iar ţi-au luat-o alţii înainte !“* se lămuri doamna Despa. *„O să mergem duminică la ştrand şi la pădure.“ „Adică da, cum de nu m-am gîndit ? Doar avem maşină, n-o să ne înghesuim în autobuze !“* îi dădu dreptate, în mod ironic, mama. Excursiile cu autobuzele, întotdeauna supraaglomerate, se sfîrşeau cu ceartă, doamna Despa spunînd că Zeus nu e destul de descurcăreţ, iar el învinuind-o că n-au pornit de acasă destul de devreme. Zeus mai făcu o greşeală, şi anume începu să nu mai vină acasă la timp. Doamnei Despa nu-i trebui multă bătaie de cap ca să afle pricina, Zeus nefiind omul care să poată păstra un secret. Avea un prieten, fost coleg de facultate, Panaitescu. Se întîlneau la o bere sau la un şpriţ. După doamna Despa, acest Panaitescu trebuia să fie un zdrahon obraznic, beţiv şi corupător al capilor de fa-

milie. *„Nu puteai să-ți găsești un prieten mai de Doamne-ajută?* se necăjea dînsa. *Doar n-ai prea mulți prieteni!“* De fapt, Nicușor băgase de seamă că tot ceea ce făcea Zeus în ultimul timp era rău, și culmea este că încetase să mai protesteze. Asculta reproșurile doamnei Despa cu un zîmbet umil, pe care nu-l mai avusese pînă atunci. Părea din cale-afară de obosit, și impresia asta era întărită de mici abateri de la conduita lui obișnuită ; nu se mai rădea în fiecare dimineață, frumoasele lui cămăși se șifonau îndată ce le îmbrăca. Pe reverele hainei se vedeau tot mai des fire de tutun.

Într-o zi, fratele mamei, arhitectul Francisc, telefonă din nou, anunțîndu-și vizita. Zeus se prefăcu extrem de bucuros : „Drăguț din partea lui!“, dar își exprimă marele regret că tocmai după-amiază are o consfătuire importantă. Urmă cuvenitul scandal, după care mama îl sună pe Francisc, servindu-i cu cel mai natural glas, dar și cu cele mai furioase strîmbături obișnuita minciună. Din receptor se auziră sonuri grăbite, semn că fratele avea ceva urgent de comunicat. *„Bine* — zise mama — *o să-l trimit ca de obicei pe Nicușor. Nu, nu e nici un deranj!“*

Unchiul solicita din nou lui Zeus o mapă cu desene. *„Ar trebui să te simți mîndru!“* zise mama. Zeus se necăji atît de tare încît plecă imediat, trîntind ușa. Doamna Despa avu o tresărire ; Nicușor își dădu seama că-i părea rău de ceea ce spusese. Căutară împreună în dulapul lui Zeus, pe dulap și chiar sub canapea, deoarece îngrămădise peste tot teancuri de schițe, multe îngălbenite de vreme. Mama era nervoasă, îl repezi de cîteva ori pe Nicușor fără nici un motiv, spuse că de mult ar fi trebuit aruncate vechiturile acestea care întrețineau praf și dezordine în casă. Pe urmă, după ce găsiră mapa, i-o puse lui Nicușor în brațe și se înfundă în fotoliul din dormitor, aprinzîndu-și o ți-

gară. Părea nespus de obosită, era palidă şi degaja o răceală antipatică ; lui Nicuşor i se păru deodată ciudat de străină această femeie, simţi cu ascuţime, cîteva clipe, că nu au nimic comun. Senzaţia asta era nouă pentru el, i se făcu teamă, spuse la întîmplare repede ceva („*Ce-o fi diseară la televizor ?*") spre a se convinge că se mai putea vorbi cu ea. „*Un film*", răspunse doamna Despa cu gîndurile aiurea, şi de fapt nu numai gîndurile, ci ea însăşi era în altă lume, unde nu se ştia nimic despre Nicuşor, despre pojarul lui de la 6 ani sau despre amigdalita dintotdeauna, acolo fiind de asemenea necunoscut faptul că sus-numitul trebuia să îmbrace în fiecare dimineaţă o cămaşă curată, că avea nevoie de diferite vitamine, că îi plăcea pîinea prăjită sau că nu putea suferi mîncarea de bame.

Unchiul locuia în partea de nord a oraşului, aproape de serele horticole. Clădirea reproducea o casă ţărănească veche, o casă cetate, cu contraforturi, ferestre plasate foarte sus, cerdac înalt. Te-ai fi aşteptat să-ţi deschidă un gospodar vînjos şi roşcovan, apăru însă un bărbat slab ca o sfoară şi cu un mers atît de chinuit încît părea să aibă genunchii legaţi unul de altul.

— Săru-mîna, unchiule !

— Bună ziua, că te-ai făcut prea mare pentru „săru-mîna", zise unchiul voios. Tocmai mă pregăteam să vin pe la voi.

Nicuşor îi recită fără greşeală pretextul, dar unchiul nu era inocent. Se mulţumi cu un : „Hm, da ?" neîncrezător şi-l pofti înăuntru. Nicuşor mai fusese pe aici. Regăsi mirosul de gutui şi de ţigări scumpe — el recunoştea întotdeauna o casă după mirosul ei. Mobila era de modă

veche, dar admirabil întreţinută. Soţia unchiului era o fiinţă rotofeie, alb-aurie ca un colţunaş. Se bucură văzîndu-şi nepotul, îi puse numaidecît în faţă o tavă cu fructe, ciocolată şi prăjituri de casă şi îl asaltă cu o mie de întrebări.

— Ai terminat cu dădăceala ? zîmbi unchiul. Acum o să-l poftesc pe nepot în atelier.

Sui cu efort scara interioară, urmat de Nicuşor. Atelierul era la etaj. O încăpere spaţioasă, puternic luminată. Trei planşete, biblioteca, rafturi şi măsuţe pe care erau aşezate într-o ordine desăvîrşită tuburi cu tempera, tuşuri, uleiuri, albume, reviste, schiţe, fotografii. Pereţii erau în întregime acoperiţi cu desene — teatre, staţiuni balneo-climaterice, gări, hoteluri, şcoli. Printre ele Nicuşor recunoscu, stînjenit, şi un desen pe care-l făcuse chiar el pe la şapte ani, conturînd cu alb, pe un carton roşu, o pisică

La intrarea lor se ridicaseră, respectuoşi, patru bărbaţi.

— Nepotul meu, colaboratorii mei ! făcu unchiul prezentările. Despa e reţinut la Institut, ne-a trimis însă schiţele.

Trei erau mai tineri decît unchiul, al patrulea, de-o vîrstă cu el. Se grăbiră să cerceteze desenele din mapă.

— Exact ce ne trebuie !

Unchiul luă de pe biroul său un desen şi îl introduse în aparatul de proiecţie. Pe ecran apăru imaginea unui plan detailat.

— Mă interesează părerea ta !

Era un labirint de pătrăţele, dreptunghiuri şi forme circulare, dispus în potcoavă. Destul de informat în materie, Nicuşor înţelese că e vorba de un hotel, date fiind numeroasele camere prevăzute fiecare cu baie şi toaletă, spaţiile foarte mari aducînd a restaurante şi a holuri. În fine, intrarea principală, foarte largă.

— Eşti pe aproape ! Altceva ai mai observat ?

— Da, mi se pare curios că are numai două nivele.

— Bine ! Asta, nepoate, e un han. Mai precis, un motel turistic după tipicul hanurilor vechi de la răspîntiile marilor drumuri româneşti. Îl facem în pădure, la Schitu. Albumul vostru îmi e de mare ajutor, să-i spui lui taică-tău că îi mulţumesc foarte mult. E posesorul unei comori pe care într-o bună zi tot am s-o fur. Desenele lui trebuie publicate, domnule, toţi avem nevoie de ele, taică-tău ăsta e cocoşul din „Punguţa cu doi bani", a înghiţit prin vîrful creionului nu ştiu cîte mii de case, hanuri, biserici, palate. Vrem să ne bucurăm şi noi de ele !

Nicuşor nu ştiu dacă să ia asta ca o mustrare sau ca o laudă la adresa tatălui său. În orice caz, avu un sentiment plăcut, văzînd cum acest unchi foarte ocupat cu lucrări mărețe spune o frază atît de lungă, în care este vorba numai despre Zeus.

Alte planşe reprezentau motelul rustic în acuarelă. Pe fondul unui desiş masiv, construcţia apărea enormă şi totuşi intimă. Aici se vedeau desluşit intenţiile arhitectului. Într-adevăr, era un han, şi apropiind pleoapele pînă ce detaliile se estompau, auzeai larma gospodărească din curte şi din bucătării, vedeai caii deshămaţi şi cărăuşii făcînd schimb de veşti. Ba nu, erau autoturisme cu motoarele încă fierbinţi şi mici triburi coborînd şi trîntind portierele. Planşele prezentau şi detalii ale încăperilor, cu tavane din grinzi şi cu pereţi acoperiţi de covoare. În bărbatul acela pirpiriu, urîţel şi suferind, care era unchiul Francisc, trebuia să bănuieşti o forţă, de vreme ce se învrednicea să planteze asemenea construcţii. Văzîndu-l cum priveşte atent albumul lui Zeus şi apoi cum începe să-şi detaileze grăbit propriile schiţe, Nicuşor simţi o uşoară enervare. Unchiul lucra fără nici un efort, de parcă mîinile ştiau singure ce aveau de făcut cu creionul şi cu rigla de

calcul, cu trăgătoarele şi cu sticluţele de tuş colorat. Linii, cercuri, dreptunghiuri se înşirau cu iuţeală şi precizie. Ar fi zis că unchiul nu munceşte, ci se distrează, şi totul era în jurul lui ordonat, curat, vesel. Nicuşor îl văzu atunci pe Zeus cum se învîrtea ursuz într-un iad de eboşe, fum de ţigară, cartoane sfîşiate şi acuarele care îşi căscau prin tot locul ochii coloraţi, tăcut şi furios, neîngăduind nimănui să intre la el. Uneori lucra noaptea, alteori după-amiaza, n-avea un program. Cînd credeai că lucrează dormita pe fotoliu, iar cînd credeai că se odihneşte lucra. O oră la planşetă, o oră pe fotoliu, cam aşa arătau nopţile şi după-amiezile lui, ai fi zis că are prea multe idei pentru a-şi îngădui să se odihnească şi prea multă nevoie de odihnă ca să poată munci cîteva ore în şir. Pe dulapul din dormitor şi chiar pe cel din bucătărie, prin unghere, pe sub masă vieţuiau leneşe maldăre de schiţe, multe vechi, de ani de zile, prăfuite. Doamna Despa spunea că-i e peste putinţă să dea o înfăţişare cît de cît normală casei din pricina lor ; Zeus promitea că „mîine“ o să arunce, în sfîrşit, tot ceea ce e inutil, dar nu le arunca niciodată, aşa cum niciodată, după nici una din nopţile sale chinuite, nu se ducea nicăieri cu nişte proiecte sclipitoare ca ale unchiului. Pe Nicuşor îl străbătu ascuţit sentimentul că, în situaţia tatălui său, nici el n-ar fi fost bucuros de o întîlnire cu Francisc.

— Ai tăcut, nu mai spui nimic ? exclamă unchiul bine dispus, trecînd cu încîntare din mapă pe foaia lui nişte motive de stîlpi încrustaţi.

— A spus tata — minţi Nicuşor, posomorît — că astăseară are nevoie şi el de mapă.

Unchiul rămase cu creionul în aer, mirat mai mult de inflexiunile din glasul băiatului decît de informaţie.

— Da ? ! Bine, nu mi-am închipuit, atunci o să mă grăbesc !

Făcu o mişcare bruscă pentru a lua o foaie de calc şi gemu, privindu-şi neputincios genunchii în care se cuibăriseră mii de draci.

— Povesteşte-mi ceva despre tine ! surîse el, palid, desfăcînd sulul de calc. Cum înveţi ?

— Eh...

— Şi-n timpul liber ? Maică-ta îmi spunea că înghiţi biblioteci întregi, eşti un erudit. Am şi eu cîteva cărţi care te-ar putea interesa.

— Nu — spuse Nicuşor, punînd în cuvinte toată îngîmfarea şi aroganţa de care era în stare — nu prea am timp de pierdut cu cărţile. Deocamdată mă interesează cultura muşchilor şi erudiţia reflexelor.

— Nu mai spune ! se miră unchiul, pipăindu-şi rotulele dureroase. Şi ce sport faci ?

— Toate sporturile, sau aproape, zise Nicuşor. Box, atletism, haltere, înot. M-am specializat în săriturile de la trambulină.

— Felicitări ! Mi-amintesc că şi Despa, în facultate, era un sportman pasionat.

— Şi acum este — mîrîi Nicuşor — uneori vine la antrenamentele noastre de fotbal, joacă şi el, şutează extraordinar. Eu îi spun „omul de fier !"

În învăluiri de abur, Nicuşor văzu chipul lui Zeus, mohorît, istovit, cu ochiul înlăcrimat de fumul ţigării. „L-ai dat gata pe Ţăndărică !" îi zîmbi cu tristeţe imaginea tatălui.

— Mda, bombăni unchiul, dacă zici că trebuie să duci îndărăt desenele, termin imediat.

Mai lucră tăcut un sfert de ceas împreună cu colaboratorii săi, care simţiseră că atmosfera era încordată şi se grăbeau să facă schiţe şi fotografii după desenele din mapă, apoi i-o înapoie, rostind în silă cîteva cuvinte de mulţumire.

Acasă, doamna Despa se cruci cînd Nicuşor apăru cu mapa sub braţ.

— Unchiul — zise el, indiferent — s-a uitat şi gata!

— Cum „s-a uitat şi gata?" Mie mi-a spus că are nevoie cel puţin trei zile de desenele astea !

Nicuşor ridică din umeri şi începu să fluiere indiferent ; atunci doamna Despa avu o înţepătură în inimă, recunoscînd năravul lui Zeus. Îl sună imediat pe Francisc. „Cine întreabă ? Nu, mă rog, domnul arhitect nu este acasă, a plecat acum cinci minute", răspunse femeia de serviciu.

CAPITOLUL VII

Nicuşor străbătea labirintul tarabelor încărcate cu o nemaipomenită bogăţie. Verze obraznic de mari, ardei şi roşii cu pieliţa gata să plesnească, explozii de zarzavat, caise leneşe, cetăţi cu tunuri de morcovi şi cupole de ţelină, valuri de mere cu miros aţîţător. Printre atîtea culori gălăgioase, domnea cuminte albul ulcelelor cu smîntînă şi al calupurilor de brînză, din care cucoanele gustau cîte un pic, alegînd cu luare-aminte.

În spatele halei, pe un fel de peron scund, printre lăzi mirosind a peşte şi butoaie de vin, era altă lume.

— Patru sute, e aproape nouă, o las cu trei. Ce, domne, nici cu două sute nu-ţi convine, umbli după pomeni? striga răguşit un tînăr frumuşel, cu o cămaşă în carouri roşii şi albastre, împingînd în burta cuiva ghidonul bicicletei pe care o avea de vînzare. Altul aţinea calea trecătorilor, arătîndu-le perechea de pantofi galbeni, năclăiţi de cremă, care-i atîrnau de gît. Cu vocea lui groasă nu zicea decît atît : „*Alo ! Alo ! Ocazie !*“ Un gigant păros îţi punea pe nas o pereche de ochelari de soare, privindu-te cîteva clipe în extaz : „*Chilipir ! Doi poli !*“ Cîte un atlet negricios, cu o îmbrăcăminte specifică, de pildă o cravată excelentă la cămaşa ferfeniţă sau pantaloni scorţoşi de murdărie deasupra pantofilor noi-nouţi, circula preocupat de la un grup la altul.

Deodată se produse panică. Tînărul cu cămașă în carouri zvîrlise bicicleta la pămînt și acum alerga disperat prin mulțime. Un factor poștal, om în vîrstă, ridicase bicicleta cu o mînă, în vreme ce cu cealaltă făcea semne alarmate.

O umbră enormă se profilă la picioarele lui Nicușor.

— Ce-i, mă, cu tine ?

— P-aici ! îngăimă Despa, întorcîndu-se.

Era Fabian, cu obrazul roșu și gras, lucind la soare ca uns. Gînditor, ridică o mînă enormă, cărămizie, cu pori adînci ca niște găurele negre, și-și frecă ușurel gîtul sub ureche.

— Te-a trimis mămica după pătrunjel ?

— Aiurea, mă-nvîrtesc și eu !

— Era vorba să-mi dai niște cărți și nu mi le-ai dat. Dacă pierd examenul ? zise Fabian îngrijorat. Noroc că l-am amînat pentru la anul. Îl cauți pe Valer ? Hai că te duc gratis !

Nicușor constată că Fabian era notoriu prin partea locului, schimbînd glume și semne amicale la tot pasul. Vînzătorului de ochelari îi spuse vesel : *„Te-mbogățești, neică ?“*, pantofilor galbeni le dădu un bobîrnac, *„Ține-i mai la umbră, că li se topește smoala !“*, unor zugravi le șterpeli, în glumă, binecunoscuta sticlă cu două prune pe etichetă, în jurul căreia se așezaseră cu un fel de pietate. Trebuia să fii un adevărat bărbat ca să glumești cu astfel de oameni, și Nicușor, trăgînd cu coada ochiului la Fabian, simți nevoia să-i imite zîmbetul pe jumătate arogant, pe jumătate prietenos. *„Bărbătește este să te menții între agresivitate și blîndețe, ambele fiind semne ale puterii !“*

— Măi Valer, ți-am adus un musafir ! strigă Fabian.

Erau înconjurați de colivii, cuști și panere — totul într-o hărmălaie de strigăte păsărești. Cocoși imperiali,

gîşte şi găini, raţe alarmate, curcani indolenţi, şi mîinile cumpărătorilor pipăind tîrtiţele, piepturile, copanele. Într-o latură erau păsările mici, de podoabă, scatii, pitpalaci, sticleţi, papagali, ţopăind cu mirare şi nelinişte îndărătul gratiilor fine, printre care se vedeau unii pe alţii perfect, ca pe cîmpie, ca în pădure, recunoscîndu-se, adresîndu-şi chemări, dar neputîndu-se întîlni.

Pe Valer îl zări din spate, discuta cu un om de vreo 45 de ani, şi cînd se întoarse spre Nicuşor, acesta observă că prietenul lui are în fiecare mînă cîte un porumbel.

— Bună, Nicuşor !

Şi se strîmbă, bucuros. Apoi către omul lui :

— Douăzeci bucata sau treizeci şi cinci amîndoi. Mai jos nu cobor. Uitaţi-vă şi matale la calitate ! Nu sînt nişte guţani oarecare. Pe mine mă găsiţi aici în fiecare joi.

Avea o voce specială şi nişte cuvinte care-l făceau să semene cu cei mai „pieţari" dintre vînzători.

Domnul examină picioarele porumbeilor, le întinse aripile, suflă în pene şi în cele din urmă scoase banii, numai treizeci de lei. Valer se posomorî :

— Eu nu vă înşel, porumbeii fac mai mult decît v-am cerut, întrebaţi pe oricine.

— Zi mersi că primeşti şi atît ! se răsti omul. Ia vezi, rămîi şi fără porumbei şi fără bani ! Vrei să chem miliţia?

Se înfuriase. Îl întovărăşea un băieţandru care ducea o cuşcă cu vreo cincisprezece porumbei cumpăraţi, pesemne, tot azi.

— Dacă-i pe aşa, atunci chem *eu* miliţia ! spuse Valer. Am bilet de piaţă. Vreau, vînd, nu vreau, nu vînd !

Obrazul începu să-i tremure, ochii i se injectau, strîmbătura care urmă era foarte urîtă.

Fabian se desprinse de lîngă Nicuşor, croindu-şi drum cu coatele şi răsări în faţa nemulţumitului :

— Să trăieşti, domnu' Aurel ! zise el, încîntat. Apoi către Valer, făcîndu-i cu ochiul : Ce, nu-l cunoşti pe domnu' Aurel ? Se poate ? Dumnealui cumpără porumbei pentru grădina zoologică, trebuie să mănînce ceva şi şerpii ăia mari, nu ? Şi pe lîngă ei trăim şi noi !

În public se produse rumoare. Omul se uită în jur dezorientat, acum toată lumea avea în cap numai şerpi gigantici devorînd porumbei lipsiţi de apărare.

— Şi dac-ar fi aşa, ce-ţi închipui tu, că şerpii se hrănesc cu cărămizi ?

Scoase portofelul, completînd suma din palma lui Valer. Lui Nicuşor i se umplu gura de salivă greţoasă, imaginîndu-şi perechea de porumbei aruncaţi în aerul stătut şi fierbinte din camera şerpilor, pe podeaua căreia lunecau groşi, bruni, tăcuţi şi de neînlăturat, pietonii.

— Valer — zise el, sufocat de scîrbă — n-aş putea să cumpăr eu porumbeii ? Îţi dau banii după-masă.

Smuci porumbeii din mîna numitului Aurel, care, jignit, nu voia să-i lase. Valer se înfurie, în fond acela era un client ca oricare altul. De vreme ce plăteşte, treaba lui ce face cu marfa.

— Nu-i adevărat ! protestă Nicuşor, cu emfază, căci surprinsese cîteva exclamaţii de admiraţie în mulţime. De ce să contribui la o murdărie ca asta ? Lasă-l să-şi hrănească şerpii cu ce-o şti, cu material plastic, treaba lui !

— Încă un nepoftit ! se încruntă domnul Aurel. Ei, drăcia dracului, ia dă-mi, puştiule, banii înapoi, azi sînteţi nebuni de-a binelea !

Pe Valer nu-l încînta de loc pierderea muşteriului.

— Zici că-mi aduci banii după-masă ? îl întrebă ursuz pe Nicuşor. Păi să-i aduci, nu te-a rugat nimeni să intervii, mie banii ăştia îmi trebuie !

Era evident că nici unul dintre curioşii care asistaseră la această întîmplare n-avea s-o ţină pentru el. Legenda

era gata, cu personaje inedite ; un flăcău inconştient care furnizează porumbei reptilelor şi un tînăr plin de simţire care se opune.

— Sînt curios unde o să ţii porumbeii — mîrîi Valer — poate în şifonier, ce zici ?

— Există fel de fel de soluţii. Leonardo da Vinci obişnuia să cumpere păsări special ca să le dea drumul, îl informă Nicuşor.

— Bine, aşa să faci şi tu !

Apoi se întoarse spre Fabian :

— Mi-a plăcut cum l-ai pus la punct pe nătărăul ăla. Ai început să lucrezi foarte fin !

Fabian surîse fîstîcit. De plăcerea laudei se făcuse moale şi cuminte ca un pisoi răsfăţat.

Porumbeii erau drăgălaşi, dar incomozi. Nicuşor se văzu nevoit să explice mamei că un prieten l-a rugat să-i păstreze pînă diseară sau pînă mîine.

— Valer ? spuse cam nemulţumită doamna Despa.

Contrar aşteptărilor, mîngîie porumbeii şi-i hrăni cu miez de pîine.

— Şi noi aveam acasă porumbei, tata spunea că aduc noroc, ca berzele.

— Ce-ar fi să încercăm ? Numai perechea asta, pe balcon...

— Poftim ?! se ridicară, alarmate, sprîncenele doamnei Despa, şi el îşi spuse că e mai cuminte să le găsească, deocamdată, alt sălaş.

Printre spălătoriile de la mansardă era una nefolosită, deoarece, fiind la capătul culoarului, gospodinele nu se aventurau pînă acolo. Cineva din bloc îl văzu urcînd cu porumbeii, vestea ajunse la domnul Sandu, administratorul, şi tocmai cînd Nicuşor se felicita pentru ideea de

a-i instala într-un vechi coş de rufe, omul intră în boxă, punîndu-l pe Nicuşor la curent cu variatele amenzi pe care el, administratorul, putea să le aplice dintr-un condei familiei Despa.

— Adineauri i-am adus, nu sînt nici zece minute ! se apără Nicuşor.

Posibil, dar toţi spun aşa cînd îi prinzi cu diferite nereguli. El, ca administrator, e dator să fie cît mai puţin încrezător. Nicuşor ştie probabil că, deunăzi, cineva a închis o pisicuţă într-una din cutiile de scrisori, avînd grijă să strice închizătoarea. Toată noaptea pisica a mieunat, nimeni nu putea deschide cutia, a trebuit să i se introducă mîţei apă şi bucăţele de carne cu linguriţa şi abia pe la ora două a adormit. Crede Nicuşor că s-a prezentat cineva să spună : „Eu sînt făptaşul ?“ Iată de ce administratorul trebuie să bănuiască pe oricine şi chiar să facă presupuneri, luîndu-se, evident, după modul de comportare al diferiţilor locatari.

— De exemplu, cine aduce porumbei în spălătorie e în stare să închidă şi pisici în cutiile de scrisori ! rînji Nicuşor, dar trebui să coboare cu porumbeii. *„Mai bine vă lăsam la şerpi ! Pe aici, pe la noi, nimeni nu vrea să aibă noroc.“*

Era o zi călduroasă, dădu porumbeilor să bea apă din căuşul palmei la fîntîniţa din colţ. Se învăţaseră în braţe ; unul începu să uguie. *„Orfelinilor, ce fac eu cu voi ?“* La început lucrurile păruseră simple : cumperi o pereche de porumbei şi gata. Dar porumbeii nu erau de porţelan, să-i pună în cameră pe un raft şi să se uite la ei. Le simţea bătaia inimilor prin carnea albă şi erau simpatici. *„M-am pricopsit !“* Cine avea curte, să-i poată găzdui, şi mai ales umor, pentru a nu rîde de el ? Umor, după părerea lui, n-avea nimeni, dar curţi se mai găseau.

YO3RH tace. Europa, Americile, Asia şi Africa s-au supărat pe el că nu răspunde şi de două luni nu i-au mai trimis nici un QLS. Planeta nu ştie, probabil, că YO3RH şi-a schimbat felul de viaţă. De cîtva timp YO3RH soseşte acasă după miezul nopţii şi-l auzi cotrobăind hămesit prin frigider. YO3RH era calm şi rezervat. Acum e nervos, nu suferă contrazicerile şi foloseşte atît de multe cuvinte pentru a-şi exprima părerea, încît te plictiseşti. YO3RH era un frate excelent, nu-l trata de sus pe Doru Muzicuţă, dar nici nu se punea la mintea lui. Acum YO3RH îl face pe Muzicuţă prizonierul vanităţii sale.

— Ascultă trei variante şi spune-mi care-ţi place !

Introduce în magnetofon o bandă pe care a imprimat de trei ori acelaşi cîntec :„*Daniela, doar tu / Numai tu şi luna...*" Camera, cîndva extrem de ordonată, e plină de benzi, discuri şi partituri în care numai el se descurcă. În prima înregistrare, YO3RH cîntă cu o voce răguşită, de tavernă : „*Draniela, doarrr du / Nrumai du ji luna !*" În a doua şopteşte melodia leşinat, de te apucă mila : „*Dhanielha, doar thu / Nhumai thu şi lhuna*", iar în a treia ţopăie metalic pe fiecare silabă : „*Da-ne-la-oar-tu-u-mai-tu-şi-lu-na !*"

— Ei, care ţi se pare mai acătării ?

Doru Muzicuţă îşi mărturiseşte dezorientarea. El ar fi de acord, îi plac toate trei înregistrările, dar oare aşa merge, să cînţi acelaşi lucru în şapte feluri ? Aici nu e nici o regulă, ca de pildă într-o piesă de teatru, unde autorul arată, în paranteză, pe ce ton şi cu ce expresie trebuie spusă cutare replică !

— Fugi că eşti prost ! se răsteşte YO3RH. Toate astea nu exclud diferenţele de interpretare. Gîgă !

Doru nu e deprins să fie jignit de YO3RH. Se înfurie :

— Treaba ta, dar omul care a compus podoaba asta de cîntec n-a scris pe partitură măsura, n-a notat pauzele,

n-a arătat unde să fie andante şi unde alegro? Atîta lucru am învăţat şi eu la muzică! Şi pe urmă tu ce eşti? Tenor, bariton sau bas? O dată miorlăi, altă dată mugeşti! Alege...

În aceeaşi clipă Doru Muzicuţă se apleacă fulgerător, evitînd cutia cu bandă care îşi fixase întîlnire cu capul lui.

— Mamă! Sebi mă bate!

Doamna Stroe vine grabnic de la bucătărie, ştergîndu-şi mîinile cu poalele şorţului.

— Ce aveţi, vandalilor? Dorule, cum te porţi cu frate-tău? Sebi, te pui la mintea lui?

— Mă enervează, mamă, stă toată ziua pe capul meu! se plînge YO3RH.

— Ba el m-a chemat să-mi demonstreze ce talentat e!

Şi Muzicuţă o zbugheşte pe uşă, urmat de al doilea proiectil. Două minute mai tîrziu, apare din nou, numai zîmbet şi răsfăţ.

— Sebi, de ce te superi? Am glumit, iartă-mă! Îmi dai voie să urc puţin la staţie?

— ...sparg capul!

Din principiu, mama i-a dat dreptate lui Sebi, ca fiind cel mai în vîrstă, dar ea ştie că Doru nu se obrăzniceşte din senin. La drept vorbind, soţii Stroe ar avea şi dînşii multe lucruri să-i spună lui Sebi, care îşi părăseşte puţin cîte puţin vechile lui deprinderi, înlocuindu-le cu altele, neobişnuite în familie. Tatăl însă e ocupat toată ziua, iar mama e nehotărîtă. Poate că Sebi are într-adevăr talent, şi atunci trebuie să fie lăsat pe mîinile muzelor! Debutul lui la televiziune a produs un mic cutremur în cartier, şi doamna Stroe nu poate să nege că, timp de o săptămînă, a suportat cu plăcere dulcea povară a firitiselilor. E admirabil să fii mama unei vedete de televi-

ziune, treaba asta îți mai schimbă viața, intrată de mult pe un făgaș lipsit de surprize.

— ...doar tu! Numai tu... și luna! Mamă! Dorule! Vedeți că sună cineva! Daniela, doar tu...

Muzicuță deschide ușa. În fața lui apare Nicușor, zîmbind fîstîcit. Și-a călcat pe inimă venind aici, dar auzise că podul locuinței lor e mai întins, cu tot felul de firide, luminatoare și coșuri. Cine știe? Poate porumbeii au noroc.

— Intră! spuse Muzicuță. Ce-i cu tine, nu te știam columbofil!

Deodată se plesni cu palma peste frunte.

— Ce bine că s-a nimerit să vii tocmai acum! Nu mă întreba nimic! La tot ce am să spun eu, tu să zici *da*! Hai repede!

Îl conduse în camera lui Sebi, unde vesti cu o voce plină de dulceață:

— Sebi, fără proiectile, că nu sînt singur, a venit Nicu Despa, vrea să te roage ceva, *nu-i așa*, Nicușor? E vorba de un autograf!

Izbit cu cotul, Nicușor îngăimă:

— Da, sigur...

YO3RH îl privi bănuitor, dar Despa arăta atît de zăpăcit, încît puteai lesne presupune că nu e altceva decît fireasca emoție a unui băiat în prezența vedetei. YO3RH nu apăruse decît de două ori la televiziune, o dată cu prilejul festivalului studențesc, și a doua oară într-un program de sîmbătă seara, dar deja primise o mulțime de scrisori, conținînd cereri de poze cu autograf și mici destăinuiri în genul: „Am impresia că ai cîntat numai pentru mine, ce crezi despre asta?"

— Care din cîntecele mele ți-a plăcut mai mult? întrebă el, prietenos.

— Toate! spuse Muzicuță repede.

— Toate, da! încuviință Nicușor, stînjenit de farsa pe care o juca împotriva voinței sale.

— Crezi că ai reținut vreuna?

— N-are voce — spuse cu dispreț Muzicuță — e ca și mine, afon, dar să le vezi pe fete!

— Fredonează, fredonează? se bucură Sebi.

— Dacă i-au înnebunit pe profesori!

— Ei, asta nu — spuse YO3RH cu gravitate — la ore să-și vadă de treabă!

Dădu la iveală o fotografie, pe verso-ul căreia caligrafie: „Domnului Nicolae Despa, cu prietenie, Sebastian Stroe". Imaginea era memorabilă: semiprofil, ochi ridicați întrebător spre infinit, pulover negru. YO3RH muncise 5 ore închis în baie, scoțînd, cu micul aparat de copiat, vreo cincizeci de bucăți 6 X 6, menite să astîmpere foamea admiratorilor.

— Poftim!

Nicușor luă poza, bîiguind un „mulțumesc". Nu și-ar fi închipuit, pentru nimic în lume, acum un sfert de ceas, că avea să devină beneficiarul unei astfel de atenții.

— Sebi, spuse repede Muzicuță. Nicușor vrea să profite de ocazie că ești acasă și să urce puțin la stație. N-ai să-l refuzi...

— Condu-l tu, numai aveți grijă să nu stricați ceva! spuse îngăduitor YO3RH.

Nicușor simți cu plăcere mirosul acela discret de cauciuc și bachelită, cu care te întîlnești cînd desfaci un aparat de radio. Instalația de emisie-recepție ocupa o jumătate de perete. Pupilele înguste ale cadranelor priveau încremenite, dar Muzicuță apăsă o clipă și indicatoarele începură să oscileze. El își puse căștile, întoarse cîteva butoane. Difuzorul se însufleți. Năvăliră, venite de departe, cîntece,

semnale precipitate în alfabetul Morse. Tremurînd de încîntare, Muzicuţă rostea în microfon :

— Apel general, apel general ! Aici YO3RH ! Aici YO3RH ! Apel general !

...Căci jos nu mai rămăsese decît un oarecare Sebi. YO3RH, însă, emitea din nou !

Se întoarse spre Nicuşor :

— Sper că zeii îmi vor ierta înşelăciunea, dar ce puteam face ? Sebi e în toane rele. Dacă nu-mi venea ideea cu autografele, crezi că îmi călcau picioarele aici ? ! Am făcut bătături la degete de cînd tot îi trimit scrisori ca din partea admiratoarelor ! E îngrozitor de greu să-ţi schimbi de fiecare dată caligrafia !

— Cum, tu îi trimiţi scrisorile alea ? Şi mi-o spui aşa... Nu ţi-e teamă că aş putea să te pîrăsc ?

— De loc ! ridică din umeri Muzicuţă. Nu eşti tu omul ăla ! Şi pe urmă, ce, am făcut o crimă ? Dimpotrivă ! Sebi se simte celebru, îşi vede de muzică, iar eu am mînă liberă la cutia asta cu maimuţe !

Nicuşor era sensibil la logică, aşa că trebui să recunoască justeţea raţionamentului.

— Poate îţi închipui, urmă Doru, că eu vreau să mă distrez ? Nu-i tocmai aşa. Priveşte QLS-urile ! Reprezintă cincizeci şi opt de ţări. Cu Antarctica, însă, frate-meu n-a obţinut niciodată legătura. E foarte greu ; distanţă mare, vreme capricioasă, posturi puţine. Acolo populaţia se reduce la cele cîteva expediţii ştiinţifice. Sebi nu mai are nici timp, nici răbdare să insiste, eu însă am. Dacă reuşesc, el se va bucura cel dintîi. Mă, ştii tu ce înseamnă Antarctica ? Şi să-ţi vină aici, în chiţimia asta, la ureche, cu furtuni de zăpadă, cu pinguini şi cu savanţi bărboşi, care beau ceai fierbinte şi se uită la mercurul termometrului : 70, 71, 80 de grade sub zero ! Merită să nu dormi cîteva

nopți pentru a stabili, măcar pentru trei minute, legătura cu Antarctica !

Nicușor șovăia între două stări de spirit. Era plăcut să nimerească într-o astfel de împrejurare, îl enerva însă faptul că în centrul ei se afla Muzicuță. Ar fi fost mai convenabil dacă ar fi rămas în limitele unui farsor, Despa căpătînd astfel un ascendent asupra lui. Dar nu, Muzicuță se dovedea un pasionat și un îndrăzneț.

— Ascultă ! spuse Doru, abordînd zîmbetul lui cuceritor nr. 1. Dacă ai veni mai des pe la mine, Sebi ne-ar lăsa de fiecare dată la stație, am observat eu, te stimează, știe că ești un cap luminat etc. etc., și gîndul că un astfel de tip îl admiră l-a făcut praf. O să vii ?

— Nu știu, spuse Nicușor. Dacă vin, mai trimiți scrisorile alea ?

— În orice caz... o să mai slăbesc ritmul.

— Nu ! Să-ți dai cuvîntul de onoare că nu mai trimiți nici o scrisoare ! ceru Nicușor, bucuros că Muzicuță cel descurcăreț va depinde într-un fel de dînsul. Cum spune Fra Dominique : *„În natură nu există înșelăciune, au inventat-o oamenii“.*

— Tango !

Cu porumbeii însă nu căzură la învoială. Muzicuță îl lămuri că i-ar putea găzdui în pod, dar asta nu-i o soluție, porumbeii au nevoie de aer, trebuie să zboare. *„Du-te la Brazilianul, în curtea lor s-o găsi un loc. Un lucru nu înțeleg, ce-ți veni să-i cumperi ? !“*

Pe Brazilianul îl găsi cu ochii legați, ca la baba-oarba. Nicușor nu-și trădă imediat prezența, curios să vadă ce-i mai trăsnise și ăstuia prin cap. Îl urmări printre șipcile gardului. De sub legătura neagră care acoperea ochii și fruntea Brazilianului, izvorau pîrîiașe de sudoare, prelin-

gîndu-se pe pieptul gol. La douăzeci de metri în fața lui se afla, încropită din șipci, o poartă de fotbal fără plasă. În acest cadru spînzurau, legate cu ață subțire, la diferite înălțimi, sticluțe de medicamente, cutii de conserve, un papuc, o sanda, un ibric.

Cîțiva pași înapoi, pentru avînt, apoi o alergare scurtă, și mingea țîșnește spre curioasa construcție. Brazilianul lasă jos legătura și examinează situația ; ibricul n-a căzut. Neobosit, aduce mingea înapoi, își potrivește din nou legătura, șutează. De sub legătură, ochiul se ivește curios. Sandaua a căzut, dar ibricul este imperturbabil. Travaliul reîncepe.

— Asta-i chinul lui Sisif !

— Cine a vorbit ?

— Eu, Despa !

— Lume nouă-n satul nostru, hai să trăiești ! Bine că am și eu un suflet de om în preajmă. O să-mi dai tu mingea înapoi, vrei ?

Brazilianul exersa șutul la poartă cu ochii închiși. Abia într-un tîrziu încăpățînatul ibric de lîngă bara din stînga se dădu învins.

— Acum două săptămîni îmi trebuiau în medie 12 lovituri ca să-l nimeresc o dată. Azi n-am avut nevoie decît de 8 !

— Dar cu ochii liberi ?

— Cu ochii liberi e o jucărie. Și pe urmă, în timpul meciului, dacă stai să contempli poarta, nu faci nimic ! Trebuie să o simți, uite-așa !

Ibricul căzu a doua oară.

— Extraordinar ! se miră Brazilianul. E prima dată cînd nimeresc de două ori din nouă lovituri ! Ia să mai încerc ! Dă-mi mingea și agață ibricul la loc.

Își făcu vînt spre punctul unde știa că i s-a așezat mingea, trase, și ibricul zbură.

— E bine că am un piciorus de aur ? Trei lovituri în plin, una după alta. Încep să cred că îmi porți noroc, hai să facem o înțelegere, vii și la meciuri, de acord ?

— Am ajuns mascotă ! rîse Nicușor. Ascultă, mai bine spune-mi dacă pot lăsa porumbeii în ograda voastră. Eu n-am unde să-i țin.

— Mă Despa, nu vezi, rîde și cuțu ăla de tine, cumperi porumbei, dar n-ai unde să-i crești ! Cum poți să faci un lucru fără să te gîndești la ce-o să urmeze ?

— Tu te gîndești întotdeauna ?

— Absolut.

— Adică... dacă cineva, un antrenor renumit, ți-ar spune că n-ai pic de talent, ai renunța să mai împuști tinichelele alea ? zise Despa, iritat.

— Categoric ! replică serios Brazilianul. Mi-aș căuta imediat altă ocupație. Numai un prost acționează fără să știe ce va urma.

— Prostul, adică, sînt eu ! mîrîi Despa. Bine ! Te-am salutat.

— Stai, de ce-o iei așa ? Am vorbit în general, nu despre tine !

Dar Nicușor deschise poarta. Brazilianul nu se simțea vinovat cu nimic și de altfel nici nu-i plăceau discuțiile delicate. Ridică din umeri și-și trase legătura neagră peste ochi.

„Sînt un caraghios, umblu de dimineața cu orătăniile în brațe, am început să miros a găinaț !“ Le dădu de mîncare. Fusese prevăzător, avea un buzunar plin cu cocoloașe de miez de pîine. Mai exista o singură posibilitate : Manolache Cezar.

Sînt oameni cărora norocul le surîde din copilărie. Manolache Cezar locuia peste drum de cea mai vestită casă din cartier. Uneori veneau s-o vadă şi turiştii. Prin partea locului i se spunea Casa păunului. Mare noroc pe Manolache ! Era o clădire destul de obişnuită, atît că avea foişor. Impresia de nemaivăzut o dădeau culorile. Casa era pictată cu stele, păsări, corăbii şi zodii. Pe urmă, o fereastră era verde şi alta roşie, pînă şi şipcile gardului aveau, fiecare, altă culoare. Încă din clasa întîi, Manolache îşi înmărmurea colegii destăinuindu-le ciudăţeniile stăpînului casei, un anume domn Dumitru. Acesta era vrăjitor, îi transforma pe oamenii răi în broaşte şi-i căra cu roaba la baltă. Domnul Dumitru era de fapt mai mulţi domni Dumitru, absolut identici, cîte unul pe fiecare planetă, şi noaptea şedeau de vorbă din foişorul fiecăruia despre ce mai e de făcut. O dată la o sută de ani alegeau un copil şi, printr-un gest magic, îi vîrau în cap toate înţelepciunile lumii. Aşa se năşteau marii savanţi, despre care e vorba la televizor. Principalul era să ghiceşti momentul unic din suta de ani şi, cu o figură plină de cuminţenie, să te plimbi prin faţa casei domnului Dumitru. Mai tîrziu, înaintînd în vîrstă, Manolache recunoscuse că fantezia lui o cam luase razna şi că în realitate domnul Dumitru era un om ca toţi oamenii, atît doar că fusese rînd pe rînd marinar, acrobat, şef de trib în Congo, hipnotizator, inventator, ciclist, boxer, iar acum, retras în casa de peste drum, îşi petrecea timpul scriindu-şi memoriile, mestecînd tutun şi vorbind în 24 de limbi cu prietenii săi, un papagal nemuritor şi o maimuţă albă.

Nicuşor privi îndelung Casa păunului, apoi trecu drumul la Manolache. Strigă la poartă. Nu se arăta nimeni. Găinile trepădau prin curte, năucite de soarele proaspăt. Un purcel brun, cu smocuri albe, guiţa alergînd vioi.

— Manolache !

Intr-un tîrziu, cîteva bubuituri şi un fel de chiţăit înfundat făcură oficiul de răspuns. Nicuşor îşi încordă auzul : să fie vocea lui Manolache ? Deschise portiţa şi o luă pe lîngă ferestre, ciocănind în fiecare. Semnalele dinăuntru deveneau din ce în ce mai clare. Ajungînd la ultima fereastră — clădirea era perpendiculară pe linia străzii — lui Nicuşor îi deveni limpede că asistă la o dramă. Dindărătul geamului dublu, prin care sunetele răzbăteau anevoie, Manolache îl privea ursuz, mişcîndu-şi buzele :

— ...'a'ipă !

— Mai tare, nu se-aude nimic !

— ...'a'ipă !

— Ce vorbeşti, ai gripă ? Acum, vara ?!

— ...'u tra ! E'psitoare !

— Să nu intru că e molipsitoare ? Bine, mă, fă-te sănătos ! Aveam treabă cu tine.

— ...'une că aud !

— N-are rost, de vreme ce nu poţi ieşi din casă.

Manolache se frămîntă îndărătul ferestrei şi izbucni disperat :

— ...'n-a ipă ! A chis ama ă ăţ !

— Poftim ?!

— ...n-a ipă ! 'a chis ama ăţ ! 'oata aia de 'ijenţă ! urlă Manolache.

— A, n-ai gripă ! Te-a închis maică-ta să înveţi pentru idioata aia de corijenţă ! hohoti Nicuşor. Bună treabă ! Deschide atunci fereastra !

— A 'tut u'ui î' am !

— A bătut şi-un cui în geam ? Ai o mamă prevăzătoare ! Unde ţineţi voi cheia ?

— 'su 'vanu' e 'îngă 'ag !

— Sub bolovanul de lîngă prag ? Aşteaptă !

Nicuşor deschise uşa cu mişcări dinadins încetinite, ca să-şi prelungească plăcerea.

— Mm, ce bine e afară ! oftă Manolache, întinzîndu-se din răsputeri. Și-acum — bătu el din palme — aduceți vin de cel bun în cinstea oaspetelui drag inimii mele !

Pe Manolache îl încîntase vocabularul cu parfum de epocă al piesei, luînd chiar obiceiul de a-și împodobi conversația cu cuvinte din replicile care avuseseră succes.

— Mulțumesc de primire ! nu se lăsă mai prejos Nicușor. Da' vesel mai ești, cinstite Manolache, nimeni n-ar spune că ai stat la poprealã !

— Ce să-i faci ? Măria-sa doamna e neînduplecată. Dar de unde vii, nu cumva de la vînătoare ? Văd că flinta nu ți-a fost slăbănoagă, am să-l poftesc îndată pe maimarele bucătarilor să dea acestor fazani o potrivită întrebuințare.

— Ba să-mi ierți, luminate — își apără Nicușor porumbeii — alte lucruri avem să punem noi la cale cu ei.

— Voia dumitale, pîrcălabe !

Nicușor îi înfățișă pe scurt situația. Manolache făcu un gest larg !

— Slobod ! Fie să trăiască la curtea mea pînă la adînci bătrînețe. Am să-i hrănesc cu grăunțe din ciubere de aur, iar apa o vor bea din fîntîni bătute în pietre scumpe ! Numai să le smulgi dumneata, hatmane, cîte două-trei pene din aripă, că altminteri zboară la fostul lor stăpîn și pățim rușinea.

„Al dracului — își spuse cu admirație Nicușor — *improvizează cu o ușurință de invidiat, uite că și ăsta e deștept !“*

— Bine, și după asta ai să te întorci frumușel în chilia ta !

— Aiurea, haiducul a sfărîmat zăbrelele temniței și ia drumul codrului ! Nu, serios, ce facem, ai vreo idee ?

— Ce să facem ? Nimic, eu plec, iar tu rămîi să înveți.

— Zău ? făcu jignit Manolache. Asta-i dreptate ? Unul să zboare ca pasărea cerului, iar altul să tînjească în

umbra zidurilor. N-ai inimă, logofete Nicule ! Hai că te plătesc cu o poveste, să vezi ce-a păţit odată domnu' Dumitru cu papagalul nemuritor ! se rugă el.

— Nebun eşti, mă, de unde le mai scoţi ?

— E purul adevăr, stai să vezi ! Într-o zi, papagalul nemuritor...

Deodată Manolache tăcu. Un microbuz de culoarea untului oprise peste drum. Pe portieră avea crucea roşie. Dintr-un salt, Manolache fu la poartă, traversă, dispăru în spatele maşinii. Apoi Nicuşor îl văzu apărînd din casa domnului Dumitru, pe lîngă brancarda purtată de doi bărbaţi în halate albe. Pe brancardă se afla un moşneag nu lungit, ci în capul oaselor. Cineva îi aruncase pe umeri, strîmb, la repezeală, o haină. Omul ăsta puţintel şi neajutorat să fie celebrul şi enigmaticul domn Dumitru ? Nicuşor se simţi descumpănit. Sau poate regele magiei îşi luase cu bună ştiinţă această înfăţişare... În timp ce bătrînelul vorbea cu Manolache, un al treilea bărbat în alb mergea de cealaltă parte a brancardei, cu stetoscopul lipit de pieptul bolnavului, ascultînd din mers. Uşa casei rămăsese dată de perete, în pragul ei nu se afla nimeni. Înainte de-a fi introdus în salvare, bătrînul îşi întoarse privirea spre casă, făcîndu-şi semnul crucii. Apoi îl zări pe Nicuşor, rîse la el, blînd, ca moşnegii, şi Nicuşor, care nu vorbise niciodată cu el, îi răspunse printr-o inclinare şi un gest de salut. Nu se întrebă de loc dacă e normal să te desparţi astfel de un om cu care de fapt nu te-ai întîlnit niciodată, după cum întregul tablou nu-i spusese nimic deosebit. Abia cînd maşina dispăru şi totul deveni amintire, o amintire despre lucruri întîmplate cu cîteva minute mai înainte, dar totuşi o amintire, lui Nicuşor Despa i se strînse inima. Ca de obicei, în prezenţa unui fapt deosebit nu simţise nimic special, nici o emoţie, acum însă, după încheierea episodului, se gîndi că poate ar fi trebuit să se ducă acolo

împreună cu Manolache, poate că bătrînului i-ar fi plăcut să stea de vorbă cu cît mai mulţi oameni la plecare. „*Ce rost avea? Nu-l cunosc, n-am vorbit cu el niciodată!*" se apără Nicuşor, dar văzînd cadrul gol al uşii, în care nu apăruse nimeni în afară de bătrîn, îl duru inima.

Răsună un huruit de motor. Salvarea fusese pînă în capul străzii, unde era loc mai larg şi putea să întoarcă, acum trecu din nou prin faţa Casei păunului, de astă dată în foarte mare viteză, claxonînd înfiorător. Despa oftă şi deodată dezlegă picioarele porumbeilor, îi aruncă în sus, porumbeii erau probabil miraţi, oricum, trebuie să fi avut picioarele amorţite, de aceea se lăsară pe pămînt. Nicuşor îi fugări atunci ca pe găini, şi în cele din urmă îşi luară zborul.

— Ce-ai făcut? zise Manolache, uimit.

— I-am scăpat — minţi Nicuşor — n-am fost atent şi i-am scăpat.

Era bucuros. Porumbeii, după cîteva rotiri, poposiseră pe foişorul Casei păunului.

— Îi vezi? spuse el, fericit. Parcă sînt nişte berze!

— Berze?! De unde pînă unde? oftă Manolache. Ascultă-mă, copile, astăzi sînt trist şi voi spune adevărul. Viaţa domnului Dumitru, pentru întîia dată fără adăugiri şi scorneli.

Cu zeci de ani în urmă, o ghicitoare profesionistă dorise să-şi facă o casă potrivită îndeletnicirii sale, deci o casă neobişnuită. Găsi un constructor tînăr, pe domnul Dumitru. Cei mai bătrîni dintre locuitorii cartierului, pe vremea aceea copii, îşi aminteau cum ghicitoarea, şi ea încă tînără, cu un papagal pe umăr şi cu o maimuţă albă ţinută de lănţişor, se plimba în jurul schelelor, spunînd domnului Dumitru ce mai are de făcut. La vreun an după încheierea construcţiei — timp în care domnul Dumitru venise aproape zilnic să-şi primească banii şi nu-i primi

niciodată, lucru care nu-l făcu să deznădăjduiască — ghicitoarea dispăru, lăsînd în urma ei papagalul și maimuța. Domnul Dumitru rămase, prin forța împrejurărilor, proprietar al neobișnuitei construcții, se mută aici, dar în fiecare an făcea o călătorie lungă în căutarea ghicitoarei. Mulți ani întreprinse el astfel de călătorii, iar între timp își vedea de meseria lui, construind case, pînă cînd sectorul acela — la începutul secolului izlaz și porumbiște — deveni cartier cu case, prăvălii, școli, biserici, cinematografe. Apoi domnul Dumitru își simți palmele prea grele, atît de grele, încît îl trăgeau în jos ca două greutăți enorme. Venise bătrînețea muncitorului, nu mai putea nici să călătorească. Oamenii îl vedeau din ce în ce mai rar, unii uitaseră că se născuseră, crescuseră și acum aveau la rîndul lor copii în odăile prin care domnul Dumitru umblase cu mistria și cu nivela de apă. În schimb, vedeau în fiecare zi Casa păunului, își aminteau de ghicitoare, de călătoriile lui, de maimuța albă. Astfel începuseră poveștile.

CAPITOLUL VIII

Cu inima uşoară, Despa ceru de acasă 35 de lei şi porni să-l caute pe Valer.

— Eşti punctual ! mîrîi acesta. Hai, şterge-o cu amărîţii tăi de bani.

— Ce s-a întîmplat ?!

— Ai dat drumul porumbeilor sau au fugit ei singuri ? În orice caz, ţi-am spus de la început să nu te amesteci ! Păstrează-ţi banii, ai noroc că sînt cinstit. Altă dată să nu-mi mai încurci socotelile, signor Leonardo da Vinci !

— Nu. Mi-ai dat porumbeii, păstrează-ţi banii !

— Porumbeii sînt la mine, în coteţul de baştină, unde ai fi vrut să se ducă ? mîrîi Valer. Isteţule ! Şi-aveam o nevoie de banii ăştia ce nu-ţi închipui.

— Am mai spus o dată, păstrează-i !

— Nu. Pe degeaba, nu. Poate vrei un pitpalac ! Sau o roată de bicicletă ! Dar tu n-ai bicicletă. O undiţă nu vrei ? Şi-ţi mai arăt pe deasupra şi un loc unde peştele te roagă să-l scoţi din apă !

Nicuşor ciulise urechile.

— Ce loc ?

— Hai cu mine !

Străbătură oraşul spre sud, dincolo de fabrica „Anvelopa". Casele se răreau, devenind insule colorate în oceanul de porumb verde. Umblară mult, şi deodată Nicuşor îşi dădu seama că nu mai cunoaşte locurile. Simţea pămîntul

din ce în ce mai moale sub tălpi. Linişte desăvîrşită şi un aer dens, umed, ceţos, buruieni cu frunze late şi miros amar, în care intrai pînă la brîu şi pînă la umeri, sălcii stufoase şi scunde, rădăcini vînjoase străbătînd pămîntul negru, ieşind la suprafaţă şi dispărînd din nou, unindu-se între ele de nu mai ştiai ale cărui copac sînt, ochiuri verzui de apă stătută, bulboane de nămol, ierburi palide, lungi şi lipicioase.

— Unde sîntem ?!

Valer ridică din umeri, cu un zîmbet uşor.

Deodată apăru rîul. Nicuşor nu ştiuse că pe aici era un rîu.

— Şi cu ce trecem ?

— Nu se vede ?!

Nicuşor clipi uimit, văzînd o barcă la picioarele lui. Cu zece secunde înainte barca nu fusese aici.

— N-o las la vedere, s-ar găsi prea mulţi amatori ! zise Valer. Hopa sus !

— Mă laşi şi pe mine să vîslesc ?

— O să-mi facă plăcere. Eu sînt sătul.

Ieşiră din stufăriş. Nicuşor vîslea cu prudenţă, tot întrebînd dacă barca n-o să se răstoarne, dacă n-o să ia apă, dacă n-o să se rupă în două.

Trecură de panourile împletite din sîrmă ale sectorului piscicol. Ceva mai încolo, pe malul drept, se ridica o cocoaşă de pămînt năpădită de buruieni, nici n-avea nume, i se spunea, pur şi simplu, locul, şi o cuprindeai lesne dintr-o privire.

— Ar trebui să-i găsim noi un nume ! zise Nicuşor. Nu te-ai gîndit niciodată că i-ar trebui un nume ?

— Nu. Locul. I-ajunge ! Aici nu stă nimeni, nu se nasc copii, nu vin scrisori ! Ce-i trebuie nume ?

— Dar chiar ăsta... şi tot e un nume : Locul ! Îmi place ! spuse Nicuşor.

Îl cuprinsese neastîmpărul, obrajii i se împurpurară, se simţea inspirat, legiuni de cuvinte strălucitoare se înşirau la dispoziţia lui. Locul trebuia introdus numaidecît în rîndul pămînturilor umanizate. Avea nevoie de o istorie, de tradiţii şi de legende. În astfel de împrejurări Nicuşor prindea aripi.

Traseră barca pe uscat. Buruienile plesneau de robusteţe, se înăbuşeau unele pe altele să ajungă la lumină, nu vedeai o palmă de pămînt gol, îl bănuiai însă dedesubt, negru, şi umed, şi gras... Tot felul de insecte bîzîiau continuu, oxigenul ierburilor nebune te ameţea, şi Nicuşor începu să ritmeze :

— Hai la groapa cu furnici, ba-i aici, ba nu-i aici, cine ştie unde e să ne spună repede, cine ştie şi nu spune o să-i crească-n frunte prune ! Noi nu ştim şi nu vorbim, foarte fericiţi trăim !

— Asta ce mai e ? zise Valer.

— Poezie ! Fiind compusă aici şi oral, devine folclor ! Locul are acum folclorul lui ! Exact ce ne trebuia ! Mai avem nevoie de-o legendă, de nişte ruine şi de cîteva obiceiuri.

Nicuşor începu să mormăie ceva care aducea a descîntec, rupse un pumn de iarbă, aruncînd-o în apă. Se mînji cu pămînt pe frunte. Cu un băţ zgîrîie la repezeală un cerc şi se postă în centrul lui.

— Ascultă, te-ai ţicnit ? ! zise Valer.

— Nu. E un vechi obicei al Locului, cu următoarele semnificaţii : să se înmulţească peştii ca iarba, omul să fie nemuritor ca pămîntul — ca materia, adică ! — iar duhurile rele să nu pătrundă în cercul existenţei lui ! Deocamdată sîntem în epoca foarte veche, dar imediat trec la antichitate şi te fac sclavul meu, pe urmă ajungem în evul mediu şi te ucid într-un turnir !

Un arbore uscat fu identificat drept totem, o grămadă de pietre deveni ruinele unei cetăţi, iar o cutie ruginită de conserve, coiful unui cavaler din secolul al XV-lea. Istoria era gata.

— In epoca modernă am să te conduc eu ! zise Valer. Pe aici.

Era „cabana" ridicată mai de mult de el şi de Fabian. Pereţi împletiţi cu îndemînare din nuiele, acoperiş din carton gudronat. În interior, două hamace, un raft cu cîteva borcănele (sare, zahăr, cafea), chibrituri, cîrlige de undiţă, un cleşte, ciocan şi cuie, o mică secure. Sprijinite de pereţi, vreo douăzeci de undiţe şi, spînzurînd din tavan, un juvelnic, un mincioc, o lampă cu gaz. Era acolo şi un obiect mai puţin obişnuit : un sfeşnic uriaş de bronz.

Dar atenţia principală o constituia un vapor de aproape un metru şi jumătate lungime, lat de vreo treizeci de centimetri şi înalt de aproape jumătate de metru. Lui Nicuşor i se tăie răsuflarea. Modelul avea ca o mică sirenă care suna şi un motor cu baterii.

— Ştii din ce e făcut ? Uite că nu ghiceşti ! Din cutii de chibrituri. Fabian l-a croşetat ! A muncit o lună de zile, dar cea mai grozavă chestie e cum a găsit el cutiile, că i-a trebuit cîteva mii de cutii !

— Fantastic !

— Bem o cafea ?

— Bună idee !

Într-un colţ al încăperii se găsea o mică vatră de lut, cu plita improvizată dintr-un grilaj. În timp ce Nicuşor dădea ocol vaporului, minunîndu-se de talentele lui Fabian, Valer potrivi cu îndemînare surcelele şi aprinse focul. Luă de pe raft ibricul, se îndreptă spre un colţ al încăperii, ridică o scîndură, vîrî mîna într-un fel de tainiţă şi scoase o canistră de plastic de 5 litri.

— Aici păstrez apa, ca să fie rece. Da' ce dracu' !?

O scutură la ureche. Era goală...

— Nu pricep — bombăni Valer — ieri am adus-o plină. O fi găurită ? Nu, nici pomeneală.

— Un musafir ?

— Bine, de acord, dar nici să bea toată apa, dă-l încolo !

— Cine mai știe unde păstrezi apa ?

— Fabian.

Despa culese de lîngă sobiță două mucuri de „Snagov".

— A și fumat. E boier domnul Fabian, îi plac țigările scumpe.

— Nu fumează ! zise Valer, privind gînditor mucurile. Ce zici tu de asta, că el nu fumează ?!

Nicușor înțelese că Valer avea nevoie de mirarea asta ca să se ascundă îndărătul ei și să se gîndească la altceva.

— Are tot felul de păcate, dar fumatul nu s-a prins de el ! continuă Valer să facă mare caz de asta. A încercat o dată și era să leșine, cît îl vezi de mălai mare. Adică ce mă mir eu ? Aici nu e chestia de condiție fizică, ci de deprindere. E unu' mic pe strada noastră, un camionagiu, are un metru cincizeci înălțime, și patruzeci și cinci de kilograme și fumează trei pachete de Mărășești pe zi !

— Știi ceva — zise Nicușor — mie mi-e sete !

— Fiindcă n-avem apă ! Așa se întîmplă. Hai să plecăm !

— Nu. Rabd. Vrei să răbdăm pînă diseară ? Se zice că însetaților le apar miraje ! Cum o fi asta ? Cei care au suferit de sete în deșert spun că uneori mirajul era atît de puternic, încît puteau număra palmierii din preajma izvorului visat cu ochii deschiși.

— N-o să vezi nici un miraj, pentru că o s-o ștergem la iuțeală !

— Dar dacă jurăm ? Uite, să jurăm că pînă diseară nu ne mișcăm de aici !

Valer rîse, îngăduitor :

— Uite, asta-mi place mie la tine, că îţi trec tot felul de aiureli prin cap !

— Totuşi hai să răbdăm niţel ! Te rog !

— Bine, de hatîrul tău !

— Mor de sete ! zise satisfăcut Nicuşor. Să-mi spui cînd o să ai miraje !

— Nici o grijă, te ţin la curent !

— Dar nu mi-ai spus ce-i cu hoţii.

— S-a întîmplat mai de mult, în primul an de după război. Era o bandă foarte bine organizată. Cînd i-au încolţit, au ocupat Locul. Aveau mitraliere, grenade şi un tun de cîmp, calibru mic. Au crezut că vor rezista multă vreme, dar nu s-au gîndit că în ajutorul poliţiei vor sări pescarii din sat. Cu pescarii nu te joci, încheie Valer, socotind că precizarea e suficientă pentru a se înţelege că banditţii au fost înfrînţi, şi Nicuşor îşi imagină nişte pescari fabuloşi, cu bărbi mitologice şi cu ochii-n flăcări.

— Pescarii — continuă Valer cu respect — au un simţ special, ei îşi dau seama cînd se petrece un lucru necurat şi apar pe neaşteptate. Pac-ţac, gata ! Pe braconieri îi trimit acasă fără pantaloni. În fiecare sîmbătă pleacă de-aici cît-un tip în c... gol ! Se piteşte în tufişurile de pe mal şi se roagă de cine trece pe acolo : „Domnule, neică, fii bun, dă un telefon la numărul cutare, să-mi aducă nevastă-mea o pereche de pantaloni !"

Nicuşor ciocăni sfeşnicul care sună plăcut, muzical.

— Îţi place ? zise Valer. Hoţii au avut multe obiecte cu ei. S-au găsit şi aparate de fotografiat, şi lăzi cu sticle de vin, şi arme... Cînd am pus eu piciorul aici, n-am găsit decît sfeşnicul. Bun şi ăsta. Întîi l-am folosit ca ancoră, pe urmă l-am adus înăuntru, de frumuseţe. Dacă rămîn fără gaz, pun o lumînare în sfeşnic şi sînt domn.

— Avem folclor, avem obiceiuri străvechi, avem şi niţică istorie. Locul nostru poate figura pe hartă ! zise Nicuşor. Rămîne doar să punem la cale ceva deosebit.

— Ce anume ?

— Nu ştiu ! Mărim cabana şi-i chemăm pe băieţi. Stăm trei-patru zile, pescuim, jucăm fotbal. A, şi se poate înscena lupta cu bandiţii ! Ar ieşi ceva grozav ! Spectatorii urmează să vină cu bărcile şi să vizioneze spectacolul plimbîndu-se de-a lungul malului ! Excepţional ! Hai să cercetăm terenul !

Colindară Locul, Nicuşor stabilind unde să fie plasate reflectoarele, unde să fie tabăra bandiţilor, unde să aibă loc încăierările, unde să se petreacă scenele comice şi unde, marele monolog filozofic. Pentru „episoadele negre", de mister şi groază, găsi că se potriveşte de minune un fel de luminiş ciudat, să care Valer îl numea „cărămidăria". Se vedeau gropile, rămăşiţele stivelor de cărămizi puse la ars (Nicuşor le identifică drept urmele unor cetăţi) şi cîţiva buşteni uscaţi, pregătiţi cîndva pentru foc. Copacii din jur erau desfrunziţi, afumaţi. Nicuşor puse la cale şi diferite scene „tari". De pildă, un bandit încearcă să se salveze, el sare în lac cu o trestie, pentru a putea respira înotînd pe sub apă.

— Poveşti ! zise Valer. Ai văzut prea multe filme de aventuri. Mai cu cap ar fi să-şi pregătească din vreme un buştean, cu care s-o şteargă la timp şi fără zgomot.

— Dar poţi să-l vezi !

— Nu-i nimic ! Dacă e deştept, hoţul lasă buşteanul în mijlocul apei şi porneşte în înot liber spre mal. Pînă ajungi la buştean, pînă te lămureşti că nu-i nimeni dedesubt, ăla a şi luat pămîntul sub tălpi !

— Bine, hai să pregătim buşteanul !

Aleseră unul din trunchiurile uscate și îl rostogoliră pînă la mal, camuflîndu-l cu snopi de buruieni.

— Ei, care din noi face o repetiție ? rîse Valer.

Dar Nicușor era rupt de oboseală. Brusc, îi pieri tot interesul pentru Loc. Înghiți în sec, privind fața undelemnie a apei :

— Tu ce crezi, poți să pățești ceva dacă bei din asta ?

— Ce să pățești ! Cel mult te apucă o cufureală ! Măi, tu mori de sete !

— Încă nu — protestă Nicușor — întrebam și eu într-o doară ! Cred că azi e infernal de cald, hai să ne întoarcem la cabană !

Acolo era un paradis, liniște, răcoare, mai mare dragul să te întinzi în hamac și să lenevești.

— De ce nu recunoști că ți-e sete ? zise Valer. Uite, eu recunosc ! Aș bea și cu ochii niște apă rece, limpede, gustoasă !

— Taci ! gemu Nicușor.

Valer îl privi pe jumătate amuzat, pe jumătate intrigat. Îi văzu ochii lucioși și buzele albe. *„Ăsta e nebun, chiar rabdă de sete ! Te pomenești că-i vine rău, mai bine îi trag una, îl car dincolo și-l adăp cu forța !"* Se strîmbă, simțindu-și gîtlejul uscat. Începuse să-i fie sete și lui. *„Asta ar fi partea cea mai proastă !"*

— N-ai nici un miraj ? se auzi vocea lui Nicușor.

— Nu.

— Nici eu. Probabil că apare după 30—40 de ore.

— Sper că n-o să mă ții atît !

— Poate că vine mai devreme.

— Aiurit mai ești, Despa ! Stau și mă uit la tine și mă mir cum de sînt în stare să te iau în serios !

— Nu înțeleg ! tresări Nicușor, jignit. Te rog, repetă !

— De ce te superi ? N-am spus nimic rău ! Mă gîndeam numai că în loc să pescuim sau să dăm o raită pe la sectorul piscicol, inventăm folclor, aranjăm spectacole în aer liber, crăpăm de sete şi aşteptăm miraje ! Vreau să spun că mie nu-mi displac toate astea, deşi mi se par ruşinos de copilăreşti. În fond, ce urmărim noi, ce vrem să obţinem ?

— Întîmplări. Nu crezi că e important să ai întîmplări deosebite ? zise Nicuşor. Nu glumesc. Asta vreau să obţin : întîmplări.

— Ţi-e teamă că n-ai ce le povesti prietenilor ? Inventează şi tu !

— Nu ! Îmi trebuie întîmplări perfecte, adevărate.

— Bine, filozofule ! Ba vrei miraje, ba adevăruri ! rîse Valer, binevoitor. Să văd cu ce te pot ajuta.

Vorbiră despre multe lucruri. Nicuşor dori să afle care e părerea lui Valer despre viaţă, acesta vru să ştie din ce punct de vedere, Nicuşor spuse că aşa, în general, adică ce e mai important în viaţă... Valer răspunse că probabil în viaţă totul e important, Nicuşor îl contrazise, spunînd că asta e o greşeală. Trebuie să faci o distincţie severă între sentimente, dorinţe, lucruri, oameni, împrejurări. Unele sînt mai importante, altele mai puţin importante. Cel mai important e să ai un scop. Valer se strîmbă, dezamăgit. Asta ştia şi el, asta ştie oricine. Nicuşor îl contrazise : *„Depinde de scop“*. Aşa şi escrocii, şi beţivii, ba chiar şi leneşii au cîte un scop specific ! Chestiunea este să ai un scop fundamental uman, adică să realizezi ceva foarte important pentru omenire. Cum spune Fra Dominique : *„Sculptează-ţi monumentul în memoria oamenilor !“* Valer încuviinţă din toată inima, da, era întru totul de părerea aceasta şi, pentru că după căldura de

afară, răcoarea cabanei şi legănarea hamacului îl răsfăţau, aţipi mormăind că e mîndru să aibă un... phrieten... cu... atîtea idhei nobile. Întîi lui Nicuşor îi veni să-l ocărască, dar renunţă. La urma urmelor, Valer era un om obişnuit, şi istoria tocmai oamenii obişnuiţi o fac, în timp ce gînditorii... cum spune Tolstoi... unde spune el asta ? În timp ce gînditorii, în anumite împrejurări, devin chiar inutili... şi...

Nicuşor căzu într-un somn adînc, visă că bea apă dintr-o ciutură rece, năpădită de muşchi, şi că un bătrîn mărunţel, cu barbă albă, învîrtea roata fîntînii. Bătrînul era Lev Tolstoi şi părea cam supărat că Nicuşor nu-şi aminteşte în ce carte a scris el lucrurile acelea despre gînditori, de aceea făcu un semn, şi apa din ciutură dispăru. Nicuşor, deznădăjduit, îşi dădu cuvîntul că va rupe cu obiceiul de-a citi pe sărite, dar bătrînul geniu era neînduplecat. Sub nasul lui Nicuşor umplu ciutura şi o vărsă înapoi. *„Sînteţi rău, domnule conte, să ştiţi că am să-l prefer pe Balzac !“* Ars de sete, Nicuşor se chinuia bolborosind, pînă cînd o licoare dumnezeiască, rece, parfumată îi inundă gura. Înghiţi nebuneşte, simţind că-l doare gîtul de plăcere. Trezit de-a binelea, îl recunoscu pe Fabian, care-i susţinea cu o mînă capul şi cu cealaltă îi turna apă în gură dintr-un bidon. Valer urmărea îngrijorat scena.

— Voi trebuie să fiţi nebuni, îi spunea Fabian, sînt 38 de grade afară, de Nicuşor nu zic, că el e în general cu capul plin de poezii, dar de tine... dă-mi voie să mă mir !

— Valer, strigă Nicuşor, am văzut !

— Ce ?

— Mirajul !

— Pe cuvîntul tău ?!

— Da ! O fîntînă din care cineva scotea apă, dar cînd să beau o arunca înapoi. Înţelegi ? Am văzut pînă şi *muşchiul* de pe ciutură !

— Asta-i vis ce spui tu. Mirajul ţi se năzare cînd eşti treaz.

— Totuna e. Am dormit mult ?

— Vreo cinci minute.

Nicuşor rămase trăsnit.

— Numai atît ?

Dar tot se simţea erou.

Locul devenise cartierul său general de vară. Acasă venea pe înserate, mort de oboseală, mînca mult, şi doamna Despa, văzînd minunea asta, uita să-l mai certe că a lipsit toată ziua. Era pîrjolit de soare, şi nu cu bronzul frumos şi trecător al vilegiaturistului, ci cu arămiul roşcovan şi cu tăbăceala marinarului. Dobîndise un glas asurzitor, răguşit şi vesel, glumea cu oarecare grosolănie, dar fără răutate, căpătase nişte atitudini noi, de pildă, un zîmbet bonom, indulgent, acel zîmbet cu care oamenii foarte puternici îngăduie celor mai slabi cîte o năzbîtie. Mai avea ceva nou şi în ţinută, ca şi cum i se îngreunaseră umerii de voinicie şi-l sileau să meargă legănat, iar cînd se aşeza, îşi lăsa palmele pe genunchi cu un gest special, de parcă ar fi fost bucuros că-şi poate odihni, în fine, aceste palme de piatră. În vara aceea toţi pantalonii i se dovediră prea scurţi, iar primii doi nasturi de la cămaşă nu mai putură fi apropiaţi de butoniere. Mama băgă de seamă că în toată fiinţa lui apăruse ceva *liniştit*, şi asta se dovedi mai ales prin aceea că, în prezenţa lui, ea şi Zeus începură să evite discuţiile prea acide. Era de ajuns ca Nicuşor să se uite la ei cu zîmbetul acela bonom,

indulgent, care părea că spune : „Dați-i drumul, dacă vă face plăcere !“, că războinicii se îmblînzeau.

În sfîrșit, Zeus căpătă concediu și anunță, victorios, că excursia în munți este posibilă. Începură pregătirile, trebuia stabilit itinerariul, trebuiau alese și pregătite bagajele. Se declanșase o stare de spirit voioasă, strălucitoare, amîndoi părinții radiau. Dar Nicușor spuse pe neașteptate :

— Eu nu merg !

Crezură că n-au auzit bine. El își repetă hotărîrea. Nu poate să meargă, are alt program.

— De ani de zile așteptăm excursia asta ! spuse intrigat Zeus.

— Și de ce e nevoie să merg și eu ?! exclamă Nicușor, mirat. Abia o să vă distrați ca lumea, fără grija mea ! Copiii sînt incomozi !

Doamna Despa spuse că e inutil să-i dea atenție, a devenit un palavragiu, dar Nicușor o încredință că nu glumește și că nici nu-și va schimba hotărîrea. Motivul ? Unul foarte simplu : se simte bine aici. Un prieten de care nu vrea să se despartă, un teritoriu numai al lor. „Mai bine vizitați și voi Locul, să vedeți ce formidabil e !“

Zeus se revoltă. Cum vine asta ? Nicușor îl preferă, în locul lor, pe un semivagabond ca Valer, care are în cap numai porumbei ? Discuția continuă încă vreo jumătate de ceas, fiind reluată a doua și a treia zi, dar Nicușor rămase neclintit. Spre surprinderea lui, încuviințarea veni în mod neașteptat, din partea mamei :

— O să mergem la anul în excursie ! Cum am așteptat cinci ani, mai putem aștepta unul.

Zeus, prietenul lui Nicușor, păru de astă dată de neconvins. Bineînțeles, renunță la gîndul excursiei, dar începu să-i poarte băiatului pică ascunsă. Avea sentimentul că fiul lui îl trădase. *„De fapt, are dreptate, prea*

am plănuit îndelung excursia asta, s-o fi plictisit, îi convine mai bine o plăcere reală, verificată, decît una prezumtivă", încerca Zeus să-l scuze, dar nu reuşea să-şi alunge mîhnirea şi sentimentul că i se făcuse o nedreptate. Hotărî să-şi petreacă vacanţa în faţa planşetei. Nu ieşea zile întregi din biroul-atelier, nu ştiai cînd doarme şi cînd lucrează. La deschiderea uşii, veneau dinăuntru aburi de cafea şi fum de ţigară. Nu mai vorbea cu nimeni, îi crescuse o barbă cît toate zilele. Ieşea numai seara, să-l vadă pe Panaitescu, şi se întorcea voios după două-trei ore mirosind binişor a bere. Deveni ceva mai comunicativ, în sensul că primi să ia masa o dată cu toată lumea. Probabil că lucrul îi mergea bine, dar nu-i plăcea să vorbească despre asta. Ei ştiau însă că pregăteşte în taină un mare proiect în vederea concursului instituit de un oraş din Moldova pentru sistematizarea centrului şi dotarea cu un grup redutabil de edificii.

*

Viaţa Locului nu era plictisitoare. Locuitorii se îndeletniceau cu pescuitul în Marele Fluviu, se plimbau pe bulevardul Martin Arowsmith, făceau plajă şi se îndopau cu peşte prăjit pe vatra lui Pantagruel. Discuţiile filozofice se desfăşurau la Academie, adică pe locul fostei cărămidării. Într-o zi, Nicuşor îl rugase pe Valer să facă rost de un ferăstrău şi de vreo două topoare. O săptămînă mai tîrziu răchitele uscate din jurul cărămidăriei arătau — în urma corecturilor aduse de Nicuşor şi de Valer — mai bizar ca niciodată. Colo două-trei crengi tăiate cu ferăstrăul, dincolo cîteva lovituri iscusite de topor — şi asemănarea răchitelor cu nişte oameni înlemniţi deveni evidentă. Erau aici un Vrăjitor indian pentru tatuarea căruia Nicuşor furase de acasă opt cutii cu tempera, un Hamlet

singuratic, un Icar cu aripile deschise, un Marinar bețiv și chiar un Cow-boy crăcănat, cu pistoalele atîrnate pe șolduri. Este sigur că Nicușor și Valer n-ar fi putut alcătui atît de repede această galerie surprinzătoare dacă n-ar fi primit ajutorul lui Fabian și al unui tînăr simpatic și curățel, într-o cămașă cadrilată, pe care Despa îl mai văzuse undeva. Da, era cel care încercase să vîndă o bicicletă în piața mare și care o luase la goană cînd apăruse factorul poștal. „Gil !“ se recomandă tînărul și, deși era mai mare decît ei, se purtă de la bun început cît se poate de camaraderește. Îl lăudă pe Nicușor pentru ideea lui și pe Valer pentru îndemînare. Cu toate că era foarte ocupat să colinde rîul, împreună cu Fabian, într-o bărcuță nenorocită (dar care avea fundul dublu, ca să poată ascunde peștele prins fără autorizație), debarcă timp de cîteva zile pe Loc, special ca să-i ajute. Avea fantezie acest Gil, și lui îi datorară un Balaur excelent și un Jucător de cărți, gîrbovit și plin de furnici, dinaintea căruia alcătui din pietre un mozaic reprezentînd cărțile de joc. Cu țigara Snagov în colțul gurii, Gil examina încordat arborele din trei-patru unghiuri și de la diferite distanțe, apoi îi spunea lui Fabian : *„Taie aici ! Ciopleşte dincolo !“* Niciodată nu revenea asupra unei indicații. În copilărie frecventase cercul de sculptură al Casei pionierilor. Era captivat de transformarea răchitelor în oameni, și atunci cînd pescarii veniseră pe insulă să vadă „drăcia“, el se emoționă mai rău decît băieții și stătu tot timpul deoparte, fîstîcit. Nicușor nu reușea să înțeleagă cum pot circula, pe seama acestui tînăr sensibil și talentat, atîtea vorbe urîte. Cît despre Valer, el continua, cu încăpățînare, să-l antipatizeze. De fapt, plăcerile cele mai gustate de Valer erau să-și exprime zgomotos admirația atunci cînd Nicușor, în vreo discuție cu Gil, formula idei mai interesante

decît acesta și să-și bată joc de Fabian pe tema fricii lui proverbiale de întuneric și de stafii. Într-adevăr, Fabian era superstițios și îndată ce se întuneca nițel se dădea cît mai aproape de ei. A rămîne singur, pe neașteptate, era ceva îngrozitor, îi clănțăneau dinții, se închina și-i implora să iasă de pe unde se pitiseră. Atunci cînd statuile fură gata, Gil și Fabian își răriră vizitele, cel puțin în timpul cînd Valer era acolo.

Rareori i se întîmplase lui Nicușor ca treburile să-i meargă atît de bine. Propriu-zis nu făcea nimic, dar se simțea excelent. Spre a îndepărta bănuielile doamnei Despa, care credea că rabdă de foame, îi aduse într-o zi vreo trei kilograme de pește, probînd abundența Locului. *„Și cum îl mîncați ? !“* întrebase mama. În loc de răspuns, el curăță la iuțeală peștele de solzi, aruncă în oală capetele și în tigaie, cîteva bucăți tăvălite prin făină. Altele le puse pe grătar. Pregăti o ciorbă gustoasă, saramură și pește prăjit, neuitînd nici mămăliga. Doamna Despa se cruci : *„Și de unde aveți voi acolo mălai, zarzavaturi, salată ?“ „Ne ducem în sat și cerem !“ „Cui ?!“ „Oamenilor ! De cînd cu statuile, ne cunosc toți“*. Doamna Despa întrebă și mai mirată : *„Și altceva ce mai faceți ?!“ „Stăm la Academie.“* Într-adevăr, în restul timpului, Nicușor povestea cărțile citite și adesea nu-l avea ca auditor numai pe Valer, ci și pe cîțiva băieți din sat, cu care se împrieteniseră. Numai cartea lui Sinclair Lewis, „Martin Arowsmith“, i-a luat vreo cinci zile. Vechiul lui obicei de a reciti de șapte-opt ori cărțile care-i plăceau (uneori doamna Despa se enerva : *„O faci numai din lene, ca să nu cauți o carte nouă !“)*

îi fu de mare folos, ca şi cărţile junglei, de Kipling, mitologia, romanele lui Jules Verne sau ale lui Balzac. „Martin Arowsmith" i se întipărise în memorie aproape cuvînt cu cuvînt.

Într-o sîmbătă, Valer apăru furios şi, în loc să-şi pregătească undiţa, începu să arunce pietricele în apă. Din cînd în cînd îşi freca obrazul stîng, care era suspect de roşu.

— Ce-i cu tine ?

— Nimic, am dormit pe-o parte ! se strîmbă Valer.

— Nu, serios, de unde vii acum ?

— Din Patagonia. De acasă, de unde să vin ?

— Adică da, şi ai uitat să-mi spui că la plecare te-ai lovit de uşă ! rîse Nicuşor.

— Ce, se vede ? îşi pipăi Valer obrazul.

— Da, cred că n-ar trebui să circuli pe o şosea, te-ar înjura şoferii.

— Adică arăt ca un stop pe roşu ? !

Obrazul îi fusese împodobit în timpul unei mici discuţii cu taică-său. Omul trebuia să îndeplinească în satul lui de baştină o atrăgătoare îndatorire, aceea de nun. Valer însă refuză să-l însoţească : *„Eu nu merg, am treabă aici"*. *„Ce treabă ?" „Diferite chestiuni." „Nu există. Sînt naş, trebuie să mă desfăşor. Am nevoie de tine, să vadă lumea ce flăcău am crescut." „Lasă, că matale eşti şi aşa destul de arătos." „Termină !" „Păi am terminat : nu merg !" „Mai zi o dată !" „Uite zic : nu !"* Pleosc ! O palmă fulgerătoare, şi Valer se răzgîndi. În casa lor problemele se rezolvau repede. Valer trebui să se împace cu ideea că pleacă. Nicuşor se gîndi, cu nemulţumire, că Valer nu fusese

totuşi atît de hotărît ca el în privinţa rămînerii în oraş. Mîrîi :

— Şi ce-mi spui mie toate astea ? !

— Păi cui să-i spun ?!

— Şi noi plecăm ! zise Nicuşor, cu năduf. La mare.

— Minţi ! îi replică Valer, liniştit. Nu plecaţi nicăieri, cel puţin săptămîna asta.

— Şi dacă mi-a venit chef în clipa asta să plec la mare ?

— O să-ţi treacă imediat, pentru că am nevoie de tine *aici*. Nu ţi-am spus că vreau să te rog ceva ?! se miră Valer, intrînd în panică. Aşa e, nu ţi-am spus !

Şi se plesni înciudat peste frunte, că adică cum putuse el să îndruge atîtea nerozii, cînd tocmai lucrul cel mai important rămăsese în afara discuţiei.

CAPITOLUL IX

În tabără ultima zi e întotdeauna foarte tristă, deşi programul prevede un carnaval sau măcar o seară de dans. E drept, pretutindeni auzi urlete de voioşie, toată lumea se agită, cea mai idioată glumă provoacă rîsul pînă la delir, plouă cu farse, şi dacă dimineaţa nu constaţi că cineva ţi-a cusut pijamaua de cearşaf, poţi fi sigur că nu-ţi va fi uşor să te încalţi, deoarece un pantof refuză să se lase ridicat, fiind lipit cu iscusinţă de duşumea.

Şi totuşi pretutindeni pluteşte tristeţea. Cristina ştia că în fiecare dormitor cineva plînsese în timpul nopţii. Pe cele mai romantice le vedeai plimbîndu-se îngîndurate prin curte, fiecare cu prietena pe care o cunoscuse acum două săptămîni şi de care nu înţelegea să se despartă. Cristina presimţise, fără plăcere, atmosfera acestei zile. Ei nu-i părea rău că pleacă, după cum nu i-ar fi părut rău nici să rămînă. Olga Mareş, în schimb, îşi purta tristeţea ca pe o rochie la modă. Avea cel mai numeros cerc de prietene, vreo zece, şi acum le tîra după ea pe alei, făcînd schimb de adrese, jurîndu-şi prietenie veşnică şi, bineînţeles, urlînd cîte-un pic din cinci în cinci minute.

Peste drum, în vila băieţilor, era mai multă linişte. Ei profitau de programul îngăduitor al ultimei zile ca să

doarmă. Primii care se treziră începură să joace fotbal. Următorul eşalon se instală pe terasa vilei, zdrăngănind la chitare.

De-a lungul întregii zile, Cristina se strădui să facă totul pentru a-şi crea impresia că nu se întîmplă nimic deosebit. Nu-şi pregăti geamantanul, nu intră în vestiarul unde fetele făceau o larmă îngrozitoare, aşteptîndu-şi rîndul la una din cele zece maşini de călcat.

Seara apărură măştile lucrate în secret, după cum îl tăiase capul pe fiecare. Curtea se umplu de cow-boy, eschimoşi, alchimişti, scafandri, clovni, marţieni. Băieţii din orchestră îşi zdrobeau degetele la chitare, peste tot ningea cu confetii şi serpentine. Cristina nu se costumase şi, din respect pentru ea, Mihuţ Andrei, celălalt elev din conducerea taberei, ezita să arboreze atributele de pirat, adică basmaua, pipa şi o legătură neagră pentru ochi, pe care le ţinea cuminte în buzunar. De cîteva ori — în timp ce alergau la staţia de amplificare, să anunţe un concurs de epigrame sau la bufet, să urgenteze prepararea sandvişurilor — Mihuţ încercă să spună ceva despre dans. De fiecare dată Cristina îi răspundea printr-o privire ironică, revoltată. Bălan şi cuminte, cîştigătorul olimpiadei de literatură se fîstîcea. Deşi se ocupaseră împreună de-a lungul întregii perioade de treburile taberei, ca membri în conducere, nici acum nu se putea lăuda că devenise mai curajos. *„Voi ce faceţi, m-aţi ameţit, aşa alergaţi!* le strigă Olga, tăindu-le calea în paşi de twist. *Parcă sînteţi întorşi cu cheia! Distraţi-vă şi voi un pic, ce Dumnezeu!*“ *„Avem treabă, fetiţo!*“ o repezi Cristina, şi-l tîrî mai departe pe ascultătorul Mihuţ, să vadă ce-i cu magnetofonul, cu parada costumelor, cu „poşta carnavalului“, cu lăzile de pepsi, cu concursul de muzică uşoară, cu discurile, cu „surpriza serii“, cu...

Olga le tăia mereu calea, de obicei dansînd, şi mereu cu altcineva. Îi chiorî cu confetii, îi ameninţă că-i va desemna „plicticoşii serii“, asmuţi asupra lor „miliţia carnavalului“, să-i pedepsească, deoarece refuză să se distreze. Bineînţeles, autoritatea Cristinei îi întoarse numaidecît din drum pe „miliţieni“. În cele din urmă Mihuţ se resemnă şi, manifestînd cea mai rece indiferenţă faţă de voioşia generală, se izolă în gravele sale preocupări organizatorice. Cristinei i se făcu milă şi chiar zîmbi de cîteva ori pe ascuns : *„Săracul, e tare inimos, ar trebui să-l mai las în pace !“*

Într-un tîrziu se pomeniră singuri pe-un continent pustiu, serpentinele şi confetiile foşneau sub tălpi, ca o vegetaţie care-şi pierduse rodnicia, peste tot erau aruncate podoabele de hîrtie creponată : panglici, coifuri, hlamide. Neastîmpărul, glumele, nebunia festivă plecaseră, căscînd învinse, la culcare. *„No, asta o fost !“* zise blînd, în graiul lui moţesc, Andrei Mihuţ. *„Da, e tîrziu !* oftă Cristina. *Ce aiureală a mai fost, totu-i vraişte !“ „Cred că n-o să ne apucăm noi doi şi de curăţenie !“ „Nu* — rîse Cristina — *uite că mori de somn, noapte bună !“ „Stai niţel* — o rugă Mihuţ — şi-i atinse mîinile cu degetele lui fierbinţi — *noi avem tren la cinci dimineaţa. Aş vrea să-ţi spun ceva !“* Cristina se sperie de fiorul care-i străbătu trupul, ameţind-o. Mihuţ se schimbase la faţă, era vişiniu, clipea repede, cu un surîs vinovat. O aripă de întuneric trecu pe sub cerul negru, stingînd şiragul de lumini multicolore. Se transformară amîndoi în umbre. *„Îmi dai voie să te conduc ?“* şopti Mihuţ. Cristina înclină din cap, îi era greu să spună *„da“*, el nu văzu gestul şi repetă, speriat, întrebarea. Cristina îşi călcă pe inimă şi răspunse : *„Bine“*.

Deodată tîmplele începură să-i zvîcnească, i se făcu îngrozitor de cald, se simțea neîndemînatică, slabă și fericită. *„Noi plecăm la cinci dimineața !“* spuse Mihuț. Într-adevăr, cei din județele Alba-Iulia, Hunedoara și Brașov plecau la cinci dimineața. *„Și n-o să ne mai vedem. Zilele trecute am lucrat ceva ca pe la noi !“* Era o casetă de lemn incrustat, și în casetă, trei fluiere de mărimi diferite, nemaivăzut de frumos încrustate, semănînd a scule domnești. Cristinei i se umeziră ochii. *„Cît sîntem de curați* — își spuse ea — *sîntem atît de curați, de parcă lumea începe cu noi !“* Dar oare nu simțise același lucru, cîndva, și doamna Silvia ? Și Olga Mareș, și celelalte fete nu treceau prin împrejurări identice ? Aici era ceva în neregulă, și Cristina se posomorî. Mihuț aștepta un cuvînt, dar acest cuvînt ar fi pus un semn de egalitate între Cristina și Olga, între Cristina și doamna Silvia. Gîndul că în clipa asta seamănă cu ele o revoltă și-i dădu o senzație de greață. Brusc, nervii Cristinei se uniră într-o coloană de oțel. Cum de putuse avea clipele acelea de slăbiciune ? *„Noapte bună, Mihuț !“ „Atît ?“* întrebă el. Fata se crispă de enervare.

Atunci trecu pe o alee o mașină, și cînd farurile ei luminară chipul lui Mihuț, Cristina văzu cu uimire și groază că băiatul avea ochii umezi. *„Trebuie să dispar !“* își spuse fata, dîndu-și seama că o secundă mai tîrziu n-avea să mai reziste dorinței de a simți pe umărul ei fruntea aceea boțită caraghios și de a-și plimba degetele prin părul moale și răvășit, de copil certat. Mihuț spuse cîteva cuvinte. Cristina nu le auzi. Cineva rîse cu glasul ei, rostind pe un ton aproape normal : *„Hai, du-te la culcare, Mihuț !“* Apoi străbătu ca pe un drum foarte lung distanța pînă la ușa vilei și urcă treptele întrebîndu-se de ce-a făcut din ea natura un model de nepăsare. Se furișă în dormitor,

străduindu-se să nu facă nici cel mai mic zgomot ; poate că fetele nu dormeau, poate se prefăceau că dorm şi că sforăie, şi în realitate urmăriseră tot ce se întîmplase cu ea şi acum rîdeau cu feţele-n perne. Deodată geamul se lumină şi se făcu ora 5. Cristina se trezi cu dureri de cap. O gălăgie infernală în jur — fetele erau la post, somnoroase, guralive, pieptănîndu-se în grabă, sărind peste paturi, urlînd : *„Cine mi-a luat colonia?“*, trăgînd pe ele la repezeală rochii, fuste, ciorapi. Colegele din cele trei judeţe erau de mult în curte, cu geamantanele, aşteptînd autobuzul. Veniseră şi băieţii, tremurînd în frigul dimineţii de munte. Dormitorul se goli, rămăseseră numai Cristina şi Olga, lungite fiecare pe patul ei şi prefăcîndu-se că dorm. În realitate se priveau cu coada ochiului printre gene, întrebîndu-se fiecare cît va rezista cealaltă. De jos veneau glasuri înfrigurate, tropăieli. Cineva strigă : *„Deschideţi poarta!“*, apoi se auzi uruitul autobuzului. Olga izbucni în plîns. Se aplecă peste marginea patului, trase geamantanul, îl deschise şi-şi umplu mîinile cu mici oglinzi montate în lemn încrustat, cărţi, brăţări de bronz lucrate cu migală cine ştie cîte ore, pe furiş, în atelierul taberei, ursuleţi de iască, o agendă cu calendarul, cu eclipsele de soare, cu creşterea sau descreşterea continentelor şi a mărilor calculate pînă în anul 5 000, o poşetă în închizătoarea căreia se afla un radio cu tranzistori, un inel avînd în loc de piatră o mică scoică din paleozoic.

— Toate astea nu fac nici cît a zecea parte din cel mai mic dar din partea lui, însă el te-a preferat pe *tine*, înţelegi ? Măcar mişcă-te şi fă-i un semn de la fereastră !

— Nu înţeleg despre ce tot vorbeşti ! se miră Cristina. Vai, ce tîrziu e, şi eu mai stau în pat !

Se duse glonţ la chiuveta de lîngă uşă, dădu robinetul la maximum şi începu să se spele cu multă apă şi cu mult

săpun, frecîndu-şi de zor obrajii, fîrnîind şi mormăind, şi nimeni de pe lume n-ar fi putut deosebi pe obrajii ei care-i apa şi care sînt lacrimile.

Douăsprezece ore mai tîrziu, ostenită şi avînd o părere foarte proastă despre viaţă în general şi despre sine în special, intra în casa cu multe sobe. Holurile vaste erau cufundate în liniştea verii, prin dormitoarele pustii vedeai paturi fără aşternut, găleţi, mături, bidoane cu parchetin şi cutii cu ceară. În lipsa fetelor, plecate prin tabere, se făcea curăţenia generală. Celor care veneau de la munte pentru a pleca la mare sau invers li se rezervaseră două încăperi din apropierea cabinetului medical. Bucuroase de provizorat, se grăbiră s-o rupă cu orice urmă de disciplină, cotrobăind prin bucătărie la orele cele mai imposibile. În restul timpului făceau schimb de anecdote şi de noutăţi, tolănite pe paturile vraişte, printre conuri de brad şi coliere de scoici. La apariţia Cristinei, pernele zburară în tavan şi chiote sălbatice făcură geamurile să zuruie. Directoarea alergă speriată să vadă ce se întîmplă. Nu se întîmpla nimic deosebit, atît doar că o domnişoară voinică lupta din greu să susţină în cîrcă trei fetiţe şi în braţe încă două. Cînd directoarea o sărută, Cristinei i se umeziră ochii. *„Vai, doamnă, ce bine că m-am întors!“* Era, într-adevăr, fericită. Mirosul de pînză curată, pereţii lucioşi de care îşi lipise de atîtea ori fruntea înfierbîntată, vitraliile cu păuni şi stele, şi chiar strigătele revoltate ale femeilor de serviciu (*„Cutare, dacă tot intri în dormitor cu sandalele alea pline de noroi, ai grijă să te sui cu ele şi în pat!“*) o destindeau treptat, redîndu-i sentimentul liniştilor de-a se şti din nou ocrotită, printre lucruri

și obiceiuri și chipuri familiare. Se săturase să tot răspundă singură pentru ea. Disciplina îi apărea fermecătoare. „*Ți-am pregătit o surpriză* — spuse directoarea — *de azi vei avea camera ta!*" Spionă curioasă chipul Cristinei, așteptînd să vadă ce efect produsese neobișnuita veste. „*Am să te conduc chiar eu!*" adăugă directoarea, dornică să guste toate nuanțele împrejurării. Într-adevăr, a avea cameră separată este o noutate izbitoare într-un orfelinat. Directoarea ținu să adauge că nu faptul de a întrece cu doi ani limita superioară de vîrstă a celorlalte (14 ani) fusese luat primul în considerație, ci acela că era o elevă eminentă, o mîndrie a instituției, un om de talent avînd nevoie de condiții favorabile studiului și meditației. Cuvintele cam ca din carte ale directoarei o zăpăciră și mai rău pe Cristina, obligînd-o să ia o înfățișare țeapănă și smerită. Camera cu pricina era o chilioară de nouă metri pătrați, care pînă atunci folosise la păstrarea lenjeriei de pat pentru etajul doi. Zugrăvită proaspăt, cu podeaua lustruită, odăița primise patul Cristinei, acoperit cu o cuvertură ieftină, dar nouă și frumoasă, de janilie înflorată, o masă curat înfățată și două scaune simple, un covoraș de iută, o reproducere după niște flori de Dimitrie Ghiață și, surpriză, cîteva rafturi de lemn proaspăt geluit, închipuind destul de bine o bibliotecă, unde fuseseră așezate cu grijă, în ordinea autorilor, cele vreo trei sute de cărți ale Cristinei. (Pînă atunci le ținuse sub pat și pe pervazurile ferestrelor în dormitorul comun.) Prin ușa întredeschisă a dulapului își văzu mica avere vestimentară pusă pe umerașe. Aceleași mîini atente care înfăptuiseră toate aceste miracole așezaseră în vaza ieftină de pe masă cîteva garoafe albe și roșii. „*Cred că ai să te simți bine aici!* spuse directoarea, făcîndu-și de lucru la pliurile perdeluței. *S-a aprobat, de asemenea, propunerea ca să-ți*

poţi primi colegele de şcoală. În acest caz, poţi folosi intrarea din faţă, e mai reprezentativă.“ Vorbea conform obişnuinţei sale, precis, oficial, ca dintr-o circulară cu dispoziţii, dar sufletul acestei femei nu era în cuvinte, ci în gesturi, în mîinile ei blînde cu care netezea faţa de masă, în ochii care cercetau încăperea, gata să mai găsească ceva de făcut.

A doua zi era în faţa atelierului fotografic, aşteptînd cu plăcere să apară şi Valer, pentru ca, în sfîrşit, obişnuitul să revină cu totul în drepturile sale. Nu observă că, de la colţ, o pereche de ochi o iscodeau cu curiozitate şi teamă.

„Doriţi să faceţi o poză?“ zise un glas dogit, dar foarte amabil. În pragul atelierului şedea, îmbrăcat într-un halat alb, cochet, scurt, ca al medicilor, Fabian. Se angajase de curînd aici. *„Nu, mulţumesc!“ „Avem şi preţuri reduse* — urmă el — *iar pentru unele persoane lucrăm şi gratuit!“ „Şi nu daţi faliment?“* îl repezi Cristina. Fabian rîse zgomotos: *„Ha-ha!* şi o prinse de braţ. *Eu te cunosc, şi dumneata mă cunoşti, dar n-am vorbit niciodată. Poftim înăuntru, te servesc cu o cafea!“ „Nu, mulţumesc!“ „Eu ştiu pe cine aştepţi, dar acum e la ţară, şi poate că m-a rugat pe mine să-i ţin locul!“*

Atunci băiatul din colţul străzii se apropie galben de furie:

— Minţi! De ce te amesteci?

Şi, roşind:

— Bună ziua, domnişoară! Mă numesc Despa Nicolae, sînt prietenul lui Valer. El lipseşte, dar nu lui Fabian, ci *mie* mi-a cerut să vă aştept.

Obrajii lui Fabian se umflară de furie, dar se strădui să pară vesel :

— E interesant cum te pricepi tu să intri în diferite încurcături, din care poţi ieşi al naibii de şifonat !

„Mi-e frică — gîndi, ameţit, Nicuşor — *dar nu mai intîlnesc eu ocazia asta, trebuie să hotărăsc repede !"*

— Eu am experienţă — rîse el, chinuindu-se să-şi stăpînească tremurul vocii — dar ce te faci tu, care nu eşti deprins ? Asta e chestiunea ! Ar trebui să ţii seama cît de inestetic este ca, după o lungă epocă triumfală, să te pomeneşti nu şifonat, ci călcat în picioare !

Fabian holbă nişte ochi albi şi consternaţi, cuvintele lui Despa — care pînă la urmă reuşise să adopte un ton de mînie rece şi dispreţuitoare — îl făcură pe pahiderm să dea înapoi, mormăind împăciuitor :

— Îmi place cum pui problema, tu ai fost întotdeauna un filozof, bravo ! Dar la tine estetic o fi să nu înţelegi de glumă ! Ba e foarte inestetic !

Şi bucuros că folosise şi el acest cuvînt, care nu se ştie de ce i se păruse cel mai periculos, îşi luă rămas bun, explicînd că trebuie să scoată nişte filme de la developat, că atelierul are o grămadă de comenzi şi că, mai ales duminica, în timp ce toată lumea se plimbă — aici rînji galant spre Cristina — bieţii fotografi muncesc din greu.

Fata porni repede, cu mersul ei agil, spre ieşirea din bulevard. Nicuşor, căruia îi mai rămăsese curaj de adineauri, se plasă în stînga ei, mergînd cu un umăr înainte, ca să-i înlesnească drumul prin mulţimea plimbăreţilor.

— De fapt, nu ştiu dacă îţi mai aminteşti de mine, spuse el. Ce prost sînt ? Sigur că nu-ţi aminteşti !

— Are vreo importanţă ?

— Uriaşă ! Stai ! şopti el. Dar e formidabil !

— Ce e formidabil ? !

— Glasul dumitale ! Înțelegi ? E prima oară cînd îmi vorbești ! Trebuie să memorez cuvintele astea, sînt primele pe care mi le-ai adresat.

— Tocmai mă pregăteam să le repet ! zise rece Cristina. Are vreo importanță ?

— Esențială !

— Dumneata folosești prea multe adjective : uriaș, formidabil, esențial. În fine, ce e cu Valer ?

— Așa cum ți-am spus : a trebuit să plece la țară. Mi-a spus că te întorci din tabără și m-a rugat să-i țin locul.

Cristina se înfurie :

— Altceva ce ți-a mai spus ?

— Oho, mi-a dat o grămadă de instrucțiuni !

— Instrucțiuni ? ! Ce fel !

— Unu : Duminică, ora 10, în fața atelierului... Doi : Să fiu punctual. Trei : Să nu vorbesc mult.

— Obișnuiești ?

— Da, n-ai observat ? Patru : Să citesc ultimele cinci-șase numere din „Știință și tehnică".

— Le-ai citit ?

— Numai două. Punctul șase : Să nu mă laud.

— Ți se întîmplă ?

— Cam da. Șapte : Să nu te contrazic. Opt : Dacă te invit la cofetărie și refuzi, să insist. Nouă... mda... cam atît.

— Continuă !

Despa oftă :

— Dacă ții neapărat... Nouă : Să nu-ți pun întrebări. Zece : Să nu-ți fac curte.

— Aha, și ai de gînd să te supui tuturor acestor porunci ?

— Mi-am dat cuvîntul !

— Mă tem că Valer ți-a cerut cam mult. De pildă, să nu-mi faci curte. Poate că ești deprins să procedezi tocmai invers !

Despa roși :

— Punctul şapte îmi cere să nu te contrazic. Hai să vorbim despre altceva !

— Imposibil, zîmbi acru Cristina, punctajul tău are o lacună, şi anume nu prevede ce subiecte de conversaţie sînt admise. Aş vrea să ne luăm rămas bun.

Nicuşor se posomorî :

— Îmi pare rău ! La început am vrut să-l refuz pe Valer. Mi-era groază să te reîntîlnesc după episodul acela nenorocit de la cinema. El a insistat, că numai pe mine se poate bizui... Nu, nu mă laud, sînt cuvintele lui. Am venit cu o jumătate de ceas mai devreme, mă tot gîndeam ce se va întîmpla cînd o să dai ochii cu mine. „Poate uită să vină — îmi spuneam — poate pleacă în vreo excursie, poate tabăra ţine mai mult !“ Aş ! Ai apărut exact la ora 10, şi eu, săracul, simţeam că nu-mi pot dezlipi tălpile de trotuar ! Atunci îl văd pe Fabian. Eram, aşadar, din nou toţi trei, ca astă-iarnă, la cinema. Mi-am spus : „E unica şansă !“ Nu, de ce protestezi, sînt sigur că astă-iarnă ţi-am lăsat o impresie oribilă. Poate o să ţi se pară suspect de ce ţin atît de mult ca dumneata să ai o impresie bună despre mine. Simplu ! Pentru că, aşa cum spune marele poet şi gînditor medieval Fra Dominique, *„Sîntem mai puţin ceea ce credem noi despre noi, şi mai mult ceea ce cred alţii despre noi“*.

— Ah, Fra Dominique, pasiunea dumitale !

— Am profitat de faptul că mi-a mai rămas niţel curaj de adineauri !

Trecură prin dreptul cinematografelor, unde vitrinele împingeau agresive maxilarele diferiţilor detectivi, iar Sophia Loren şi Rachel Welch zîmbeau seducătoare, ocupînd faţada pînă la etajul trei.

— Frumuseţe comercială ! mîrîi Nicuşor, revoltat. Ţi se face greaţă !

— De ce ? Frumuseţea e frumuseţe !

— Aş — strigă el — aici e mîna machiorilor şi a cosmeticienilor ! N-ai văzut niciodată o actriţă în civil ? Sînt cît se poate de urîte şi de banale !

— S-ar zice că ai trăit numai prin culise şi prin baruri ! Eşti un blazat !

— Cunosc viaţa, atîta tot ! ridică Nicuşor din umeri.

Cristina rîse cu lacrimi. Îl găsea foarte nostim.

— E plăcut să te plimbi cu cineva care cunoaşte viaţa ! Acum însă trebuie să plec.

— Te conduc.

— Punctul ăsta n-a fost prevăzut !

— E iniţiativa mea. Te rog...

Cristina începu să se clarifice asupra unui lucru pe care-l intuise după primele schimburi de replici. Nicuşor îi amintea într-un mod surprinzător de Mihuţ. Deşi la înfăţişare era cu totul deosebit, iar ca temperament nu semăna cîtuşi de puţin cu domolul, reţinutul şi blajinul băiat din Apuseni, Despa căpăta, în prezenţa Cristinei, acelaşi aer caraghios şi foarte plăcut, în care năuceala şireată şi politeţea excesivă se amestecau cu cel mai autentic respect şi cu o teamă aproape superstiţioasă de-a nu o supăra cu nimic. Cristina se simţi înduioşată şi, ca şi cum printr-o atitudine înţelegătoare faţă de Nicuşor l-ar fi răsplătit pe bietul Mihuţ, se prefăcu a nu observa că depăşiseră staţia autobuzului.

Nicuşor vorbi foarte mult în duminica aceea. Părea conectat la o priză şi avînd gata imprimate benzi cu monoloage pentru o sută de ani. O puse la curent pe Cristina cu Casa păunului şi cu ciudatul domn Dumitru, i-l descrise cu umor pe Sebi, politehnicianul-cîntăreţ, vorbi despre Zeus, despre doamna Despa, despre Nababul, despre Loc şi analiză cele 7 teme principale de roman (după o îm-

părţire proprie) din literatura universală, găsind de asemenea prilejul să-şi spună părerea despre crearea vieţii *in vitro*, despre cicliştii care se dopează şi despre ipoteza foarte la modă a vizitării pămîntului într-un trecut imemorial de către fiinţe inteligente. Ocolind centrul aglomerat, Nicuşor intra mereu pe străzile laterale, cu case vechi şi pieţe tăcute. Cristina află că aici locuise iubita năzuroasă a unui baş-boier şi, cum fata avea plăceri evropeneşti, omul, disperat, adusese sub ferestre, într-o noapte, nu obişnuitul taraf de dor şi jale, ci un autentic tenor italian, secondat de o orchestră din care nu lipsea pianul. Dincolo trăise un excroc celebru ; pe strada vecină, un extraordinar pilot de aviaţie, mai sus, un medic genial, şi Despa nu scăpă nici un prilej de-a istorisi totul. Cristinei îi vîjîia capul, dar se simţea foarte bine. La un moment dat încetă să mai distingă cuvintele, ajungîndu-i numai zgomotul vocii lui Despa. Era sigură că Nicuşor nu e întotdeauna astfel, ci în mod excepţional îşi dă silinţa să pară cît mai suportabil. *„Precis că mîine o să ia sirop împotriva răguşelii“* gîndi ea.

Pe urmă se făcu seară şi începură să se distreze, ghicind care fereastră se va lumina mai întîi. Undeva, în calcanul unui bloc cu opt etaje, sclipi singuratic, sub acoperiş, un pătrăţel roz. *„Cine o fi stînd acolo ?“* *„Un poet !“* zise Nicuşor. *„Ba eu cred că femeia de serviciu.“* *„Mă duc şi controlez !“* zise el, dar găsi ceva mai simplu. Dintr-o singură mişcare înlătură faţada blocului, descoperind interiorul celor patruzeci-cincizeci de apartamente, cu locatarii lor, care habar n-aveau ce se petrece. *„Bagă de seamă* — zise Cristina —*să nu ţi se întîmple ceva !“* *„O să fiu atent ! Dacă vreunul înaintează spre stradă, pun repede faţada la loc !“* Într-un apartament era un inventator care tocmai inventa ; în al doilea, un leneş care tocmai

lenevea ; în al treilea, un mincinos care tocmai mințea ; în al patrulea, un om care tocmai murea (dar Nicușor stabili de la distanță diagnosticul și fixă un tratament bazat pe noul principiu AZ, salvîndu-l) ; în al cincilea nu era nimeni, și un spărgător tocmai îl spărgea (dar Nicușor îl bătu măr) ; în al șaselea, un șovăitor care tocmai șovăia ; în al șaptelea, un trădător care tocmai trăda ; în al optulea, un om sincer care tocmai spunea niște adevăruri, iar în ultima încăpere, aceea cu fereastra în calcanul construcției, Nicușor o invită pe Cristina, deoarece acolo era noua lui locuință. Îi arătă cărți și tablouri, un frigider plin cu fructe și prăjituri, un videotelefon și pe valetul-robot Măzărică. Acesta cunoștea două sute de rețete culinare și cîteva mii de anecdote (ale căror poante le înnoia mereu grație unui varioselector special). Măzărică mai era programat să rezolve probleme de matematică, să cînte muzică ușoară, să dea lecții de gimnastică și să converseze pe 24 000 de subiecte științifice și artistice. Persoanelor pe care le simpatiza le oferea cele mai noi idei, conectîndu-se prin radio cu bunul său amic, robotul-informaționist de la Biblioteca centrală. În schimb, dacă nu-i plăcea de tine sau simțea că nu te pricepi în domeniul respectiv, își bătea joc, prezentîndu-ți ca noutăți tot felul de lucruri răsuflate.

*

Frunzișurile luminoase ale nopții electrice fremătau, oamenii mișunau încolo și încoace, de la film la cofetărie, din parc la restaurant, ronțăind tot felul de invenții dulci ambalate în pungi de plastic, dînd telefoane, trîntind portierele mașinilor. Cel mai fericit dintre ei, Nicușor Despa se întorcea acasă, întîmplarea esențială a zilei se desfășu-

rase prea repede, și el, ca de obicei, își petrecea acum timpul retrăind-o în toate amănuntele, pentru a se bucura pe deplin. Asupra unora dintre ele se reîntorcea de cîte două-trei ori, iar pe altele le lăsa cu șiretenie pentru mai tîrziu, ca să aibă și plăcerea așteptării. *„La cutare lucru mă gîndesc după ce traversez, la cutare, după ce trec de teatru !"*

Cristina !

Îi șoptea numele, ascultînd cu uimire muzica fiecărei silabe. *„O mai fi avînd bascul acela alb ?"* La o traversare o ținuse de mînă și Cristina nu protestase. Pe urmă au mîncat înghețată, și ea l-a rugat să mănînce încet, pentru că e transpirat și s-ar putea să răcească.

Apoi felul în care l-a ascultat tot timpul, dovedind nu numai că n-o plictisește, ci chiar că o interesează ce spune el ! Era uimit că toate lucrurile se întîmplaseră nu oricum, ci chiar mai frumos decît în imaginația lui, și Despa n-avea o imaginație leneșă. Acum sentimentul dominant era că trebuie să facă ceva temeinic și extraordinar, întotdeauna se gîndise la asta, dar niciodată nu simțise nevoia de-a trece imediat și cu orice preț la acțiune. O să se închidă în camera lui și pînă dimineața, nu, pînă mîine seară va scrie o operă fundamentală, de exemplu „Despre posibilitățile anulării forței gravitaționale". E nevoie de o singură intuiție, de o singură idee genială. Apoi treaba savanților... să găsească mijloacele de aplicare ! Reclamele cinematografelor fulgeră deasupra mulțimii care asaltează intrările. Acolo ar putea scrie : „Filmul cutare, distins cu marele premiu al festivalului de la Cannes, scenariul și regia — Nicușor Despa". Legea vieții sale se contura destul de limpede : era dator să fie omul de care Cristina să se simtă mîndră. Oh, vor începe zile și ani de muncă stăruitoare, se va bate crunt pentru reușită, își va chinui creierul (se spune că omul nu folo-

seşte decît o infimă parte din resursele creierului), îşi va biciui nervii şi muşchii, cerîndu-le tot ce pot să dea, dar în ceasurile petrecute cu Cristina nu va lăsa să se vadă nimic, nici o oboseală. Va fi surîzător şi glumeţ. Aşa sînt bărbaţii, pentru ei e în firea lucrurilor să muncească din greu, nu fac caz din asta.

CAPITOLUL X

Intră în casă distrat şi aiurit. La început nu dădu importanţă cuvintelor pe care mama i le spuse dintr-o răsuflare.

— Bine ! Ce avem de mîncare ? zise el.

Mama îl privi uluită :

— Tu nu înţelegi că e prima dată cînd se întîmplă aşa ceva ?

— Viaţa e plină de neprevăzut, dar mie mi-e foame !

— Cred că nu-ţi dai seama ce vorbeşti ! spuse doamna Despa, lividă.

— Zeus ce face ? Bună, Zeus ! strigă el, pornind spre camera tatălui.

Mama se cruci :

— Bine, dar tu nici n-ai auzit ce ţi-am spus ! E trecut de 9, el a plecat de dimineaţă şi pînă acum n-a dat nici măcar un telefon ! A spus că face cîţiva paşi să ia aer, şi *nu s-a întors !*

Începu să plîngă.

— Ce ne facem ? Am telefonat la miliţie, la salvare. Nimeni nu ştie nimic, şi tu vagabondezi toată ziua, măcar azi să fi stat acasă, să am cu cine mă sfătui !

Pereţii se făcură deodată foarte reci, lumina deveni de un galben supărător, casa întreagă păru un pustiu. Nicuşor încercă să-şi încurajeze mama :

— Poate că are vreo consfătuire, o fi uitat să-ţi spună sau ţi-a spus şi nu-ţi aminteşti.

— Ce consfătuire ? A plecat în cămaşă.

— Atunci... Panaitescu ! Cînd o să-i înţelegi pe bărbaţi ? „Întîi o bere, să ne răcorim, pe urmă încă una, că a fost bună, pe urmă a treia, că tot ne-am întîlnit !“

— Nu mai face pe grozavul, cel puţin, nu acum !

Doamna Despa îşi frîngea mîinile, tresărind la fiecare zgomot al liftului şi alergînd din minut în minut la uşă. Niciodată nu fusese într-o asemenea stare. O groază nebună îi sticlea în ochi, panica îi răvăşise trăsăturile feţei, şi Nicuşor se gîndea înspăimîntat că s-ar putea să-şi piardă cunoştinţa. Din cînd în cînd se închina cu gesturi scurte, grăbite. Nicuşor îi aduse, înfricoşat, un pahar cu apă.

— Dacă se întoarce acasă sănătos, zise ea cu o voce nefiresc de calmă în comparaţie cu chinurile feţii, da, dacă se întoarce nevătămat, am să vă port de grijă aşa cum nimeni n-a purtat încă de grijă cuiva.

— Mamă, zise speriat Nicuşor, ce-i cu tine ?

— Taci ! Am greşit. Am vrut ceea ce nu se poate. Am uitat că sărmanul Zeus e om.

— Oho, zise înveselit Nicuşor, e prima oară cînd îi spui Zeus, ca mine !

— Da !

Cu un gest bătrînesc, mama se aplecă şi-şi şterse lacrimile cu poala capotului.

— Azi-dimineaţă mi-a mărturisit că proiectul lui n-a fost apreciat de comisie. Am vrut să tac, înţelegeam cît îi e de greu, dar m-a enervat veselia lui. Abia acum îmi dau seama ce fel de veselie era, atunci însă m-a scos din sărite veselia asta. Spunea : *„Nu-i nimic, comisia a fost formată numai din proşti. Îi învăţ eu minte odată şi odată.“* N-am rezistat, i-am spus că „proştii“ ăia sînt în

realitate arhitecţi renumiţi, care construiesc oraşe întregi, iar el degeaba se înşală cu acest „odată şi odată". Mai bine să se împace cu soarta şi să-şi vadă în linişte de serviciu, calculînd construcţiile proiectate de „proşti", pentru ca nu cumva, neglijîndu-şi lucrul la birou, să se trezească dat afară de ei. Mi-a spus foarte liniştit : *„Ai dreptate, dragă, tu întotdeauna ai avut dreptate, acum mă duc să iau aer !"* Şi dus a fost.

Nicuşor n-o mai întrebă ce-şi închipuia dînsa că s-a putut petrece cu Zeus, înţelegea asta din starea ei, şi simţi cum îl cotropeşte groaza. Ce simplu e totul, îngrozitor de simplu ! Mai ales cînd ştii dinainte lucrurile astea. Dar de ce trebuie să aşteptăm un moment pentru a le pricepe complet ?

— Stai liniştită, mă duc să-l caut ! Îmi promiţi că o să stai liniştită ?

Ştia că trebuie să facă ceva, şi în acelaşi timp simţi cu destul dispreţ faţă de sine că la mijloc e şi puţină laşitate. Negăsind cum s-o încurajeze pe maică-sa, prefera să umble pe străzi.

Oraşul i se păru acum nebănuit de întins şi de întortocheat. Încotro să apuce ? Trebuia metodă şi rapiditate. Se înfurie surprinzîndu-se că îşi compune o mutră întreprinzătoare de detectiv. *„Ce dracu, nu e momentul !"* Îi veni în minte chipul Cristinei. Ea nu ştie nimic, nu ştie că simpaticul tînăr cu care i-a făcut plăcere să se plimbe e în realitate un om trist, împovărat de griji. *„Prostule !* izbucni imediat în sine, *las-o pe Cristina, lasă speculaţiile astea idioate !"* Începu să-i fie frică. Dacă Zeus a făcut vreo prostie ? Cele mai îngrozitoare ipoteze răsăriră în capul lui Nicuşor. Îl copleşi o milă fierbinte faţă de omul acela bun şi prea adesea abătut. *„Nu ne gîndim niciodată serios la părinţii noştri. Cînd ei vorbesc de griji, de necazuri, ni se pare că o fac din obişnuinţă, sau ca să ne*

sperie. Nu-i credem.“ Îi răsări imaginea din primăvară, cînd Zeus venise să-l trezească ca să asculte cum înverzesc copacii. Genele lui Nicuşor se umeziră. *„Dacă-l găsesc pe tata, jur... Ce să jur? Jur că o săptămînă n-o s-o mai văd pe Cristina!“* Sacrificiul părîndu-i-se suficient de mare ca să îmblînzească soarta, Despa simţi oarecari speranţe.

Traversă piaţa. Tonetele erau goale, sub cîteva dintre ele ţăranii, cuibăriţi între lăzile cu fructe şi zarzavaturi, aprindeau ţigări, sporovăind în şoaptă. Un glas de femeie rîdea înăbuşit. Cineva, un bătrîn, tuşi îndelung, hîrîitor. Un prichindel, tolănit pe ţol, lîngă o movilă de pepeni cu coaja încă fierbinte de căldura zilei, sucea în toate felurile butonul tranzistorului. Un bărbat cu pulovăr gros, de lînă aspră, maro, veni lîngă el, întinzîndu-i o sticlă plină pe jumătate cu oranjadă : *„Na la tata şi p-ormă culcă-te, eu mai rămîn niţel cu oamenii la bodegă“.*

— Asta-i Despa ! ? izbucni un glas pe jumătate amuzat, pe jumătate ameninţător.

Fabian şi încă un tip şedeau pe rampa halei, cu picioarele bălăbănind printre butoaie şi cu cîte o sticlă de bere în mînă.

— Hai încoa', zise Fabian, am plăcerea să bei cu mine !

Nicuşor se apropie nepăsător, Fabian credea probabil că îi e frică, nu ştia că are în el o groază destul de mare ca să nu mai încapă şi teama pentru propria-i piele.

— Aşa ! mîrîi Fabian, destul de contrariat că Nicuşor n-a rupt-o la fugă.

Şi adresîndu-se celui de lîngă el :

— Ţi-l prezint pe Nicu Despa, căutătorul de cucuie ! Chiar acum am să-i ofer cîteva, calitatea-ntîi !

Apoi, spre Nicuşor :

— El e Bomboane, prietenul meu. Nu te superi dacă asistă la spectacol ?

Rîse, adăugînd o înjurătură oribilă, şi-şi dete drumul de pe rampă. Nicuşor însă trecu agale pe lîngă el, cu gesturi obosite, se aşeză alături de Bomboane, exact în poziţia de adineauri a lui Fabian. Şterse cu palma gura sticlei lăsate de acesta, ciocni cu numitul Bomboane, trase o duşcă, apoi oftă :

— Ia lasă, Fabiane, tîmpeniile astea ! Sînt destul de supărat şi aşa ! Caută-mă cînd oi avea sentimente mai colorate !

Zece minute mai tîrziu, un microbuz gonea prin oraş pe o rută foarte curioasă. El putu fi văzut cînd străbătînd bulevardul, cînd înfundîndu-se în păienjenişul micilor străzi, cînd răsărind în plin centru, cutreierînd marginile, de-a lungul liniei ferate. La volan era Bomboane, mărunt, aţos, cu fruntea plină de coşuri şi cu nas teşit de boxer (acum doi ani fusese destul de bun în campionatul de juniori, ajungînd pînă în sferturile de finală). Mîinile lui îţi săreau în ochi de la prima vedere, erau enorme şi foarte roşii.

Nicuşor mai era încă uimit de reacţia lui Fabian. Îndată ce aflase necazul lui Despa se schimbase, spunînd că vrea să-l ajute. A lui fusese ideea să-l caute pe Zeus cu microbuzul O.C.L.-ului, al cărui şofer era Bomboane. Maşina fiind parcată chiar în piaţă, acesta spusese serios : *„Gata, domnule, se face !“* şi porniseră imediat. Acum Nicuşor se uita la ei, ocărîndu-se în gînd : *„Nu-i cunosc pe oameni. E trist, dar adevărat ! N-au stat de loc pe gînduri, au sărit imediat să mă ajute.“* Era cît se poate de adevărat ; în clipele acelea, Fabian şi Bomboane doreau în mod sincer să-l ajute. Făcuseră haz de el, spunîndu-i că îşi face griji de pomană, că taică-său, probabil, e la vreo

aiureală într-o bodegă, dar văzînd îngrijorarea lui Nicușor se puseseră la dispoziția lui. *„Cu ăștia îl aduc și din fundul iadului !“* gîndea el, înduioșat.

Firește, la început căutară adresa lui Panaitescu. Omul, care locuia într-o căsuță din cartierul gării vechi, ieși buimac, în pijama. Da, fusese cu Zeus la un șpriț, dar aproape de ora prînzului se despărțiseră. Dacă Zeus se ameţise ? Nu prea.

Era de mirare cîtă lume cunoșteau Fabian și Bomboane. Ospătari, copii, măturători de stradă, paznici, babe cu floricele și porumb fiert, dar și trecători destul de impozanți răspundeau amical la saluturile lor, străduindu-se să-și amintească dacă nu cumva îl văzuseră pe cel căutat. Cu prilejul acesta, Nicușor constată surprins că erau destul de mulți cei care, din vedere sau din auzite, îl știau pe Zeus. *„A, arhitectul ?“* Treptat aflară că în jurul orei unu fusese văzut la grădina restaurantului „Viorica“, pe la patru citea ziarele în parc, pe banca de lîngă statuia lui Delavrancea, la șase, șase și ceva, consultase în holul gării panoul cu mersul trenurilor (Nicușor intră în panică), dar — după declarația casierei, care se lăuda cu o memorie perfectă — nu cumpărase nici un bilet. Nicușor se mai liniști. Pe la opt își lăsase amanet buletinul de identitate la tutungiul Vadim pentru un împrumut de o sută de lei. Vadim îl văzuse apoi luînd autobuzul de Schitu, și un șofer confirmă : *„A mers cu mine, s-a dat jos la cabană“*. Plecară într-acolo. În pădure era răcoare, din cînd în cînd un iepure țîșnea pe dinaintea mașinii. Ospătarul micului restaurant al cabanei își aminti : *„Da, omul pe care-l căutați a fost aici pînă acum vreo oră. Părea încă destul de treaz, totuși mi-a lăsat un bacșiș cît valoarea consumației. O fi fost bucuros de ceva !“ „Unde ar putea fi acum ?“* Ospătarul ridică din umeri. În orice caz, îl condusese îndatoritor pînă la ieșire și era sigur că omul

nu se îndreptase spre stația de autobuz, ci în direcția opusă, dispărînd în pădure. *„Și nu ți s-a părut curios lucrul ăsta ?“* se răsti Nicușor. *„De ce să mi se pară ? În pădure e un camping.“*

Porniră într-acolo. Era o poiană spațioasă, cu automobile parcate în semicerc, la mijloc aflîndu-se vreo douăzeci de corturi. Turiștii dormeau. Singurele zgomote — o muzicuță de gură, la care cineva cînta încetișor, și clipocitul apei de la cișmea, unde se spăla zgomotos un bărbat gol pînă la brîu. Fabian zgrepțănă ici, colo, la intrarea cîte unui cort. Se auziră proteste, mîrîieli. *„Nu, nu-l cunoaștem pe omul ăsta, nu l-am văzut, cărați-vă ! Unde e paznicul, ce faci dom'le, de asta plătim cît nu face taxa de camping, ca să ne scoale din somn toți nepoftiții ?“*

— Eu nu știu ce facem de acum înainte — mormăi Fabian — i-am pierdut urma de tot. Pădurea e mare.

— Să mai încercăm ! zise Nicușor, privind speriat desișurile negre.

— Unde naiba ? De-aci încolo nu mai e nimic, afară de șantierul motelului.

Despa tresări :

— Ce motel ?

— Unul mare. Lucrul a început de vreo lună.

— Acolo mergem ! zise Nicușor, înfrigurat. Repede !

Era construcția unchiului Francisc.

Microbuzul se urni într-acolo. Bomboane destupă cu dinții sticla de bere cumpărată de Nicușor la cabană. Era foarte mîndru de dinții lui, așa cum de altfel îl încînta fiecare părticică a persoanei sale, de un metru cincizeci înălțime. E de presupus că Bomboane cunoștea rara satisfacție a conștiinței de a fi aproape perfect. Cînd stătea de vorbă cu tine, își admira mîinile teribile, ori scotea capul pe geam, să-și vadă freza în retrovizor, ori își

mişca umerii ca un yoga, controlîndu-şi pectoralii şi deltoizii. În ochi îi apăreau luminiţe de plăcere ; puteai să fii învăţatul învăţaţilor sau ministrul miniştrilor, el era Bomboane şi asta îi ajungea. Nicuşor căzu de acord în sine că fiecare om trebuie să-şi găsească ceva de care să fie mîndru. Din acest punct de vedere, constată înciudat că Bomboane, aşa pitic şi răguşit, îi era superior. N-aveai cum îi clinti încrederea în sine, muşchii lui de culturist erau acolo, îi mişca niţel şi avea o certitudine.

Deodată, farurile căzură în partea dreaptă, pe o stivă de cherestea. Bomboane reduse viteza :

— Am ajuns !

Pătrunseră pe drumul de acces, printre grămezi de nisip şi baloturi de fier beton. În fund bănuiai construcţia ridicată pînă la jumătate. Farurile descopereau cînd o schelă, cînd o găleată atîrnînd de scripete, cînd o haină de lucru lăsată pe un pervaz.

— Stai ! strigă un glas hîrîit.

— Am dat de dracu ! se înveseli Fabian. Moş Tăgîrţă ne ia în spăngi !

Silueta paznicului, un moşneag lung, slab şi năsos, înarmat cu o puşcă de vînătoare, se ivise în cadrul intrării principale.

— Stai că trag ! Cine-i ?

Fabian îl vesti, fioros :

— Hoţii ! Ia scoate cheile de la casa de bani !

Nicuşor alergă să-l întrebe.

— Da — zise moşul, înveselit — domnu' arhitect e aici, a venit de vreo două ceasuri, e vioi nevoie mare !

Zeus era în viitoarea sală de recepţie, tolănit pe o pătură, unde se mai aflau un felinar cu gaz, sticla de coniac

aproape goală, pachetul de țigări, o jumătate de pîine și niște salam — alimentele fiind, probabil, contribuția paznicului. Era răcoare, mirosea a var și a scîndură proaspăt geluită.

— Ce naiba, Zeus — spuse furios Nicușor — te caut de un secol, hai acasă !

Zeus nu se miră că-l vede.

— Acasă ? ! zise el, gînditor, cu o voce foarte limpede. Ce înseamnă „acasă“ ? Noțiunea asta nu e clară, ar mai trebui discutată.

— Sigur, ai găsit exact timpul și locul potrivit pentru filozofie !

— Nu. Cum ziceau anticii ? „Să ne îndoim de orice !“ Acasă... Acasă... Acasă... Prin repetare își pierde sensul, bagi de seamă ?

— Toate cuvintele își pierd sensul prin repetare. Nu te mai copilări, hai să mergem !

— Bravo, ai raționat perfect ! Trăim înconjurați de foarte multe cuvinte. În epoca modernă, media vocabularului activ a înregistrat o dezvoltare remarcabilă. Epoca modernă este foarte interesantă. Știi ceva ? Eu am un băiat care seamănă foarte bine cu tine.

— Tată — se cam sperie Nicușor — eu înțeleg că ești bine dispus, dar putem vorbi și pe drum, acum hopasus !

— Nu vreau ! scînci Zeus. Nea Florică, păi ce facem, bre, aici ? Îl lași să mă trateze așa ?

Paznicul, care se tolănise deoparte în șubă, îi făcu lui Nicușor un gest de îndemn la indulgență.

Zeus era foarte hotărît :

— Nu merg nicăieri ! Sînt ocupat. Contemplu. Cred, tinere, că vei fi de acord cu mine : contemplația este prima treaptă a filozofiei. Voi dedica un ciclu de trei

ani contemplației, alt ciclu meditației, iar în al treilea voi împărtăși păsărilor și animalelor concluziile mele. Aceste păsări și animale vor deveni zeii voștri. Pentru alte amănunte, consultați programul de radio și televiziune!

Zeus avea ochii nespus de limpezi, vocea calmă, gesturi normale. Nicușor nu știa ce să mai creadă ; o sudoare rece îi înghețase pielea capului.

— Ah, zise Zeus, ce coincidență ! Am impresia că semeni cu băiatul meu. Vrei să ți-l arăt ?

Scoase din portvizit o fotografie sepia, reprezentînd un copil grăsuliu, cu ochi mari și adînci, îmbrăcat într-un pulovăr alb și așezat cuminte pe o sofa. Nicușor se cutremură. Cunoștea bine fotografia asta : era Zeus, la 4 ani.

— Pare destul de simpatic băiatul meu, nu-i așa ? Nu l-am văzut de mult. Îmi amintesc că era foarte drăgălaș și inteligent. Toată lumea spunea că va ajunge departe.

În ochiul neclintit al lui Zeus apăru o lacrimă.

— Sînt foarte obosit ! Despre ce vorbeam ? Ah, da, despre clădirea în care ne aflăm. Ea a fost construită... cînd oare ?... Da, în secolul respectiv ! Observați, vă rog, aceste rezolvări de mare pitoresc, și, în același timp, avînd maximum de funcționalitate. Mă bucur că vă interesează ! Explicațiile intră în atribuțiile mele obișnuite ! Pe urmă sînt strîns legat sufletește de edificiul pe care-l vedeți. Am să vă mărturisesc motivul, dar să nu-l destăinuiți nimănui. E o mare rușine pentru mine că toate ideile pe care le vedeți tratate în arhitectura acestei clădiri le-am avut și eu, sau le-aș fi putut avea, dar niciodată n-am reușit să le înfăptuiesc. De ce oare, domnule ? Ah, nu sînteți ghicitor ! Poate sînteți autor, dirijor, visător sau colaborator ! Numai să nu fiți trădător sau necorespunzător. Ce voiam să mai spun ? Ah, da, îmi amintesc ! Voiam să spun că semănați cu fiul meu ! Din păcate, nu este o laudă, deoarece cu el s-a petrecut o regretabilă eroare...

Pe urmă Zeus nu mai spuse nimic. Căzu într-o stare de somnolenţă. Cu ajutorul lui nea Florică, Nicuşor îl transportă în cabina microbuzului.

— Băutura — zise Bomboane, demarînd — nu duce la nimic bun. Eu peste două sticle de bere pe zi nu trec niciodată.

Şi-şi privi cu plăcere muşchii, jucînd, ai antebraţelor. În acest timp, Fabian, care luase loc în spate, studia cu mult interes la lumina unui chibrit două lădiţe pe care, împreună cu Bomboane, le „găsise" în timp ce se plimbau pe şantier în aşteptarea celor doi Despa. Una era plină cu clanţe şi broaşte de uşi, cealaltă, cu prize şi întrerupătoare. Deodată îl auzi pe Nicuşor care-i striga în cabină lui Bomboane : *„Nu ştiu cum să vă mulţumesc, sînteţi nişte domni, v-aţi pierdut aproape toată noaptea pentru noi"*. Fabian aprobă grav : *„Da, chiar aşa este, dar oameni sîntem !"* şi mai aprinse un chibrit.

CAPITOLUL XI

Într-o dimineață, Nicușor își luă servieta și se duse la școală. Era 15 septembrie. Pentru întîia oară n-avea emoții. De obicei, la fiecare început de trimestru îl preocupa reîntîlnirea cu colegii și cu profesorii. Cum să se poarte, ce să spună, sub ce înfățișare să apară ? De astă dată se grăbea să nu întîrzie și atîta tot. Nu-și putu însă reține un zîmbet de plăcere cînd, în curtea școlii, colegii făcură imediat cerc în jurul lui.

— Uite-l pe Despa !

— Unde te-ai bronzat așa ? În Mările Sudului ?

— Nababul tocmai a întrebat de tine !

Află, cu uimire, că erau la curent cu tot ce făcuse el în ultimul timp. Din aluziile și întrebările lor reieșea că Locul produsese legende, că el, Nicușor, prin felul în care discuta cu tipi de genul lui Fabian și Bomboane, era un fel de prinț imaculat al bătăușilor, iar Nicoleta Simion se interesă cu o voce absolut nevinovată, dar filtrîndu-l printre genele ei dese, ce mai face o anumită domnișoară Curie.

Cînd apăru Valer, se improviză numaidecît o escortă care-l conduse în fața lui Nicușor. Colegii făcură cerc în jurul lor, și cei doi înțeleseră că se așteaptă de la ei nițel teatru festiv : Castor și Polux din nou împreună, sau

emoţionanta revedere a prietenilor. Aşadar îşi strînseră voiniceşte mîinile, urlară fericiţi unul la altul. Nu cu mult timp în urmă, faptul de-a se găsi în centrul atenţiei generale l-ar fi năucit pe Nicuşor. Acum simţea doar o firească bună dispoziţie, totul părîndu-i-se normal. Glumi pe seama „piciorușului de aur" al Brazilianului, se interesă dacă Manolache şi-a înnoit repertoriul de minciuni şi-l chemă pe Doru, care avea nişte plete mai bogate ca oricînd, cu numele de Avesalon. Toţi îl ascultau cu plăcere, rîdeau cînd rîdea el şi nimeni nu se gîndea la un adevăr, şi anume că Nicuşor ocupa acum exact poziţia lui Doru Stroe. De fapt, nici Despa nu-şi dădea seama de asta, şi tocmai de aceea îi mergea atît de bine. Abia mai tîrziu avea să descopere că un om e cu atît mai interesant cu cît are aerul de a se gîndi la mult mai multe lucruri decît spune. Stai cu el de vorbă, cuvintele şi ideile lui sînt poate banale, dar îţi plac, şi deodată simţi că ele nu reprezintă decît partea de la suprafaţă a aisbergului. Acolo, în adîncime, sînt de nouă ori mai multe gînduri. Într-adevăr, în clipele acelea, Nicuşor avea la ce să se gîndească : la Zeus, care, în sfîrşit, dormise cum se cuvine şi dimineaţa pregătise, după vechiul lui obicei, un mic dejun-surpriză ; la Cristina, care în minutele acestea probabil că închidea şi deschidea furioasă capacul unei frumoase truse de desen tehnic, pe care Nicuşor la rîndul lui o primise în dar cu vreo cinci ani în urmă de la Zeus (de teamă că s-ar putea să fie refuzat, îi trimisese Cristinei acest cadou la începutul lui septembrie prin poştă) ; la Fabian care, plictisit de atelierul fotografic, îl rugase pe Nicuşor să obţină de la Zeus o recomandare ca să intre magaziner la unul din şantierele oraşului. Toate aceste gînduri îl menţineau la o oarecare distanţă de ceea ce se întîmpla în jurul său, o distanţă nu prea mare, ci exact cît îţi trebuie ca să nu fii robit

de fiecare amănunt al clipei. Altădată, gălăgia şi forfota colegilor alcătuiau pentru el o cascadă de zgomote şi mişcări din care nu înţelegea nimic, ştia doar că îi plesnesc timpanele şi că e izbit din toate părţile. Acum avea un loc stabil în acest vîrtej, putea să vadă, în mod diferenţiat, totul şi, de la caz la caz, să rîdă, să aplice un ghiont prietenesc, să dea o replică la momentul oportun.

Noutăţi din toate punctele cardinale. Directorul liceului obţinuse vreo zece mii de aprobări pentru un balot de polietilen. Ajutat de Brazilianul, tăiase două săptămîni polietilenul cu foarfeca, măsurînd, croind, lipind. Acum, balotul, care nu întrecea volumul unui dulap, avea nevoie de maximum un sfert de ceas pentru a deveni în mod spectacular un străveziu paralelipiped de zece metri lungime, lat de patru şi înalt de doi. Afacerea asta, amplasată pe holul cel mare sau în curte, devenea, umplută cu apă, un graţios bazin de înot. Demonstraţia făcu parte din programul festiv, ca recitările şi cîntecele, iar din grupul de înotători se remarcă Brazilianul, evoluînd în echipament de scufundător.

Profesorul de geografie, blondul Andreescu, îşi cumpărase o maşină. Era un I.M.S. destul de uzat, dar geograful nu visase niciodată o caroserie estetică, ci două diferenţiale. Schimbase prelata, tapisase fotoliile din faţă şi instalase în spate bănci tapisate, pusese radio, faruri de ceaţă şi semnalizoare puternice. Printr-o împărţire judicioasă a spaţiului, în cabină încăpeau opt persoane. În fiecare duminică, primii opt elevi la geografie din cîte o clasă aveau să fie invidiaţii pasageri ai maşinii, pe trasee de interes istoric şi geografic.

Evenimentul cel mai comentat era însă apariţia unei cărţi intitulate : „Din ultima bancă“, al cărei autor era Nababul. Lucrarea cuprindea o suită de scrieri între schiţă

şi eseu, remarcate în presă ca un mod ingenios de a trata problemele vieţii şcolare. Creînd o atmosferă de mare pitoresc şi de haz irezistibil, cartea examina totuşi, riguros ştiinţific, diferitele aspecte întîlnite de Nabab în lunga lui carieră. Volumul „Din ultima bancă" dispăruse în mai puţin de o zi din librăriile unei jumătăţi din oraş, şi lucrul cel mai vesel era că, în cartea Nababului, se recunoşteau nu numai mulţi dintre elevii actuali, ci şi părinţii lor, care fuseseră elevii acestuia. Deoarece autorul schimbase numele personajelor, începu o voioasă anchetă pentru identificarea lor, şi rezultatele erau de tot hazul.

Nicoleta Simion hotărî că Nababul trebuia felicitat. Ea obţinuse prin tot felul de manevre vreo cincisprezece volume direct din depozit pentru colegii care nu reuşiseră să şi le procure. Erau foarte mîndri că dirigintele lor e scriitor. Cînd Nababul intră în clasă, fiecare avea volumul pe bancă. Nicoleta îi făcu semn lui Despa. El era cu discursul. Se ridică şi începu o alocuţiune sprintenă, deşi cam pompoasă, prin care scotea la iveală meritele cărţii, plasîndu-l pe autor între Roger Martin du Gard şi Thomas Mann. Nicoleta făcu alt semn, şi toată suflarea năvăli spre Nabab, cerînd autografe. Nicoleta făcu al treilea semn şi Muzicuţă, care avea în aparatul de fotografiat un film cu sensibilitate 32, declanşă pe ascuns şi, profitînd de gălăgia festivă, o şterse din clasă. La sfîrşitul orei el apăru cu fotografiile gata, înregistrînd un mic record de promptitudine. Nicoleta mai făcu un semn, şi Nababul se trezi cu braţele încărcate de crizanteme, stînjenei şi garoafe. Uriaşul tună :

— Pericol ! Încep să mă emoţionez ! Aţi reuşit şi performanţa asta !

Izbucniră în rîs. Probabil că ar fi rămas stupefiaţi dacă cineva le-ar fi spus că, în clipele acelea, principala grijă a Nababului era să-şi reţină lacrimile.

— Sînt şi eu un biet om care trăieşte o clipă mare ! oftă el, pentru că de fapt simţea exact ceea ce spusese. Cred că nu sînteţi tocmai nemulţumiţi de dirigintele vostru, hai ?

Nababul visase adesea la această împrejurare. Pe cît era de activ la şcoală, pe atît era de leneş acasă. Acolo, omul care în clasă nu suferea să vadă o hîrtiuţă pe jos, lăsa cărţile în dezordine, nu-şi găsea niciodată cravata de care avea nevoie, mînca mult şi dormea cîte zece ore în şir, trîndăvea în fotoliu, citind cu glas tare psaltirea în versuri a lui Dosoftei sau făcînd planuri de tratate estetice şi pedagogice pe care n-avea să le scrie niciodată. La un moment dat, o publicaţie pentru tineret îi ceruse un articol „de îndrumare“, care trebuia să poarte atrăgătorul titlu de : „Învăţătura — datoria nr. 1“. Nababul strîmbase din nas ; păstrînd din indicaţiile redactorului numai tema, el scrise o schiţă plină de haz. Schiţa apăru, bucurîndu-se de succes. Nababului i se mai solicitară cîteva, şi deodată se răspîndi în şcoală ideea că scrie o carte. În realitate, ideea de a scrie mai mult de două pagini îl înspăimîntase întotdeauna. Dar vreo mie de mici întîmplări îl aruncară într-o panică destul de mare. Cînd şcoala fu vizitată de un cunoscut scriitor, unul din elevi găsi de cuviinţă să-i spună că *„şi dirigintele nostru scrie“*. Altă dată un grup îi trimise din tabără o vedere în încheierea căreia scriau : *„Vă dorim sănătate şi succes în creaţie !“*, iar bunul său amic şi fost coleg de universitate, directorul liceului, declară în plin consiliu profesoral că Nababul, în sarcina căruia cădeau tot felul de conferinţe şi referate, trebuie lăsat în pace pînă îşi termină lucrarea.

— Domnule, în ţara asta nu poţi fi om dacă nu eşti şi autor ! se plîngea dirigintele.

Dar în seara unei anumite zile de iarnă, exact în ziua cînd Nicuşor Despa repurtase prima lui mare victorie şcolară, uriaşul se aşeză la masa de scris şi nu se ridică pînă dimineaţa, cînd prima schiţă era gata. Avînd senzaţia că găsise ceea ce căuta, instaură acasă acelaşi stil de viaţă ca la şcoală : ordine desăvîrşită. Soţiei nu-i venea să-şi creadă ochilor. Uriaşul răsfăţat ducea acum o viaţă sportivă : se scula în zori, făcînd exerciţii cu vechile sale haltere, îşi deretica singur cabinetul, nesuportînd nici măcar un ziar aruncat la întîmplare. Scria cinci-şase ore fără alte întreruperi decît cele cîteva secunde cît durează aprinderea unei ţigări. Trăia foarte intens scenele pe care le descria, intrigîndu-şi soţia cu hohote de rîs sau cu bombăneli furioase.

*

Corabia Brazilianului plutea, de cîteva zile, pe un ocean roz, mîngîiat de zefiri şi populat cu arhipelaguri de aur. Toată lumea era la curent că, în calitate de proaspăt legitimat printre juniorii cunoscutei echipe „Fortis", avea să îndure, la sfîrşitul săptămînii, dulcile torturi ale primului său meci oficial. Brazilianul era de nerecunoscut. În jurul lui aerul sclipea ca un contur de cristal al staturii. Băiatul îşi pierduse capul cu desăvîrşire. *„Jucăm pe stadionul mare, în deschidere. Vor fi pe puţin 50 000 de spectatori !"* Izbucnea pe neaşteptate în rîs sau cădea pe gînduri, nemaiînregistrînd nimic din ce se întîmpla în jur. Era drăguţ şi îndatoritor cum nu fusese niciodată. Cine îşi închipuie că în aceste zile prezentînd tabloul dătător de pilde ale sportivului ostenit de antrenament, cu trening şi sac de sport, comite o eroare. Brazilianul, indife-

rent de numărul orelor rezervate pregătirii fotbalistice, apărea în clasă „la sonerie“ odihnit, cu cămașa bine călcată și orbitor de albă, cu pantofii lună. Renunțase la trening în favoarea uniformei școlare, bine ajustată. El, care își purtase luni de zile cărțile într-un sac de echipament sportiv, ținea acum sub braț o mapă austeră, din piele neagră.

În ziua meciului, colegii ocupară două rînduri din tribuna întîi. Dintre fete veni numai Nicoleta, și ei se întrecură în a-i explica, plini de bunăvoință, că obiectele de colo se numesc porți, domnii cu chiloți negri și tricouri de aceeași culoare sînt arbitri, atingerea mingii cu mîna în propriul careu e fatală dacă nu ești portar și, în linii generale, ceea ce o să vadă se numește fotbal. Nicoleta nu era cu totul ignorantă, dar — ca să nu le răpească plăcerea de a-i da lecții — asculta cu cel mai mare interes, punînd chiar unele întrebări naive. Acest lucru indispuse întrucîtva pe Nicușor Despa, care și așa nu sclipea de bună dispoziție. Este greu de ascuns, cînd visezi gloria, că prezența altuia în pragul ei te neliniștește.

— Ce-i cu tine ? se interesă Nicoleta.

— Nimic deosebit !

Mărturisi cu sfială că stadionul este un loc spre care nu s-a simțit atras niciodată. Desigur, e rușine pentru un băiat să nu fie interesat de sport, degeaba caută ea să-l liniștească. El, Nicușor, are o fire păcătoasă, crede că sportul este o activitate hărăzită exclusiv forței fizice, inteligența fiind solicitată extrem de puțin sau poate chiar de loc.

— Nu ești prea categoric ! se miră fata.

Atunci interveni Valer. El observă că un om a cărui unică pasiune este sportul nu poate prezenta interes.

— O, s-a mai născut un filozof ! rîse Nicoleta.

— E părerea mea ! se strîmbă Valer.

— Fiecare om trebuie să se realizeze într-o anumită direcţie, nu? Dacă talentul cuiva este să alerge ori să azvîrle discul, ar fi o nerozie să renunţe!

— Talent? surîse blajin Nicuşor Despa. Muşchi, nu talent. Pectorali, bicepşi, fălci de beton armat...

— Mă rog, fiecare cu calităţile lui! ridică Nicoleta din umeri.

Valer observă cu pătrundere:

— Calităţile cele mai frumoase sînt cele cucerite de om prin eforturile sale. Or, calităţile sportivului sînt nişte însuşiri naturale; te naşti sau nu cu ele. N-ai nici un merit!

— Fugi, că spui prostii! îl repezi Nicoleta. Eu credeam că dacă eşti băiat te pricepi mai bine. N-ai auzit cît se antrenează atleţii, fotbaliştii şi toţi ceilalţi? În felul acesta ei cuceresc calităţi!

— Cuceresc pe naiba ghem! mormăi Valer.

În realitate era absolut de acord cu Nicoleta, şi tocmai lucrul acesta îl enerva. Numai că în ultima vreme se trezea susţinînd orice părere a lui Nicuşor, ba chiar imitîndu-i felul de-a gîndi. Cel mai supărător era faptul că, ori de cîte ori Nicoleta nu împărtăşea o idee emisă de Nicuşor Despa, îl ocăra cu sîrguinţă pe... Valer. O astfel de situaţie e cît se poate de umilitoare, deoarece naşte bănuiala — uneori de loc eronată — că ai o personalitate mai slabă decît a celuilalt. El poate să spună orice nerozie, fără a fi contrazis cu prea multă vehemenţă. Pe el îl prinde. În schimb, tu eşti pus la punct numaidecît. Ba, cu timpul, creîndu-se o obişnuinţă, păţeşti la fel chiar şi cînd spui ceva convenabil! Multe din lucrurile inteligente pe care le exprima Nicuşor îi trecuseră şi lui Valer prin cap, şi uneori chiar le mărturisise, însă succesul nu era acelaşi. Valer simţi că simpatia lui pentru Nicuşor e în pericol. *„Poftim, am susţinut amîndoi aceeaşi idee*

despre sport, idee tîmpită, ce-i drept, dar el toarce netulburat, ca un motan, pe cînd eu sînt luat peste picior !"

Starea de spirit a lui Valer era cu atît mai proastă cu cît Nicoleta se pieptănase astăzi într-un fel foarte original (gen paj) și purta o rochie portocalie, care-i venea excelent.

Deodată difuzoarele țiuiră îndelung și începură să emită optimistele măsuri ale marșului de cuviință. Pe tapiseria verde a terenului năvăliră cele douăzeci și două de sfîrleze. Din tribune se ridică stolul aplauzelor.

— Unde-i Brazilianul ?

— Pe banca rezervelor.

— Ai vrea tu ! Uite-l pe partea dreaptă, are numărul 7. Hai, tu, Bra-zi-li-a-nu' ! scandară colegii.

În tricou roșu, cu chiloți albaștri, semăna cu toți coechipierii lui. Doar după țeasta masivă îl puteai recunoaște. La început nu prea stîrni entuziasm. Adversarii (juniori de la clubul „Viitorul", în tricouri cenușii cu dungi galbene) păreau întorși cu cheia. Din prima secundă porniră orbește într-o singură direcție : spre poarta „Fortisului". Erau foarte sprinteni și agresivi, niște mici tigri nesățioși. Roș-albaștrii munceau din răsputeri să iasă la suprafață. Brazilianul ar fi venit în sprijinul apărării, însă consemnul dat de antrenor fusese clar : el nu-și va părăsi locul. Așadar, lenevea pe margine, lîngă linia de centru, și după primele încurajări, galeria — căreia prea puțin îi păsa de tactică — începu să-l ironizeze :

— Ăla negru și cu capul mare ce-o fi căutînd pe teren ?

— O fi băiat de mingi !

Dar rotundul și elasticul obiect al disputei de pe gazon se rătăci deodată în direcția Brazilianului. Numărul 7 sughiță de emoție. Alergă, caraghios și împiedicat, și de-abia

atinse mingea, că se prăvăli cît era de lung. Dar tocmai asta l-a salvat, aici ea luă o direcţie ciudată, păcălind pe dungatul care-o urmărea. Între timp, Brazilianul se ridicase pornind cu balonul la picior. N-avea pic de stil, gîfîia, bătea în jur cu mîinile ca o morişcă, ai fi zis că acum-acum cade, însă adversarii rămîneau unul cîte unul în urmă, derutaţi, deoarece aiuritul cu numărul 7 îşi schimba mereu direcţia. Ba, la un moment dat, trebuind să aleagă pe care dintre fundaşi să-l dribleze, se vîrî pur şi simplu printre ei, trezindu-se în aerul fierbinte al careului de 16 metri. Dar prea se desfătase de unul singur cu mingea. Era, în fine, cazul s-o piardă. Şi o „pierdu" spre stînga, de unde centrul atacant al „Fortisului", care ştia el ce ştia de la antrenament, o expedie în plasă. Portarul „Viitorului", care plonjase la picioarele Brazilianului, îl mai ţinea şi acum de-o gheată, aproape plîngînd de ciudă că fusese păcălit.

Balsamul şi vinul aplauzelor curseră cu generozitate pentru numărul 7. În stilul său inestetic, repetă de încă două ori performanţa, acum era 3—0 pentru „Fortis", iar dungaţii, regretînd că nu-l apreciaseră de la început cum se cuvine, trimiseră lîngă el o escortă decisă, formată dintr-un mijlocaş şi un fundaş.

Nicoletei i se înroşiseră palmele şi o usturau din pricina aplauzelor. Asistînd la o luptă sportivă, fetele pot fi mai pasionate decît băieţii. Ea n-ar fi reuşit să explice, ca meşterii peluzei, procedeele Brazilianului care „demara" şi „construia" faze de gol. În băiatul acesta butucănos, pe care nu-l privise niciodată cu prea multă atenţie, intuia o încăpăţînare remarcabilă, o obişnuinţă a luptei care-l făcea aproape frumos. Nicoleta simţea acum că nu numai pe terenul de fotbal, ci în orice alt loc şi în orice altă împrejurare e capabil să lupte aşa, pînă la ultima

picătură de energie, care însă nu e niciodată ultima. Nicuşor Despa, observînd-o din cînd în cînd cu coada ochiului, citi semnele acestei stări de spirit. El căzu pe gînduri. Privea ceea ce jinduise el întotdeauna, succesul absolut, cucerit de Brazilianul în mai puţin de trei sferturi de oră. Cine s-ar fi aşteptat ca tocmai el să fie alesul, celebritatea promoţiei, chipul pentru moneda jubiliară a generaţiei, omul „care a învăţat în şcoala noastră“ ? Exagerînd, ca de obicei, semnificaţia împrejurărilor, Nicuşor Despa hotărî că astăzi este o zi neagră pentru el, şi că nici cele care vor urma nu se vestesc mai deschise la culoare.

Finalul reprizei căzu într-o atmosferă trandafirie pentru „Fortis“ şi într-o stare de zăpăceală evidentă pentru dungaţi. Animalul cu zeci de mii de guri care se numeşte public sportiv respira satisfăcut după un dejun copios. Înşelînd pe paznicul de la vestiar, Manolache, cel mai sincer admirator al Brazilianului, îi făcu o vizită şi se întoarse cu informaţii.

— E cu ziariştii ! Dă interviuri ! Adică nu chiar el, ci antrenorul, însă despre Brazilianul vorbeşte. Reporterul de la revista „Fotbal“ tocmai se pregătea să-l fotografieze. Brazilianul mi-a cerut pieptănul să-şi îndrepte părul.

— De ce ? reflectă Despa. Îi apare în poză şi capul ? Logic ar fi să-i publice numai picioarele ! Ele sînt cu geniu...

— Vai, Nicuşor ! îl dojeni Nicoleta, punîndu-i mîna pe umăr şi uitînd-o acolo cam multe secunde.

— Ha ! Ha ! Ha ! izbucni Valer. Picioare geniale ! E bună ! Glezna erudită ! Genunchiul academician !

— Ah, Valer, mă plictiseşti, auzi ? Mă plictiseşti ! zise cu un glas rău Nicoleta.

— Dar ce tot ai cu mine ? își ieși Valer din sărite. Lui Nicușor de ce nu-i spui nimic ?

— Cum nu-i spun ? roși Nicoleta. L-am certat și pe el.

— Așa ceartă aș vrea să am și eu de ziua mea !

Și depărtîndu-se cu vreo mie de kilometri de Nicoleta și de Nicușor Despa, Valer începu o conversație cu Manolache, singurul om ca lumea prin partea locului.

CAPITOLUL XII

Adevărul este că Nicuşor devenise un adevărat tiran. Deşi petrecea în fiecare zi trei-patru ore la Loc, nimic din ceea ce făcea acolo nu-i mai plăcea, găsind mereu prilej de cîrteală sau căzînd într-un soi de muţenie agresivă care dura zeci de minute. Valer se străduia cu bunăvoinţă să găsească pentru toate astea cîte o scuză. Nicuşor este foarte cult şi gîndurile sale zboară în sfere superioare. Nicuşor are exact tipul de părinţi care îţi dau probleme, Nicuşor e prietenul surorii tale — fie ea şi vitregă — şi trebuie menajat. Avea însă şi Valer satisfacţiile lui. Era bucuros cînd îl vedea pe Nicuşor plonjînd fără teamă şi pornind în craul ca un înotător de performanţă ; îndeplinind cu iuţeală şi precizie toate caznele meticuloase ale unei partide de pescuit ; pregătind o ciorbă gustoasă ; încordînd cu putere un arc greu şi nimerind ţinta în punctul notat cu zece. În cazurile astea, Valer avea un sentiment de duioşie şi de mîndrie asemănător cu al unui părinte faţă de fiul său.

— N-ar strica să-ţi aminteşti din cînd în cînd că toate astea le-ai învăţat de la mine !

Nicuşor se strîmba la el, imitîndu-i binecunoscutul tic, şi se dădea la fundul apei, unde stătea fără greutate aproape 60 de secunde. Odată îl chemă pe Valer la „Academie“ şi-i arătă o nouă statuie-copac. Valer încre-

meni : era el însuși, cu strîmbătura lui, cu smocul de păr alb și cu un porumbel în brațe.

*

Zeus începu să-și recapete memoria, era foarte încîntat de asta și pălăvrăgea toată ziua, amintindu-și tot felul de întîmplări. Arăta mult mai bine, culoarea îi revenise în obraji, deveni mai preocupat față de ținuta lui. Medicul fu de părere că ar putea începe să facă niște plimbări mai lungi. Nicușor îl conduse prin parcuri, pe bulevarde, și într-o bună zi îi veni ideea să-l ducă la Loc. Se întîmplă însă un lucru neașteptat : lui Nicușor îi fu imposibil să găsească Locul ! Colindară ore întregi, dar Locul parcă dispăruse, parcă se dezintegrase. Era întîia oară cînd Nicușor venea aici fără Valer, fusese sigur că a învățat drumul. În realitate, constată că îi e imposibil să găsească Locul. Lucrul acesta îl scoase din sărite. *„Am obosit, ce-i cu mine ? Sau m-am molipsit de amnezie de la Zeus ?“* Îi era rușine că-l purtase atîta drum după el pe taică-său fără să-i poată arăta Locul despre care îi vorbise de atîtea ori. *„Nu-i nici o nenorocire* — zise Zeus — *a fost o plimbare foarte frumoasă.“* Îi era recunoscător lui Nicușor pentru că săptămîni de-a rîndul fusese sora lui de ocrotire, doamna Despa fiind atît de frămîntată încît mai rău l-ar fi enervat pe bolnav. Nicușor, în schimb, calm și zîmbitor, îi administra medicamentele, găsea tot felul de subiecte pentru conversații hazlii, îl convingea prin zeci de șiretlicuri să mănînce, iar noaptea îl adormea ca pe un copil, promițîndu-i că nu pleacă de lîngă el. Zile întregi i-au trebuit ca să-l determine să-și reia obiceiul de-a se rade, de-a citi ziarele, de-a asculta radioul.

*

Într-o zi auriferă de pe la mijlocul toamnei, Nicușor primi întîiul cinci și al treilea șase pe primul trimestru.

Acest cinci echivala cu un doi sau cu o palmă, pentru că era la română. Nababul îl prinsese citind o analiză perfectă, ce-i drept, dar de pe o pagină goală. Nicuşor n-avusese timp să-şi scrie ; prefăcîndu-se că se uită-n caiet, trăgea cu coada ochiului pe textul din carte, făcînd analiza pe loc. Controlîndu-i caietul, Nababul rămase perplex ; Nicuşor nu scrisese, de la începutul anului şi pînă acum, nimic. Nababul se posomorî, îi puse cinci şi nu spuse altceva decît :

— Eu nu dau niciodată două avertismente la rînd !

— Permiteţi-mi ! se anunţă Nicoleta cu gravitate. Tovarăşul Despa e bolnav, Nicuşor a trebuit să-l îngrijească.

— Toată consideraţia mea pentru felul în care şi-a făcut datoria de fiu. Asta nu-l scuză, ci, dimpotrivă, îl obligă să-şi menţină poziţia la şcoală.

A doua zi, Nicuşor fu ascultat din nou. Nu se aştepta. În mod normal trebuia să-i vină rîndul peste cel puţin zece zile. Ajunseseră la ultima oră despre Vlahuţă. Nu citise nimic, se baza pe arta lui de improvizaţie. Dar Nababul îi ceru date şi consideraţii, cu exemplificări asupra biografiei şi operei. Nicuşor bolborosi nişte aproximaţii privind viaţa scriitorului, iar în legătură cu opera crezu că scapă cu cîteva minute de cozerie, exact ce-i plăcea Nababului. Dar Nababul făcea acum recapitulare şi era pedant. Ceru lucruri mai precise, şi văzînd că Nicuşor şovăie îl chestionă asupra subiectului unor scrieri. Era nervos, se vedea după stilul de clasa a treia, lălăit şi bonom, în care-l întreba : *„Des-pre ce se po-ves-teş-te în bu-ca-ta a-cea-sta ?"* Sau : *„Ce vrea să spună autorul prin această poezie ?"* Era genul de ironie preferat al Nababului. Nicuşor roşi şi încercă să se salveze, declarînd că din Vlahuţă e greu să reţii ceva, acesta fiind un autor fără imprevizibil artistic. Proza lui este convenţională,

iar ca poet a spus cineva că n-a fost de fapt poet, ci mai mult necesitate poetică.

Se făcu o liniște de junglă înaintea ploii tropicale.

— Bine — spuse serios Nababul — nu te contrazic! Văd că l-ai citit și pe Lovinescu. Și nu-mi displace expresia dumitale „imprevizibil artistic". Dar eu — tună dirigintele — nu permit taifas estetic decît elevilor care cunosc foarte bine și sub toate aspectele chestiunea în discuție! Dumitale am să-ți pun trei! Stroe!

Muzicuță se ridică intrigat.

— Din clipa asta, Despa încetează de-a mai fi reprezentantul nostru la concursul de iarnă. Reprezentantul nostru vei fi tu. După ore să poftești în cancelarie, pentru a sta de vorbă mai pe îndelete.

Pentru Nicușor urmară zile de silă și de descurajare. Uneori se simțea vinovat și asta îl mai liniștea, alteori era cuprins de indignare, spunîndu-și că i s-a făcut o nedreptate, cel mai adesea însă avea sentimentul greţos al nesiguranței. Poate că acesta e destinul lui, poate că îi e scris să nu ajungă niciodată la o împlinire. El nu face parte din categoria biruitorilor. Acest soi de fericiți dobîndesc totul fără efort, așa se și explică eterna bună dispoziție a lui Stroe-Muzicuță.

Cel mai greu de suportat a fost întîlnirea duminicală cu Cristina. Atunci Nicușor cunoscu și ridicolul situației de-a fi un camarad plicticos. Tăcu aproape tot timpul, nimic nu i se părea necesar de rostit, avea senzația că orice idee, orice observație, orice glumă devin, spuse de el, idioate. Fetelor nu le scapă aceste stări de spirit și n-au, de obicei, pic de milă pentru bietul partener. Fie că îl socotesc neîndemînatic, fie că iau totul drept lipsă de atenție pentru persoana lor, ele devin la rîndu-le închise, ironice, imposibile. Fenomenul se petrecu imediat

şi cu Cristina, deşi ei îi plăcea să creadă că nu seamănă cu celelalte fete.

La un moment dat, Nicuşor rîse ca omul căruia îi vine o idee năstruşnică :

— Ştii ceva ? Cred că n-am să mă prezint la concursul de iarnă. Literatura nu e nici atletism, nici fotbal ! Dacă e vorba de duel, atunci vreau o sabie autentică ! Îmi amintesc că, pe la 10 ani, am urmat cîteva luni la secţia de scrimă a şcolii sportive. Terţă ! Cuartă ! imită Nicuşor mişcările elementare de scrimă. Se spunea că am talent. Dar m-au năpădit un oreion, o variolă, nu mai ştiu exact ce, şi a trebuit să întrerup. Aş putea reîncepe, în fond sportul e foarte indicat pentru omul modern. Chiar şi Fra Dominique spunea : *„Ne facem case frumoase, dar uităm că, în primul rînd, trăim pe trupul nostru !"*

— Ai dreptate, tocmai mă gîndeam să-ţi spun într-o zi că ar trebui să faci şi tu puţin sport.

— Nu-i aşa ?

— Dar nu văd cu ce te-ar împiedica scrima să te prezinţi la concursul de literatură !

Cristina se posomorî. Mai de mult plănuiseră că dacă amîndoi s-ar fi numărat printre finalişti (ea participa, ca de obicei, la matematică şi la fizică) s-ar fi putut întîlni, în vacanţa de iarnă, într-unul din autocarele pentru „tabăra olimpicilor".

— Mie — zise Nicuşor, plin de înţelepciune — nu-mi place să fac două lucruri în acelaşi timp. Ajunge unul, dar bun !

— Şi ăsta ar fi scrima ?

— De ce nu !

— Bine, e frumos că eşti atît de hotărît. Genul agresiv e cel mai avantajat în sport. Terţă ! Cuartă ! Să mă inviţi la întreceri, vreau să te aplaud. Eu, dacă nu făceam handbal, alegeam categoric scrima.

— Nu-i așa ? se bucură Nicușor.

— Sigur, zise Cristina, plină de nervi. Mă bucur că ți-ai descoperit vocația ! Dacă, Doamne ferește, te orientai greșit și te țineai de carte ?

„Furtună !“ presimți Nicușor, dar în loc de-a grăbi sfîrșitul discuției începu să bată cîmpii, fără să-și dea seama de un lucru foarte curios, și anume că avea exact aerul lui Zeus.

— Poate ajung în lotul național, să vezi atunci ce de călătorii peste hotare ! Paris, Rio de Janeiro, Tokio ! Oh, dar n-o să fiu de loc prost, am să folosesc prilejul pentru a scrie reportaje, cărți de călătorie ! Închipuie-ți, dimineața tragi la sabie, iar seara intri în cabina telefonică : *„Mademoiselle, c'est moi l'écrivain reporter Nicolas Despa. Donnez-moi Bucharest !“* Alo, București, ziarul „Scînteia“ ? Bună seara, vă transmit un reportaj din insulele Filipine !

Nasul Cristinei se lungi, în obraz îi apărură pete roșii, vocea ei suna enervant de limpede, și Nicușor se întrebă mirat unde a mai văzut el expresia asta, la cine a mai întîlnit tonul ăsta ? Îl pufni rîsul. Da, Cristina semăna uluitor în clipa aceea cu doamna Despa.

— Te felicit, ai niște idei grozave ! spuse Cristina, cu un zîmbet strîmb și cu o voce nesuferit de clară. E bine că te-ai hotărît la timp să nu mai participi la concursul de iarnă, altminteri toate perspectivele astea formidabile — „c'est moi l'écrivain reporter...“ — se duceau naibii.

Își privi ceasul :

— Trebuie să plec. La revedere !

Și înainte ca Nicușor să mai poată spune ceva, Cristina alergă spre stație, prinzînd autobuzul care tocmai pleca.

Nu, Nicușor nu se înșelase. Ca de atîtea ori în vocea mamei, disprețul și dezamăgirea răsunaseră acum și în glasul Cristinei : *„Ei, aș !* mîrîi Despa. *După cîte știu,*

stimată duduie, încă nu v-am cerut în căsătorie! Ce-ar fi să vă duceți la dracu cu pretențiile și cu atitudinile dumneavoastră mustrătoare?“

Hoinări îndelung, gîndindu-se la un milion de lucruri. În cele din urmă oftă:

— Bine, știu ce am de făcut! Pe urmă mă duc la Nababul, la director, la ministrul învățămîntului mă duc și tot nu mă las!

Două zile mai tîrziu, Cristina citea, uluită și mîndră, următoarea scrisoare: *„Ai dreptate să fii supărată pe mine! Dacă nu voi reuși să ne întîlnim în tabăra olimpicilor, nu mă vei mai vedea niciodată. Nicolae Despa“.*

Domnul Sandu, administratorul, acel bărbat foarte aspru și foarte hotărît, află cu stupoare, de la una din femeile de serviciu, că de o săptămînă tînărul Despa se închide zilnic în spălătoria nefolosită, unde probabil se ține iar de porumbei. Domnul Sandu se hotărî să pună definitiv capăt debandadei. Mustăcioara pătrată pîndi îndelung ascunsă în spatele unui mănunchi de țevi. La trei minute după sosirea lui Nicușor, domnul Sandu bătea în ușă. Băiatul deschise, speriat.

— Permiteți, domnu! îl ironiză administratorul, forțînd ușa întredeschisă cu abdomenul său binișor rotunjit. Sau vă deranjez?

Nicușor ridică din umeri și se trase la o parte, supraveghindu-și musafirul pe sub sprîncene, cu priviri grele de reproș. Domnul Sandu merge pînă în mijlocul încăperii, se oprește și, rotindu-și privirile, începe să vorbească, ascultîndu-și cu plăcere propriile cuvinte. Oare Nicușor cunoaște regulile de conviețuire într-un imobil cu mai mulți locatari? E trist că tocmai el, fiul unui

intelectual... Dar există legi, există mijloace drastice prin care... Păi dar! Cu cît e mai furios, cu atît domnul Sandu se simte mai bine. I se pare încîntător că-l poate jigni pe acest băiat care i-a scăpat întotdeauna printre degete. Prin el dă, va să zică, peste nas și domnului Despa, căruia nu-i poate ierta faptul că nu vine niciodată la ședințele locatarilor. Vorbind, scotocește cu ochi de procuror fiecare centimetru pătrat din jurul lui. Pe podea, micul radio-portativ transmite un blues. Alături, pătura de pe care s-a ridicat adineauri Nicușor. O pătură maro, veche și destrămată, a cărei lipsă doamna Despa n-o va observa. Banca e plină de cărți. Domnul Sandu nu vrea să se aplece, doar capul și-l înclină pe un umăr, ca să poată citi titlurile. Mai încolo, servieta cu cărțile de școală, o mică vază cilindrică, cu un buchet de creioane colorate. Pe pereți, fotografii decupate din reviste și, foarte vizibil, portretul unei tinere sub care stă scris numele unei șansonetiste pariziene. De fapt, e Cristina.

— Ce faci dumneata aici, la urma urmelor ?

Domnul Sandu trebuie să-și răspundă singur și nu fără uimire :

— E clar, dumneata studiezi !

Acuzatorul e la impas, ancheta nu-i oferă nici un corp delict mai ca lumea. Despa, incomodat și nervos de parcă-ar fi fost surprins în pielea goală, mîrîie în surdină.

— Știi dumneata — îl pune în temă domnul Sandu — că poți fi învinuit de ocuparea ilegală a unui spațiu locativ, plus de asta, folosirea lui în alte scopuri, pentru care n-a fost destinat ?

Trage cu coada ochiului să vadă efectul acestei fraze care i se pare foarte avocățește adusă din condei. Într-adevăr, Nicușor s-a cam speriat.

— Păi dar ! exclamă satisfăcut domnul Sandu.

Și cum funcția îl face să vină deseori în atingere cu legile, continuă :

— Pînă la proba contrarie, ești vinovat de abuz și de infracțiune la legea privind reglementarea spațiului.

Nicușor se clătină sub tirul juridic.

— Nu-i de glumă, domnule ! continuă administratorul, torcînd de bucurie. Avem și noi carte, după cum vezi ! Cu porumbeii ce-ai făcut ?

Nicușor îl informă în silă că le-a dat drumul.

— Greșit — spuse melancolic domnul Sandu — la frigare ar fi fost delicioși.

Totuși această destăinuire îl mai îmblînzi :

— Și de ce înveți, domnule, aici ? Dumneavoastră aveți un apartament cu trei camere. Ceva, cumva, probleme în familie ? coborî el tonul, devenind aproape protector, gata să asculte vreo mărturisire.

„Tîmpitule !" îl califică în gînd Nicușor, care știa că principala distracție a domnului Sandu, în orele de dimineață, era să tăifăsuiască, rezemat de cîte-un palier, cu una din cele cinci-șase conițe care dispuneau de timp suficient. Nu, domnul Sandu nu le făcea curte, ferească Dumnezeu ! Comenta rețete de prăjituri și bucate grele, fastuoase, ca peștele umplut sau salata cu carne, și mai ales stabilea acele întîmplări care trebuiau să intre în cronica nescrisă a blocului. O ușă trîntită ceva mai tărișor, o exclamație mai sonoră a unui vecin sau graba cu care acesta cobora scările erau suficiente indicii pentru reconstituirea unor episoade dramatice. De fapt, principalul motiv pentru care domnul Sandu nu-l putea suferi pe tatăl lui Nicușor era faptul că acesta îl numise odată „coana Sanda".

— La noi se face curățenie ! motivă Nicușor. Am ochit și eu chilia asta ca să pot învăța. Dacă nu sînteți de acord, îmi iau calabalîcul și dispar.

Domnul Sandu îl privi cu vădită nemulțumire :

— Ia stai, domnule, stai, ce Dumnezeu, că n-a zis nimeni nimic ! La urma urmelor, spălătoria asta tot stă degeaba. Păi dar ! Rămîi, neică, de ce să nu rămîi, că doar nu rozi pereții ! Mi-a plăcut și mie cartea, văru-meu Bănică e inginer ! Am vrut numai să controlez, să văd ce faci, am și eu o răspundere. Păi dar ! Acum m-am convins că aici e lucru subțire, cărturăresc. Crezi că nen-tu Sandu e omul care cînd vede un băiat studios să-i spună : „Du-te ! Pleacă !“ ?

Pe neștiute, domnul Sandu ajunsese la „neică“ și „nen-tu“, clădind repede o familiaritate răsunătoare pe temelia hatîrului făcut lui Nicușor. Dar băiatul acceptă, pentru că voia să fie lăsat în pace. Într-adevăr, domnul Sandu, după ce îi făgădui că nimeni n-o să-l deranjeze, plecă în grabă să comunice conițelor ultima noutate : băiatul Viespilor (așa numea el familia Despa : Viespa) s-a separat de părinți, acum locuiește, săracul, în spălătorie. „E normal, domnule, s-a deșteptat băiatul, are și el un punct de vedere !“

Realitatea era că lui Nicușor îi venise un chef nebun să muncească pînă la epuizare, era cuprins de o frenezie asemănătoare celei din memorabila iarnă. De altfel, constatase și el : ca să ajungă în starea asta admirabilă îi trebuia sau un mare succes, sau o mare dezamăgire. Faptul de a nu se ridica dintre cărți patru-cinci ore în șir îi dădea o bună dispoziție, specială. Pînă și senzația

de-a fi ostenit îl încînta. Se îndrăgosti pur şi simplu de mica lui încăpere albă. Nu înţelegea cum de poate tatăl să se plîngă de oboseală, întrerupîndu-şi lucrul din jumătate în jumătate de oră şi aţipind pe canapea. Poate că aşa se întîmplă de la o anumită vîrstă în sus. Oricum, pe Nicuşor îl sîcîia imaginea cabinetului plin de fum şi de foşnete, chipul răvăşit al omului pe care întotdeauna îl nemulţumea ceva, şi nemulţumirea asta umplea toată casa. Nicuşor voia să lucreze în linişte, să fie curat şi frumos în jurul său. Mai încercase şi un sentiment ciudat, neplăcut : în ultima vreme lucra el însuşi fără tragere de inimă acasă, îi venea mereu să se ridice de la masa de lucru. În mod supărător, lîngă imaginea ostenită şi arţăgoasă a lui Zeus o vedea pe a sa, înzestrată cu aceleaşi atribute posomorîte. *„Cam mult, două genii într-o casă !“* hotărî Nicuşor, şi ca un satelit care caută un soare mai prielnic părăsi planeta neguroasă şi incertă, găsind în încăperea aceea de serviciu o mică zonă liberă a cosmosului, bună s-o populezi cu planeta de concepţie proprie.

— Nicuşoooor ! Nicule !

Ieşind pe geam şi mergînd prudent de-a buşilea pînă la marginea acoperişului, Nicuşor îl vedea pe Valer mic şi turtit, făcînd semne spre fereastră.

Nicuşor simţea că-i ard obrajii de ruşine. *„Am ajuns să mă ascund de cel mai bun prieten al meu. Dar ce pot face ? El vrea să mergem la Loc, iar eu nu vreau. Trebuie să termin ceea ce am început, nu ?“*

Uneori Valer venea de două-trei ori în aceeaşi dimineaţă. Nicuşor suferea. Îşi ţinea cu greu obrazul lipit de betonul planşeului prăfuit. Mereu era pe punctul de-a se ridica strigînd : *„Valer, aici sînt !“* Dar reuşi să n-o facă.

Pe urmă, Valer încetă să-l mai caute.

Într-o duminică, pe la prînz, doamna Despa îl informă că fusese căutat la telefon de către Nicoleta Simion, care are ceva foarte important de comunicat. A lăsat și un număr, rugînd să fie sunată la orice oră din zi sau din noapte.

Nicușor ridică receptorul, formă numărul. *„Ce-o fi vrînd de la mine ?“* Soneria țîrîi de vreo cinci-șase ori, apoi se auzi vocea Nicoletei :

— Alo ?

— Bună ! Eu sînt.

— Nicușor ?

— El.

— Nicușor, uite ce faci ! Înghiți o picătură de apă vie, te dai peste cap, te transformi în rîndunică și într-un minut ești aici !

— Ce-i acolo, sindrofie ?

— O să vezi ! Ai plecat ? Stai ! Pune un film în aparat, dacă n-ai film ia numai aparatul, că film îți dau eu.

— Explică-mi măcar...

— N-am timp. Vino repede ! Alo, nu închide ! Bagă de seamă, sînt la școală ! Mă găsești în sala de științe naturale.

— La școală ? !

Nicușor chibzui dacă merită sau nu să se ostenească pînă acolo. Ce căuta Nicoleta duminica după-amiază în

sala de ştiinţe naturale ? Şi de ce era nevoie de aparatul foto ? O fi vreo discuţie ştiinţifică, mare plictiseală. Şi dacă nu te duci, mîine te aranjează pe motiv că nu sprijini iniţiativele folositoare.

Telefonul ţîrîi din nou. Era tot Nicoleta, de astă dată furioasă :

— Ce faci, n-ai plecat ? Pierzi o ocazie rarissimă ! Îmbarcarea !

Un sfert de oră mai tîrziu, Nicuşor intra în şcoală, cu vechiul „Kontax" al lui Zeus pe umăr. Cimentul strălucea de curăţenie, în aer plutea miros gospodăresc de parchetin şi de ceară, venind din clasele unde se făcuse obişnuita curăţenie generală în vederea următoarei săptămîni.

Sala de ştiinţe naturale era la etajul doi, lîngă telefonul public. Prima oară cînd intrase aici, Nicuşor se zăpăcise, era în clasa întîi, pionierii îi plimbaseră pe novici prin toată şcoala, neuitînd sala de ştiinţe naturale. Fiarele împăiate — un urs, un mistreţ, un rîs, un lup, o vulpe — terariul cu şerpi şi arici, planşele anatomice de pe pereţi, scheletele umane, borcanele cu tot felul de mici monstruozităţi în alcool, plantele neobişnuite, unele ţepoase, altele cu frunze cît o faţă de masă, pelicanul ţinînd în cioc un peşte pe care n-avea să-l înghită niciodată îl uluiseră şi o săptămînă întreagă nu făcuse altceva decît să reproducă, în plastilină, minunăţia cu toate jivinele şi păsările ei.

Uşa sălii de ştiinţe naturale era deschisă. Nicoleta auzise de mult paşii lui Despa şi, fără să ridice glasul, spuse domol, făcînd să răsune întreaga clădire cufundată în linişte :

— Hai, Nicuşor, avanti !

Intrînd în aerul călduţ, nemişcat, cu vagi mirosuri chimice, Nicuşor clipi surprins, încercînd să distingă ce se

întîmplă acolo. Patru becuri enorme proiectau o lumină orbitoare asupra unei plante uriașe. Nicoleta părea reclama vie a unui magazin de optică. De gît îi spînzurau două aparate de fotografiat, în mîna stîngă avea un intensometru și în dreapta o lupă gigantică. Lîngă ea, un trepied, pe care era instalat un mic aparat de luat vederi, cu obiectivul spre plantă.

— Bine că te-ai hotărît să vii !

Purta niște pantaloni dangarezi și o scurtă de piele cu multe fermoare, avînd în totul un aspect întreprinzător. Își aruncă privirile pe ceasul-brățară, se postă în spatele aparatului de filmat și apăsă declanșatorul. Timp de cîteva secunde se auzi zumzetul discret al motorașului. Nicoleta lucra cu precizie, dar fără grabă, continuînd să vorbească nestingherită, ceea ce însemna că repetase aceste gesturi de mai multe ori.

— Vezi că pe pervaz e un pachet cu sandvișuri, servește-te și dă-mi și mie unul, mereu mi-e foame, nu-mi place dictonul ăla, «ars longa, vita brevis» ! Ce zici de aparate ? I-am jefuit pe toți prietenii, inclusiv pe Muzicuță și pe frate-său. Dacă ai film în „Kontax", dă-i drumul, ce vezi aici se întîmplă o dată la douăzeci de ani! Deschiderea 4, expunerea 250.

Nicoleta se uită la ceas și trecu din nou în spatele aparatului de filmat, făcînd să se audă zumzetul înregistrării.

— Sînt de la cinci dimineața aici și de pe la șase filmez. E al naibii de obositor să bîzîi din trei în trei minute, dar cred că merită.

Așadar, Nicoleta filma cu încetinitorul. Nicușor privi îndelung lujerul ciudat care, ridicîndu-se dintre frunzele de peste un metru lungime, chenăruite cu galben, ajungea aproape pînă la tavan, purtînd în vîrf un mănunchi de flori delicate. Gîtul acela vegetal domina, pă-

rînd că în orice clipă ar putea trece prin planșeu ca printr-o pînză de ceață, și Despa avu senzația de-a se găsi dinaintea unui animal necunoscut, care-i răsărise fără veste în față, o viețuitoare gigantică, vicleană și absurdă, venită din preistorie și din închipuire.

Era o specie de agavă. Inscripția muzeală preciza că face parte din familia amarilidaceelor, înflorește o singură dată la 15—20 de ani și apoi moare. Într-una din ultimele zile ale vacanței, un camion trăsese în curtea școlii, încărcînd, pe lîngă tot felul de vechituri, hîrtiile ajunse nefolositoare pentru arhivă. Nicoleta pusese ochii pe trei registre masive, ale căror coperți din carton foarte gros puteau fi transformate în rame pentru fotografii, în mape pentru păstrarea discurilor și în multe alte lucrușoare utile pe care o fire practică le întrevede imediat. Pregătindu-se să smulgă coperta unui astfel de registru, îl răsfoi fără o intenție specială și privirile-i căzură asupra unei însemnări în laconicul stil administrativ : *„1 (una) bucată plantă exotică. Denumirea : agavă. Se înregistrează cu numărul 00423, azi 19 octombrie 1954“*. Era un registru de inventar. Distrată, se pregătea să-l închidă, cînd îi răsări în minte eticheta din muzeu : *„...o dată la 15 ani“*. Făcu socoteala. „Deci agava are cel puțin 14 ani !“ Sări imediat în cutia camionului, răscolind vechile registre. Găsi ceea ce căuta : inventarele anterioare anului 1954. Agava figura pentru întîia oară în 1952 : *„1... (una) bucată ghiveci luat conținînd“... etc. În* ghiveci ? ! Asta înseamnă că agava era foarte tînără. Șaptesprezece ani ! Alergă în sala de științe naturale. Acum agava matură își trăgea seva din pămîntul așezat într-un hîrdău cît toate zilele. *„Stimată doamnă, nu cumva e vremea să înfloriți ?“* Din ziua aceea își făcuse un program precis : în fiecare dimineață și în fiecare seară vizita agava. Același lucru îl făcea la prînz, cînd

venea la școală, și în recreații. Obținu de la tanti Sofia, îngrijitoarea etajului doi, care făcea curățenie de la orele 22 în sus, după plecarea seraliștilor, promisiunea că va cerceta agrava în fiecare noapte, telefonîndu-i la orice oră în caz că se văd semne de inflorescență.

Povestindu-i toate acestea lui Nicușor, Nicoleta îl puse la curent cu o sumedenie de detalii curioase privind biologia plantelor din familia amarilidoceelor.

— Ești foarte savantă, cred că ai citit toate rubricile „Știați că..." din reviste !

— Zău că da ! Mai adaugă cinci tratate de botanică din care unul în spaniolă și altul în engleză. Spune tu dacă nu m-am țicnit !

Își privi ceasul și declanșă iarăși pentru cîteva secunde argintia și minuscula cameră de luat vederi, cu film de 8 mm. Pe urmă făcu fotografii, un aparat era echipat pentru alb-negru, altul pentru color.

— N-auzi nimic ? îl întrebă ea.

— Nu. Ce să aud ?

— Plînge cineva.

— ?

— „Kontax"-ul tău ! Zice că stă degeaba.

Nicușor potrivi aparatul și țăcăni de cîteva ori. Proiectoarele dogoreau, era cald, zăpușeală. Cu părul castaniu, răvășit pe gulerul jaghetei de piele și cu ochi strălucitori de atenție, Nicoleta se mișca agilă, schimbînd obiectivele, apăsînd resorturile, mutînd luminile.

— Ce te uiți așa ? roși fata.

— Nu mă uit.

În realitate, privea țintă de un minut și mai bine, și era exact genul de privire care, chiar dacă ție nu-ți trece nimic prin cap, le face pe fete să creadă contrariul. De fapt, se gîndea că Nicoletei i se potrivește neașteptat

de bine genul dinamic. Părea o regizoare de platou sau una din fetele super, ca Emma Peel din „Răzbunătorii"

— Mă uitam că ai transpirat! Pot să te şterg? E al naibii de cald cu proiectoarele astea!

Fără să mai aştepte încuviinţarea, scoase batista şi tamponă energic fruntea şi obrajii Nicoletei.

Ea nu se împotrivi. Ca din întîmplare, degetul arătător al lui Despa întîrzie pe obrazul ei, alunecînd încet de la colţul ochiului la colţul gurii.

— Nicuşor, florile de astă-iarnă...

— Nu le-am pus eu.

— Am aflat. Dar tot timpul mi-a plăcut să cred că de la tine erau.

Nicuşor se zăpăci, ea îl privea cuminte, cu ochi mari şi blînzi şi puţin speriaţi. Nicuşor simţi cu bucurie şi groază că era posibil să aibă o iniţiativă. „Dar dacă mă cîrpeşte?" Cu un gest despre care era pregătit să spună, la nevoie, că fusese doar prietenesc, o prinse de umăr. Ea îşi înclină capul în partea aceea, lipindu-şi obrazul de mîna lui. „Acum, fie ce-o fi!" Şi o sărută grăbit, cu stîngăcie. Nicoleta nu se feri, avea buze reci şi cu gust de nuci crude. Nicuşor o mai sărută o dată, ceva mai decis. Timpanele îi bubuiau, era năucit de fericire şi de mîndrie, avea senzaţia că scăpase de o povară imensă. „Pot s-o sărut şi de zece ori la rînd dacă vreau!" Dar Nicoleta văzuse luminiţele triumfătoare din ochii lui şi întoarse capul.

— Astîmpără-te, mai avem de lucru!

— Te-a mai sărutat şi altcineva?

— Asta nu-i frumos să întrebi.

— Te rog! Vreau să ştiu.

— Nu! şopti foarte încet Nicoleta.

„Ei, drăcie!" îşi spuse mîndru şi îngrijorat Nicuşor, avînd brusc sentimentul unei mari răspunderi.

— Stai cuminte ! zise ea. Trebuie să filmez. Uită-te la agavă ! Inflorescența e totală.

Căldura sporea, aerul era nemișcat, liniștea îți ardea timpanele. Agava palpita victorioasă, împrăștiind efluvii dense de oxigen. Era curată și mîndră, colbul domestic de pe trupul ei vegetal dispăruse, suflat de un vînt misterios. Își ținea cutremurată de bucurie florile în vîrful lujerului. Frunzele și tulpina străluceau în lumini uleioase, părînd reflexele unor mușchi care se încordează în uriașe eforturi tăcute. Ochii de sticlă ai păsărilor împăiate, ochii arși ai șerpilor din recipientele de alcool, ochii ipotetici ai stegozaurului de pe planșă, toți ochii aceștia sclipiră, însuflețiți de plăcerea vieții care învingea sub privirile lor.

A doua zi, agava strălucea în holul de la parter. Profesorul Andreescu ținu într-una din pauze o scurtă conferință de prezentare a fenomenului. Sosi și un redactor de la rubrica de curiozități a ziarului de seară. Nababul, încîntat de rolul clasei sale în aceste împrejurări, povesti cîteva din propriile amintiri de licean. Pe vremuri, el și colegii lui se intitulaseră „Clubul 32 x 1", adică avea fiecare o individualitate bine precizată, fiind nu de 32 de anonimi, cîți elevi număra clasa, ci de treizeci și două de ori cîte *unul*, cu ideile, și ambițiile, și științele, și gusturile sale, diferite de ale celorlalți. De ce nu-și aleseseră, în cazul ăsta, o altă denumire ? De exemplu : „Incomparabilii" sau „Magnificii ?" Pentru că țineau foarte mult la promoția lor, fiind de părere că strălucirea unuia era cu atît mai evidentă cu cît străluceau toți cei din jurul lui.

Una din legile de fier ale clubului „32 x 1" era sinceritatea. În cazul cînd băieții aveau motive serioase să fie nemulțumiți de un coleg, cineva îi lua pe ascuns

șapca, punînd-o la sfîrșitul orelor pe un scaun plasat drept în centrul piedestalului catedrei. Semnul era limpede pentru toată lumea ; stăpînul șepcii trebuia să vorbească. Nimeni nu-i cerea asta prin viu grai, nimeni nu-l intîmpina cu întrebări. Împricinatul era așteptat și ascultat într-o tăcere desăvîrșită. Mîrîind sau încercînd să glumească, după cum îi era temperamentul, sfîrșea prin a exprima ceea ce așteptau : o explicație, o motivare, o scuză.

Într-o zi, Nicușor se auzi strigat. Nu putea fi Valer, nu era glasul acestuia, și pe urmă Valer încetase de mult să-l mai caute. Se tîrî curios la postul său de observație și-l recunoscu pe Muzicuță, care ducea o conversație foarte însuflețită cu doamna Despa. Nicușor îl văzu dezamăgit și necăjindu-se că nu-și găsește colegul acasă. Ținea în mîna stîngă, ridicată deasupra capului, un mic pachet în care ciocănea ușurel cu arătătorul celeilalte, atrăgînd atenția asupra conținutului. *„Ce-o fi vrînd ? Cred că va trebui să-mi iau o vacanță de cinci minute.“*

Nicușor coborî în fugă și se luă după el, ajungîndu-l la colțul străzii.

— Acum picai ! Mi-a spus mama...

— Era să pierzi avampremiera. Știi ce am în pachet ? Hai că nu ghicești, degeaba. Filmul ! M-a rugat Nicoleta să-l rog pe taică-meu să-i roage pe tipii de la laborator să-l developeze. Lanțul slăbiciunilor. În fine, pelicula e gata. Mergem la mine s-o proiectăm ?

Acasă la Muzicuță domnea o liniște neobișnuită. Îi întîmpină un Sebi buhos, cu claia blondă în neorînduială. În ultimul timp își lăsase favoriți, în speranța că va fi admis măcar într-un rol de figurație la studioul cinematografic, dar n-a reușit să se aleagă decît cu două examene pierdute în ultima sesiune.

— Nu deranjez ? Poate că repetai ! spuse politicos Nicuşor.

— Exact. Repetă în sol major la rezistenţa materialelor... Au, nu da, Sebi ! răcni Muzicuţă.

Camera celor doi fraţi arăta destul de curios. O cuvertură prinsă de doi suporţi verticali alcătuia un paravan care sugera împărţirea încăperii. Fiecare sector avea un pat, o noptieră, o lampă, un abajur şi o măsuţă.

Cea mai reprezentativă piesă de pe domeniul lui Sebi era patul, unde se îngrămădeau cărţi, planşe, caiete, scrumiere, pachetul de ţigări, mere, ceşcuţe de cafea, o duzină de creioane colorate şi vreo mie de perne. Îndată ce închise uşa, Sebi ajunse dintr-un salt în mijlocul patului, se lungi pe burtă cu trei perne sub piept şi-şi adună sub bărbie un vraf de cursuri. O clipă mai tîrziu începu să mormăie concentrat, cu privirile pe o pagină pestriţă de calcule, şi să-şi mişte ritmic vîrfurile picioarelor. Era limpede că, excepţie făcînd un cutremur de gradul 9 sau un incendiu serios, nimic nu-i mai putea distrage atenţia.

— Uită-te la el, spuse binevoitor Muzicuţă, ai crede că e şeful de trib al leneşilor ! De la cinci dimineaţa nu s-a mişcat din poziţia asta. Numai puţinii privilegiaţi din cercul său intim ştiu că e singura metodă convenabilă, deoarece creierul lui, acumulînd cantităţi fantastice de cunoştinţe, a produs o îngreuiare a cutiei craniene, aşa încît nu mai poate fi susţinută... Au !... Îhn... phoziţia normahlă !

Alterarea ultimelor cuvinte se datora celor cîtorva perne recepţionate de Muzicuţă în plină figură. Sebi, graţie unui procedeu îndelung experimentat, le aruncase cu o iuţeală uluitoare, fără a se opri nici o clipă din lectură.

Sus, în încăperea stației de radio, Muzicuță instală ecranul și aparatul de proiecție. Stinse lumina, aprinzînd o lampă de carte. Ecranul sclipea acum opalin în semiîntuneric. Prin firidele podului trecu o înfiorare de vînt, acoperișul zuruia sub rafala unei ploi grăbite. Nicușor se cuibări oftînd de plăcere în jilțul uriaș, ca un pui în brațele moi și calde ale ursoaicei. Nu aștepta prea mult de la agitația cu care Muzicuță, manevrînd tot felul de rotițe și căpăcele, introducea filmul în aparat. Avu chiar impresia că face pe grozavul.

Se porni un zumzet catifelat, de mecanism bine potrivit, și pe ecran se mișcară niște umbre cenușii. Foarte curios ! Nicușor își încordă privirile. La început avu un sentiment de dezamăgire, normal pentru cel care, cunoscînd anterior subiectul filmat, deci amintindu-și culorile și zgomotele reale, îl vede pe ecran despărțit de obiectele înconjurătoare, tăcut și incolor. Lujerul se înălța într-un ritm sacadat, florile crescură în mici explozii. Din cînd în cînd, agava dispărea, făcînd loc altor imagini ; fațada școlii, ușa sălii de științe naturale deschizîndu-se încet, misterios. Adesea ecranul era invadat de forme întunecate, neclare, sau, dimpotrivă, de pete de lumină. Destul de des se vedeau și imagini aparent fără nici un rost : o fereastră deschisă, stegozaurul, un telefon spre receptorul căruia se îndrepta mîna cuiva, ochii bufniței, pelicanul cu peștele pe care nu-l va înghiți niciodată...

Ecranul rămase alb, pelicula se terminase.

— Asta-i tot ?

— Ce-ai mai fi vrut ?

— Adică da, sigur, zise Nicușor, fără nici o convingere. E tocmai ce trebuie, mi-a plăcut !

Muzicuță rîse :

— N-ai de loc mutra omului încîntat !

Antrenă bobinele în sens invers, pregătindu-se să repete proiecția :

— Ce naiba, ar trebui să înțelegi că lucrul nu-i făcut decît pe jumătate ! Abia de acum urmează montajul. Zgomotele, muzica. Te așteaptă o activitate serioasă, băiatule !

— Pe mine ?!

Muzicuță îl privi mirat.

— Păi nu ? Sau, mă rog, cel puțin așa am înțeles eu !

— Fii mai clar ! spuse Despa, roșind.

— Fii tu mai clar ! Autorul ăla al tău, Fra Dominique, nu scrie nimic despre sinceritate ?

— Tu vorbești, tu înțelegi !

— Bine, o să fiu indiscret, dar nu e vina mea. Nu știi, istețule, că Nicoleta a căutat cu lumînarea o ocazie, ceva cu care să te uimească ? Ea te crede — dar nu e și părerea mea — un tip cu totul deosebit ! Habar n-ai tu, dar pe chestia asta a încercat în taină să ia lecții de balet, să-l citească pe Fra Dominique, să scrie versuri. Nu i-a mers, dar pînă la urmă tot a avut nevoie, a descoperit povestea asta cu...

— Faci și tu niște legături ! roși Despa.

— Sigur, poate că am exagerat, dar ție nu-ți sună în cap nici un clopoțel la faptul că scumpa noastră tocilară a devenit brusc un om de acțiune ? Cercetare științifică, înregistrări pe film, pantaloni dangarezi ! Și pe cine cheamă să vadă primul raritatea aia botanică ? Trage și tu concluziile !

— Aș ! mormăi Despa, plictisit. Prea îți trec multe prin cap, mă faci să rîd !

Dar abia reușea să-și ascundă mîndria.

Mai tîrziu, veni și Nicoleta.

— Bună, băieţi! Mor de curiozitate să văd filmul! Haideţi, n-am timp prea mult! spuse ea, autoritară.

Nicuşor îi mulţumi de o mie de ori în gînd pentru aerul ei energic care-l ajuta să fie la rîndu-i degajat şi firesc.

În curînd se văzu prins într-un joc foarte interesant: acela de-a pune într-o ordine logică diferitele imagini filmate. Îşi dădu seama că schimbarea acestei ordini nu modifică numai construcţia cutărei secvenţe, ci şi starea de spirit pe care o impune. Iată mîna care ridică receptorul telefonului, şi imediat după asta o uşă deschizîndu-se. Devenim curioşi. Cineva a primit o veste sau e chemat undeva, porneşte degrabă într-acolo. Dar e de ajuns ca după telefon să urmeze nu uşa, ci cadrul cu ochii bufniţei, că simţi cu totul altceva, o atmosferă de mister, de neobişnuit.

În încăpere se răspîndise izul înţepător al acetonei. Nicoleta se pregătea să lipească pelicula pe care o tăiase în cîteva zeci de fragmente, unele de un metru sau doi, altele de trei-patru ori mai lungi. Fiecare fragment cuprindea un cadru. Le prinseră cu cîrlige de rufe pe o frînghiuţă întinsă de-a lungul încăperii, începînd să se plimbe de la unul la altul. Lucrul era pasionant şi Nicuşor se gîndea de pe acum cu tristeţe cum va fi după terminarea filmului. Aproape că nu mai putea concepe o zi normală fără discuţii gălăgioase cu Muzicuţă şi cu Nicoleta. Manevrînd foarfecele şi sticluţa cu acetonă, zgîindu-se în zare la peliculă şi urlînd din cinci în cinci minute: *„Stai, stai că am o idee!“* aruncau cu nemiluita în discuţie pictură modernă şi balade populare, fotbalişti şi eroi shakespearieni, filme celebre şi teorii de biologie. Îşi exprimau părerea despre cele mai diferite lucruri, declarîndu-le fără multă gîndire sau „tîmpite“ sau „geniale“. Nu cunoşteau adjective intermediare.

CAPITOLUL XIV

Dar într-o bună zi Muzicuță încetă să mai vină la școală. În urmă cu o săptămînă, el îl lovise crunt, în plină oră, pe Brazilianul. Era ceva rar. Nababul, enervat, îi ceruse să vină cu taică-său. Muzicuță răspunsese la repezeală că taică-său e foarte ocupat. Dirigintele făcuse o remarcă usturătoare, spunînd că nu crede în existența unei activități atît de încordate, încît să nu-i rămînă omului măcar un ceas pe lună pentru educația propriului copil. Doru mîrîise : *„Ce vă pasă dumneavoastră ce face tata ?“* și atunci Nababul îl dăduse afară din clasă *„Să stea cu cățeii !“*, cum spunea el în astfel de cazuri. A doua zi, Doru venise la școală calmat, probabil îi părea rău, dar dispăruse de la ultima oră și de atunci nu-l mai văzuse nimeni. Directorul încercă de cîteva ori să obțină o convorbire telefonică cu tatăl elevului, dar vocea secretarei răspundea invariabil și — avea el impresia — cu o amenințare ascunsă : *„E în ședință“*.

— Ce mi-ai făcut, Nababule, ce mi-ai făcut ? se tînguia directorul.

— Lasă, dragă, nu dramatiza !

— Nici nu vreau să mă gîndesc la ce poate să iasă de aici !

— Mai mult decît să fim dați afară ce ni se poate întîmpla ? rîse zgomotos Nababul. De cînd visez eu să fac niște partide zdravene de pescuit ! Îl iau pe șmecherul

acela de Valer, o să-mi arate nişte locuri bune, dacă vrei pun o vorbă şi pentru tine.

— Eşti iremediabil ! oftă directorul. Îţi vorbesc deschis : te apreciez, ţin la tine, dar nu am nici un chef să pătimesc din cauza firii tale. Eu am făcut totul pentru ca situaţia să nu ia o întorsătură proastă. Tu, dimpotrivă, ai agravat-o. Orice s-ar întîmpla, să ştii că răspunderea îţi aparţine, consecinţele numai tu le vei suporta.

— Mă laşi singur ? se prefăcu îngrijorat Nababul. Te-ai gîndit bine, crezi că o să mă descurc ?

— Isprăveşte, omule, cu gluma ! Tu n-auzi ? Se spune că nătărăul de Muzicuţă a fugit de-acasă, că vom fi chemaţi *sus*, la o anchetă ! Urlă tîrgul, domnule, cred că numai azi am primit o mie de telefoane ! E dandana mare ! Se duce dracului liceul !

Nababul izbucni în rîs, şi cînd rîdea el, un seismograf ar fi putut înregistra oarecari mişcări ale scoarţei pămîntului.

— Oameni buni — se cruci directorul — priviţi, tocmai acum îşi găseşte de rîs !

— Ai vorbit exact ca în Caragiale ! Urlă tîrgul... se duce dracului judeţul... adică liceul... Eşti delicios, Ionele, parol !

— Biiine ! zise ameninţător directorul, dar se vedea că-şi stăpîneşte şi el cu greu rîsul.

Suna de intrare la oră. Colegii de cancelarie începură să-şi ia cataloagele. Pînă atunci nu vorbise nici unul, preferînd să asiste la ceea ce numeau „reprezentaţiile“ Nababului. Anda Mihăilescu, profesoara de desen, şi blondul Andreescu îşi exprimară îngrijorarea. Poate ar fi fost bine să mai lase de la el, un mic compromis e cîteodată salutar.

— Nu zău ? mîrîi Nababul. Tocmai dumneavoastră, care mi-ați fost elevi ? Am să cer cataloagele de la arhivă. Vă pun patru la purtare și vă las repetenți !

— Just ! zise Vlăsceanu, profesorul de matematică, luînd gînditor o doză de bicarbonat. Eu n-am nici un amestec în problema asta, dar îl susțin pe Nabab. Să ne spună domnul director ce îl îngrijorează mai mult : soarta Nababului, a liceului sau a domniei sale ?

— Te găsiși și dumneata ! pufni directorul. V-ați potrivit bine amîndoi. Vitejilor ! Vă rog, poftiți la clase, lăsați-mă să judec în liniște, să văd ce-i facem ! Credeam că trebuie să port numai grija elevilor, acum văd că-mi dau de lucru și profesorii.

Plecară la ore. Nababul rămase ultimul, în prag, de unde spuse :

— Nu te supăra, Ionele, știi că sînt gură largă... cînd am dreptate ! Îmi asum toată răspunderea, și ferească-l sfîntul pe acela care se va atinge de tine !

— Vorbești prostii, crezi că de mine îmi pasă ? se răsti emoționat directorul.

— Știu, de mine. Dar nu e de-ajuns. Trebuie să ne doară capul în primul rînd pentru nefericitul de Muzicuță. Își distruge caracterul cu concursul lui taică-său.

— *C'est la vie !* mormăi directorul.

— Dar poate fi și mai bună.

*

Surprizele zilei erau departe de-a se termina. Intrînd pe „teritoriul dirigenției sale", cum își numea clasa, Nababul văzu sprijinită de rama tablei o riglă și, în vîrful riglei, o șapcă. Clipi uluit. Era semnul : „Cineva trebuie să vorbească !" dar nu-l mai văzuse de 30 de ani. Pe ta-

blă se răsfăţa o inscripţie : „34 x 1“, şi în clasă o linişte solemnă.

— Ne jucăm, ne jucăm ? bombăni dirigintele. În fine, a cui e şapca ?

Jocul era acceptat. Din ultima bancă se ridică Brazilianul. Era ceva neobişnuit, să vorbească el din proprie iniţiativă.

— S-auzim, băiete !

— Dom' profesor, e şapca mea.

— Am înţeles, dă-i drumul !

— Dom' profesor — continuă Brazilianul extrem de ceremonios de grav — permiteţi-mi să vă fac o rugăminte ! M-au rugat băieţii...

Brazilianul îşi roti ochii albi prin clasă, apoi şi-i fixă din nou asupra Nababului.

— Băieţii mi-au spus...

— Şi fetele ! mîrîi Nicoleta.

— Şi fetele, conveni paşnic Brazilianul, să vă spun că la concursul de iarnă ar trebui să meargă tot Nicu Despa. Am vorbit şi cu Muzi... cu Doru Stroe, şi e absolut de acord. „Despa e mai bun ca mine“, aşa a spus. Acum... ăăă...

Trase cu coada ochiului spre Nicoleta, ea îi şopti ceva şi Brazilianul reluă :

— În ultimul timp Despa e din nou în formă, vreau să spun, răspunde foarte bine la ore, şi deci am dreptul să apreciez...

— Drepturile voastre le stabilesc eu ! tună Nababul. Des-pa, ia pofteşte, ia spune-ne prin ce mijloace ai fermecat aceste suflete inocente ?

— Păi... prin nici un mijloc, dom' profesor ! zise Nicuşor năucit. Niciodată n-am vorbit despre asta ! Cu nimeni !

Drept, îngîndurat, Nababul „răspîndea liniște", cum spusese odată chiar Nicușor. Răsfoi catalogul. Clasa îl urmărea cu sufletul la gură. Brazilianul privi întrebător spre Nicoleta, care îi făcu semn să stea liniștit.

— Bine ! exclamă brusc dirigintele. Și cum vru Moldova, așa vrui și eu ! Asta nu înseamnă că astăzi o să fiu mai blînd ca de obicei ! Scoateți caietele ! Să spună cineva ce avem pentru azi !

— Vă mulțumim ! strigară cu toții, începînd să aplaude. Uraaa !

Uluită, tanti Sofia întredeschise ușa, să vadă ce se întîmplă. Zîmbi. Dacă la catedră era Nababul, nimic nu putea să pară neobișnuit.

Limuzina apăru în pauza dinaintea ultimei ore. Era un „Opel" negru, cu tapiserie roșie. Elevii din clasele mici alergară să comenteze puterea motorului și calitatea suspensiei. Fu observată și din cancelarie, dar cu mai puțin entuziasm. Directorul își potrivi înnegurat nodul cravatei. „Drumețul" Andreescu spuse că e profesor de serviciu și e neapărată nevoie de el în curtea școlii. Frumosul Manechin îl imploră pe Nabab : *„Atît vă rog, să nu vă enervați ! Promiteți-mi că veți fi calm !"*, iar Vlăsceanu, care-și terminase orele și tocmai se îmbrăca, își scoase pardesiul, punîndu-l la loc în cuier : *„Nu mă grăbesc. Sînt decanul vostru de vîrstă, am și eu un cuvînt de zis"*.

— Chiar... dă-mi un sfat ! Oare trebuie să-i ies în întîmpinare ? întrebă directorul.

— Dacă ar veni în calitate oficială, firește, dar acum vine în interes personal, ca părinte.

— Cine mai stă să facă deosebiri ! oftă directorul, grăbindu-se spre ușă, dar, văzînd privirea batjocoritoare a Nababului, se opri.

Așteptară în tăcere. Se auziră pași pe hol, voci care se apropiau, apoi un ciocănit.

Tatăl lui Doru Stroe-Muzicuță apăru în prag. Era un bărbat scund, subțire, cu pielea obrazului roză și netedă, foarte tinerească, dar cu părul la fel de cărunt ca al Nababului.

— Poftiți în biroul meu ! zise directorul.

— Nu, e mai bine aici !

Îl căută pe Nabab, privindu-l cu atenție, fără jena omului scund față de unul foarte înalt. Nababul îl privi și el, acest dialog al ochilor durînd cîteva secunde insuportabile pentru director, care se aștepta din clipă în clipă ca unul din ei să izbucnească.

— Tovarăși, se petrec lucruri grave ! E a patra zi de cînd băiatul meu nu vine la școală și de ieri nici pe acasă n-a mai dat. S-a refugiat la bunică-sa, cerînd — vă reproduc propria-i expresie — *azil moral.*

Sprîncenele Nababului se lăsaseră, acoperindu-i ochii în care apăruseră niște drăcușori hotărîți să facă haz de importanța acestei împrejurări.

Cu cîteva zile mai înainte, rafinații membri ai cercului de pictură se adunaseră să discute despre suprarealism. Frumosul Manechin îl rugase din vreme pe Doru să-i procure niște diapozitive color și reproduceri. Doru nu avea preocupări în acest domeniu, dar tatăl său se obișnuise să aducă din desele sale călătorii în străinătate, în afară de albume, multe diapozitive cu vederi și reproduceri de artă, alcătuindu-și o adevărată colecție. Fiind, cînd îi trăsnea lui, amabil ca nimeni altul, Doru

promise că va veni cu diapozitivele, oferindu-se să le proiecteze el însuşi. Cînd apăru printre şevalete, obrajii fetelor se colorară, pleoapele se lăsară peste ochii-spioni. În ultimul timp, Doru-Muzicuţă se schimbase, renunţînd la lungimea coafurii şi devenind mai sobru, mai matur. Echipa liceului cîştigase campionatul de scrimă datorită lui Doru ; era ultimul asalt şi înainte de a intra el pe planşeu domnea egalitatea. *„Totul depinde de tine !“* fuseseră cuvintele istorice ale antrenorului. Un sfert de oră mai tîrziu Doru era purtat în triumf.

Pictoriţele cu ţinută şcolărească şi părul strunit de cuvenita bentiţă albă se pitiră ca din întîmplare în spatele şevaletelor, şi cînd apărură din nou, una avea breton, alta o pieptănătură paj, alta pleoapele albăstrite la iuţeală, şi în vremea asta un ruj de buze circula clandestin din mînă în mînă. Privindu-se apoi reciproc cu ochi bănuitori, ajunseră repede la concluzia că nici una nu se putea măsura cu... profesoara. Dar tocmai spre dînsa se îndrepta Doru Muzicuţă şi, în vreme ce restul lumii n-ar fi putut spune decît că se purta întocmai cum se cere oricărui elev cînd se află în prezenţa profesorului, fetele înţeleseră numaidecît că mai era şi altceva. Doru îşi căuta cuvintele, era nesigur. Cu o candoare care ascundea destulă invidie şi revoltă, privirile fetelor se mutară asupra Frumosului Manechin. Ce ghinion să ai o profesoară atît de tînără şi frumoasă ! N-ar strica să-i apară instantaneu un neg în vîrful nasului ! Dar de ce nu ridică privirile, de ce tace ? Pare cam... Da, e limpede ! A şi roşit. „Fetelor, păi asta ar fi o bombă !“

Dar Frumosul Manechin îşi ridică, în fine, ochii splendizi. Erau însă îngheţaţi de dispreţ.

— Dumneata ? De dumneata nu mai am nevoie. Întoarce-te acasă cu diapozitivele dumitale, proiectează-le

acolo împreună cu tatăl dumitale și discutați despre oglindirea în pictură a virtuților umane !

Obrajii lui Doru se făcură albi ca foaia de calc.

— Nu înțeleg despre ce e vorba ! șopti el. Iertați-mă, s-a întîmplat ceva ?

— Întreabă-l pe tatăl dumitale, spuse Frumosul Manechin, cu o strîmbătură de silă. Ați îndrăznit să vă atingeți de omul cel mai bun, cel mai prețios ! Bucurați-vă de performanța voastră odioasă !

Își luă privirile de la el, ațintindu-le în altă parte, la întîmplare, spre fereastră. Muzicuță înțelese că trebuie să plece. Murmură înecat un „bună ziua“ și, simțindu-și făptura îngrozitor de mare și de neîndemînatică, porni, împiedicîndu-se, spre ușă, urmărit de constelația celor mai uimiți ochi din lume.

Năuc, se izbi pe culoar de Nicușor Despa, care ieșea din bibliotecă, ducînd plăcuta povară a unei duzini de volume.

— Ce dai, mă, ca nebunul ? se supără el, aplecîndu-se să-și culeagă comoara risipită pe ciment.

— N-am vrut, scuză-mă ! bîigui Doru, grăbindu-se să-l ajute. Unde te duci ?

— Acasă, unde vrei să mă duc cu astea ?

— Stai, Nicușor, stai, mă, puțin ! Eu cred că am înnebunit !

Îi povesti dintr-o răsuflare incidentul. Era limede că o face mai ales pentru ca, ascultîndu-se, să se lămurească dacă totul s-a întîmplat în realitate sau fusese doar o închipuire urîtă.

Nicușor Despa însă nu păru de loc uimit. Pe chipul lui pîndea un zîmbet de dispreț :

— Adică vrei să spui că nu știi despre ce e vorba ?

Muzicuță ridică din umeri ; habar n-avea. Atunci Nicușor se cățără repede pe cel mai înalt munte și

de-acolo îl dispreţui pe Doru Stroe-Muzicuţă cel umil şi intrigat.

— Nu te mai preface, toată lumea ştie că taică-tău l-a săpunit numărul unu pe Nabab. *„Dumneavoastră aţi face mai bine să vă ocupaţi de treburile şcolii, nu de ale mele !“* Asta în holul Consiliului municipal, de faţă şi cu şefii, şi cu muritorii... *„Nu vă cunosc, cine sînteţi dumneavoastră, de ce nu vă prezentaţi ?“* i-a trîntit-o Nababul. *„A, doriţi o discuţie protocolară ?“* s-a înfuriat taică-tău şi l-a luat în focuri. Numeroasa asistenţă spune că Nababul se înroşise atît de tare încît se consideră o curiozitate a naturii faptul că n-a făcut o congestie cerebrală. Al dracului e neamul vostru de şefi ! încheie Nicuşor, pe jumătate admirativ, pe jumătate revoltat. Dacă îndrăzniţi voi să-l ardeţi pe Nabab ?.!

— Da, am un tată excepţional ! murmură Muzicuţă.

— Nu ştiu ! mîrîi Nicuşor. Al meu e om de rînd.

Doru îl privi lung. Auzea pentru întîia oară această imputare.

— Tu ştii de ce l-am plesnit în ziua aia pe Brazilianul ?

— Afaceri de-ale voastre.

— Imbecilul ! Şi-a dat seama că ţin enorm la cineva, şi-atunci a făcut portretul persoanei în chestiune. Nud ! ! Şi mi l-a vîrît sub nas. N-am putut rezista. Jap-jap !

— Bine că aveţi timp pentru chestii de-astea ! mîrîi dispreţuitor Despa. Nu te supăra, trebuie să plec, porţia mea pe azi e de 300 de pagini.

Un sfert de oră mai tîrziu Muzicuţă era în cabinetul tatălui său.

— Ce e, dragă, nu puteai aştepta pînă la prînz ? se supără Stroe, căruia nu-i plăcea să fie vizitat de ai săi la birou.

— E o chestiune importantă ! Spune-mi, ai avut o discuţie cu Nababul ?

— Asta cine mai e? A, Teodorescu, profesorul de română, mîrîi tatăl. Da. Și îmi pare rău. Mi-am cam dat drumul.

— Va trebui să-ți ceri scuze.

— Nu cumva îmi dai indicații? Încep să cred că omul a avut dreptate să te repeadă!

— Într-adevăr.

— Ești fenomenal! Atunci de ce m-ai indus în eroare, de ce mi l-ai reclamat?

— Nu trebuia să te iei după mine, tu ești un bărbat matur, cu experiență. Ai scrîntit-o.

— Măgarule! Ieși afară!

— Ies. Dar pînă nu-i ceri scuze Nababului, eu nu mai calc în liceu. Băieții nu mă mai pot suferi!

Stroe ocoli biroul, veni în fața băiatului. Era furios:

— Ai căpiat? Ce-mi ascunzi?

— Nimic. Atît că nu mă pot uita nici în ochii profesorilor, nici în ai colegilor, spuse Doru. Cine îl jignește pe Nabab își pierde omenia, poate fi insultat și batjocorit de oricine.

— S-a urzit un complot împotriva ta? Îl sun pe director!

— Să nu faci asta! tresări Doru. Destul că te-ai amestecat o dată!

Rămas singur, Stroe bombăni: *„Uite, dacă nu-l bați la timp, te vîră în tot felul de încurcături, și pînă la urmă tot pe tine te scoate vinovat!“*

O chemă pe secretară, rugînd-o să-i introducă pe cei care solicitaseră audiențe. Începură să vină oameni feluriți, cu necazurile și părerile lor: pensie, teren pentru casă, directori care-și urgisesc subalternii, bursă pentru copil. Stroe îi asculta neatent, privindu-i cu nepăsare. Se gîndea la cu totul altceva.

*

Doru se ţinu de cuvînt. În ziua aceea plecă în Africa, unde dormi sub baobabi, pe urmă navigă pe mările Sudului, printre insule misterioase. Taică-său îl descoperi a treia zi la Polul Nord pe o sanie trasă de cîini.

— Nenorocitule, trei zile de absenţă ? Explică-te imediat !

— Aştept să-i ceri scuze Nababului !

— Ah, aceeaşi poveste stupidă ! Ce vrei să fac ? Nu mă pot ploconi în faţa lui, îmi distrug prestigiul !

— Eu cred că dimpotrivă.

— Am să te duc cu forţa la şcoală, pe sus, să te fac de rîsul lumii !

— M-ai şi făcut.

Stroe văzu roşu înaintea ochilor şi-i trăsni o palmă răsunătoare. Doru îl privi uluit, cu ochii înrouraţi. Îşi puse în sacul de sport cîteva cămăşi, cărţile, pasta şi periuţa de dinţi.

— Încotro, nebunule ?

— Să cer azil moral !

Şi se mută la bunică-sa, într-o căsuţă tradiţional pitorească de la marginea oraşului, cu cerdac şi pe cerdac, zorele.

*

Omul de fier, părintele lui Doru, îşi zăngănea armurile în cercul profesorilor care-l ascultau stupefiaţi. Îşi adusese cam tîrziu aminte că e de fier şi venise să le-o dovedească.

— Acum, îi spuse el Nababului, între noi ar putea să urmeze un schimb de explicaţii şi de vorbe drăguţe, în special din partea mea. Dar nu asta vreau. Doresc doar să vă spun că nimic nu mi s-ar părea mai plăcut decît

ca vreodată, cînd mie îmi va fi greu în viață, cînd eu voi fi jignit, Doru să se bată pentru mine cu aceeași credință cu care s-a bătut pentru dumneavoastră.

Spusese aceste cuvinte pe un ton aproape aspru.

Pitită în spatele ilustrului personaj, Frumosul Manechin adresa Nababului rafale de aplauze mute, Vlăsceanu le făcea colegilor tot felul de semne adică: *„Vedeți, v-am spus eu?“*, iar directorului, proaspăt înviat și mai optimist ca niciodată, îi umbla prin cap o aripă nouă a clădirii, de care liceul avea mare nevoie, în vederea unor laboratoare, și dacă tovarășul Stroe...

Un obraz mare, roșu, strălucitor răsări în fața lui Despa:

— Măi, unde vine cinematograful ăsta „Arta“?

Îl chema Costin Miron, ca pe cronicar, și venea tocmai de la Piatra Neamț. Nicușor îl privi cam dintr-o parte:

— Și de ce te interesează atît de mult cinematograful „Arta“?

— Cum să nu mă intereseze dacă dă „Winettou“, toate seriile? Scrie în ziar!

În holul spațios de la parterul Institutului pedagogic — unde avea să înceapă peste cîteva minute etapa finală a concursului de iarnă — fiecare aștepta în felul lui. O olteancă brunetă și sprîncenată depozitase pe pervazul ferestrei un tencușor de hîrtii, fiecare cît o carte poștală. Luînd cîte una la întîmplare, citea titlul, apoi închidea ochii și-și mușca buzele vreo cinci minute, spunînd, pesemne, conținutul fișei. Pe urmă, deschizînd ochii, parcurgea fișa. Un sughiț de spaimă mărturisea că memoria nu-și făcuse datoria ca lumea, iar o privire plină de împăcare cu întreg universul, plimbată circular prin hol, dovedea contrariul.

— Mai zi o dată, pe ce stradă vine cinematograful?

Pentru Nicuşor Despa era imposibil de înţeles cum poate să-l intereseze „Winettou" tocmai acum. El şi Costin Miron erau cei mai tineri dintre concurenţi. Dar în vreme ce Nicuşor aştepta, palid şi înfrigurat de emoţie, tizul cronicarului umplea holul cu vocea lui răsunătoare, ca într-o recreaţie de la liceul lui.

Un profesor tînăr şi elegant, secretarul comisiei, îi invită ceremonios pe candidaţi în amfiteatru. Înăuntru vocile se estompară de la sine, şi atitudinile, care afară erau atît de diferite, căpătară deodată ceva comun : felul acela specific de a asculta ce spune vecinul fără să întorci capul, nerăbdarea de-a şopti celui de faţă orice fleac, numai să nu-ţi tacă gura.

Comisia apăru, alcătuită din cîţiva profesori în vîrstă ai căror aer voios, degajat, era compus special spre a micşora tracul concurenţilor. Pe Nicuşor lucrul ăsta mai mult îl sperie, atrăgîndu-i atenţia asupra gravităţii clipei. Aştepta chinuit să treacă mai repede timpul petrecut în comun, dorea clipele de linişte şi calm ale lucrării propriu-zise, cînd n-aveau să mai fie pe lume decît el şi foile albe. Scrise în fruntea primei pagini titlul comunicat de preşedintele comisiei : „Prietenii literare".

— Cam panoramic subiectul ! se auzi şoapta lui Costin Miron. Rămîne de văzut dacă o să iasă şi tehnicolor !

Nicuşor îl fulgeră cu o privire de gheaţă. Nu era de loc academic moldoveanul !

Veni timpul aci confuz, aci cristalin al elaborării. Între cei din bănci, distanţele se făcuseră uriaşe. Contururile obiectelor din jur se topiră într-o ceaţă neutră, roz-cenuşie, din care răsăreau, pentru fiecare concurent în parte, chipuri, frînturi de scene, pagini de carte. Între argumentările a două idei, cîte unul arunca o privire mirată prin amfiteatru, părînd un călător venind de la mari distanţe.

Nicuşor Despa notă la repezeală cîteva nume : Schiller-Goethe, Caragiale-Delavrancea, Puşkin-Gogol. De fapt, avea înaintea ochilor un tablou fără nici o legătură cu tema : o dimineaţă înzăpezită, un autocar elegant pe care scria : „Tabăra olimpicilor“ şi înăuntru, printre aleşi, el şi Cristina. Apoi drumul pe valea Prahovei, vîrtejul multicolor al zilelor ce aveau să urmeze.

Era ştiut că tabăra asta e vizitată de cei mai de seamă învăţaţi : dacă ai puţin noroc să fii observat de unul dintre ei te ţine minte pînă la facultate.

Dar el încă nu era acolo, ci aici, în sala asta plină de rivali periculoşi. Zîmbi. Îşi cunoştea bine forţele. Cel mai greu fusese să ajungă aici. „Prietenii literare“ ! Dar mai întîi, ce e o prietenie ?

Aşternu cu încetinitorul cîteva rînduri, şi deodată începu să scrie repede, cu plăcere, şi cînd secretarul comisiei anunţă că timpul reglementar a trecut, Nicuşor, trezit ca dintr-un vis, se îngrozi. Umpluse cincisprezece pagini şi încă nu intrase în subiectul propriu-zis. Fără să-şi dea seama, aşternuse pe hîrtie istoria prieteniei dintre el şi Valer. Nu mai era nimic de făcut. Predînd lucrarea, îi venea să plîngă de ciudă. Ratase ultima şansă.

Cînd se comunicară rezultatele, simţi că-i îngheaţă sîngele, într-atît de nefiresc şi de nemilos i se păru afişul.

Premiul întîi, Costin Miron.

CAPITOLUL XV

— Ce porcărie ! bombăni Gil.

Își trase piciorul din ochiul de noroi și noroiul pocni, ca o ventuză.

— Am spus să te ții după mine, să mergi în spatele meu ! spuse Valer. Dacă o iei înainte, nu mai răspund.

— Bine ! E o baltă împuțită.

Fabian încheia șirul. Nici el, nici Gil nu vedeau nimic, sau dacă vedeau ceva, nu era ce credeau ei. Unde li se părea că e o potecă, era un braț de apă lucind stins. Cînd se opinteau să treacă pe un petic de pămînt vîrtos, peticul crăpa și nimereau într-o pungă de nămol.

— Acum vine podul mic ! anunță Valer. La mijloc lipsesc două scînduri, aveți grijă. Acum vin bolovanii, vedeți că alunecă. Acum cotim la stînga, aici sînt rădăcini multe, să nu vă prindeți picioarele.

— Cum naiba vezi prin întunericul ăsta, Valerică ? Tu ai ochi de bufniță ! se miră Gil.

— Parcă ce nevoie am să mă uit !

Fabian se bucura ca un copil mic :

— Așa e, poți să-l legi la ochi și tot nu încurcă potecile. După aia, să te uiți și să-mi spui cuțu dacă o să vezi o picătură de noroi pe el !

În realitate, nici Valer nu era tocmai sigur. Trecuse multă vreme de cînd nu mai umblase pe aici. Era porțiu-

nea cea mai păcătoasă, dar prezenta marele avantaj că nu riscai să întîlneşti pe nimeni. Lui Fabian îi fusese imposibil să se familiarizeze cu zona asta, singura prin care te puteai strecura neobservat spre crescătoria de peşte. Îl urmase întotdeauna, ca un căţel lacom şi uimit, pe Valer, iar atunci cînd Valer încetase să mai vină, Fabian fusese nevoit să renunţe şi el la carnea dulce a crapilor leneşi, îngrăşaţi sistematic. *„Acum îl duci numai pe Nicuşor acolo !“* se plînsese el de cîteva ori, dar la astfel de enormităţi Valer nici nu se ostenea să răspundă. De altfel, ori de cîte ori venea vorba despre Nicuşor Despa, Valer schimba imediat subiectul. În primul rînd nu ştia cum să vorbească despre Nicuşor ; îl îndrăgise atît de mult, încît se temea că va spune cuvinte mari. Nici nu puteai bănui că îndărătul ochilor dispreţuitori ai lui Valer, al strîmbăturilor provocatoare, al bărbiei grele, al nasului trufaş, al mîrîielilor şi în general al întregii lui înfăţişări agresive răsar cele mai duioase sentimente şi cele mai delicate gînduri cînd vine vorba despre Nicuşor Despa. După părerea lui Valer, Nicuşor era un om absolut superior, pînă şi naivităţile sale fiind semne ale unui spirit obişnuit să cutreiere în zone cu mult deasupra mărunţişurilor zilnice. Să luăm, de exemplu, purtarea lui la Loc. Alţii ar fi venit aici cu tranzistoare şi cu magnetofoane şi ar fi urlat ca dracii, sau ar fi adulmecat spre crescătoria de peşte. Nicuşor însă s-a apucat să construiască o civilizaţie, să facă statui şi obiceiuri. Sau atitudinea faţă de Cristina. Nu corectă, ci desăvîrşită. Pe scurt, în viaţa lui Valer se găseau puţine amintiri mai frumoase decît zilele petrecute în tovărăşia lui Nicuşor. Adesea rememora pînă în cele mai mici amănunte discuţiile avute, şi ori de cîte ori lua cărţi de la bibliotecă nu uita să pună, cu destule ifose, peste teancul de broşurele poliţiste un volum de Balzac sau de Hemingway.

În al doilea rînd, avea și alte motive, mai puțin duioase, dar la fel de îndreptățite de a întrerupe orice conversație în care intervenea numele lui Despa. Oricît se străduia să motiveze purtarea lui Despa (*„Trebuie să-și urmeze drumul lui, e dotat, are nevoie de timp pentru studiu, și eu aș proceda ca el“)*, faptul că Nicușor uitase drumul spre Loc continua să-l amărască. Știa că Nicușor nu-l disprețuiește, acest sentiment îi era necunoscut, pentru el toți oamenii erau perfecți și Valer făcuse haz de multe ori pe tema asta. Pur și simplu, Locul *nu-și mai avea rost* în preocupările lui Despa. Valer înțelegea asta fără să mai aibă nevoie de o explicație prin viu grai. De altfel, n-avea rost să-l pună pe Despa într-o astfel de situație, acesta ar fi spus imediat adevărul. Ei doi nu-și spuseseră niciodată altceva decît adevărul. O singură dată îl mințise Valer pe Nicușor, și anume în timpul verii. Nu era adevărat că taică-său îl silise să plece cu el la țară. Pata de pe obraz, de care Nicușor rîdea spunînd că e ca un stop pe roșu, avea altă explicație. Într-o zi, mama vitregă a lui Valer își făcuse bagajele și plecase. Tatăl bombăni cîteva zile, apoi se resemnă. Spre mirarea lui Valer, Cristina nu dădu vreun semn că ar ști ce s-a întîmplat cu maică-sa, și Valer hotărî ca, deocamdată, să nu-i spună nimic. Programul de duminica se desfășura ca întotdeauna, deși Valer se întreba dacă mai are vreun rost. Într-o zi el îi spuse bătrînului cum stau lucrurile. Omul se enervă : *„Tu ești nebun ! De ce te amesteci în probleme care nu te privesc ?“* Valer ridică din umeri : *„Fata aia n-are nici un ajutor de la nimeni. Auzi, ce-ar fi s-o invităm pe la noi duminica ? Să aibă și ea o casă“. „Acum te-ai gîndit la asta, cînd maică-sa și-a luat zborul ?“* se cruci bătrînul. *„Mare lucru* — zise Valer — *în fond, mai rudă îi sînt eu Cristinei, decît maică-sa !“ „Nu zău !* exclamă omul — *chiar așa de serios stau lucrurile ? Dacă o fi semănînd*

cu maică-sa nu mă mir că ți s-au aprins călcîiele !“ „Nu e vorba despre asta, tată ! se supără Valer. *Fii și tu o dată serios !“* Omul rînji : *„Lasă că știu eu, pun pariu că seamănă cu maică-sa din multe puncte de vedere.“ „De ce spui murdării?“* strigă Valer, fără să vrea, și în aceeași clipă primi un pumn cumplit în falcă. Scîrbit, alergă afară. Tot ce făcuse pînă acum, micile învîrteli cu porumbeii pentru a scoate banii cu care să-i cumpere cîte ceva Cristinei ca din partea maică-si îi apărură într-o lumină urîtă, suspectă, semănînd cu aceea din ochii bătrînului. O zi mai tîrziu, spunîndu-i acestuia că pleacă într-o excursie, iar lui Nicușor povestea cu nunta, părăsi orașul angajîndu-se la o fermă, ca muncitor sezonier. După o lună se întoarse tăbăcit de soare, rupt de osteneală, dar voios și cu o sumă destul de frumușică pe care o depuse la CEC, urmînd să ia 20—30 de lei în fiecare duminică dimineața.

Într-o sîmbătă seara, Fabian trecu pe la el. *„Hai să te fac un dans, e bal la «Confecția», să vezi ce zîne !“* Lui Valer perspectiva asta nu-i spunea mare lucru, dar se simți înduioșat. *„Uite, Fabian e altfel ! Cîte figuri nu i-am făcut, și cu toate astea... E nătărău, dar cu suflet ! Nicușor nu mă mai bagă în seamă.“*

Orchestra cînta tangouri, în pauze erau recitări și jocuri distractive, zînele ședeau cuminți pe scaunele înșiruite de-a lungul pereților, iar băieții discutau mîndri cu instrumentiștii și șopteau ospătarului să le rezerve atîtea sticle de bere. Fabian și Valer n-aveau nevoie de astfel de manevre, erau și așa destul de cunoscuți. Deodată, un tip elegant, purtînd un costum bleumarin de

tricot, cămaşă albă şi cravată şiret, din mătase vişinie, îi acostă pe un ton de comandă. Era Gil.

— Ce-i cu voi aici ?

— Păi... ca toată lumea !

— Mă mir că nu vă e ruşine ! Mai zăriţi pe cineva în halul ăsta ?

— ... ? !

— Hai afară, că mă mai vede cineva cu voi ! Am rugat pe un coleg să-mi ţină locul în orchestră.

Îi scoase în hol, unde era bufetul, şi-i trase în spatele lăzilor cu sticle de bere.

— Aşa se vine la o ocazie ? Nu ştiţi de loc să ieşiţi în lume, dar de loc ! Pantalonii şi cămăşile mai arată cum mai arată, dar la pantofi v-aţi uitat ? Şi de ce n-aveţi cravate ? !

Era foarte mînios. Scoase din buzunarul de la spate un portofel cu multe despărţituri. Într-una se afla o fîşie de postav şi o cutiuţă de „Nivea“ plină cu cremă neagră.

— Pînă mă întorc, aranjaţi-vă pantofii !

Şi se întoarse cu două cravate.

— Le-am împrumutat de la ospătari. În timpul serviciului poartă cravate negre, pe-ale lor le lasă la garderobă. Vedeţi să nu puneţi mîna pe nod că-l pătaţi. Ia să vă văd pantofii ! Ei, altă viaţă !

Între timp, situaţia din sală evoluase, şi toată lumea simţea, în fine, o zăpăceală plăcută, starea aceea de uşurătate şi de voioşie pe care ţi-o insuflă o haină bine croită, lumina intensă, zumzetul vocilor, muzica, şi o fată care te ascultă numai pe tine, uneori cu atîta atenţie încît te miri de propria-ţi deşteptăciune, pierzi şirul, nu mai ştii despre ce vorbeşti, dar fiinţa aceea răbdătoare pare că zice : „Tot ce spui e admirabil, chiar dacă nu înţeleg nimic, simt că e ceva important, şi la urma urmelor îmi ajunge numai să-ţi aud glasul“.

Valer dansează. E cam stînjenit, n-a reţinut numele fetei, Maria sau Mariana? Pare foarte încîntată de tot ce se petrece, e subţire şi neînchipuit de uşoară. Poate Adriana! El n-a mai dansat niciodată pînă acum, se mişcă ţeapăn, nu îndoaie genunchii, e foarte serios, nu se jeluie în glumă ca majoritatea începătorilor (*„Aşa-i că dansez ca un şifonier?“*), aşteptînd răspunsul de consolare: *„Ba dansezi minunat!“* Pierde ritmul, calcă strîmb, dar cu o demnitate care nu-i displace fetei. *„Dacă trebuie să dansez, dansez. E o treabă ca oricare alta, am s-o duc pînă la capăt“*, pare că spune Valer. Nu s-ar fi aventurat, dar Gil se răstise la el: *„Cine vine la bal şi reazemă pereţii ori e prost, ori e nepoliticos. Îţi dau cinci minute de gîndire! În timpul ăsta, urmăreşte-mă cu atenţie! Tot ce am să fac eu, va trebui să faci şi tu“*. Drept, cu o vioiciune reţinută, Gil se apropiase de o fată care vorbea cu prietenul ei, un handbalist de la „Fortis“. *„Îmi permiteţi să dansez cu domnişoara?“* Handbalistul se strîmbă, pe chipul lui puteai citi un nervos: *„Altă treabă n-ai?“*, dar aerul perfect cavaleresc al lui Gil îl sili să încuviinţeze. *„Dansaţi?“* o întrebase atunci Gil pe fată. Nici ea nu părea dispusă şi, lăsîndu-se condusă de Gil, privea tot timpul, ostentativ, peste umărul acestuia spre prietenul ei. Pe urmă Gil o conduse înapoi, sărutîndu-i mîna şi se întoarse la discipolul lui: *„Ţi-ai luat notiţe?“* Nu mai era nimic de făcut. Valer se îndreptă spre cea dintîi fată asupra căreia îi căzuse privirea: Ana, Mariana sau Adriana. Fabian, care înţelegea ca toată săptămîna următoare să aibă cu ce se lăuda, studiase îndelung terenul şi invitase o blondă decorativă, cu rochie de lame şi mănuşi. Obraznicul tot obraznic; se abătu de la indicaţiile lui Gil şi începu să danseze cu obrazul lipit de obrazul fetei. Mîna, ce-i drept, i-o săruta la sfîrşitul fiecărui dans, dar temîndu-se să nu-l detroneze careva, o ţinea hapsîn de

braț în mijlocul ringului pînă la începerea dansului următor.

— Surpriza serii ! anunță șeful orchestrei. Peste cîteva minute începe parada modei ! Elevele din ultimul an al școlii profesionale vă vor prezenta modelele ale căror autoare sînt !

— Scuză-mă, te rog ! spuse Ana, Mariana sau Adriana.

Luminile se sting și un proiector decupează în întuneric un spațiu din fața orchestrei. Cunoștința lui Valer e a șasea prezentatoare, și el nu se dumirește multă vreme dacă este ea cu adevărat. Ai zice că, mai adineauri, se amuzase preschimbîndu-se într-o fată de rînd. Ochii aceia depărtați au acum un farmec ciudat, care o deosebește de toate celelalte. Poartă o rochie neobișnuită, de culoarea nichelului, foarte scurtă, strînsă pe corpul subțire. Are cizmulițe aurii-roșcate, iar părul, presărat cu pulbere de aur, strălucește sub un fel de cască tăiată în forma trunchiului de con, străvezie ca o peliculă de cristal, care-i ajunge pînă la umerii obrajilor.

Valer se gîndește că n-o să mai aibă curaj să stea de vorbă cu ea și e furios pe talazurile de capete ; dintre toate prezentatoarele cu „pardesiu în carouri și șlițuri laterale“, „bluză în două culori cu foi plisate“ și „rochie de seară la care putem remarca linia simplă și elegantă“ continuă s-o remarce numai pe Ana-Mariana-Adriana, aplaudînd-o din răsputeri. Șeful orchestrei anunțase că modelul care primește cele mai îndelungi aplauze va fi premiat. Pe Valer îl înspăimîntă gîndul cînd văzu că Ana-Mariana-Adriana izbuti. Asta îl îndepărtează de ea, și în clipa cînd Ana-Mariana-Adriana primește o cupă splendidă, ca o mică arteziană înghețată, Valer se gîndește că ar face mai bine să plece.

*

Bate un vînt rece, de noapte, valuri mărunte clipocesc, lovind vechiul debarcader. Miroase a lemn putred şi dulceag, a ierburi descompuse.

— Aici e chilipirul ? mormăi Gil.

— Depinde ! Scîndurile sînt putrede, şi dedesubt, doi metri adîncime. E şi ăsta un chilipir !

— Păi ce naiba facem ? Eu credeam că am venit să mănînc peşte, nu să mă mănînce ei pe mine !

Valer rîde şi îi prinde de mînă, îi conduce cîţiva paşi spre stînga şi, apăsîndu-i pe umeri, îi face să se aşeze.

— Locul ăsta e întărit de mine, să n-aveţi grijă !

Vîrî mîna în apă, scoase un capăt de funie şi începu să tragă. Fabian şi Gil privesc, curioşi. Dintr-un desiş de răchiţi vine, neauzită, o barcă.

— Eşti tare, puştiule, eşti foarte tare ! şuieră mirat Gil. Dar ne ţine pe toţi barca ? Aia e !

— N-avem nici două sute de kilograme.

— Poate c-o să ne îngrăşăm, nu ne fie de deochi !

— Ascultă, spune tulburat Valer, mai bine te-ai răzgîndi.

— Acum de ce eşti Nae ? ! se miră Gil. Puteai să spui asta mai devreme.

„De ce am primit ? Trebuia să le spun de la început : Nu vreau, nu pot, nu e bine !“ În seara balului, Gil se ameţise. Nu se cunoştea decît după gînduri, altminteri se ţinea drept ca o vargă de oţel. Avusese un gest foarte frumos, invitîndu-i pe cîteşipatru, adică pe Fabian şi pe Valer cu zînele lor la o gustare şi la un pahar cu bere. Era un adevărat frate mai mare, afectuos şi grijuliu. Nici o glumă nesărată, nici un gest strident. Pe Fabian îl domolea cu tact, căci Fabian — într-al şaptelea cer de bucurie că blondina acceptase o întîlnire pentru a doua

zi la un film — bătea cîmpii rău de tot, lăudîndu-se că va ajunge în lotul național de box și voia să-i urce pe masă, ca s-o ridice cu ei cu tot.

Valer ședea tăcut și cam stînjenit, cu cupa Anei-Mariana-Adriana în brațe. După terminarea concursului, fusese gata să plece, înspăimîntat că n-o să se mai uite fata aceea la el. Dar vocea ei îl ajunsese din urmă :

— Bine că ești aici, s-au gîndit și domnii ăștia la un trofeu de o mie de kilograme !

Într-adevăr era o cupă splendidă, din cristal greu, montat în lemn de nuc lustruit.

— Cum spuneai că te cheamă ?

— Maria. Ana e numele de familie, nu-i caraghios ? Pe tata îl cheamă Ana Gheorghe, și cine nu-l cunoaște zice că e femeie !

— Eu am să-ți spun Ana-Mariana, fiindcă mi-a rămas în minte cînd am făcut cunoștință, n-am înțeles bine, Ana-Mariana-Adriana, dar în gîndul meu ți-am spus Ana-Mariana !

— Îmi place să-mi spui întotdeauna așa : Ana-Mariana !

Era îmbrăcată din nou în rochița bleumarin cu guleraș alb. Își scuturase pulberea de aur din păr, dar nu se îndurase să nu mai păstreze cîteva scîntei.

— Chiar, modelul ăla l-ai făcut tu singură ?

— Bineînțeles !

— E grozav ! Nu te mai recunoșteam. Mi-era și frică să mă uit la tine.

— Arătam așa de rău ?

— Nu. Dar erai prea...

— Prea cum ?

Lui Valer nu-i venea să pronunțe cuvîntul, se strîmbă emoționat și desenă cu degetul în aer : „*F r u m o a s ă*".

Ana-Mariana roși, amenințîndu-l.

— Ai să te îmbraci așa cînd o să mergi la plimbare ? întrebă el.

— Da' de unde ! rîse Ana-Mariana. Tu știi cît costă ?

— De ce să coste ? Eu credeam că e a ta !

— E drept, eu am lucrat-o, dar nu te gîndești la material ? Rochia e din mătase grea, vopsită manual, special pentru lucrarea asta, cizmulițele sînt din piele de căprioară, iar casca dintr-un tip nou de polistiren, care deocamdată se face numai în laboratoare. Toate materialele astea au fost plătite de școală.

— Va să zică, n-ai să te plimbi niciodată îmbrăcată așa !

— Te cred, n-am eu atîția bani !

Valer se liniști, scăpase de-o grijă. Pe la ora 11, Ana-Mariana spuse că e timpul să plece.

— Tu poți să mai rămîi!

Blonda se hotărî să-și facă și ea retragerea, mai ales că aveau același drum. Fabian și Valer le însoțiră, fetele înainte, șoptind și rîzînd, ei la doi pași în urmă, importanți și fericiți. Cînd, înainte de a intra pe poartă, Ana-Mariana îi întinse mîna, Valer simți că nu mai era același lucru ca la bal, unde i-o sărutase oficial și netulburat după primul dans. Acum gestul acesta făcu să-i bată inima atît de tare, încît îi stînjenea respirația. Fabian dispăruse cu blonda într-un întuneric de gard, și Valer auzi dintr-acolo niște chicoteli suspecte. Își simți fruntea asudată. *„Fabian a luat-o în brațe, o sărută pe gură. Eu n-am curaj !“* Imediat acest regret i se păru josnic. *„Cred că sînt cam tîmpit.“* Ar fi putut și el s-o îmbrățișeze pe Ana-Mariana, dar nu de frica refuzului șovăia, ci pentru că țocăielile de peste drum îi făcuseră pe amîndoi să roșească.

— Mă, e formi... formidabilă ! se destăinui Fabian la întoarcere. A ta cum se prezintă ? Știe să sărute ?

— Hai sictir ! spuse Valer. Ce te bagi ?

Trecură pe la club să înapoieze cravatele. Lumea se rărise, Gil era la un coniac cu nişte ospătari. Cînd Valer şi Fabian se apropiară, îi repezi :

— Ce mai vreţi ? La ora asta trebuia să fiţi în pat. Altădată am să vă duc de mînă pînă acasă.

— Am adus cravatele !

— Bravo, eu uitasem ! Pe chestia asta să bem o cafea. Mă uit la voi şi-mi spun : „Uite, aşa eram şi eu !" Ce de planuri îmi făceam pe vremea aia ! Dar praful s-a ales. Balul era pe terminate, din toată orchestra nu mai rămăsese pe podium decît pianistul.

Gil, mormăind dintr-un nor de fum, aprindea ţigară de la ţigară. Nu era uşor să-l urmăreşti, făcea pauze, sărea de la un subiect la altul şi, pe deasupra, Valer şi Fabian mureau de somn. În cele din urmă începură să înţeleagă cîte ceva. Gil voia să spună că-i invidiază pentru că au unde se duce, acolo îi aşteaptă un pat pregătit cu grijă, iar mîine, şi poimîine, şi mereu vor avea de făcut ceva precis, nişte lucruri pe care oamenii le aşteaptă de la ei. Însă el nu avea încă unde să se ducă. Sigur, nu doarme în stradă, dar gazda la care locuieşte e gazdă — ce să mai vorbim ? — cameră rece, pat străin. Iar mîine, o nouă zi pe care nu ştie cu ce s-o umple. *„M-am jucat şi eu cu voi de-a ieşitul în lume. Ştiţi ce bine arătaţi ? Nu, serios ! Cu cravate, şi cavaleri... Derbedeul de Gil v-a şlefuit ! Sînt pe lumea asta oameni care n-ar crede, ba dacă v-ar zări cu mine ar fi în stare să spună : «Ce umblaţi voi cu haimanaua asta ?»"*

— Nu zice nimeni, vreau să-l văd şi *eu* pe ăla care zice ! tremură de indignare Fabian.

— Ba zice, dragă, şi zice bine !

Balul s-a spart, cineva stinge luminile, mai rămîne una sub care se tîrăsc ceţurile fumului de ţigară, ospătarii îşi

fac socotelile, prin ferestrele deschise larg năvălesc efluvii reci. Gil e abătut şi pe Valer îl cuprinde duioşia văzînd slăbiciunea celui puternic, umilinţa celui mîndru, descurajarea celui îndrăzneţ. Gil nu mai era omul cu tupeu de la începutul balului, ci un băiat ceva mai mare decît ei, bosumflat şi trist.

*

Nici un zgomot. Norii continuă să acopere cerul. De pe malul dinspre sud-est licăresc slab cîteva lumini. Acolo e satul, se aude un lătrat, o maşină claxonează, vîntul aduce frînturile unei melodii.

— Care nu dormi la ora asta şi asculţi radio ? zice Gil, melancolic.

Vîslele lucrează fără zgomot, nu sare nici un strop de apă, barca înaintează ca prin untdelemn.

— Mai avem timp să ne răzgîndim ! spune Valer.

Îl aude pe Gil rîzînd îngăduitor :

— Și-o spui acum, la mijlocul drumului, cînd jumătate din treabă e făcută ?

Deodată tresare, aţintindu-şi privirile în noapte. O luminiţă sclipeşte în întuneric de două ori lung şi o dată scurt.

— Maşina ! spune Gil.

Semnalul se repetă.

— Ce maşină ?

— Dubiţa, răspunse Fabian. A venit Petrică Bomboane cu „T.V"-ul.

Din tonul lui Fabian se simte mirarea că mai există oameni pe pămînt care nu ştiu că în noaptea asta, la ora asta, Petrică Bomboane trebuie să fie cu camioneta aci şi nu în altă parte.

— Al naibii Bomboane, face exerciţii de conducere pe teren accidentat ! spune Valer cu multă simpatie.

— Păi să știi că e accidentat ! rîde Gil.

Nu, ceea ce simte Valer nu e frică. Căldura arzătoare care-i cotropeşte pieptul, uscîndu-i gura, e de furie şi de umilinţă. *„Asta au aranjat-o fără mine, nu mi-au spus nimic, eu sînt prostul care trebuie doar să execute ce i se porunceşte !“*

— A, dar să vezi ce nazuri a făcut Bomboane ! „Că nu vin, că nu iese nimic din asta, că e păcat de muncă şi nu ştiu ce“, povesteşte în şoaptă Gil, pornit pe o bîrfă veselă. „Dar ce vrei ?“ îl întreb. „Afaceri mai sigure, zice, am o idee !“ Auzi, are idei ! scuipă amuzat Gil. „Şi ce idee ai, mă ?“ „Păi... mai multe. E un şantier la Moroieni..,“ „Da ? spun eu. Interesant !“ Şi deodată mă uit la el cu ochii uite-aşa de mari. „Ce te uiţi aşa ? ! se miră Bomboane. Mi-a ieşit vreun buboi ?“ „Nu, mă, zic eu serios, dar nu ştiu ce-i cu tine, eşti plin de dungi !“ „Ce fel de dungi ? ! se miră Bomboane. Unde, pe faţă ?“ „Peste tot ! mă sperii eu. Dungi egale, am mai auzit eu de boala asta, cine o capătă trebuie să stea multă vreme într-un loc special.“ „Aha ! pricepu Bomboane, furios. Vrei să spui că mă vezi în puşcărie ?“ „Exact ! răspund eu. O dată pe săptămînă, la vorbitor. «Cu deţinutul Bomboane, vă rog !» «Cine sînteţi dumneavoastră ?» «Un vechi prieten din copilărie ! La drept vorbind, nici n-ar trebui să-l vizitez pe găinarul ăsta, era un copil foarte bun, poate niţel cam idiot, dar să fi avut cine să-l îndrume, n-ajungea aici ! I-am adus ciocolată şi ţigări, e voie ?»“

Fabian a transpirat de rîs, sughiţă, geme. Mai ales cuvintele „găinar“ şi „idiot“ l-au amuzat teribil.

— Stop ! comandă Gil. La stînga !

— Acolo e Locul, spune Valer, în silă. Pînă la crescătorie mai avem.

— Eu aş zice să ne odihnim puţin pe Loc ! rîde Gil. (Valer nu înţelege ce găseşte Gil de rîs.) Ţăruşul pentru acostare mi se pare că e acolo.

Coastele bărcii se freacă de trestii, vîslele adună caiere de fire lipicioase, nişte păsări ţîşnesc din faţa prorei, se înalţă speriate, burţile lor albe strălucesc o clipă în întuneric. Poate că Gil s-a răzgîndit. Valer întinde mîna, să întîmpine ţărmul. Luna a găsit o fereastră printre nori, feţele se developează din întuneric. Fabian luptă din greu cu drumul, aţipise şi acum s-a trezit, căscînd bosumflat.

— Euh aşh dhormi orihunde, nhu ştiu ceh săh fac cu chestia ahsta ! Mhă dobhoară lhenea !

Ochiurile rîului lucesc stins.

Farurile sclipiră din nou. „*Tîmpitul ăla se joacă !*“ şopti furios Gil. Valer înjură şi el, dar din alte motive. Atrăgătoare nu fusese nici la început povestea asta, dar acum i se părea urîţică de tot. Aşadar, Gil nu se mulţumea cu 20—30 de kilograme de peşte, plănuise o lovitură în stil mare. „***Bravo, dom'le Valer, ai intrat în afaceri serioase, nu-ţi fie de deochi !*** se felicită Valer. ***Atît vreau să-mi spui, ce faceţi dumneavoastră dacă prind de veste pescarii ? Aia e ! Vă cocoşează.***“

N-ar fi venit în ruptul capului, dar îl rugase Fabian. „***Trebuie, mă ! Pe drumul bălţilor numai tu te orientezi noaptea.***“ Şi apoi îi destăinuise un lucru îngrozitor. În seara cînd el şi Bomboane îl ajutaseră pe Nicuşor să dea de urma lui Zeus, se mai întîmplase ceva. În vreme ce Despa discuta cu taică-său, iar aiuritul de paznic se distra ascultîndu-i, Fabian şi Bomboane „găsiseră“ o ladă cu broaşte de uşi şi alta cu prize şi întrerupătoare. Şi pentru că tot se plictiseau aşteptînd, îşi încercaseră puterile : „*Cine duce mai repede de aici pînă la maşină nişte lăzi din astea ?*“ Cîteva zile mai tîrziu, dispariţia lăzilor a fost observată, şi ceea ce e mai rău este că Bomboane a trăncănit, rugîndu-l pe Gil să-i ajute să plaseze o parte din marfă. Acesta îl luase din scurt : de unde e, cum a ajuns la el şi aşa mai departe. Bomboane spusese tot,

astfel că Gil era în perfectă cunoştinţă de cauză. Nu amenințase pe nici unul din ei, dar putea oricînd să le facă viaţa grea nu numai lor, ci şi celor doi Despa. Aflînd toate astea, Valer simţise că înnebuneşte. Prima dată îi veni să-i adune la un loc pe Gil, pe Bombone şi pe Fabian, ca să-i omoare în bătăi. Al doilea gînd fusese de a-i da imediat pe mîna miliţiei, dar această posibilitate era şi mai puţin realizabilă, pentru că nu se vedea pîrîndu-l pe un prieten din copilărie, şi, mai ales, pentru că tatăl lui Despa, fie şi fără vină, n-avea să iasă prea bine la o eventuală anchetă. Era limpede că Gil ajunsese să dispună cum voia el de Bomboane şi de Fabian, iar Valer nu numai că nu putea să-l pună la punct, ci trebuia să-l asculte milităreşte. *Asta tot bal este, domnu' Gil ?* se gîndea Valer. *Ne înveţi cum se iese în lume ?"* În fond, saxofonistul nu ceruse mare lucru : cîţiva crapi de la crescătorie, o trăsnaie, o chestie de amuzament, un capriciu. Dar apariţia lui Bombone complica lucrurile.

Gil sări cel dintîi, îl urmă apoi Fabian. Erau atît de grăbiţi, încît Valer strigă după ei să-l aştepte pînă priponeşte barca. Saxofonistul părea nerăbdător, de altfel se orienta destul de bine pe Loc, cu toate că luna se înecase iarăşi în nori. Valer avea un sentiment plăcut, de uşurare. Pesemne Gil se răzgîndise, nu mai voia să rişte atacînd crescătoria, era de presupus că renunţase la distracţia asta primejdioasă şi, jenîndu-se să recunoască deschis că şi-a mutat gîndul, inventase pretextul cu odihna pe Loc. Valer legă barca şi alergă după ei, rîzînd de unul singur prin întuneric. Îi era recunoscător lui Gil pentru această cuminţire neaşteptată. *„E băiat bun !"* oftă Valer.

Mogîldeţele tufişurilor tremurau în bătaia vîntului dinspre zori, aerul se răcise, şi, după zăpuşeala din oraş, îţi pătrundea în gîtlej ca nişte tije de gheaţă. Mirosul ierburilor, noaptea altul decît în timpul zilei, mai curat,

mai intens, mai sălbatic, îți lărgea fără să vrei nările ca unei jivine ieșite la pradă. Pe Valer acest gînd îl înveseli și începu să ritmeze încetișor :

— Hai la groapa cu furnici, ba-i aici, ba nu-i aici, cine știe unde e, să se ducă repede, cine știe și nu spune o să-i iasă-n frunte prune, cine nu știe și tace, ăsta cel mai bine face, noi nu știm și nu vorbim, foarte fericiți trăim !

Gil întoarse mirat capul :

— Dai o reprezentație ? ! Na un leu și taci din gură !

— Asta e cîntecul Locului ! îl lămuri Valer, fără să se supere. Altfel ne mănîncă strigoii ! adăugă el, cu un ton sumbru, special pentru Fabian.

— Hai, mă ! se indignă acesta. Ce spui prostii ?

Dar se uită cu oarecare teamă în jur.

— Vorbesc serios ! spuse Valer, abia stăpînindu-și rîsul. Parcă tu nu știi că după război Locul a fost ocupat de niște bandiți ! Aveau șalupă, mitraliere... S-au luptat o săptămînă. Dă-ți seama cîți și-au lăsat oasele aici !

— Păi nu i-au cărat în altă parte, să-i... clănțăni Fabian, neîndrăznind să pronunțe cuvîntul.

— De ce să-i care, și aici e pămînt. Au identificat cadavrele și le-au îngropat : unul colo, unul colo !

Glasul lui Fabian se subțiase de spaimă :

— Lasă, știu eu că minți ! U...u... unul c... c... colo, u... unul c... c... colo ? I-auzi, Gil, la ăsta !

— Mă, regele fricoșilor, rîse saxofonistul, trebuia să-ți iei niște chiloți de schimb !

— ... noi nu știm și nu vorbim, foarte fericiți trăim ! îngăimă repede, în șoaptă, Fabian.

Valer o luă înainte și aprinse sfeșnicul. Lumina galbenă puse în evidență toate crăpăturile cabanei, transformînd-o într-un fel de felinar hazliu, cum fac copiii scobind un pepene și găurindu-l cu ornamente trăsnite.

— Stinge ! năvăli saxofonistul.

Suflă în flacără. Era furios, îl înşfăcă pe Valer de umăr :

— Să nu mai faci nimic fără ordinul meu, pricepi ?

Avea un glas nou, ca al unui necunoscut care-ţi răsare pe neaşteptate în faţă.

— Păi de ce să stăm pe întuneric ? zise băiatul împăciuitor.

În loc de răspuns, Gil acţionă lanterna. Era o lanternă modificată iscusit, nu vedeai fascicolul de lumină, ci numai o pată galbenă pe sol. Pata galbenă lunecă spre ieşire, apoi spre nord-estul insulei. Botul pantofului lui Gil... o rădăcină... picioarele dinapoi ale unei broaşte care se grăbi să dispară.

— Acu' ce-om fi căutat noi la academie ? ! se miră Valer, cînd ajunseră printre arborii-statui.

Gil începu să rîdă, nici rîsul nu era cel obişnuit, ci rîsul omului cu gîndul în altă parte, care n-are timp să se ocupe de mirările tale şi de aceea îţi dăruieşte un rîs scurt, pe care poţi să-l iei, după cum doreşti, drept bunăvoinţă, încurajare sau dispreţ că eşti prost şi nu înţelegi la timp unele lucruri.

Pata galbenă lunecă pe coaja tare a pămîntului gol, izbi scurt cîteva movile de lut, apoi se opri lîngă un fel de muşuroi. Fabian începu să clănţăne :

— N-or fi... d-alea ? A... a... aoleu ! Gil, ce facem noi aici ? !

Saxofonistul scormoni puţin şi scoase două lopeţi.

— Daţi pămîntul la o parte!

— Eu, nu ! Eu, nu ! spuse Fabian.

— Vai de capul tău ! mîrîi Gil şi începu să înlăture cu uşurinţă ţărîna muşuroiului.

Valer îşi dădu seama că ţărîna fusese de curînd scormonită, nu avusese timp să se întărească. Era inutil să-şi

mai formuleze în cuvinte concluzia că saxofonistul operase recent pe Loc. Deodată înțelese totul, își reaminti pînă în cele mai mici amănunte ziua găsirii sfeșnicului de bronz, apoi lipsa apei din bidon și cele două mucuri de țigară „Snagov". *„Să mor dacă s-a gîndit vreo clipă serios la pește ! A inventat găinăria asta ca să... Uf, ce lucrătură ! Voia să vadă, așa, în general, dacă mă învoiesc la o treabă necurată și în același timp să ascundă adevăratul mobil al infracțiunii ! Infracțiune ?"* Valer se sperie : gîndise, fără să-și dea seama, în limbaj juridic. *„M-am ars !"* Dar o curiozitate de nestăpînit îl cuprinse. Puse mîna pe coada sticloasă a celei de-a doua lopeți și începu să-l ajute pe Gil.

— Ține lanterna ca lumea — se supără saxofonistul — adresîndu-se lui Fabian, nu vezi că lumina tremură după cum îți tremură fundul ?

Apoi, binevoitor, spre Valer :

— Tu să nu te superi că nu ți-am spus dinainte, dar eu așa am judecat : dacă se întîmplă ceva — n-o să se întîmple nimic, îți garantez, dar pun răul înainte — voi să fiți curați, absolut curați ! „A fost fără premeditare, n-am știut nimic, noi sosisem la pește, credeam că inculpatul Gil vrea să pescuiască. Pe urmă, cînd ne-a pus în fața faptului împlinit, ne-a amenințat : «Dacă nu mă ajutați vă rup oasele !»" Și pe Dumnezeul meu, chiar așa e, începînd din clipa asta oasele vi le rup dacă îmi ieșiți din cuvînt !

Începuse să se vadă, scorțoasă și verde, o foaie de cort. El îndepărtă ultimii bulgări, apoi începu s-o ruleze meticulos. Fabian, clănțănind, își acoperise ochii.

— Inimă de babă ! se supără Gil. Păi află că bine face ăsta cînd îți îndrugă tot felul de prostii, și-a găsit omul !

Smulse din mîna lui Fabian lanterna și, fluierînd vesel, plimbă pata galbenă peste groapa circulară, cu un dia-

metru de vreo trei metri, căptuşită cu foi de cort. Erau vase de porţelan, tablouri, covoare, o servietă plină cu bijuterii sclipitoare (Gil le răscoli, mîrîind de plăcere), vechi săbii fastuoase, cu mînere de aur şi fildeş. Un cufăr enorm, un fel de rege al cuferelor era plin cu blănuri scumpe, într-altul se aflau rochii de mătase, în al treilea sălăşluiau, cu o lucire stinsă, tacîmuri de argint.

— De cînd tot caut ! oftă Gil. Sînt aproape fericit, copii ! Eram sigur că pungaşii ăia au fost destul de isteţi ca să ascundă în aşa fel lucrurile încît să mai rămînă ceva şi pentru noi.

— Cum de nu s-a întors nici unul după ele ?

Gil făcu un gest scurt, de alungare a acestei întrebări care nu-şi avea rostul :

— Or fi crăpat prin puşcării, sau au dat de afaceri mai serioase, sau au devenit oameni de treabă. Viaţa e complexă, bătrîne ! Trebuie întotdeauna să prevezi lucrurile măcar cu o zi înainte, altfel te-ai ars.

— Şi tu ce prevezi ?

— Eu ? rîse Gill. Multe ! De exemplu, o maşină cu excelenţa mea la volan şi alături, cu cineva care-mi place. Dar tu ?

— Eu prevăd un interogatoriu la miliţie...

— Cobe ! Din afacerea asta, ca să fie periculoasă, lipseşte un element foarte important : păgubaşul ! N-are cine să se plîngă ! Sînt lucruri furate acum un sfert de secol. Din punctul ăsta de vedere...

Se întrerupse, ocărîndu-l pe Fabian care ridicase un mare vas de porţelan înflorat :

— Mă, dacă-l scapi, te jupoi ! Cu scumpeturile astea trebuie să umbli atent !

Dar în aceeaşi clipă, superbul vas alunecă din mîinile lui Fabian. Grasul roşi, Gil făcu un salt de tigru. Prea tîrziu. Vasul nimerise drept într-o piatră.

— L-ai distrus elefantule ! Nu-ți mai dau nimic din ce vezi aici !

— Am greșit ! suspină Fabian.

Se apleacă și deodată strigă voios :

— Ura ! Nu s-a spart ! Nici măcar nu-i crăpat ! E numai îndoit !

— Tîmpitule ! Unde-ai mai auzit tu de porțelan îndoit ?

În aceeași clipă Gil începu să clănțăne. Valer se miră. Era un clănțănit ca de frig.

— D... dă-mi vasul. Re... repede !

Se lăsară toți trei în genunchi. Pata galbenă a lanternei căzu pe obiectul atît de prețios. În partea de jos a vasului se zărea urma loviturii : o adîncitură ca într-un bidon de tablă lovit. Gil ciocăni vasul. Sunetul era uscat, lemnos. Îl zgîrîie cu unghiile, îl mușcă.

— Nenorocire ! Nu e porțelan. E carton ! Asta înseamnă...

Se rostogoli printre comorile de alături.

— Aprindeți dracului ceva, niște crăci!

La lumina torțelor improvizate văzură că blănurile erau din lînă vopsită, săbiile de Damasc, din tinichea, covoarele, din pînză de sac pictată, argintăria, din ghips. Răscolind furios și fără nădejde, Gil dădu peste un registru : „Compania teatrală Nicolau. Evidența recuzitei“. Citi la întîmplare, scrîșnind de ciudă, cîteva rînduri. „În ziua de cutare, domnișoara Mimi Dumitrescu cerea modificări la corsajul și decolteul rochiei din rolul Desdemonei. Nota administratorului : domnișoara Mimi să aleagă ! Ori slăbește, ori își comandă altă rochie pe cheltuiala d-sale. În altă zi se consemna că domnul tenor Sergiu Firulescu participase la balul artiștilor lirici în smokingul contelui din opereta „Sînge vienez“ pătîndu-l cu șampanie. Prețul curățatului urma să i se rețină din salariu. Mai departe era anexată o cerere prin care o actriță cerea ca „onor

direcţiunea să se ocupe şi de protecţia muncii actorilor, de exemplu rezolvînd chestiunea scandaloasă a bijuteriilor, care de mult au ruginit şi au coclit, putînd cauza iritaţiuni ale epidermei".

— Hoţi idioţi ! scrîşni Gil. Au furat pînă şi garderoba teatrului ! Simt că înnebunesc !

Înşfăcă torţa din mîna lui Valer :

— La dracu, să ardă !

— Fii serios ! zise Valer, căruia i se luase o piatră de pe inimă. Astea mai pot folosi !

— La ce ? Poate vrei să înfiinţăm un teatru ? Trebuie să ardă, înţelegi ? Altfel înnebunesc !

Clănţănea într-una, vocea i se schimbase, era ascuţită şi înecată. Zvîrli torţa în grămada obiectelor răscolite. Valer se aruncă după ea. Gil îl trase de picioare, lovindu-l nebuneşte în spate. Se încăierară. Fabian îi privea prostit cum ţopăiau, două umbre pe fundalul flăcărilor care mistuiau armura lui don Quijote şi rochia Ofeliei.

Deodată, dinspre mal, răsunară paşi şi strigăte.

— Fugiţi ! zbieră Fabian. Vin pescarii !

Braţe vînjoase îi cuprinseră. Gil se zbătea ca un apucat, urlînd subţire. Fabian începu să se bată metodic. Valer pocni în înghesuială vreo două fălci, puse o piedică şi dispăru în întuneric spre malul unde nu păzea nimeni, deoarece pe acolo nimeni n-ar fi avut de ce să se retragă. Dar acolo era pregătit de mult buşteanul pentru piesa în aer liber, piesa cu piraţi. *„E bun şi Nicuşor la ceva"*, gîndi Valer, în timp ce buruieni ţepoase îi zgîrîiau obrajii. Rostogoli cu uşurinţă buşteanul şi sări pe el.

CAPITOLUL XVI

Manoache venise în ziua aceea foarte tîrziu, după ora a doua, părea cam zăpăcit, în orice caz, foarte preocupat. Se așeză botos la locul lui, fără s-o asculte pe Nicoleta care-i spunea că avuseseră extemporal. Atunci ea îi luă șapca și alergă s-o pună pe scaunul din fața clasei. Manolache șopti ceva nu tocmai drăgălaș. N-avea poftă de glume, dar în cadrul ușii apăruse Nababul, cu catalogul sub braț. Văzînd scena, dirigintele se oprise, dîndu-le a înțelege că respectă gravitatea împrejurării și că e de acord ca legea de fier să intre în funcțiune.

Lui Manolache nu-i mai rămînea decît să se ridice și să vorbească. El se apropie, își luă șapca, o scutură indignat și ridică din umeri :

— Am întîrziat ! Era să nu vin de loc. Dar conștiința mi-a spus : „Nu ! Du-te la școală ! Gîndește-te, ce ar fi făcut în locul tău sfînta Nicoleta ?“ Atunci am plecat imediat, cu lacrimi de căință pe întreaga suprafață a obrajilor. Mă închin în fața obștii și zic : „Iertați-l pre cel mai netrebnic dintre voi !“

Izbucniră rîsete și chicoteli. Nicoleta roși, furioasă. Cuvintele lui Manolache ar fi putut să pară nelalocul lor în prezența unui profesor, dar se știa că Nababul apreciază o glumă nerăutăcioasă, prin care un „nevoiaș“ — cum te numea el cînd întîrziai sau cînd luai o notă proastă — face haz de necaz.

— Văd că dai o reprezentaţie, Manolache, zise Nababul. Poate ne spui şi de ce ai lipsit. Asta n-o să-ţi anuleze cele două absenţe, în schimb ne satisfaci curiozitatea.

Manolache oftă :

— De fapt, nici eu singur nu mai ştiu ce e cu mine. Aseară m-am culcat om de rînd, şi dimineaţa m-am trezit bogat.

Sprîncenele stufoase ale dirigintelui se ridicară cu vreo patru centimetri.

— Aşa e, cum vă spun ! continuă Manolache. Am o casă ! adăugă el năuc. Numai a mea ! Prin moştenire ! Am văzut cu ochii mei testamentul ! Săracul domnu' Dumitru, a murit la spital şi mi-a lăsat Casa păunului !

Vestea produse ilaritate, uimire, neînţelegere. *„Ce-a zis ?“* *„Cum adică, i-a lăsat casa ?“* *„Aia colorată ?! Poate n-am auzit bine !“* Se ştia că Manolache e mincinos, dar acum avea un aer care excludea orice exagerare. De altfel, Nababul nu-l sîcîi cu întrebări, şi dacă Nababul credea, era o prostie să te mai îndoieşti.

— Va să zică, eşti proprietar, Manolache ! tună, amuzat, dirigintele. Din beizadea ajunseşi domn ! Să poruncim plăcinte şi să vină meterhaneaua, aferim !

Nu era un secret pentru nimeni că pe Manolache îl impresionase întotdeauna singurătatea moşneagului. De aceea inventase povestea cu maimuţa albă şi cu papagalul nemuritor. Iarna, Manolache făcea poteci prin zăpadă din curtea Casei păunului, tăia lemne, iar la sărbători trecea drumul la domnul Dumitru, sub privirile îngăduitoare ale mamei, cu un pachet însîngerat, în care abureau bucăţi de carne moale din porcul căzut sub cuţitul gospodarului ceferist. Vara, Manolache făcea acelaşi drum cu cireşe şi caise, cu ceapă verde şi cu cartofi noi, cu vinete

şi cu roşii, în fine, cu tot ce creştea în grădină. Nu făcuse toate astea numai din bunătate, ci şi din interes : urmărea să stea cît mai mult în apropierea domnului Dumitru, pentru că numai astfel putea să-şi păstreze monopolul asupra poveştilor legate de Casa păunului. Observînd că moşneagul vorbeşte din ce în ce mai visător despre locurile copilăriei sale, îl urcase frumos în tren — Manolache avea permis pe calea ferată — însoţindu-l în satul sucevean, unde domnul Dumitru nu mai fusese de 40 de ani. Înconjurat de nepoţi şi de strănepoţi pe care abia acum îi vedea la faţă, domnul Dumitru izbucnise în plîns, dar Manolache nu se emoţionă. El punea la cale versiunea pe care avea s-o servească colegilor în legătură cu această călătorie. Satul devenea, în această versiune, un loc pustiu pe ţărmul Mării Negre, iar casa părintească, epava unui vapor, unde domnul Dumitru se întîlnea anual cu foştii lui camarazi de aventuri maritime : Căpitanul Albastru, numit aşa pentru că avea pielea absolut albastră din pricina tatuajelor care o acopereau, printre ele aflîndu-se toate vapoarele pe care navigase, toate iubitele, paragrafe mai importante din Codul maritim, cîteva dicţionare şi diferite sfaturi practice pentru naufragiaţi ; şeful de echipaj Kalahari, care în viaţa lui nu băuse o picătură de apă ; Hipnos-Piratul, care — însuşindu-şi în Orient magiile cele mai teribile — hipnotiza echipajele navelor prin... radio ; în fine, un mus adus pentru iniţiere, adică însuşi Manolache.

*

Părinţii lui erau însă mai puţin bucuroşi de moştenire, deoarece se descoperi că domnul Dumitru avea o mulţime

de rude care veniră să protesteze şi să amenințe, spunînd că familia Manolache îl acaparase pe bietul bătrîn, îndepărtîndu-l de neamurile sale. Apărură avocați care îl sfătuiau binevoitori şi gravi pe Manolache să renunțe la moştenire. Se vorbea despre un proces de contestare a testamentului şi de altul privind abuzul de încredere. Părinții lui Manolache erau de părere că n-au nevoie de Casa păunului, dar Manolache se instală imediat acolo. Ciocănind gospodăreşte o şipcă de gard sau schimbînd o garnitură la robinetul cişmelii, el declară vecinilor care căscau gura la poartă :

— Asta-i răzăşia mea, am hrisov cu pecete de la domnul Dumitru !

Îşi făcea cu mare plăcere lecțiile în foişor şi tot acolo, pînă noaptea tîrziu, citea sau punea la punct diferite planuri. Deveni mai grav, mai aşezat. Gîndea să-şi procure doi cîini ciobăneşti, să aclimatizeze palmieri, să aducă „Rîndunica" în curte pentru a încerca s-o repare şi să transforme foişorul într-un observator astronomic.

Asta, în timp ce pe la poartă roiau avocați, notari şi ploua cu citații. Cineva îi aruncă în curte o broască cu picioarele tăiate şi un cap de pisică. Dar Manolache nu era superstițios. Le desenă repede pe o bucată de tablă, adăugînd un păun, şi scrisese pe blazonul astfel confecționat : *„Mîndru ca păunul, sprinten ca broasca, rezistent ca pisica şi norocos ca mine !"*

— Nu ne inviți şi pe noi să-ți vedem conacul ? rîdeau băieții.

Într-o zi se pomeniră că le oferă foarte serios cîte un cartonaş de mărimea unei cărți de vizită : *„Domnul Cezar Manolache vă invită mîine dimineață, orele 9, la un ceai, la reşedința sa. Ținuta de rigoare"*.

În prealabil se sfătuise cu Nicuşor Despa şi munciseră din greu o după-amiază întreagă. Sosind invitaţii, îl găsiră pe Manolache pozînd în nobil amfitrion, iar pe Nicuşor, în mare şambelan. El bătea cu un baston în prag, anunţînd oaspeţii : *„Nicoleta Simion, stăpîna adevărurilor absolute ! Doru Stroe-Muzicuţă, omul tranzistorizat ! Don Braziliano, maestrul obiectelor rotunde !“* Lipsea numai Valer care, în ziua aceea, nici nu venise la şcoală.

Obişnuit să trăiască întîmplările prietenilor chiar mai intens decît aceştia, Nicuşor Despa era într-o stare de zăpăceală desăvîrşită, agresivă şi foarte dulce, pe care reuşi s-o transmită tuturor, făcîndu-i să simtă că nu se aflau într-o casă obişnuită, ci pe un domeniu ciudat, jumătate real, jumătate simbolic. Întotdeauna cînd artificialul îşi punea pecetea pe o împrejurare, Nicuşor simţea, dimpotrivă, că trăieşte o realitate triumfală. În săliţă, un perete întreg era ocupat de un portret imens, în acuarelă : moş Dumitru. Tehnica lucrării era aceea a tradiţionalelor portrete din galeria strămoşilor. Tabloul avea următoarea inscripţie : *„Dumitru Gheorghe, 1884—1968, mare om de rînd. N-a inventat nici maşina cu aburi, nici acceleratorul de particule, dar dacă ar fi fost nevoie, ar fi făcut-o. A construit o mie de case, le-a zugrăvit, a pus înăuntru paturi, mese, scaune, şi a spus : «Trăiţi frumos !»“* Într-una din camere fusese improvizată o bibliotecă în care distingeai cele patru volume ale enciclopediei române. Fiecare oaspete putea să-şi caute numele la litera respectivă, deoarece acolo fusese introdus un articol despre el, cuprinzînd biografia şi o referire asupra activităţii sale. *„Seneca, Shakespeare, Simion Nicoleta ; Montaigne, Mozart, Manolache...“* Aici era instalat şi un magnetofon la microfonul căruia fiecare era invitat să spună ceva : o maximă proprie,

o observație, deviza personală. Banda urma să fie ascultată apoi din trei în trei ani, spre a se vedea dacă omul trăiește potrivit filozofiei sale. Pierdură mai mult de un ceas pentru că, deși la început li se păruse o glumă și se pregăteau să chițăie și să miaune în microfon, mai apoi căzură pe gînduri, muncindu-și creierii spre a găsi ceva cît mai înțelept. Celelalte încăperi aveau pe ușă cîte o inscripție : „Camera leneșilor", „Camera gînditorilor", „Camera aiuriților". Nicușor spuse că toate aceste încăperi le stau la dispoziție spre a le folosi după bunul plac și toți se înghesuiră în camera leneșilor, unde erau pregătite o grămadă de sandvișuri și prăjituri. Brazilianul spuse că se mută definitiv în Casa păunului și face în curte o piscină, Muzicuță alergă în foișor să vadă ce posibilități ar fi pentru instalarea unei stații de radio. Pe urmă apăru „Secolul XXI", ziarul scris de mînă de Nicușor Despa.

...Toți erau cam trăsniți, cam aiuriți și foarte veseli, cînd pe poartă apăru Nababul, însoțit de un căpitan de miliție :

— Ce sărbătoriți ? spuse acru dirigintele. Valer e aici ? Îmi închipuiam ! În fine, dacă puteți da vreo relație despre unde s-ar putea găsi... Începînd de azi-dimineață e pus *sub urmărire.*

Poleiala și confetiile zilei arseră în tăcerea care urmă. Casa păunului redeveni o clădire vopsită aiurit, iar noile personalități din enciclopedie simțiră o vie dorință de-a se împrăștia pe la casele lor.

— Ne-am pricopsit ! tună Nababul. Pînă ieri aveam mincinosul nostru, îngîmfatul nostru, filozoful nostru, acum avem și hoțul nostru. Cine știe ceva despre Valer ?

Ridicară din umeri.

— Poate Despa ! spuse cineva.

— Așa e, sînteți prieteni !

Nicușor se simțea foarte sînjenit.

— Da !

Ofițerul îl privi bănuitor și-l întrebă repede :

— Cînd l-ai văzut ultima oară ? Despre ce vorbea ? Cu cine se mai întîlnește ?

— N... nu știu ! îngăimă Nicușor.

— Atunci ce fel de prieteni sînteți ?

— Sîntem... adică eram... adică sîntem și acum... dar în ultimul timp am fost cam ocupat... eu... iar el...

— Deci aveam și indiferentul vostru ! zise Nababul. Galeria e completă. Regret.

Cercetă volumele enciclopediei rămase deschise la paginile cu articole adăugate de Nicușor. Făcu o mișcare greșită, și foile care imitau scrierea de tipar se împrăștiară pe podea.

— Îmi pare rău !

Dar nimeni nu se aplecă să le adune. Ele urmau să dispară pentru multă vreme, și doar una singură, sub forma unui cornet pentru semințe de floarea-soarelui, avea să ajungă, peste cîțiva ani, în mîna unuia dintre eroii cărții. Aceasta e însă o altă poveste.

*

Orele de școală ale acelei zile i se părură lui Nicușor Despa extrem de ciudate. Se întîmplase o nenorocire, totuși profesorii continuau să intre la ore, băieții răspundeau. Se făcură observații asupra ortografiei din caietul lui Manolache, iar Brazilianul, la ora de educație fizică, execută excelent roata gigantică. „*E posibil ?* se îngrozi Nicușor. *Valer e urmărit, îl amenință închisoarea, și noi ne vedem liniștiți de treburile noastre. Cred că așa este și cînd mori. Viața continuă, se dau note, televiziunea merge înainte, nimeni nu se mai gîndește la tine.*“ Se surprinse, cu mirare, chiar pe sine preocupat,

la un moment dat, să fie scos la tablă de Vlăsceanu, pentru a rezolva o ecuație care i se părea atrăgătoare.

— Poftim ! îl invită profesorul.

— Iertați-mă, minți Despa, nu pentru asta am ridicat mîna. De fapt mă doare capul, aș vrea să iau un calmant.

— Te rog, încuviință Vlăsceanu.

Fiind el însuși un veșnic suferind, lua de bun orice pretext, și aproape la fiecare oră, în mai toate clasele se găsea cîte unul care, cunoscînd slăbiciunea profesorului, cerea să fie lăsat la aer, pe motiv că îl doare capul sau burta.

Nicușor ieși pe holul pustiu și încălzit de soare. Statuile scriitorilor străluceau. *„Să fim triști, domnilor ! E cazul !“* murmură el, adresîndu-se statuilor. Străbătu holul „pe linia neagră“ cum se deprinsese din clasa întîi. Cimentul era în dungi late de douăzeci de centimetri, una albă, una neagră. Elevilor, din motive de păstrare a curățeniei, li se cerea să circule numai pe a patra linie neagră. De ani de zile îi răsuna în urechi porunca îngrijitoarei, a profesorilor de serviciu : *„Pe linia neagră !“* De aceea, marea satisfacție a elevilor, atunci cînd se știau neobservați, era să alerge alandala, pe toate liniile. Cu timpul, însă, se trezeau căutînd instinctiv linia aceea, și se observase că foștii elevi, absolvenți de acum 10 sau 20 de ani, venind la școală cu vreo treabă, mergeau, fără să-și dea seama, pe aceeași linie.

Străbătu încetișor curtea. „Despa Nicolae, elevul eminent, chiulește !“ De fapt își căuta amintirile.

— Pst ! N-auzi ? Aici !

Închise ochii. Halucinații. Dar vocea se făcu auzită din nou, și o mînă fermă îl înșfăcă de umăr :

— Hai odată, Nababul o fi la geamul cancelariei !

De necrezut ! Nicușor se precipită îndărătul nucului, unde se trezi față în față cu Valer.

— Nebunul dracului ! exclamă Despa, gata să plîngă de bucurie. Amărîtule şi prăpăditule, ieşişi la iveală !

— Sst !

În ciuda aşteptărilor, infractorul care ar fi trebuit să aibă hainele zdrenţuite de mărăcinii refugiilor şi ochii sticloşi de foame şi nesomn arăta destul de bine, ba era cum nu se poate mai curăţel. Cămaşa albă, curată, cu guler apretat, punea în valoare gîtul şi obrazul de culoarea aramei iar pantalonii bleumarin, de sărbătoare, şi pantofii bine lustruiţi îţi luau ochii. Dar nu era numai atît : Valer se pieptănase şi purta o frumuseţe de cravată vişinie cu dunguliţe galbene, verticale.

— Mm ! Eşti şi parfumat... Ascultă, tu te duci la nuntă cînd ăia te-aşteaptă la puşcărie ?!

— E vreme pentru toate ! se strîmbă Valer. Bine că te-ai gîndit să vii, te aştept de două ceasuri. (Îşi scutură un fir de praf de pe manşeta pantalonului.) Pînă acum am stat în pod.

Şi deodată, repede :

— Îmi trebuie nişte bani, vreo două sute. Da' urgent !

— Ce vrei să faci cu ei ?

— Am nevoie.

— Două sute ? Mult !

— Nici o grijă, ţi-i înapoiez. Mă cunoşti.

Pe Despa îl bîntuiră frigurile :

— Nu cumva... vrei să fugi ?

— Unde să fug ? Nu fug nicăieri, am nevoie de banii ăştia şi gata, se strîmbă Valer. Dacă poţi să-mi faci rost de ei, spune ! Nu mă ţine aşa !

— Bine. O să-ncerc !

— Auzi, nu să încerci, ci să reuşeşti. Te aştept la „Rîndunica", la ora 4.

— Spune-mi şi mie ce-a fost azi-noapte ! se rugă Despa.

— Boala ta, curiozitatea ! Acum n-am timp.

Valer cercetă atent împrejurimile și rupîndu-se deodată din loc străbătu din trei pași distanța pînă la gard, într-o clipă fu deasupra lui și dispăru.

„Numai în mine are încredere !“ își spuse Nicușor emoționat. Inima îi bătea puternic. *„Sau poate mă consideră singurul capabil să-l asculte orbește ?“* Nicușor căută ceva pe care să se așeze, dar renunță, începînd să se plimbe. Era nervos, agitat. *„Trebuie să clarific odată lucrurile astea !* se răsti la sine însuși. *În fond, ce mă preocupă ? Faptul de a-l ajuta pe Valer, teama că are despre mine o părere proastă ?“* Întrebarea îl irită. *„Numai un om slab își poate pune astfel de alternative ! Important este... Dar uite că nu știu ce e important !“* Vechea teamă renăscu, Nicușor simțea golul acela amețitor în stomac și în gîtlej. *„Dar dacă tot ce-mi trece prin cap nu e decît o nenorocită de scuză pentru eventualitatea în care l-aș părăsi pe Valer ? Realitatea e că mi-e frică să nu fiu considerat complicele lui. Inimă de cîrpă, asta sînt ! Nu e vorba nici de ce crede Valer, nici de orgoliul meu. Pur și simplu mi-e frică de consecințe.“* Trebuia să alunge gîndurile, spaimele, îndoielile. *„Vreau sau nu vreau să-l ajut pe Valer ? Asta e tot. Pe urmă, acționez. Fără îndoială, fără rețineri ! Bărbătește. Dacă refuz, nu trebuie să inventez pretexte. Dacă primesc acționez fără să-mi mai pun probleme.“* Toate cuvintele astea îi sunau foarte răspicat, dar Nicușor murea de frică.

Uitase că trebuia să se întoarcă în clasă și se trezi că sună. Coridoarele se umplură de urlete, și peste puțin împușcară în curte sutele de elevi. Nicușor se strecură prin labirintul mișcător, căutîndu-și colegii. Hotărîse să facă un împrumut masiv.

Brazilianul își inventarie meticulos averea : 12 lei. Manolache oferi o hîrtie de zece, Doru Stroe-Muzicuță

scoase la iveală surprinzătoarea sumă de 50 de lei. Nicuşor le spusese că are nevoie de aceşti bani pentru a face un cadou. Cu ajutorul unei mimici bogate, realizată din ocheade şmechere şi zîmbete galeşe, îi făcu să înţeleagă că banii îi trebuie pentru un dar destinat unei tainice făpturi de sex opus. A doua sută se prezentă deocamdată sub forma unui enigmatic semn de întrebare. Despa îşi compuse o expresie rece şi calculată, de Rastignac. Totuşi, nici sub această mască întreprinzătoare ideile nu se înghesuiră. Primul gînd, acela de a cere bani doamnei Despa, fu alungat ca absolut neconvenabil. Era destul de uşor să-ţi imaginezi scena. Mama avea să întrebe uluită care e destinaţia sumei şi, cum nu se născuse omul care s-o mintă, cîrpăceala pretextelor avea să se destrame imediat.

Era unsprezece şi jumătate. Nicuşor fugise de la ultima oră şi constata că habar n-avusese cum arată strada la ceasul acela. Ziua îi era împărţită de obicei astfel : ora cam tulbure şi automată a dimineţii, cînd nu era exclus să confunzi pasta de dinţi cu pasta de ras a lui Zeus, orele de şcoală cu mirosul cernelii şi al teracotei încălzite, ora cam greoaie a prînzului, orele după-amiezii, uneori destul de încărcate, şi, în fine, seara, o mică duminică a zilei. Ora de dinaintea amiezii n-o consumase niciodată pe stradă. O luă în stăpînire surprins, era trepidantă şi atrăgătoare, cu bulevarde forfotind de oameni grăbiţi, cu magazine neaglomerate, cu săli de cinematograf la care se găseau bilete.

Nicuşor coborî din autobuz în apropierea casei unchiului Francisc. Nu-şi dădea prea bine seama cum ajunsese aici. Probabil datorită faptului că, odată luată decizia de-a proceda într-un anumit fel, hotărîse s-o în-

deplinească fără a mai sta pe gînduri. Intră în curte, punînd la punct argumentația : un bătrîn pensionar care se pregătea să se mute din oraș — de ținut minte : fost profesor de literatură — hotărîse să vîndă o parte din cărți. Printre ele se aflau cîteva rarități. Mai mulți amatori ochiseră chilipirul, moșul voia să rezolve treaba cît mai repede și ceruse lui Despa banii într-o oră. Cum, din fericire, unchiul locuia în apropiere, va înțelege, desigur. *„Nu, povestea e suspect de lungă, trebuie s-o mai simplific.“*

Arhitectul nu era acasă, putea să vină însă dintr-o clipă în alta, fu asigurat Nicușor de către soția acestuia. Trebui să îndure un lung interogatoriu despre starea sănătății sale și a familiei și un șir de tratații. Toate erau pregătite de mîinile prodigioase ale mătușii și servite în genul ei, adică puțin din toate : o plăcintuță cît o monedă, un degetar de lichior și dulceață cît pentru o muscă. Nicușor își supraveghea în permanență purtarea, avînd grijă mai ales să nu-și exprime admirația pentru vreunul din numeroasele bibelouri sau alte lucrușoare care înțesau salonul. Cunoștea și altă originalitate a doamnei : era de ajuns să spui : *„Ce frumos e iepurașul ăsta de sidef !“* sau *„Drăguță casetă !“* că imediat lua obiectul de la locul lui și ți-l oferea. *„Aș putea să-i cer ei suta aia nenorocită“*, gîndi Nicușor, dar își dădu seama că nu poate. Prea era amabilă mătușa. *„Îl aștept pe unchiul, treburile astea trebuie rezolvate între bărbați !“* Se simți mîndru că avea puterea și caracterul de-a nu abuza de bunăvoința unei femei.

Deodată zări — ușa atelierului era întredeschisă — un joc strălucitor de culori și forme care-l făcu să devină indiscret, întrebînd ce este acolo. Nu mai așteptă răspunsul și deschise larg ușa. Pe un practicabil, deasupra căruia se împleteau în mănunchi săgețile de soare scăpate

printre storuri, strălucea o cetate în miniatură, totuşi suficient de mare pentru a putea fi cercetată în toate amănuntele. Ocupa o suprafaţă de vreo patru metri pătraţi. Nu lipsea nici un amănunt şi Nicuşor emise un mic strigăt de încîntare. Zidurile cetăţii, turnurile, clădirile din interior, decoraţiunile murale erau executate migălos, ca şi cum nu mai rămîneau decît să fie supuse lentilei unui aparat capabil să mărească orice obiect după pofta inimii. *„Săptămîna viitoare are loc discutarea machetei şi a devizului. Dacă se aprobă, şi nu văd cum nu s-ar aproba, într-o lună va fi ridicată pe platourile de la Buftea !“* spuse mîndră doamna Tipei. Era decorul unui mare film istoric, despre pregătirea căruia se scrisese de curînd în ziare.

Într-adevăr, cum să nu întrunească jerbe de laude această splendidă construcţie ? Nicuşor recunoscu numaidecît în bolţile intrărilor, în linia ferestrelor, în forma acoperişurilor, în stîlpii cerdacurilor desenele din mapa tatălui său. Era inadmisibil ! Cu ce drept folosise unchiul roadele muncii de furnică a celuilalt ? Nicuşor simţi că-i e silă ; splendida machetă era o gînganie frumoasă, dar arogantă şi hoaţă. *„Nu, nu voi cerşi nimic acestui domn !“* Îl sufocă însă neliniştea că de fapt unchiul nu avea nici o vină. Dacă n-ar fi cerut desenele, dacă nu le-ar fi dat viaţă în construcţia lui, ar fi mucezit mai departe în cine ştie ce sertar al lui Zeus, ale cărui mîini tremurînde, umblînd în tîrziul nopţilor cu ţigări şi cafele, laolaltă cu creioane şi tuşuri, nu reuşeau niciodată să îmbine, să prefacă şi să desăvîrşească.

— Pleci ? ! se miră mătuşa. Unchiul vine dintr-un moment în altul !

Un sfert de oră mai tîrziu pierdu şase lei la loz în plic. Încă o posibilitate ratată. *„O să am noroc în dragoste !“* Mai rămîneau două soluţii : să facă pe hamalul

în gară — ceea ce, din mai multe puncte de vedere, era o aiureală — sau să vîndă nişte cărţi la anticariat. Avea în vedere micul Larousse, pe care spera să obţină cel puţin 50 de lei, o ediţie princeps Grigore Alexandrescu, dăruită de Nabab, şi dicţionarul englez-român (*„Tot nu învăţ eu englezeşte, las' să mă perfecţionez în franceză"*).

O jumătate de oră mai tîrziu, la anticariat, cu cinci minute înainte de închidere, primi 120 de lei şi, ieşind, rămase în faţa vitrinei cu ediţii de artă, cînd un bătrînel îl acostă reverenţios :

— Tinere, intenţionam să cedez acestui anticar cîteva volume, dar ora închiderii a sunat nemiloasă şi eu am nevoie de bani acum. Îmi permit să presupun, după felul în care admiraţi cărţile din această vitrină, că sînteţi un tînăr studios. Nu v-ar interesa să cumpăraţi dumneavoastră cărticelele mele ?

— Vedeţi, eu...

— Nu vă grăbiţi ! Iată, sînt cinci volumaşe modeste, pe hîrtie proastă, legate în pînză ordinară, domnul meu, şi totuşi vă asigur de utilitatea lor. Am aici texte din toţi filozofii antici, pe franţujii şi germanii secolelor 18 şi 19, şi mai am, dragă domnule, gînditori moderni, pînă la Albert Camus. Toate acestea sînt texte tipărite în diferite colecţii ieftine, pe care eu le-am adunat într-un fel de antologie, legîndu-le cu mîna mea. Sînt peste 1 500 de pagini. Încerc să afirm că, dacă-mi cumpăraţi dumneavoastră colecţia, serviciul va fi reciproc, întrucît veţi dobîndi o adevărată bibliotecă filozofică.

— Dar...

— Nu cer mult, ba chiar sînt decis să primesc un preţ derizoriu, deoarece voi avea şi satisfacţia că modestul rezultat al trudei mele va folosi unui tînăr !

Discuția, mai precis monologul bătrînelului, întrerupt rar și monosilabic de Nicușor, se prelungi, pînă cînd băiatul se trezi fără cei 120 de lei dar în schimb cu brațul plin de cărți. Ce fusese mai tare? Compasiunea pentru bătrînul care avea nevoie de bani sau interesul lui Nicușor pentru filozofie? Greu de spus. În orice caz, a doua sută se pulverizase.

— Stupid! mormăi Despa. O clipă de tîmpire totală. De ce n-am refuzat? Mi-a fost rușine de moșneag, sînt incapabil să spun *nu*, dă-o încolo de viață, așa n-o să fac nimic, niciodată!

Cineva bătu în geam, pe dinăuntru. Nicușor întoarse capul, da, lui i se adresase semnalul. De la una din mesele plasate lîngă fereastră îi zîmbea cam stînjenit Zeus. *„La ora asta?!* se miră Nicușor. *Ar trebui să fie la birou! Frumos, chiulim amîndoi, ca într-o revistă umoristică!"* Zeus era cu un bărbat care-i semnaliză lui Nicușor, cu gesturi largi, să intre. Nicușor îl recunoscu: era Panaitescu. Trecu pe lîngă frigiderul unde se răsfățau mititei, cotlete și mușchiuleți. Inspiră cu o strîmbătură de novice aerul aglomerat de fum, de mirosul friptourii și al băuturii. Panaitescu începu să vorbească repede, întinzîndu-i o mînă cu palma nădușită.

— Ia loc, domnule, dar ce mare ești! În seara aia abia ne-am văzut. Trece timpul! Bere sau șpriț? Mîine-poimîine, la facultate! Semeni nițel și cu doamna, dar în primul rînd ești Despa întreg. Bravo, ce de cărți! Felix juventute! Să pună un ficățel?

„Ficățelul tău, de pildă!" mîrîi în sine Nicușor. Panaitescu era un bărbat de vreo 42—45 de ani, gras, aproape chel, sîsîind la fiecare vorbă. Avea haină ponosită, cu fire de tutun pe revere, cămașa desfăcută la gît, nodul cravatei pătat, manșetele boțite. Foarte volubil, săltînd mereu pe scaun, făcînd risipă de gesturi, contrasta iz-

bitor cu Zeus cel rezervat, sobru, îmbrăcat corect și chiar oficial, de parcă avea în fiecare zi audiență la minister. *„Cum naiba s-or fi împăcînd acești domni? !"*

Nicușor se așeză, întrebîndu-se cu ce ar putea contribui la succesul conversației. Din fericire, Panaitescu era unul din acei oameni care preferă să vorbească și pentru ceilalți. Tatăl și fiul schimbară priviri fugare. Surpriza, sentimentul ciudat de a sta amîndoi pentru întîia oară la o astfel de masă erau reciproce.

— Eu nu rămîn mult, trebuie să mă întîlnesc cu un coleg! spuse Nicușor.

— Și cum se numește colegul? Marioara sau Lenuța? zise Panaitescu. Nu te rușina, acum ești aproape bărbat, sau poate că ai devenit de mai multă vreme bărbat, temperament latin, domnule! Tinerețea... Cum spunea Eminescu? „Fruntea albă-n părul galben..." Am auzit că ești un elev eminent, felicitări! Cultura, domnule, înainte de toate! Noi am fost o generație de sacrificiu, războiul, ecțetera, ecțetera, dar acum putem spune și noi: „Unde ne sînt visătorii?" Tinerii, generația de azi, cu condițiile pe care le au, pe terenul defrișat de mîinile noastre bătrîne...

Panaitescu sărea de la un subiect la altul, se amețise, probabil, binișor, și încă nu-și da rîndul la pahar. Vorbi mult, amestecat, impetuos. Era însă suficient ca Zeus să arunce un *nu,* ca Panaitescu să-i dea dreptate și invers: dacă Zeus spunea: „Așa e!", „Just!", Panaitescu torcea încîntat. Acest bețivan agresiv care domina bodega cunoștea o singură autoritate: a fostului său coleg de Institut, Dumitru Despa. Nicușor, pe care Panaitescu îl năucise, era mirat cum de reușea Zeus să-l domine. *„Nu știam că am un tătic atît de autoritar, bravo!"* Uitaseră de el, și în curînd discuția ajunse la arhitectură. Panaitescu nu terminase Institutul, totuși ospătarii fuseseră de

mult puşi în temă că trebuie să-i spună „domnul arhitect", şi Nicuşor avu din nou prilejul să se mire, văzînd cum taică-său discuta foarte grav cu el probleme de specialitate. Pentru a-şi demonstra spusele, Zeus schiţa suprafeţe şi volume pe blocnotes, iar Panaitescu emitea mici ţipete de încîntare. Nicuşor înţelese că scena nu era inedită, ea se repeta, probabil, la fiecare întîlnire. În astfel de momente, Zeus devenea neobişnuit de volubil, stiloul lui descria racursiuri care de care mai sigure şi mai îndrăzneţe. Acum venise lui Zeus rîndul să vorbească, iar Panaitescu tăcea respectuos, cu un fel de pietate. Din cînd în cînd exclama : *„Fenomenal !"*, *„Unic !"* şi Zeus roşea, prinzînd aripi. *„Ce naiba*, gîndi Nicuşor, nedumerit, *e bucuros că-l laudă un beţivan ?!"*

— Mitică, exclamă Panaitescu, cinci arhitecţi ca tine, nu cinci, trei, şi rupem toate gurile, facem o Brasilie şi grădinile Salomeei ! [1] Dă-mi hîrtiile astea să ţi le păstrez, că tu eşti cam dezordonat. Bine, ţine-le, dar ai grijă, acolo sînt idei geniale. Hai noroc şi s-ajungi să faci o Brasilie !

Panaitescu era teribil de sincer, şi Zeus se foia mîndru şi ruşinos ca un şcolar lăudat de învăţător la serbarea de sfîrşit de an. Nicuşor înţelese de ce tatăl lui n-avea să renunţe niciodată la prietenia lui Panaitescu.

Nu mai fusese de mult aici, tufişurile se îndesiseră şi romaniţa, ca să ajungă la soare, trebuise să crească înaltă. Mîini gospodăreşti plantaseră panseluţe, ca nişte fluturi mov şi galbeni. Se vedeau şi cîţiva puieţi de tei, cu tulpinile văruite. De „Rîndunica" nu se atinsese ni-

---

[1] Panaitescu voia, desigur, să spună „grădinile Semiramidei".

meni, o lăsau să îmbătrînească în tihnă. Pe scara mașinii, unde așternuse un ziar, ședea Valer.

— Ai adus ? spuse el, repede.

— Da !

Numără banii. Nicușor îl privea cu un sentiment de admirație și de încă ceva, poate de neîncredere în sine însuși, poate de înstrăinare. Valer devenise un om decis să dispună singur de soarta lui. Nici nu-i mulțumi lui Nicușor pentru toată osteneala, dar lucrul putea fi luat drept o bărbătească silă de cuvintele netrebuitoare. Îmbrăcămintea curată, îngrijită îl maturiza. Nicușor ar fi dat mult ca să știe ce planuri se ticluiseră sub această freză sclipind de briantină. Lupta din greu împotriva întrebărilor care-i stăteau pe limbă, dar reuși să nu le formuleze, deoarece i se părea mai bărbătește să-și frîneze curiozitatea.

— Să n-ai grijă, într-o săptămînă îți înapoiez banii ! spuse Valer, și zîmbi foarte frumos, cum zîmbea în zilele de demult, ale hoinărelii fără griji.

— Mi-i dai cînd poți ! răspunse Nicușor cu o indiferență care trebuia să arate că, în cazuri excepționale, pe el nu-l interesează astfel de amănunte.

— Bine !

Deodată Valer privi foarte atent peste umărul lui Nicușor, cu o expresie de mirare și de stinghereală. Nicușor întoarse atunci capul, să vadă ce l-a surprins pe prietenul lui. Dintre pomi răsăriseră și se apropiau țepeni, serioși, concentrați Manolache, Doru Stroe-Muzicuță, Brazilianul și Nicoleta Simion.

— Ce-i cu ăștia — mîrîi Valer — de ce nu mi-ai spus ? !

— Habar n-am de unde au răsărit !

La urma urmelor, n-ar fi fost nimic extraordinar în faptul că cei patru se nimeriseră prin apropiere, dar

aveau nişte înfăţişări atît de neobişnuite, încît Nicuşor trebui să-i dea dreptate lui Valer.

Acesta îl privi, nu tocmai încrezător, ridică din umeri şi făcu pasul de plecare, adresînd noilor-veniţi o fluturare amicală a mîinii.

— Bună, copii ! Eu mă cam grăbesc. Ne vedem mîine.

Îl înconjurară în tăcere, nehotărîţi asupra primei replici dar arătînd că nu sînt de loc încîntaţi de graba lui Valer.

— Ce dracu, se înfurie el, parcă sînteţi muţii sultanului !

— Hă-hă ! chicoti Manolache, apreciind comparaţia. Rîsetul acesta îi mai dezgheţă pe noii-veniţi.

— Valer — spuse Nicoleta — să stăm de vorbă !

— Păi... nu v-am spus că mă grăbesc ?

— Trebuie să discutăm !

— Nu fi Haplea — se necăji Valer — tocmai acum ţi-ai găsit ? Ce-i fi vrînd, să te distrezi cu istoria peripeţiilor mele ? Na doi lei şi du-te la „Surcouf, tigrul celor 7 mări", e mai palpitant.

— Nu pleci nicăieri pînă nu ne dai o explicaţie ! spuse Nicoleta.

— Asta nu-mi place, sună a ameninţare. Ia daţi-vă la o parte !

Brazilianul oftă şi i se aşeză în faţă :

— Îmi pare rău, dar dacă nu eşti băieţel cuminte şi nu spui poezia, recurgem la mijloace brutale !

— Aşa e ! Punem ciocoiul la stîlp, îl dezbrăcăm şi-l ungem cu miere, să-l mănînce muştele ! întări Manolache.

Doru Stroe, văzînd pieptul umflat şi braţele încordate ale Brazilianului, se crezu în siguranţă şi-i declară lui Valer cu răceala unui inspector de la Scottland Yard :

— Urmează-ne ! Restul o să discutăm în altă parte !

Valer îl privi cu scîrbă :

— Ce e, Muzicuță, te-a tăiat vreo babă de curaj ?
Apoi, îngîndurat, spre Brazilianul :

— Nu e bine ce faci...

Și, dezamăgit, lui Nicușor :

— Te-ai înțeles cu ei dinainte. Păcat ! Atît îți spun : păcat !

— Nicușor n-are nici o vină ! spuse Nicoleta. Am bănuit că se va întîlni cu tine și ne-am ținut după el.

„*Vezi ?*" făcu Despa gestul dezvinovățirii.

— Așa ! Mureați să dați ochii cu mine. Inimioarele voastre tremură pentru soarta mea ! scuipă Valer în mod artistic pe deasupra „Rîndunicii".

— Să lăsăm glumele pentru plăcinta cu răvașe, că acu' vine Revelionul, spuse Brazilianul serios. Știm tot : și unde ai fost azi-noapte, și ce s-a petrecut acolo... Detectivii se țin după tine ca după Fantomas, nu-ți fie de deochi.

— Asta așa e, am ajuns și eu cineva !

— Chestiunea nu e aia pe care o crezi tu, că umblăm după tine ca să te ducem la miliție.

— Aha, e altă chestiune ! se bucură Valer, cu multă convingere. Păi atunci e bine, eu credeam că vreți să mă legați !

— În codul penal — urmă Brazilianul, foarte concentrat — scrie că infractorii cu cît se predau mai repede și cu cît fac mărturisiri mai complete, cu atît pedeapsa lor e mai ușoară.

— Ai citit codul penal ? se interesă Valer. Ia fii atent, asta e treabă ori de avocat, ori de hoț. Tu în ce calitate l-ai citit ?

— Glumă, glumă, dar stai cuminte și ascultă-ne ! Uite ce e, eu și cu ăștia — de Nicușor nu zic, el n-a participat la discuție — vrem să nu-ți agravezi situația ca un prost, ci să mergi imediat unde trebuie.

— Nu, serios ?

— Da.

— Imediat ?

— Exact.

— Nu se poate, oftă Valer prieteneşte, ca şi cum ar fi refuzat o invitaţie la cinema. Zău, nu se poate ! Eu apreciez grija asta a voastră pentru mine, dar mi-e imposibil să... Şi mai duceţi-vă dracului — se înfurie el — ştiu eu singur ce am de făcut !

— Ca să nu zic, urmă Brazilianul netulburat, că numai laşii fug de pedeapsă...

— Mai zi o dată ! se înroşi Valer.

Obrazul îi înţepeni, umerii i se lăsară, în toată făptura îi simţeai relaxarea de dinaintea izbucnirii. *„Nu trebuie să porneşti pieptos şi încordat la bătaie !* îşi aminti Nicuşor. *Asta e un lux periculos, fanfaronadă de găgăuţă. Cel mai bine e să te faci mic şi să-ţi laşi muşchii în voie ca să explodeze în funcţie de situaţie !"*

— Vrei bătaie ? spuse Brazilianul. Se poate şi asta. Dar n-o să cîştigi, pentru că, avînd în vedere scopul nobil al misiunii noastre, sărim toţi patru pe tine !

Şi deodată, pe un ton nou, nici glumeţ, nici autoritar, ci simplu şi cam abătut :

— Mai bine nu ne-ar fi dat prin cap să-l urmărim pe Nicuşor.

— Ce să zic, n-aţi făcut un lucru isteţ !

— Absolut. Dar acum, dacă am intrat în horă... Judecă şi tu ! E o treabă plăcută să-l dai legat pe un coleg în mîinile ştii tu cui ?

De astă dată Valer nu răspunse imediat. Cînd vorbi, cuvintele sale sunară neaşteptat de chibzuit, şi atunci Nicuşor observă că toţi se schimbaseră. Păreau singuri pe o planetă pustie, care trebuia populată cu vieţuitoare şi sentimente. Lucrul ăsta trebuia să-l facă ei, şi nu

ştiau cu ce fel de vieţuitoare şi cu ce fel de sentimente s-o umple; erau gravi, reţinuţi, puţin cam speriaţi de puterile şi de obligaţiile lor.

— Nu vă fac nici o vină! spuse Valer, rar, cu pauze între propoziţii. Eu înţeleg ce e cu voi, cu excepţia Nicoletei, care mai bine stătea acasă. Eu înţeleg şi vă dau dreptate. Chestia este că m-aţi făcut laş. Aici vă contrazic. Eu nu fug de pedeapsă, dar astăzi, mai exact între orele cinci şi opt n-am timp să-mi prezint scrisoarea de acreditare la miliţie. Trebuie să fiu într-un loc.

— Unde? se interesă Brazilianul.

Valer nu păru deranjat de acest ton interogativ.

— N-are importanţă, şi în orice caz, n-are legătură cu cazul meu. După ce rezolv acolo, mă duc să bat voios la uşa miliţiei. „Bună seara, celula mea e pregătită? Mulţumesc. Micul dejun îl servesc la ora şapte."

Tăcu, tulburat. Nicuşor avu deodată acea senzaţie că numai el înţelege totul, că vede prin lucruri, că nimeni nu pricepe ca el rostul celor înconjurătoare. Simţea că în toată această împrejurare neobişnuită se întîmplă ceva luminos şi încîntător şi că cineva ar trebui să spună asta, poate chiar el, dar unde erau cuvintele potrivite? Nu le găsi. Cele care îi veniră pe buze i se păreau ori slabe, ori caraghioase.

— Bine! spuse Brazilianul. Eu te cred, te credem cu toţii. Dar o să mergem cu tine acolo unde zici că ai treabă.

— Nu se poate! exclamă Valer. Voi aţi înnebunit? O dată zici că mă crezi, pe urmă nu, că să mă escortaţi!

— Asta e! zise Brazilianul neclintit. Dacă ce vrei să faci e lucru cinstit, nu văd de ce te-ai sfii de noi.

— Cinstit, dar — cum să spun? — personal! Şi mai du-te... Nu vezi că te vîri prea adînc în sufletul omului?

— Din clipa asta sîntem frați siamezi, nu ne mai poate despărți nimeni !

— Ce, se înfurie Valer, o luăm de la început ? E aproape cinci ; nu mai pot întîrzia nici un minut, lăsați-mă în pace !

Devenise, într-adevăr, nerăbdător.

— Să nu fugi, că e zadarnic — spuse Brazilianul — de două luni fac antrenament suplimentar la sprint.

Valer își privea înspăimîntat ceasul, vocea îi deveni rugătoare, aproape că cerșea îngăduință :

— Mi-e imposibil să mai rămîn ! Vă dau cuvîntul meu că diseară mă prezint singur la scaunul judecății, ce Dumnezeu, mai mult nu pot face !

— Te însoțim !

— Bine — mîrîi Valer — fie, escortați-mă, suiți-vă în capul meu, asta pentru că nu mai am timp să discut, dar cel puțin aveți grijă să vă orientați, atît vă spun !

CAPITOLUL XVII

La sfîrşitul cursurilor, fetele se strînseră ca o orhidee gigantică în locul liber dintre tablă şi şirurile de bănci. Cristina se trezi în centrul acestei flori agresive, la început se gîndi că fetele au înnebunit, pe urmă, cînd se văzu trasă de păr cu entuziasm şi i se vîrîră în mînă tot felul de pachețele, îşi dădu seama că e vorba de ziua ei.

În mod întîmplător coincidea cu telefonul primit de direcțiune din partea ministerului în legătură cu faptul că, potrivit rezultatelor concursului de fizică, s-a hotărît trimiterea ei în tabăra olimpicilor. Fetele cîntau „Mulți ani trăiască“, şi Olga Mareş desenă la iuțeală pe tablă o femeie zveltă, frumoasă şi severă, cu ochelari şi taior, împingînd cu mîna stîngă căruciorul copilului, iar în mîna dreaptă ținînd atomul simbolic. Darurile erau de toate felurile : bomboane, cărți, şervețele brodate. Pe Cristina toată aiureala asta festivă o cam enerva, dar îşi impuse să fie emoționată şi recunoscătoare. Puse cuminte, cu ochii închişi, degetul pe şirul alfabetului scris de Olga.

— Litera M ! strigară fetele. Pe soțul tău o să-l cheme Mircea !

— Marin !

— Macedon !

— Maciste !

— O să fie m... Ce calități încep cu litera „m“ ?
— Milostiv !
— Termină ! Asta nu-i calitate de bărbat. Să zicem, mîndru !
— Meticulos !
— Matematician !
— Machiavelic !
— Mototol !
— Modern !
— Mîncăcios ! !
— Mare ! Asta spune tot, e o chintesență !

Pe urmă cîntară, legănîndu-se, tangoul „Chemare“, deveniră melancolice, unele oftau. „Niște gîște !“ își spuse disprețuitoare Cristina. De fapt se gîndea tot timpul la rochia cu care trebuia să iasă în oraș, era singura ei rochie mai ca lumea, tocmai de aceea ieșise întotdeauna cu ea și acum ar fi dorit s-o modifice puțin. Poate niște pense în talie și un guleraș de dantelă. Trebuie să-i mai dea și drumul la tiv, rămăsese cam scurtă. Pe Cristina perspectivele acestea n-o încîntau, după cum nici în oraș nu prea avea chef să iasă. Poate într-o singură eventualitate i-ar fi convenit asta, și văzu imaginea lui Nicușor Despa. *„Dar cum, cu rochia asta îngrozitoare ? Nici nu mă gîndesc, și pe urmă de unde îl iei, domnișoară Curie, pe Nicușor al dumitale ?“* Pe scurt, era iritată, ursuză, și cu toate astea trebuia să surîdă, să răspundă glumeață la firitiseli. Trecuse un secol de cînd nu-l mai văzuse pe Nicușor. Dispăruse la fel de inexplicabil cum apăruse în dimineața aceea de duminică. Cristina simțea că n-o să uite toată viața plimbările din vara aceea, sala cinematografului în clipele cînd Nicușor îi oferea stîngaci cîte o bomboană din punga de celofan care foșnea îngrozitor, apoi liniștea expozițiilor, străduțele și pasajele întunecoase, cu multe prăvălii, pe unde Nicușor scurta

drumurile, uimind-o prin rapiditatea cu care ajungeau astfel dintr-un bulevard într-altul.

În cele din urmă, fetele din seria de după-amiază le dădură afară din clasă. Ultimul act al sărbătoririi avu loc pe holuri şi în curte ; aici colegele făcură cel mai mare tapaj, special ca să fie văzute. O îmbrăţişară pe rînd, iar la poartă se aşezară pe două şiruri, invitînd-o să treacă printr-o gardă de onoare.

Singură, în drum spre cămin, se gîndi că, la urma urmelor, e destul de insensibilă, în fond fetele au fost sincer bucuroase, le-ar fi putut răspunde cu mai puţină zgîrcenie. „Basta ! se înfurie ea. Altă dată !"

Îi trecu prin cap că ar putea să-i telefoneze lui Nicuşor. Avea numărul lui, îl găsise în cartea de telefon mai demult, într-o seară cînd era de serviciu pe cămin. Îl şi sunase de două ori, o dată răspunsese mama, altă dată chiar Nicuşor, dar Cristina nu spusese nimic, ci lăsase receptorul în furcă. *„Dacă îi dau telefon acum şi-l poftesc în oraş ?"* Dar nu, ar fi cu totul împotriva caracterului ei. Domnişoara Curie, alergînd după un băiat ca o gîsculiţă oarecare ?! Pînă şi Olga Mareş, aşa zăpăcită cum e, ar avea mai multă demnitate ! Asta judecînd în general. Dar dacă particularizăm... Cristina intră în cabina telefonică din colţul străzii, ridică receptorul şi formă numărul.

— Alo ? Vă rog... cu Nicuşor. O colegă. Nu, nu mă cunoaşteţi, doamnă. Mă numesc Cristina. Mulţumesc, aştept. Nicuşor ? Bună ! Ştii că azi e ziua mea ? Ai uitat ? Nu-i nimic, asta înseamnă că eşti un tînăr serios. Nicuşor, uită-te la ceas ! Peste o oră să fii la „poze". Fără flori, fără cadouri, te previn ! Da. La revedere !

Puse receptorul la loc. În aparat nu se auzi zgomotul cunoscut al fisei care cade întrerupînd circuitul, pentru

simplul motiv că domnișoara Curie nu introdusese nici o fisă.

Se depărtă abătută, întrebîndu-se în silă: „Cu guleraș sau fără?“ Bine-ar fi să plouă, atunci ar lua pardesiul și totul s-ar rezolva. Dar vremea era enervant de frumoasă.

*

Valer umbla repede, abia se puteau ține după el, și de furios ce era nu se uita nici în stînga, nici în dreapta. Grăbi intenționat pasul, ca să scoată sufletul din ei, îi auzea gîfîind și izbindu-se de trecători. În aglomerația de pe bulevard răsunară voci furioase:

— Ăștia te calcă în picioare, domnule, fără să clipească, se țin unul de altul, de parcă sînt legați cu sfoară, au gesturi de automate. Cînd o să se rezolve problema cu adunăturile astea de derbedei?

N-aveau timp nici pentru scuze, goneau într-una, să nu-l scape din ochi. Nicușor Despa se simțea ca luat de un vîrtej.

În fața poștei, Valer se opri brusc. Ei aproape că intrară unul într-altul, ca vagoanele unui tren stopat în plină viteză.

— Pentru ultima oară, lăsați-vă de prostii! Trebuie să rămîn singur!

Lui Nicușor totul îi deveni dintr-o dată foarte clar. Se găseau la cîțiva pași de „poze“.

— Are dreptate! zise el, tulburat. Mai bine să-l așteptăm aici.

Brazilianul clătină negativ din cap. Arăta teribil de hotărît. Valer se strîmbă:

— Bine! Hai, dom'le, cu toată liota!

*

Abia intrase pe bulevard, că se auzi strigată. La început nici nu-şi dădu seama cine putea să fie tînăra aceea frumoasă şi elegantă. Era Olga, dar cum de reuşise să se schimbe atît de uluitor în numai trei ore ? Purta o rochie zveltă, din tricot alb, pantofi cu toc înalt, era coafată paj, şi toată lumea întorcea capul să vadă acei ochi splendizi, cu pleoapele tulburătoare, căci Olga ştia să folosească un creion de machiaj. O înconjura un grup de prieteni necunoscuţi Cristinei, două fete şi trei băieţi, lume bine, elegantă, ele cu pleoape fardate, ei cu pantaloni albi, înguşti la genunchi şi foarte largi la manşetă.

— Echipaj, strigă Olga, pentru onor, drepţi ! Să fie ridicat marele pavoaz ! V-o prezint pe domnişoara Curie ! Uneori, din modestie, foloseşte pseudonimul de Cristina Săndescu.

Cristina se simţi anulată în pardesiul ei, şi îşi pierdu cu desăvîrşire cumpătul cînd băieţii îi sărutară mîna. Se recomandau cu nişte nume trăsnite, terminate pare-se în Y, Boby, Tomy sau ceva în genul ăsta.

— Să vină cronicarii, biografii şi ziariştii ! strigă Olga Subiectul e senzaţional : domnişoara Curie, pe bulevard ! Aspecte surprinzătoare din viaţa intimă a savantei !

Le explică fetelor şi celor trei ygreci :

— E cea mai bună chimistă şi fiziciană din liceul nostru. Copiii voştri vor pica pe capete la examene, nereuşind să explice principiile descoperite de ea.

Cristina îşi simţea fălcile încleştate ca atunci cînd se afla în preajma cuiva plin de vervă, care jonglează cu vorbe şi metafore spirituale. Era exact ceea ce-o făcea uneori să se înfurie pe Nicuşor Despa.

— Acum ce faceţi, încotro ? întrebă ea, banal.

— Ne plictisim în mod organizat ! declară Olga. O să intrăm la un film, pe urmă frumoşii ăştia or să se simtă

și ne vor invita la o cofetărie, și uite-așa o să mai îmbătrînim cu o zi !

— Domnișoara ar fi de acord să vină cu noi ? spuse unul din cei trei ygreci.

— Bravo ! aplaudă Olga. E primul lucru serios pe care-l aud astăzi. Simt că voi avea o după-amiază de soi ! Cristina, programul o să-l fixezi tu !

Cristina le mulțumi, explicîndu-le că nu poate să primească, deoarece merge în vizită la o rudă.

— Păcat ! Va fi din nou o zi obișnuită, oftă Olga.

Întîlnirea aceasta reuși să-i micșoreze și mai mult Cristinei buna dispoziție. Olga și ygrecii, haine elegante, mutre nobile... Doamne, ce rochie fantastică ! Probabil că e de la doamna Eva, pe urmă or să danseze pe undeva, spunînd cuvinte spirituale... Iar tu să fii singură, într-o rochie demodată și care n-a fost de la început a ta, singură în internatul unde aproape că nu mai e nici o fată de-o seamă cu tine, doar „mîțele" cărora le spui basme și bucătăresele, care, văzîndu-te mare, își îngăduie să ți se adreseze ca de la femeie la femeie. E posibil să străbați toată viața, într-un pardesiu roș, orașul scăldat în lumini ?

*

„Juventus" nu era un local prea mare, dar colorat și vesel, cu picturi murale, măsuțe aurii și scaune plușate. În partea opusă barului se găsea ringul. În mijlocul lui răsări deodată un tînăr care începu să recite, în vreme ce altul producea un murmur la chitară. Imediat se făcu liniște, poezia era foarte frumoasă, sau o spunea frumos tînărul. El construi din cuvinte și gesturi un copac, și pe fiecare frunză era circumscrisă una din stelele cerului. Vin

zilele iernii, chenarul frunzei se usucă şi moare, dar stelele rămîn ca decupate în spaţiile dintre crengi, şi primăvara fiecare îşi face din nou cîte o frunză.

Surprinsă, Cristina recunoscu, în persoana poetului, pe unul din ygrecii Olgăi. Ea aplaudă împreună cu toată lumea, şi imediat începură să se audă voci nestingherite, care comentau din toate punctele cardinale poezia. Era o gălăgie foarte plăcută, cineva strigă că ygrecul e genial, altcineva se declară împotrivă, al treilea era de părerea celui dintîi, dar îl supăra cuvîntul „chenar" şi repeta mereu necăjit : „Chenar, chenar, nu vedeţi că e urît, chenar, nu, e oribil, ce dacă e funcţional, nu sună bine şi gata !"

Între timp o fată de vreo optsprezece ani începu să cînte acompaniată de acelaşi chitarist, era îmbrăcată într-o rochie scurtă şi conică, părînd un clopoţel caraghios. Cîntecul nu avea decît două cuvinte : *„Noapte ciudată"*, pe care fata le repeta cu cele mai diverse inflexiuni. Întîi o ascultară atenţi, apoi se auzi un rîset, pe urmă mai multe ; fata se supără şi părăsi ringul aproape plîngînd de ciudă.

— Domnişoara Curie ?! Ne-a fost dat să ne întîlnim de trei ori în acelaşi secol !

Era Olga, dominînd cu glasul ei dulce-agresiv toată hărmălaia. Întinse un deget poruncitor, şi într-o clipă măsuţa la care şedea fu ridicată de braţele vînjoase ale ygrecilor, purtată ca nimic şi adusă lîngă măsuţa Cristinei.

— Este ora şase, spuse Olga, şi bănuiesc că nu pleci înainte de şapte. Cea mai mare descoperire ştiinţifică a secolului va întîrzia cu o oră !

Fără să mai aştepte prezentările, dădu mîna pe rînd cu băieţii.

— Voi cine sînteţi ? Verişorii, cumnaţii, sau... Nu ? Colegii fratelui ei ? Şi care-i frăţiorul ? Dînsul ? Îmi place numele dumitale, Valer. Şi ce bine semeni cu Cristina !

N-avea astîmpăr, se ridică şi strigă, atrăgînd atenţia întregului local :

— Atenţiune ! Aducem la cunoştinţa tuturor cetăţenilor care doresc să se înscrie pentru premiul Nobel că locurile pentru fizică, matematică şi chimie sînt ocupate pînă în anul 1980 de Cristina.

— Cine e Cristina ?

— Cristina e o fată care împlineşte astăzi 16 ani !

— Vrem s-o vedem ! Vrem s-o vedem ! strigară cu toţii.

Cristina trebui să se ridice, era năucă, tremura de enervare, toată lumea cînta : „Mulţi ani trăiască !“ Chelnerul aduse un mic tort, oferit de local.

Un tînăr de vreo 17 ani, scurt, oacheş, îndesat, cu ochelari şi cu un nas atît de rotunjit şi de lucios încît părea o a treia lentilă, se apropie ceremonios de Cristina :

— Sărut mîna, bună seara, nu mă recunoaşteţi ? De la Olimpiada de matematică de anul trecut ! Am refăcut împreună calculele pe hol. Eu greşisem la o simplificare...

— Ia loc şi să nu mai greşeşti ! răspunse Olga în locul Cristinei.

„Trei lentile“ se aşeză cuminte, şi din clipa aceea se ocupă numai de Cristina. Era tipul care spune glume fără haz, şi chiar dacă au şi-l pierd cînd le rosteşte el. Nicoletei însă existenţa lui „Trei lentile“ îi convenea de minune. Observase tracul lui Despa, care, de cum apăruse Cristina, n-o mai scăpase din ochi. Nicuşor nu-şi găsea cuvintele, se sucea în toate felurile, părînd fără chef şi incomodat. *„O iubeşte !“* oftă cu disperare Nicoleta. *„Sau i se pare că o iubeşte, ceea ce deocamdată e totuna“*. Începu să-l îmbie la vorbă, rîzînd nebuneşte la fiecare cuvînt al lui Nicuşor, aprobîndu-l fără rezerve, mirîndu-se şi cerînd şi celorlalţi să se mire de cît e el de deştept. Încet, încet Nicuşor se mai învioră. Nicoleta căuta subiecte de discuţie

care să-i convină lui. La un moment dat îi făcu pe toți atenți la tablourile care acopereau un perete, alcătuind o mică expoziție. Nicușor se învioră, spuse cîteva lucruri interesante despre aceste tablouri, fiind aplaudat cu entuziasm de Nicoleta.

Din grup făcea parte acum și un mustăcios care se distingea prin faptul că nu-l entuziasma nimic și era singurul care fuma. El se răsti :

— Ba mie pînzele astea nu-mi plac ! Hm, cap de fată... peisaj... sentiment cosmic... Ai mereu impresia că le-ai mai văzut. Ne trebuie ceva neobișnuit, care să nu semene cu ceea ce se tot face de cincizeci de ani. Ceva în fața căruia să stai și să te miri : „Asta ce-o mai fi ? !"

— Perfect, just ! aprobă Nicușor Despa, căruia ideea i se păru atrăgătoare. O creație adevărată trebuie să te uluiască !

— Asta e ! strigă Nicoleta. El are perfectă dreptate.

Atunci ygrecul poet — care în ciuda centurii de western și a pantalonilor cu ținte părea foarte timid și avea și un nume ca lumea, Toma Nicolae — întrebă timid :

— Bine, dar la urma urmelor ce e, după părerea ta, un artist ?

— Cum adică ?! se miră Nicușor. Un artist este... dar știe oricine că în problema asta toate definițiile își rup gîtul, cum spune Fra Dominique.

— Excelent ! strigă Nicoleta. Toate definițiile își rup gîtul ! Bravo !

— Poate ! Dar văd că după voi artistul e un fel de scamator, el ar urmări doar să ne uimească ! Nu e cam puțin ?

Nicușor se tulbură. De fapt, vorbise la întîmplare, agățîndu-se de-o idee care nu era a lui, dar care i se păruse că va fi bine primită.

— Eu n-am spus că *singurul* lucru pe care-l are de făcut e să ne uimească, ci că asta e numai una din condițiile succesului artistic, preciză el.

— Am auzit și eu, a zis exact așa, că e numai una dintre multele posibile ! se răsti Nicoleta la tînărul poet.

— Da, însă cînd vorbim de o condiție e bine s-o alegem pe cea esențială, zîmbi cu blîndețe Toma Nicolae.

— Și care ar fi condiția asta esențială în secolul nostru ? întrebă agresiv Nicușor.

— Aceeași care a fost în toate secolele ! Să fii talentat și să stai de vorbă cu oamenii într-un mod artistic potrivit gustului lor.

— Dar gustul ăsta nu e inoculat oamenilor chiar de către artiști ?

— Nu putem fi siguri. În unele cazuri, da. În altele, artiștii nu fac decît să-l stimuleze. Probabil că lucrurile se petrec astfel : oamenii admiră niște lucruri timp de cincizeci de ani, dar la un moment dat simt că se poate și altfel, au senzația unor noi posibilități. În aer începe să plutească ceva, niște puncte de vedere inedite, niște... Cum să-ți spun, mi-ar trebui un termen special...

— O nouă sensibilizare ? spuse Despa.

— Nicușor, ești magnific ! exclamă Nicoleta.

— Exact ! Felicitările mele ! spuse Toma Nicolae, și Nicușor se simți aproape fericit. Atunci apare artistul și răspunde acestei sensibilizări, propunînd oamenilor un nou tip de hrană spirituală !

— Aferim, boieri dumneavoastră — observă Manolache — ați spus o grămadă de lucruri înțelepte, v-ați bătut cu iscusință în pilde, în tîlcuri, ca un sobor de filozofi ! Dar eu grozav aș vrea să facem un descîntec. Dați-mi ulcioare cu apă neîncepută, nouă cărbuni, nouă broaște și nouă lame de chewing-gum, să vi-l aduc pe

autorul tablourilor în puterea nopții, călare pe măturoi, cu mașina 32 ! Să vedem, el o fi știind, cînd pictează, că face atîtea lucruri formidabile ?

Olga Mareș încuviință cu seriozitate :

— Perfect ! Începem ! Huși, huși, fugi, drace, și adu-l încoace, cînd oi zice fum, să fie pe drum, cînd oi zice cenușă, să fie la ușă, cînd oi zice arici, să fie aici. Iată-l !

Și întinse degetul spre mustăcios.

— Imposibil ! exclamă Cristina. Dînsul a criticat tablourile !

— Voiam să aflu părerea voastră ! mărturisi, neașteptat de stingherit, mustăciosul. M-am gîndit să vă provoc, ocărîndu-le eu cel dintîi. Dacă mi-ați fi dat dreptate...

— Ar fi însemnat că sînt proaste, dar iată că ai fost combătut vehement și acum ești un om fericit ! remarcă Olga.

— Da, zise mustăciosul, cred că sînt destul de bucuros. E prima mea expoziție. Pot să vă dăruiesc la fiecare cîte un desen ?

Fata-clopoțel apăru din nou pe ring ; era perseverentă. Nicușor se gîndi că el n-ar fi îndrăznit nici pe stradă să mai apară după fluierăturile de adineauri, dar ea își regăsise chipul de păpușă netulburată.

Deodată, Nicușor simți un ghiont ascuțit în coaste.

— Atenție ! Valer a dispărut !

Era șoapta Nicoletei. Brazilianul deveni și el atent. Manolache rămase cu o glumă pe buze. Nicușor simți cum aerul de sărbătoare tihnită se împrăștie. Uitaseră, cîteva zeci de minute, că n-au venit aici să se distreze.

— Să nu observe nimeni ! îi șopti Nicoleta. Mergem numai noi doi !

Semnaliză discret lui Stroe și Brazilianului, apoi, cu un aer degajat, se ridică urmat de Nicușor. Străbătură încăpe-

rea, accelerînd pe măsură ce se apropiau de ieşire. Afară se întunecase, ploua mărunt, vreme schimbătoare, de primăvară.

— Bine ne-a mai îmbrobodit ! A fost de ajuns să-l scăpăm o secundă din ochi, că a întins-o. Tu du-te spre parc, eu o iau pe-aici ! Ne întîlnim peste cinci minute.

Nicuşor porni, izbindu-se de trecătorii care umpleau, în ciuda ploii, bulevardul. Răcoarea serii îl înfioră. *„Să nu răcesc !“* Era năucit, realitatea de care uitaseră cu toţii îl făcea să sufere. *„Şi ce frumos ar fi putut să fie !“* îi veni în minte un vers. Asfaltul lucea, umed, luceau şi impermeabilele trecătorilor, parcă erau îmbrăcaţi în poleială. *„O stradă cosmică,* îi veni în gînd lui Nicuşor, *din oraşul ştiinţific N-47, la zece ani-lumină de pămînt.“*

— Nicuşor !

Se opri brusc, cît pe-aci să se împiedice. Valer era în pragul magazinului de lîngă cinematograful „Tomis“.

— Ce faci aici ?

Valer ridică din umeri. Avea un pachet.

— Nimic. Am dat o fugă să-i cumpăr ceva Cristinei. Ce să-i iau ? Nişte stofă pentru o rochie ? Bine că v-a trecut prin cap să mă căutaţi ! Ţine pachetul, să i-l dai, dar discret, la plecare, că nebunele alea or să tabere pe ea : „Ce fel de stofă e ! Ia s-o vedem ! “ şi ştii că ea nu suferă chestiile astea.

— Tu nu vii acolo ?

Valer se strîmbă :

— Cred că nu ! Şi aşa am stat ca pe ghimpi. Ce dracu, de vorbele alea frumoase îmi arde mie ?

Lui Nicuşor i se umplură ochii de lacrimi ; noroc că era întuneric şi nimeni nu putea să vadă asta.

— Valer — spuse el repede — poate că n-o să ţi se întîmple nimic rău *acolo*...

O siluetă ţîşni între ei. Era Brazilianul.

— Aşa ne-a fost vorba ? spuse el, furios. Pînă la urmă tot ai şters-o. Şi tu, Despa, stai aici şi conspiri cu el ! Halal !

— Spiritul dreptăţii ! rînji Valer. Ce te-aş mai cîrpi !

— Să mergem !

— Nu mă mişc de aici !

— Eşti prost ! îl repezi Brazilianul. Crezi că Cristina n-o să observe că se petrece ceva suspect ? Trebuie să te întorci. *Pe urmă* mai vedem noi.

— Nu pot ! şopti Valer, neaşteptat de slăbit. Nu-ţi dai seama că toată voioşia aia îmi face rău ? Nu e pentru mine.

— Dar e pentru Cristina, tu singur ai invitat-o acolo de ziua ei, nu ? spuse Nicuşor.

Valer îşi lăsă umerii moi, clătinînd bătrîneşte din cap, adică aşa o fi, dar fiecare lucru are reversul lui.

— Am vrut să-i las o amintire frumoasă. Ştiţi, Cristina n-a ştiut decît în ultimul moment că vreau s-o invit la „Juventus". S-ar fi speriat. Pe urmă însă i-a părut bine, aţi văzut şi voi cum se distrează. Mie, însă, mi-a ajuns pînă aici — făcu el — arătînd cu muchia palmei pînă unde i-au ajuns răbdarea şi încercările, adică pînă la gît.

— Bine — se răsti Muzicuţă cu ochii luminoşi — ştiu, dar nu te mai jelui ca o babă. Dacă ţi-ai propus s-o faci pe-al dracului, fă-o pînă la capăt !

Îl îmbrînci pe Valer, nu tare, dar autoritar, cu un gest ferm, de părinte care ştie el ce are de făcut. Lui Nicuşor Despa nu-i rămase decît să se mire cum îndura Valer purtarea lui Doru. *„Poate că aşa trebuie să fiu şi eu, uneori, cu alţii* — gîndi el, cu invidie. *Oamenii au adesea nevoie de cineva care să se răstească la ei : «Fă asta ! Nu face asta ! »"*

Se întoarseră la „Juventus". Aici „Trei lentile" tocmai explica triumfător în ce fel greşise el la simplificare anul

rea, accelerînd pe măsură ce se apropiau de ieşire. Afară se întunecase, ploua mărunt, vreme schimbătoare, de primăvară.

— Bine ne-a mai îmbrobodit ! A fost de ajuns să-l scăpăm o secundă din ochi, că a întins-o. Tu du-te spre parc, eu o iau pe-aici ! Ne întîlnim peste cinci minute.

Nicuşor porni, izbindu-se de trecătorii care umpleau, în ciuda ploii, bulevardul. Răcoarea serii îl înfioră. *„Să nu răcesc !“* Era năucit, realitatea de care uitaseră cu toţii îl făcea să sufere. *„Şi ce frumos ar fi putut să fie !“* îi veni în minte un vers. Asfaltul lucea, umed, luceau şi impermeabilele trecătorilor, parcă erau îmbrăcaţi în poleială. *„O stradă cosmică,* îi veni în gînd lui Nicuşor, *din oraşul ştiinţific N-47, la zece ani-lumină de pămînt.“*

— Nicuşor !

Se opri brusc, cît pe-aci să se împiedice. Valer era în pragul magazinului de lîngă cinematograful „Tomis“.

— Ce faci aici ?

Valer ridică din umeri. Avea un pachet.

— Nimic. Am dat o fugă să-i cumpăr ceva Cristinei. Ce să-i iau ? Nişte stofă pentru o rochie ? Bine că v-a trecut prin cap să mă căutaţi ! Ţine pachetul, să i-l dai, dar discret, la plecare, că nebunele alea or să tabere pe ea : „Ce fel de stofă e ! Ia s-o vedem ! “ şi ştii că ea nu suferă chestiile astea.

— Tu nu vii acolo ?

Valer se strîmbă :

— Cred că nu ! Şi aşa am stat ca pe ghimpi. Ce dracu, de vorbele alea frumoase îmi arde mie ?

Lui Nicuşor i se umplură ochii de lacrimi ; noroc că era întuneric şi nimeni nu putea să vadă asta.

— Valer — spuse el repede — poate că n-o să ţi se întîmple nimic rău *acolo*...

O siluetă ţîşni între ei. Era Brazilianul.

— Așa ne-a fost vorba ? spuse el, furios. Pînă la urmă tot ai șters-o. Și tu, Despa, stai aici și conspiri cu el ! Halal !

— Spiritul dreptății ! rînji Valer. Ce te-aș mai cîrpi !

— Să mergem !

— Nu mă mișc de aici !

— Ești prost ! îl repezi Brazilianul. Crezi că Cristina n-o să observe că se petrece ceva suspect ? Trebuie să te întorci. *Pe urmă* mai vedem noi.

— Nu pot ! șopti Valer, neașteptat de slăbit. Nu-ți dai seama că toată voioșia aia îmi face rău ? Nu e pentru mine.

— Dar e pentru Cristina, tu singur ai invitat-o acolo de ziua ei, nu ? spuse Nicușor.

Valer își lăsă umerii moi, clătinînd bătrînește din cap, adică așa o fi, dar fiecare lucru are reversul lui.

— Am vrut să-i las o amintire frumoasă. Știți, Cristina n-a știut decît în ultimul moment că vreau s-o invit la „Juventus". S-ar fi speriat. Pe urmă însă i-a părut bine, ați văzut și voi cum se distrează. Mie, însă, mi-a ajuns pînă aici — făcu el — arătînd cu muchia palmei pînă unde i-au ajuns răbdarea și încercările, adică pînă la gît.

— Bine — se răsti Muzicuță cu ochii luminoși — știu, dar nu te mai jelui ca o babă. Dacă ți-ai propus s-o faci pe-al dracului, fă-o pînă la capăt !

Îl îmbrînci pe Valer, nu tare, dar autoritar, cu un gest ferm, de părinte care știe el ce are de făcut. Lui Nicușor Despa nu-i rămase decît să se mire cum îndura Valer purtarea lui Doru. *„Poate că așa trebuie să fiu și eu, uneori, cu alții* — gîndi el, cu invidie. *Oamenii au adesea nevoie de cineva care să se răstească la ei : «Fă asta ! Nu face asta ! »"*

Se întoarseră la „Juventus". Aici „Trei lentile" tocmai explica triumfător în ce fel greșise el la simplificare anul

trecut ; ceilalţi obosiseră de atîta vorbă, pînă şi Olga Mareş căsca, astfel că „Trei lentile“ găsise, în fine, momentul să vorbească numai el. Sosirea lui Valer produse încă o nouă înviorare, şi „Trei lentile“ fu nevoit să renunţe tocmai cînd ajunsese la partea cea mai interesantă (care o fi fost aceea ?).

— Unde aţi fost, nu cumva la bar ? îi primi vesel Manolache, aruncîndu-le însă o privire specială, că adică fusese îngrijorat dintr-o pricină pe care o ştiau numai ei.

— Ne-am întîlnit cu unu', s-a lungit la vorbă, zise Brazilianul.

Explicaţia fusese dată pentru ceilalţi, dar pe Cristina n-o putea înşela. Se uită lung la Nicuşor şi la Valer. Conform obiceiului ei, nu puse întrebări, dar era sigură că lucrurile nu sînt în regulă.

Fata-clopoţel apăru a treia oară în mijlocul ringului, era un model de încăpăţînare, de astă dată găsise ceva nou : stepul. Cînta „Doar băieţii sînt de vină“, bătînd step, şi cum picioruşele îi mergeau destul de bine, izbuti să fie, în fine, aplaudată.

— Mîine-poimîine începe să dea autografe ! o dispreţui Olga.

Mustăciosul începu să colinde pe lîngă perete, desprinzînd desenele. Aici fiecare expoziţie dura trei zile, în schimb expunea oricine. Umbla vorba că mîine se prezintă un tip tare, în orice caz foarte original, remarcat la cercul plastic al sindicatelor, unul care sculpta măşti, unele mari cît un stat de om, colorate în toate felurile, un fel de totemuri.

— Poftim, spuse mustăciosul, întinzînd Olgăi o „Fantezie cosmică“. Cristina, te rog... Şi să le păstraţi bine, acum n-au nici o valoare, dar în viitor or să facă de zece ori pe atît !

*

Fusese, la urma urmelor, o seară reuşită, de aceea Cristina era contrariată de sentimentul de nelinişte care o învăluia de cîteva minute încoace. În cele din urmă îşi dădu seama că e vorba de fratele ei vitreg. El avea pe faţă şi în glas ceva nou, o împotrivire pe care Cristina o cunoştea foarte bine, erau semnele omului căruia cei din jur îi sînt antipatici şi vrea să scape cît mai repede de ei.

Umblau în tăcere pe asfaltul lucios. Pomi încărcaţi de picături revărsau, la cîte o bătaie de vînt, fructe mici, de apă.

— Mie nu-mi place, spuse deodată Olga, sînt tristă. Ce se întîmplă ?

„Va să zică şi Olga... Nu, e ceva, imposibil să nu fie !“

— Printre noi e un om care se gîndeşte la lucruri neplăcute ! zise Olga, simulînd o transă de ghicitoare. De la tristeţea lui ne-am molipsit cu toţii !

— Păi dacă sîntem totdeauna veseli, ce facem ? ! zise Valer cu un fel de mirare.

Vremea se schimbase brusc, cerul venise foarte aproape, presînd aerul. Pe firele subţiri ale ploii începură să alunece scame mici şi lipicioase de zăpadă. Bulevardul foşnea de impermiabile.

— Mor de frig — clănţăni Olga — nu se simte nimeni să cheme un taxi ?

La staţia din faţa magazinului „Ogar“ douăzeci de cetăţeni energici îşi chinuiau reciproc coastele şi picioarele, luptînd să obţină locul cel mai bun pentru a sări în taximetrul care venea încet şi răsfăţat din capătul bulevardului.

— Nu cred că în actualul deceniu găsim o maşină ! reflectă Manolache.

— Vedem noi ! strigă Nicuşor.

Şoferul era unul dintre prietenii lui Bomboane, Despa se întîlnise de mai multe ori cu el. Alergă prin mijlocul străzii, se lipi de motorul fierbinte, ciocăni în parbriz. Omul de la volan, un tip slab, leneş, fuma, aşteptînd plictisit ca din droaia de cetăţeni să se aleagă un pasager. Îl recunoscu numaidecît pe Nicuşor şi, înviorat, se întoarse spre cei care tocmai reuşiseră să se instaleze pe canapeaua din spate :

— Coborîţi, maşina e reţinută !

— Nu se poate, am fost primii !

Erau un bărbat între două vîrste, soţia lui şi un băieţel de vreo cinci ani.

— Vă rog să coborîţi ! N-aveţi decît ! adăugă şoferul, la protestele omului care ameninţa că se plînge la direcţiune. Acum daţi-vă jos ! Ce reclamaţii, dom'le, ce reclamaţii ? Şi dacă am frîna defectă ? Ei ? Poftiţi jos !

Lui Nicuşor îi creşteau aripi, gîndindu-se la admiraţia cu care îl urmăreau cei rămaşi sub streaşina café-barului. Era un bărbat excepţional ; un semn, şi fusese de ajuns pentru a pune stăpînire pe atît de rîvnitul taxi.

— Dar nu-i păcat de Dumnezeu — oftă femeia — să stăm în drum pe vremea asta cu copilul ?

— Mai sînt şi alte maşini ! spuse indiferent prietenul lui Bomboane.

Se dădură jos. Băieţelul protesta, smiorcăindu-se, şi maică-sa îl plesni. Despa se instalase lîngă şofer. Tatăl copilului nu se putea hotărî să dea drumul portierei, începu să le spună, tremurînd de ură, cuvinte murdare, dar glasul îi fu acoperit de uruitul maşinii care demara.

Cîteva secunde mai tîrziu, învingătorul invita prinţesele în caleaşcă.

— Eşti nobil ! îl lăudă Olga.

Se cuibări, împreună cu Cristina, în întunericul plăcut și moale al mașinii. Nicoleta nu veni cu ele, și Cristina se făcu neagră de furie. „Vor să-mi ascundă ceva !“ Băieții își apropiară capetele, înțelegîndu-se rapid din cîteva șoapte și plătiră cursa anticipat, invitîndu-l pe „Trei lentile“ să le însoțească. El se așeză plin de importanță lîngă șofer.

Cînd mașina dispăru, Brazilianul oftă :

— Acum începe partea cea mai frumoasă.

— Da ! spuse Valer. De-abia aștept să ajung, mi-e un somn de nu te văd.

Pe drum dispăreau unul cîte unul, lipsind cinci-zece minute. Veneau înapoi cu pachețele de diferite forme. Înăuntru — chifle, prăjituri, sardele, bomboane, pe care i le îndesau lui Valer prin buzunare.

— Ferice de cine a nimerit astăzi la beci ! rîse Valer O să aranjăm în celulă o masă pe cinste !

Milițianul de la poartă îl ascultă mirat, era un om în vîrstă, pleșuv, și cum stătea așa, cu ochelarii pe vîrful nasului, pentru că pînă mai adineauri citise ziarul, și cu tunica descheiată părea un pașnic portar de noapte.

— Bine — zise el — poftiți, să vedem ce hotărăște ofițerul de serviciu !

Intrară într-un hol ca de instituție obișnuită. Fotolii vechi cu pielea roasă, o pendulă cu cifre latine, scrumiere cu picior, o masă cu călimări și tocuri.

Ofițerul de serviciu, locotenent-major, ascultă și el povestea lui Valer, apoi îl rugă să se legitimeze.

— Bine. Cunosc cazul. De ce nu te-ai prezentat mai devreme ?

— Din motive personale şi fără nici o legătură cu cazul meu.

— Aha ! Ia loc ! Va trebui să scrii o declaraţie amănunţită în legătură cu faptele petrecute.

Locotenentul-major participase nu de mult la un curs de specializare în legătură cu tratamentul delicvenţilor tineri şi era bucuros că-şi poate aplica noile cunoştinţe. Recapitula în gînd îndemnurile bătrînului colonel, doctor în psihologie : „Să cîştigaţi încrederea celui cu care staţi de vorbă ! În majoritatea cazurilor, tînărul delicvent e victima unei nepotriviri între aspiraţie şi realitate, între scop şi mijloacele alese. Tact desăvîrşit, stimaţi colegi !"

— Văd că prietenii îţi sînt foarte credincioşi, rîse ofiţerul. Băieţi, în timp ce scrie, puteţi trece dincolo, la televizor.

— E straşnic la dumneavoastră ! Tot confortul e ! aplaudă Manolache. Mai aveţi locuri ?

Erau veseli, poate prea veseli, dar nu puteau fi decît aşa, pentru că se despărţeau de Valer, şi dacă ar fi arătat ceea ce simt ar fi apărut lacrimile.

— O clipă ! spuse ofiţerul.

Se apropie de uşa din dreapta, ciocănind uşor, apoi se dădu respectuos deoparte. Clanţa se mişcă încet, apoi, la fel de încet, uşa se deschise, şi în cadrul ei apăru o siluetă gigantică.

— Dom' profesor ! exclamară ei, zăpăciţi. Bună seaaara !

— Nu ştiu — tună Nababul — cît e de bună ! Cam tîrziu aţi venit ! Vă aştept de cinci ore !

— Aţi ştiut că... ? se pierdu Nicoleta.

— Am ştiut, vezi bine !

— Dar v-aţi fi putut înşela ! îndrăzni Muzicuţă.

— N-am voie să mă înşel.

— Tovarăşul profesor a venit de pe la ora cinci să vă aştepte ! preciză respectuos ofiţerul. Noi i-am spus că s-ar putea să nu se întîmple ceea ce crede dînsul, adică pînă dimineaţa cel tîrziu să apară Valer fie singur, fie însoţit de voi, dar acum ne dăm bătuţi !

Nababul privi cu atenţie pe fiecare, stăruind asupra lui Valer. Deodată păru foarte obosit.

— Ce să vă spun ? zise el aproape în şoaptă. Aţi făcut totul cum se cuvine. Duceţi-vă acasă, să vă odihniţi. Mai cu seamă tu, Despa, grăbeşte-te să ajungi acasă ! Nu, nu te speria, nu e nimic rău, dimpotrivă.

Părea neobişnuit de tulburat, şi într-adevăr în momentele următoare deveni arţăgos, aşa cum obişnuia să facă pentru a-şi ascunde emoţia.

— Acasă n-aţi putut anunţa, isteţilor, că hoinăriţi prin oraş ? Ca să-mi dea părinţii voştri o mie de telefoane ! Plecaţi ! Despa, grăbeşte-te, acasă te aşteaptă o veste bună. Hai, la revedere ! Eu mai rămîn să discut cu Valer.

Ofiţerul îi însoţi pînă la poartă.

— Nu vă supăraţi — întrebă încet Nicuşor — cum e în... celulă ?

— De ce ?

— Ca să ştiu cum va petrece Valer prima noapte de arest.

— A, da ! rîse ofiţerul. M-a rugat să-l opresc în noaptea asta aici, pentru că-i e frică de tatăl lui !

— Dar... e posibil să fie pedepsit ?

— Asta nu mai ştiu. Vom vedea. Ancheta începe mîine.

Nicuşor privi în lungul coridorului întunecat. Departe, ca în capătul unui lung tunel, lumina galbenă a holului

şi, parcă micşorat, Valer, singur, fără chip, fără gesturi, numai silueta şi smocul de păr alb. Deodată tabloul fu acoperit de o umbră uriaşă, cu umeri neobişnuit de puternici, şi lîngă această siluetă Valer părea un copil nevîrstnic, căruia îi era de ajuns să ridice mîna pentru a întîlni altă mînă, puternică şi protectoare.

CAPITOLUL XVIII

Unde ai stat pînă acum, zăpăcitule, hoinarule, ulițarnicule ? îi luă în primire doamna Despa.

— Prin oraș...

— De zece ori a telefonat după tine dirigintele ! Ultima dată mi-a spus că dacă îți trag o bătaie ca lumea, îmi trimite un coș cu flori !

— ... ?

— De ce n-ai spus nimănui că ai luat premiu la concurs ? Mîine dimineață pleci în tabăra olimpicilor ! Nici nu știu dacă mai am timp să-ți pregătesc bagajele !

Nicușor își privi părinții cu un aer de surdomut sau de somnambul. Încă nu reușea să alcătuiască o imagine clară din fragmentele de cuvinte și gesturi ajunse la înțelegerea lui prin cețurile gîndurilor cu care venise acasă.

— Ce concurs ?! bîigui el. Cu Nababul m-am văzut adineauri, nu mi-a spus nimic !

Zeus îi răvăși părul ud.

— O fi avut motivele lui... Trebuie să fii obosit, hai la mine, să te odihnești ! Pe urmă stăm de vorbă.

— Concursul... articulă cu greu Nicușor. Eu n-am cîștigat nimic, am văzut rezultatele, nu eram în primele trei locuri !

— Înseamnă că n-ai citit bine ! spuse Zeus. Cunosc asta. E orgoliul. Acum fii atent ! Ţi s-a acordat un premiu special al juriului. Dirigintele mi-a povestit tot, a aflat şi dînsul abia astăzi. N-ai respectat tema, de aceea lucrarea n-a putut fi luată în consideraţie în cadrul probei pentru care concuraseşi. Dar dacă citeai cu atenţie toate rezultatele, ai fi văzut că ţi s-a acordat un premiu special.

Nicuşor văzu deodată maşina O.N.T-ului cu radiatorul aburind în dimineaţa rece, un băiat cu chitară — trebuia să fie cineva cu chitara — apoi culoarul îngust dintre şirurile de fotolii, fotoliile acelea formidabile, cu rezemătoare de dormit şi aparat de radio, şi, abia mai zărindu-i-se creştetul, Cristina, instalată comod. „Bună ziua, pot să stau lîngă tine ?"

Familia Despa se culcă foarte tîrziu în noaptea aceea. Nicuşor se învîrtea zăpăcit în aşternut, nefiind în stare nici să adoarmă. Mama îi pregătea geamantanul, şi tocmai cînd credeai că a terminat, arunca totul afară şi o lua de la capăt. Zeus lucra şi el din greu, Nicuşor trebuind să aibă asupra sa lucrarea bătută la maşină. La urmă, Zeus fixă foile într-o legătură aurie, scriind pe copertă, cu litere albastre, titlul, numele autorului şi menţiunea : „Distins cu premiul special al juriului".

Fusese atît de ocupat încît nu avusese timp să-şi întrebe fiul ce e adevărat şi ce e fantezie în lucrarea aceea. Cînd termină de pus totul la punct, îşi dădu seama că trebuie să amîne discuţia. Nicuşor adormise.

Doamna Despa intră cu o tavă pe care adusese două ceşti de cafea lîngă două păhărele cu coniac. Zeus apreciε cum se cuvine acest gest. În casă plutea un aer calm, de echilibru, de linişte senină, la care de mult visau amîndoi.

— Poate că el, şopti Zeus, va reuşi.

*

Peste noapte se făcu frig, era primul îngheţ al anului, ferestrele albiră, trotuarele luceau acoperite de polei. Gerul primi imediat aprobarea înţelepţilor străzii, care spuneau că e foarte sănătos şi că omoară microbii. Dimineaţa, Nicuşor îşi dădu seama că se aşteaptă ceva, exact asta plutea în aer : o aşteptare. Oamenii alergau cu ochii pe ceas, să nu întîrzie la slujbă, cumpărau ţigări şi „Sportul“, cucereau cinci-şase centimetri pe scara autobuzului sau a tramvaiului, dar îndeplinind micul ritual al fiecărei dimineţi aşteptau, poate fără să-şi dea seama, ceva, nu neapărat neobişnuit, dar plăcut, sărbătoresc. Autocarul, un „„Fiat“ gigantic şi confortabil, era parcat în apropierea Agenţiei O. N. T. „Olimpicii“ făcuseră cerc în jurul unui băiat care cînta la chitară.

Nicuşor transpirase cărînd valiza umplută pînă la refuz. Doamna Despa îi pusese acolo tot echipamentul pentru o mică expediţie polară. Nişte braţe din cer îi traseră povara pe acoperişul maşinii, şi el băgă de seamă numaidecît că, guralivi şi înfipţi, băieţii aceştia erau totuşi politicoşi. Unul îl îndrumă spre profesorul care avea lista cu efectivul grupului, altul ţinu să se recomande, întinzîndu-i mîna, un al treilea, care împărţea cu dărnicie în dreapta şi în stînga bomboane de ciocolată dintr-o cutie roz îl opri : *„Tu de ce nu serveşti ?“* Nicuşor se învioră. Amestecîndu-se în discuţiile lor, începu să turuie cu mare voioşie, făcînd risipă de gesturi degajate. În fond, dădea o mică reprezentaţie pentru Cristina. Dacă era în maşină, probabil că îl observase.

Într-un tîrziu, Nicuşor se hotărî să urce. Cînd apucă bara lucioasă de la intrare, simţi cum îl năuceşte binecunoscuta şi nesuferita lui senzaţie de gol în stomac şi

în piept. „*Vai de capul tău, ești îndrăgostit !*“ se osîndi el, și repetă asta, ca să-și mențină măcar prin asprime autocontrolul.

O zări imediat, era pe rîndul din dreapta, împărțind perechea de fotolii cu „Trei lentile“. Nicușor se simți îngrozitor de ridicol. Totuși reuși să spună cu o indiferență jovială :

— Sărut mîna, Cristina ! Noroc, magistre !

Și porni glonț spre partea din spate a autocarului, așezîndu-se într-unul din ultimele scaune. Îi venea să plîngă și în același timp să distrugă ceva ; obrajii îi ardeau de rușine. Nu, aici nu mai avea ce să caute, o să-și ia frumos valiza aia tîmpită și o să se întoarcă acasă.

Ceva neted și răcoros adie peste mîinile lui fierbinți.

— De ce nu mi-ai spus ? zise Cristina, și-l strînse ușor de mînă. Te porți ca un aiurit ! Era să mor de bucurie cînd ai intrat.

Se așeză lîngă el.

— „Trei lentile“ n-o să facă scandal ? mîrîi Despa.

Cristina rîse, încrețindu-și rădăcina nasului cu atîta voioșie și dragoste spre Nicușor, încît el rămase uluit de cîtă fericire poate să năvălească deodată în inima unui om.

— Lasă prostiile ! șopti Cristina. Sînt mîndră că ai reușit. Am dorit asta, nici nu știi cît am dorit-o. Uneori mă prosteam de-a dreptul, devenisem superstițioasă. „Dacă din cutare pînă în cutare loc sînt o sută de pași, dacă doamna Manoliu pune absențele la sfîrșitul și nu la începutul orei, dacă deschid dintr-o dată cartea în apropierea paginii care mă interesează... Nicușor reușește !“

Nicușor se minună iarăși cît de blîndă și de apropiată putea fi uneori această ființă aspră, neiertătoare, mai precis, cît de repede și de complet se schimba de la o clipă la alta.

În autocar domnea o gălăgie infernală, chitaristul se străduia să-l imite pe Johny Hollyday, iar un tip agresiv, cu pantaloni charleston și centură cu cataramă-gigant, înalt de ajungea cu umerii la nivelul portbagajului, schița destul de bine mișcările twistului. Nicușor avusese timp să afle că primul este laureatul concursului de matematici, la egalitate de puncte cu „Trei lentile", iar celălalt, răsfățatul probei de electronică, unde o prezentase pe „Rodica", un mic automodel. „Rodica" avea motorul acționat de un acumulator electric și o medie orară excelentă — 70 km pe oră. Sistemul ei de fotocelule și de emițătoare de ultrasunete o făcea să evite în mod automat orice obstacol fix sau mobil.

— Plecăm ! spuse Cristina. Cred că sînt foarte fericită.

Autocarul pornise, o voce plăcută răsună în difuzoare : *„Să ne dorim reciproc drum bun, prieteni ! Sînt directorul-adjunct al taberei, profesor Nicolae Ionescu"*.

— De ce ne-am oprit ?

— E punctul de întîlnire cu celelalte mașini.

— Alcătuim o caravană ?

— Pun pariu că la munte ninge. Mîine schiem.

— Nu-mi rămîne decît să-mi rup piciorul stîng, că pe dreptul mi l-am rupt anul trecut pe pîrtia de la Clăbucet ! răcni cineva cu voioșie.

Nicușor privi pe fereastră. Cerul se lăsase foarte jos, era de un cenușiu fin, ca o piele de șoarece. Vîntul contenise, aerul avea reflexe albăstrui. Deodată i se apropie vertiginos de retină, ca un detaliu filmat cu transformatorul, imaginea clădirii de peste drum. O inscripție discretă : Procuratura. Patru băieți și o fată tocmai urcau

scările intrării : Valer, Manolache, Muzicuţă, Brazilianul şi Nicoleta. Vorbeau, tropăind într-una ca să-şi dezmorţească picioarele îngheţate. Pe umerii lui Valer, Nicuşor recunoscu una din vestitele şube ceferiste ale lui Manolache. Apoi din clădire apăru un ofiţer, discută ceva cu Valer şi apoi dispărură amîndoi în clădire. Muzicuţă, Nicoleta şi Brazilianul se aşezară pe balustradă. Manolache scoase un pumn de seminţe.

Nicuşor nu-şi mai putea lua ochii de la clădirea în care dispăruse Valer. Deodată tot drumul său i se păru fals şi inutil ; adevărul rămînea aici, în oraş, şi era un adevăr trist.

Cristina îşi îngropase faţa în palme. Cînd îşi descoperi chipul, Nicuşor văzu că avea sînge pe gură. Îşi muşcase buzele. Dar nu mai avea timp să se gîndească la sentimentele ei.

— Cristina, eu cobor !

— Să te întorci repede !

— Nu m-ai înţeleg. Cobor de tot. Îmi iau bagajul.

Ea se enervă :

— Ce glumă mai e şi asta ?

Nicuşor îi explică în cîteva cuvinte ce se întîmplase cu Valer şi în ce situaţie se afla.

— Îngrozitor !

— Dar e nevinovat, jur ! Trebuie să rămîn aici, să fac ceva, să dau o depoziţie.

Căută înfrigurat în geantă, scoţînd lucrarea la coperţile căreia Zeus muncise toată noaptea.

— Depoziţia e gata scrisă. Am s-o duc imediat.

Cristina păli şi mai tare, dar chipul i se făcu aspru, lemnos, iar ochii, reci şi dispreţuitori :

— Aiurezi ! Chiar vrei să rămîi ?!

— Mi se pare că da. Nu-ţi dai seama în ce situaţie se află ? ! E *fratele* tău !

— Vorbeşte mai încet ! Îmi dau seama de nenorocirea lui, numai eu ştiu cît mă străduiesc să nu plîng. Dar am drumul meu în viaţă. Uneori, mergînd pe acest drum, ai vreme să te uiţi şi la alţii. Alteori timpul nu-ţi îngăduie. Este exact ceea ce se întîmplă acum.

— Cristina, tu vorbeşti ca o...

— Ţi se pare ! Pur şi simplu lucrul cel mai important pentru mine, în clipa de faţă, este că în tabără ne vom întîlni cu academicianul Nicolaescu, care şi-a amînat cu o zi călătoria la Stockholm special ca să discute cu noi, premianţii de la fizică, şi dacă vrei să ştii, mai ales cu mine. Regret că această împrejurare e mai importantă decît ceea ce se întîmplă cu Valer. Am avut puţine şanse în viaţă, aşa de puţine, încît m-am simţit obligată să le folosesc pe toate. Ai putea să înveţi asta de la mine.

— Da, tu eşti tare, eşti puternică, iar eu, un om slab şi sentimental. Iartă-mă, am dorit din tot sufletul să facem împreună călătoria asta, dar acum simt că nu pot. Îi vezi pe băieţii ăia ? I-ai cunoscut aseară. N-or să se mişte de acolo pînă nu s-o clarifica situaţia lui Valer. Şi cel mai bun prieten al lui Valer sînt eu. Cum aş putea să dezertez ?

— Eşti impresionabil. Acolo vor fi procurori, avocaţi, judecători. Crezi că vei putea face pentru Valer mai mult decît ei ?

— Nu cred nimic ! Simt doar că trebuie să rămîn. Vrea cineva să-mi ajute să cobor valiza ? Eu nu merg mai departe.

— Îmi pare rău pentru tine ! spuse rece Cristina. Este exact cum am bănuit : faci parte dintre oamenii care nu simt niciodată nevoia să meargă mai departe.

— Fra Dominique spune...

— Isprăveşte ! Crezi că nu ştiu că Fra Dominique n-a existat niciodată ? L-ai in-ven-tat ca să pui pe seama lui propriile tale „cugetări" !

Plecarea lui Nicuşor trecu neobservată pentru majoritatea „olimpicilor" care se distrau cu sîrguinţă. Tîrînd valiza supraîncărcată, el se apropie de cei trei, care-l priveau uluiţi, şi se săltă pe balustradă. Ei nu spuseră nimic. Îi făcură loc şi continuară să ronţăie seminţe.

Mai tîrziu aveau să-i spună : „*Te uitai cu o mutră de nebun, de aceea am tăcut, voiam întîi să vedem ce e cu tine*".

În spatele autocarului se aliniaseră încă trei Fiaturi. Caravana albastră porni. Nicuşor Despa o căută cu inima strînsă pe Cristina. Era la geam şi, surprinzător, îşi pusese ochelarii de soare !

Uitîndu-se la maşinile acelea sclipitoare care străbăteau cenuşiul zilei, Nicuşor Despa se gîndi dacă nu cumva a făcut o mare prostie. Ce va spune Zeus, ce va spune, mai ales, doamna Despa ? Și asta încă nu era totul. Tabăra „olimpicilor" exista, era foarte reală, şi el renunţase la ea pentru ceva destul de neclar. Îşi spuse îngrozit că a ratat totul, vru să alerge după un taxi pentru a ajunge din urmă caravana, dar n-ar fi reuşit decît să se înfunde într-un ridicol şi mai mare.

Deodată zările se îngustară, cerul fugi în sus, ca o supapă, lăsînd să pătrundă efluvii de aer tare, puternic oxigenat. Începu să ningă sărbătoreşte cu fulgi uriaşi, căzînd aproape vertical. Aşteptarea, pe care Nicuşor Despa o simţise toată dimineaţa, luase sfîrşit. Oraşul respira înviorat. Peste noroiul care făcea drumurile incerte se aşternu o zăpadă pură, luminoasă. Nicuşor oftă de plăcere.

Îşi înghionti prietenii care ronţăiau seminţe de floarea-soarelui :

— Mîncaţi ca turcii, şi eu mă uit !

Trei mîini, adăpostind în căuşul palmei grăunţele cenuşii cu miez uleios şi dulce, se întinseră spre el.

— Luaţi, conaşule, rîse Muzicuţă, bomboane agricole !

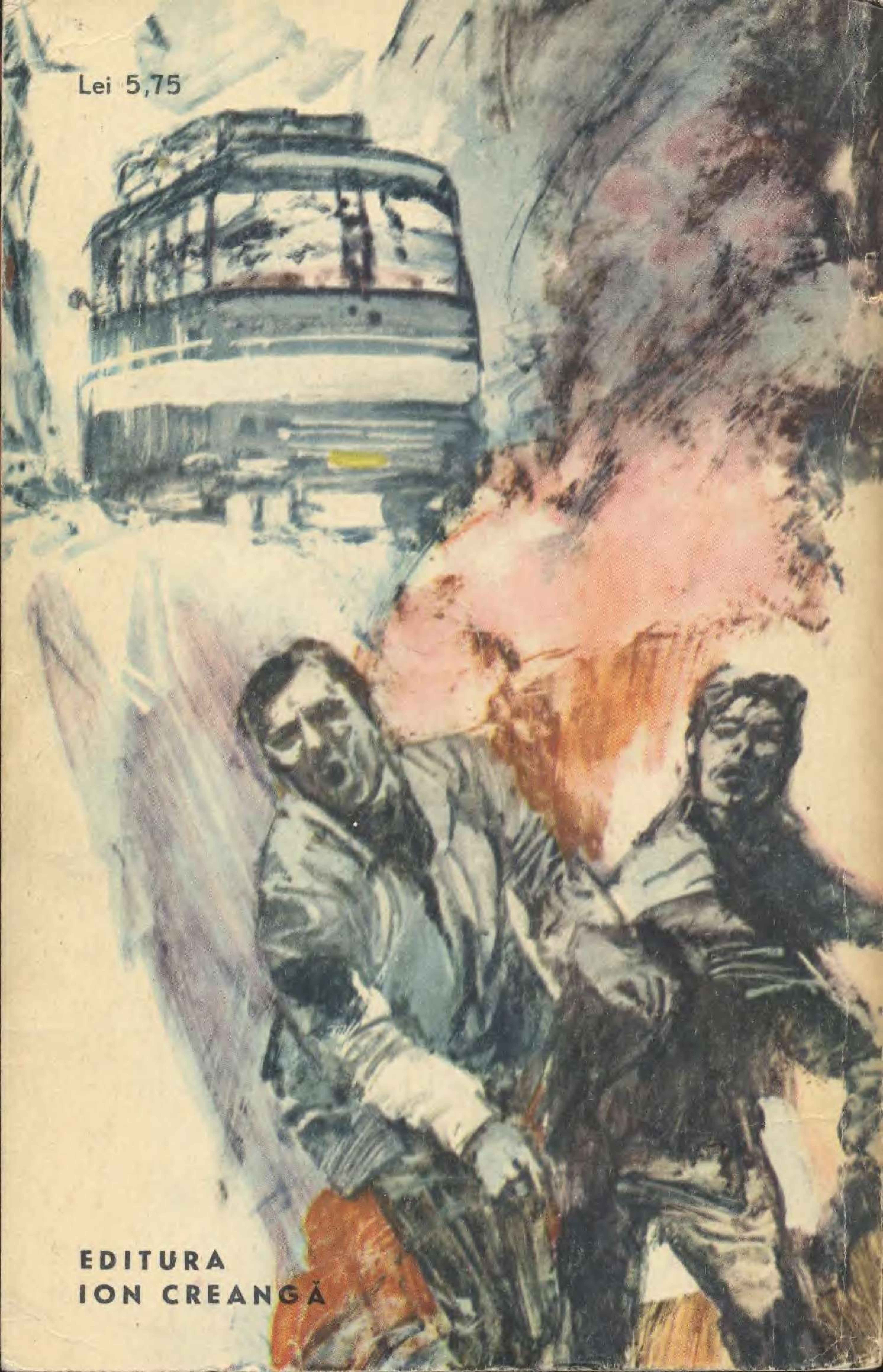
Şi deodată Nicuşor avu convingerea că nu ratase nimic.

Redactor : IORDANA URECHE
Tehnoredactor : VALERIA POSTELNICU

Apărut 1970. Comanda nr. 9571. Hîrtie Tipar înalt B de 63 g/m². 16/540×840. Coli de tipar 16,5. C. Z. pentru bibliotecile mici 8R—93

Tiparul executat sub comanda nr. 90.839 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii“, Piața Scînteii nr. 1 București — R.S.R.

Lei 5,75
EDITURA
ION CREANGĂ